כ"ח שבט תשמ"ד 1.2.84 מיספר 2422 שנה 48 המחיר 180 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

סקופ

פרשת לוינסון

יקב לוינסון
ים
שימעון פרס

„העולם הזה
שחשף את הפרש
שהועברה השבו
ליועץ המישפט
ממשיך לחקו

לאן הלך הכסף

„עד שתגיעו "תהיה עוגה!"

„אני כבר לא נבהלת מאורחים המודיעים לי בערב שהם מגיעים בעוד חצי שעה ומצפים ממני לאירוח מושלם.
הבעיה הזו, השבח לעלית, נפתרה. איך שאני סוגרת את הטלפון אני ניגשת לארון שם מחכות לי תמיד - העוגות של עלית: עוגת שיש, עוגת צימוקים, עוגת שוקולד או עוגה אנגלית. אני צריכה רק לבחור.

ההוראות פשוטות וכתובות על האריזה. מערבבים עם ½ כוס מים ושתי ביצים (עוגה אנגלית) מכניסים לתנור וכעבור כ-35 דקות יש עוגה (ההצלחה שלה בטוחה) נפלאה!

מי אמר שמסובך לאפות עוגות?..."

„סליחה רגע, האורחים כבר מצלצלים בדלת..."

חדש

עוגה אנגלית - כולל תבנית!

לאפיה קלה ומהירה. הצלחה בטוחה!

עוגת עלית

את אפית

עלית

וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

מה רקוב שם, בממלכת ההסתדרות?

אינני יודע אם יעקב לוינסון אכן עשה מעשים פליליים או לא. זה גם לא חשוב. חשוב שכל כמה שנים פורץ סקנדאל חדש, שבו קשורים אילי התעשיה והבנקאות של ההסתדרות, שמתעוררים נגדם חשדות של חוסר־יושר ואי־ניקיון־כפיים, של ניצול מעמדם לרעה ועוד תופעות ביזנטיניות.

ביזנטיניות? לא בדיוק. הארץ המתאימה בהקשר זה היא דנמרק. „משהו רקוב בממלכת דנמרק," אמר ויליאם שקספיר. משהו רקוב בממלכת ההסתדרות, אומרים הפועלים שעל גבם ובשמם מתנהל העסק הקפיטליסטי הגדול ביותר בישראל.

משה עמר, עפולה

• • •

כל שיבחי תמ"י

אין כל השוואה בין תרגילי־הכוח של אבו־חצירא וחבריו ובין הסחטנות של הדתיים.

כולם מתלוננים על הסחטנות של סיעת תמ"י, מכנים את ראשיה בשמות מעליבים ומשווים אותה לכנופיות של המפד"ל ואגודת־ישראל. לכן היתה מעניינת מאוד תגובתן של שתי הסיעות הדתיות על התרגיל הפרלמנטרי של תמ"י: הן רתחו מזעם.

לכאורה, כעסן של השתיים הוא על כך שתמ"י הקדימה אותן ותפסה את מקומן כלשון־מאזניים. אך לא רק זאת. לראשונה נמצאה בכנסת סיעה שנקטה בכל התכסיסים הדתיים לא כדי להשיג טובות־הנאה לעצמה ולציבור המצביעים הצר שלה, אלא לטובת חלקים גדולים של הציבור בישראל.

ועל כך מגיע לה כל הכבוד.

אברהם לוי, ירושלים

• • •

פושעי־המילחמה — לדין!

הגילויים החדשים על אריאל שרון אינם יכולים לעבור בשקט.

העיתונאי שימעון שיפר מגלה בסיפרו החדש, כי אריאל שרון תיכנן את המילחמה בלבנון מאז שמונה כשר־הביטחון. בחודש ינואר 1982 הוא ביקר בג'וניה ורקם את המזימה יחד עם ראשי הפאשיסטים בלבנון. התירוצים על „שלום הגליל" באו רק אחר־כך.

זו ההוכחה הברורה ביותר כי כל ההכרזות הרישמיות עם פרוץ המילחמה היו שקר, כי אריאל שרון וחבר מרעיו הוליכו שולל את הממשלה, את הכנסת ואת העם.

כעת, בעיקבות הגילויים, אין עוד ספק שדרושה התערבות התביעה הכללית נגד האיש.

יואב טמיומקין, כפר־סבא

• • •

מס נגד עניים

מס־הנסיעות נוגד את השכל הישר.

מי שנוסע לנופש ביעד קרוב, משלם מס־נסיעות בגובה 50 דולר, היכולים להיות הרבה יותר מ־10 אחוז מכלל ההוצאה. מי שנוסע לטיול מסביב לעולם במחיר של אלפי דולארים, משלם את אותו המס — כלומר, אחוז או שניים מסך כל ההוצאה שלו.

זה באמת הגיוני: פרס לעשירים ועונש לעניים.

פנחס שחר, תל־אביב

• • •

נשיא בגיא ההריגה

ביקורו המביך של חיים הרצוג אצל הדיקטטורים.

הפוליטיקה מזמנת למיטה אחת שותפים מאוד מוזרים. בקינשאסה, בירת זאיר, הוא אומנם זכה בקבלת־פנים מלכותית, מן הסתם בזכות הסיוע הצבאי המאסיבי שהגישה ישראל לדיקטטור מובוטו ססה סקו. אך כשנשאל מובוטו במסיבת־עיתונאים אם יעזור לישראל לחדש קשרים דיפלומטיים בארצות אפריקאיות אחרות, הגיב בצורה מביכה: „יש לכם מישרד־חוץ, ויש שם אנשים המקבלים לשם כך משכורת."

גם בליבריה קיבלו יפה את פניו של הרצוג. שם הובילו אותו הישר לאתר ההוצאה־להורג של הממשלה הקודמת. במחנה הצבאי שבו ניגנו השבוע את התיקווה, הובאו לפני שלוש שנים 16 משרי הממשלה הקודמת, נקשרו לעמודי־חשמל ונורו למוות. הנשיא טולברט נרצח עוד קודם, בארמונו. מנהל בית־המיטבחיים הזה, סמואל דו, הוכרז מייד אחר־כך כנשיא ליבריה.

הנשיא הרצוג הודה לנשיא דו על קבלת־הפנים.

(והמשך בעמוד 4)

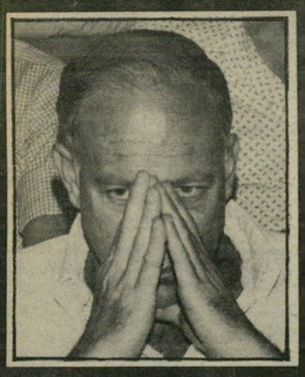

מבוקש בעוון בלוף

בעוד שיעקב („יהי אור") מרידור עוסק בבלוף של „הוועידה הכלכלית", רודפים אחריו בעולם סוכני חברת־הענק האמריקאית ג'נרל אלקטריק, **שנפלו קורבן ל־בלוף קודם של השר הכלכלי.**

14

כתבת השער הקדמי:

לאן הלך הכסף?

גילויי „העולם הזה" הבריחו את מוסדות ההסתדרות להעביר את „פרשת לוינסון" ליועץ המישפטי. השבוע ממשיך „העולם הזה" לחקור בפרשה ולפענח את ה־תעלומה: מדוע פעלו גם המשרד וגם הליבוד כדי להשתיק את הפרשה, שעליה הם ידעו מזמן?

10

התיסבוכת

לצבא לבנון אין סיבולת — לאנשי הדאד אין יכולת — לפלאנגות צפויה מפולת — ליוניפי"ל יש רק כרבולת — ואיך אפשר להר־איא את צה"ל מן המערבולת?

22

כתבת השער האחורי:

ידלין — מן הפח אל הפחד

בניו־יורק הפך אשר ידלין לברוקר והפסיד בספקולציות בכספי לקוחותיו, „ישראלים־יורדים. כדי להשתחרר מלחץ ה־„משכנע" שנשלח אליו, הס־כים למסור לו חומר אודות אנשי מפתח בכלכלה בארץ.

13

שוטר, גנב ובכיין

„לא דיברתי בבית־המישפט ובמישטרה, כי לא רציתי לשקר..." שופך קצין המישטרה **שלמה שליט** את ליבו בפעם ה־ראשונה, אחרי שנידון לחמש שנות מאסר, ואומר: „כואב לי נורא שפגעתי ביחידה!"

24

דיוקן עצמי

זרדה טלמור אוהבת לצייר, וזרדה טלמור גם אוהבת את עצמה. לכן היא מציירת את דיוקנה בעשרות פורטרטים, ה־מקשטים את הקירות בבית שבו היא גרה.

48

חוזר ומשיב

„אני לא יותר מיסיונר מאלברט פירות!" אומר „הרב" איקא ישראלי, איש הישיבה אור שמח, מי שהיה איש הבוהמה התל־אביבית, בתגובה לסערה שעוררו הורים של חוד־רים בתשובה. בראיון מיוחד מס־פר איקא על חייו כיהודי דתי.

27

סכנה רדיו־אקטיבית בגוש דן!

סקופ

במשך שלוש שנים השליך בית־החולים בילינסון בפתח־תיקווה פסולת רדיו־אקטי־בית למיזבלה העירונית. רק חקירת העולם הזה גרמה להפסקת ההרעלה השיט־תית, שאיימה על כל גוש דן.

16

מיפלגה עובדת

ההתמודדות הגדולה במיפלגת העבודה מתחילה. לפי כל הדפוסים המוכרים: **יצחק רבין** מחמיץ פנים, **שימעון פרס** מתמרן כרגיל ו**יצחק נבון** עדיין ממשיך בגימגומיו.

18

מעצר עד תום

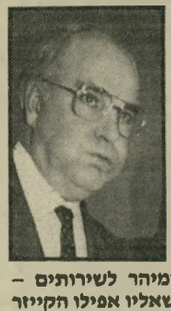
אחד מתוך 50 אזרחים נעצר פעם בשנה. אך היועץ המישפטי יצחק זמיר, המאשים את המישטרה בריבוי המעצרים שלא לצורך, הוא האחראי למערכת הגורמת לכך!

32

אם חונקת

כל פסק־דין שישיג הסניגור שימונה למירה ירוגן לא יוכל לשחרר את האשה האומללה מן הידיעה כי חנקה את בנה בן ה־5 במו ידיה. מדוע עשתה זאת?

67

עניין דחוף

הקאנצלר הגרמני הל־מוט קול עבר במהי־רות את השטיח האדום ומיהר לשירותים — המקום שאליו אפילו הקייזר הולך ברגל", כפי שקובע פיתגם גרמני מאוד ידוע.

58

המדורים הקבועים:

מכתבים	3
קריאה יקרה	5
במדינה	6
הנדון — אילו היטלר ראה זאת	7
תשקיף	8
במרחב	15
אנשים	19
בלונים	21
הווי	30
שידור	30
תמליון — שידורי הרדיו והטלוויזיה בישראל ובירדן	31
עולם קטן	34
יומן אישי — המיפלגה של ניבה לניר	39
אנשים בעולם — בריזיט בארדו המלכה אליזבט וג'ימי קרטר	40
חלון ראווה — שיכמיות	42
נמר של נייר — יהושע בר־יוסף גרשון שקד: טרגדיות יווניות	44
מוסיקה	47
קולנוע — להיות או לא להיות	50
זה וגם זה	52
אתה והשקל	55
ריחל מרחלת על כל העולם — על ברכה שוורץ	56
לילות ישראל	58
תשבץ	60
מה הם אומרים — יצחק גרציאני מנחם סבידר. שי שהמי. רעיה הרניק. רות חזן. ירון לונדון	64
תמרורים	66
הזרוסקופ — מזל דלי	68
ספורט	69
זה היה העולם הזה שהיה	70

מכתבים

(המשך מעמוד 3)
מה לא עושים כדי לקדם את מעמדה של ישראל בעולם?
משה זיו, נתניה

● ● ●

יום־הולדת שמח

תודה לזמר שהגיע לחגיגה.

קוראה שי וזמר מפתיע
הופעה מלהיבה

מלוא חופן תודות מעל רפי העולם הזה לזמר איתן מסורי, שהטריח עצמו והגיע לחגיגת יום הולדתי. ואף נתן הופעה מלהיבה ביותר.
חן־חן.
סאלי שי, תל־אביב

● *הקוראה צירפה תמונה.*

האו ומיאו

ברשותנו כלבת פוקסטרייר גיזעית, באסט גיזעי, וכן כלבים מעורבים נחמדים וכריאים, וגם חתולים.
נא לפנות לאגודת צער־בעלי־חיים, סלמה 30, יפו, טל' 03־827621.
צער־בעלי־חיים בישראל

להחזיקם בבתי־הכנסת

קריאה לראשי המערך:

"יתכן שבעתיד הקרוב אתם תרכיבו ממשלה בישראל. בין אם תהיה זו ממשלה חליפית או ממשלה שתעלה בבחירות חדשות. הדרך לשילטון היא פחות חשובה לענייננו מאשר זהותם של השותפים הקואליציוניים.

כראי שתחשבו שלוש־ארבע פעמים לפני שתחתמו על הסכם כלשהו עם הדתיים — המפד"ל ואגודת־ישראל — למרות שהם נחשבים מרכיבי קואליציה „מצויינים".

כראי שתנהגו על־פי דיברי בנימין־זאב הרצל: „לא ניתן כלל לדחפים תאוקרטיים של אנשי־הדת שלנו להרים ראש. אנו נדע להחזיקם בבתי־הכנסת שלהם... צבא וכהונה יכובדו מאוד, כדרוש לתפקידיהם היפים. בענייני מדינה, עם כל ההערכה כלפיהם, אל להם להתערב, פן יביאו עליה קשיים מבית ומחוץ." (מתוך מדינת היהודים).
אלי לוי, ירושלים

● ● ●

ניסנומים ודברים ברורים

ישראל קיסר מול יהושע פרץ („מבט שני", 3.1.84).

המישדר של רפיק חלבי על ישראל קיסר, המועמד לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות, לא נתן תמונה ברורה על המועמד ועל המתרחש בהסתדרות. לעיתים הוא היה מגמתי ולעיתים שולבו בו קטעים חסרי־משמעות. למרות המגמתיות בעריכת הסרט, הצטייר קיסר כאדם חיוור, חסר־יכולת לומר דברים ברורים על דרכה של ההסתדרות בימים קשים אלה.

לעומת גימגומו, נראה יהושע פרץ כאדם היודע מה לומר וכיצד לומר את דבריו, שהיו רלוונטיים למתרחש היום במדינה.

האמת היא, שראשי־ההסתדרות משמיעים כבר שנים איומים כלפי מישרד־האוצר, אך האיומים הם ריקים מתוכן, משום אין להם רצון להפעיל את כוחה העצום של ההסתדרות במאבק על שמירת ערכו הריאלי של שכר־העובדים.
ישי נאור, שער־העמקים

● ● ●

הנזקקים בצמרת תמ"י

למי דואגים הסחטניים?

אני זוכר כיצד בילדותי, ברומניה, היו האנשים שעסקו בצדקה ובעזרה לעניים, רעבים בעצמם ללחם. הם לא העלו בדעתם לגעת בכספי־ציבור.

לכן מצחיקה אותי יומרתם של הסחטנים בתמ"י לדאוג לשכבות המצוקה. איך אפשר להאמין לאדם שנתפס כשהוא משלם במכולת בצ'ק מקופת־הצדקה שבניהולו, כי הוא דואג באמת לנזקקים?
משה שטיין, חולון

● ● ●

האהבה הגדולה: לחיות!

צעיר שוודי מחפש בישראל חברות לעט.

שמי הוא כריסטיאן, אני בן 23. הייתי רוצה להתכתב עם נערות ונשים בנות 17־30, באנגלית. אני דובר גם צרפתית וספרדית.

אני אוהב הרבה דברים: ריקודים, מוסיקה, תיאטרון, סיפרות, ספורט, מכוניות ועוד ועוד. אני אוהב בני־אדם ואני מתעניין מאוד בתרבויות שונות, בעמים רחוקים ובלשונות זרות.

התשוקה הגדולה שלי היא טיולים בעולם — למרות שטרם ביקרתי בישראל — והאהבה הגדולה שלי: לחיות!

כריסטיאן סטרסון, שוודיה

● *כתובתו של הקורא:*
Kristian Peterson
c/o Glen Peterson
Engholmsgatan 28 A
S-65221 KARLSTAD
SWEDEN

● ● ●

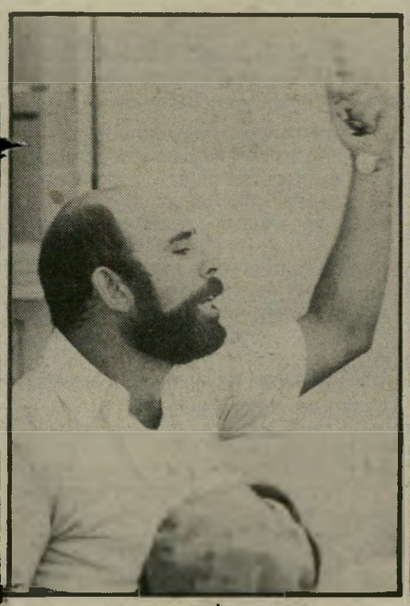
אחים שחורים ומושפלים

על הסרט „להיות כמו", שהוקרן במיסגרת „מבט שני" בטלוויזיה (20.12.83).

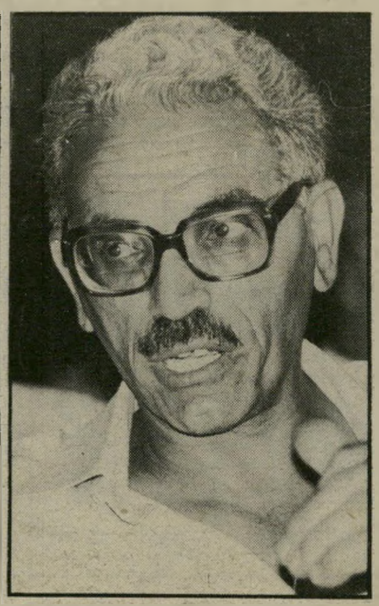
בסירטה של לינה צ'פלין הודגשו ההפרדה הקבוצתית בין „אנחנו" ובין „הם", למן כותרת התוכנית ועד לחתימתה. ידידי, ישראלי פלשתי — קרי: יהודי, אתיופי לשעבר — החי בישראל מזה 10 שנים, צפה בתוכנית זו באי־שביעות־רצון הולכת וגוברת. בסיומה הוא הפטיר בכעס כבוש: „זה היה משפיל."

חוזה מדינה הרצל
להיזהר מהדתיים

מנהיג־פועלים פרץ
ההסתדרות לא תפעיל את כוחה למען העובדים

מועמד קיסר

הרגשתי כמותו. על כן, לפחות בתמימות־דעתנו והרגשתנו, אנו שייכים לאותה קבוצה.
יעל בהנא, אוניברסיטת בן־גוריון, באר־שבע

● *הקוראה שהתה יותר משנה בכפרי הפלשים במחוז ניגמידיר באתיופיה, ואחר־כך חיברה את הספר **אחים שחורים – חיים בקרב הפלשים**, שהתפרסם ב־1977 בהוצאת עם עובד.*

לידיעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים. מודפסים במברשת־כתיבה. שצורפה אליהם תמונת הכותב. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

גורלו של אסיר שאינו בן קיבוץ, וגם לא שירת בצנחנים

עיינו של אהוד אדיב זכה ללגיטימציה בכלי־התיקשורת, וכמעט בכולם פורסמו דברים בזכות שיחרורו עם ריצוי שני־שלישים מעונש־המאסר שהוטל עליו. עם זאת, אדיב נשפט וחורשע במיסגרת מה שכונה אז „רשת יהודית־ערבית", ואין הוא האסיר היחיד, או האחרון, מהחבורה החיא. כיום יושבים בבית־הסוהר שני אסירים נוספים: דאוד תירכי, שנידון כאדיב ל־17 שנות־מאסר, ועניינו יידון אף הוא בקרוב בוועדת־השיחרורים; וסובחי נעראני, שנידון ל־15 שנות־מאסר ולא שוחרר אחרי ריצוי שני־שלישים מעונשו.

אל האחרון הייתי רוצה להסב את תשומת הלב, משום שהוא חפחות ידוע בין השלושה. ראוי, לכן, לקרוא שוב מה אמר נעראני. בן הכפר תבדוזי בסמת־טבעון שבגליל, בעת מישפטו. הקטע שלהלן לקוח מפרוטוקול המישפט (תיק פלילי מס' 29/73, 25.3.73):

הורשעתי כאן על־ידי בית־המישפט באשמות חמורות, כמו כוונה לפגוע במדינה וסיוע לאוייב. אבל למרות זאת אני נשארתי מאמין בדרך ובהשקפה שהיו לי. מראשית קיומה היתה התנועה הציונית קשורה אל האימפריאליזם, אוייב כל העמים. בתמיכתו עשתה השיגה את הכל. היסוד הבסיסי של המדינה הזו הוא שוד האדמות וחרכוש של מיליון פלסטינים שישבו כאן במשך דורות רבים. אולם זה איננו הכל. מאז נוספו עוד חטאים רבים על המשע: אותו חלק של העם הערבי הפלסטיני, בגבולות של מילחמת 48, הפך למיעוט מופלה בכל שיטחי החיים.

הערבי במדינה הזאת היה אחרון בכל דבר: בהשגת עבודה, בחינוך ובחרמת־חיים. אפשר לומר שהמילה ערבי הפכה כאן שם נרדף לכל מה שמפגר ולא מצליח. הציונות דאגה קודם־כל להרוס ולדכא את העם הפלסטיני, כדי שתוכל לבוא אחר כך ולהגיד שהם פרימיטיביים ומפגרים, וכל זה כדי להצדיק את הגזענות שלה. כמה שזה נגד ההיגיון, שנציגי העם היהודי יהפכו למדכאים ויאמצו לעצמם אותם השקפות המפלות בין אדם לאדם לפי מוצאו הלאומי.

העם שסבל אולי יותר מכל עם אחר מגזענות ואפליה, בשישה מיליון ממנו הושמדו רק מפני שלא השתייכו לגזע האריי העליון, מקים לעצמו מדינה אשר בה האידיאולוגיה הרשמית היגה אפליית כל מי שאינגו יהודי, כאילו שכחגו את כל מה שעבר עליהם.

אני עומד כאן בפניכם, נאבק למען זכויותיי וחרותי, בדיוק כפי שעמדו היהודים בפני מדכאיהם באירופה, וכמו היהודים — כל שאר לוחמי־החופש, שהקריבו את עצמם במאבק למען שיחרור עמם. מחשבה זו, שאני חלק ממחנה גדול הנלחם למען עתיד טוב יותר, מעודדת אותי ונותנת לי את הכוח לעמוד בפני הכל. אני יודע שהדרך בה בחרתי הינה קשה ומלאת מיכשולים ורוויית־דם, אולם זהי הדרך היחידה המועילה לשיחרור אמיתי, השיחרור של העם השפוט, של הפועלים והפלאחים מאדניהם הזרים והמקומיים. כל שאר הדרכים הדיפלומטיות אינן אלא הסוואה לקבוניה שעושים נציגי העם בכיכול, כדי למכור אותו מחדש במחיר קצת יותר גבוה. כל זה נעשה לא על־מנת לפתור את הבעיות, אלא להשתיק את העם המתקומם כדי שלא יוכל להגיד שלא נעשה שום דבר לפיתרון בעיותיו.

אני יודע שאני יושב כאן בגלל דעותיי, מפני שאינני מוכן להשלים עם הגורל הדפוק שקבעו לי. התובע יכול להגיד אלף פעמים שאיננו שפוטים כאן על דיעותינו, אולם ללא הכוונות הפוליטיות שלי — במה עוד אפשר להאשים אותיי לא מסרתי ידיעות, לא עשיתי שום פעולה ולא מצאו אצלי נשק או חומר־נפץ, וכל זה היה לפני שנה וחצי. ושבשים שבתי־הסוהר ימגעו וידתיעו אנשים עם מצפון, כמוני, לפעול נגד הדיכוי, אבל אני אומר לכם שאין טעות גדולה מזאת. אני ישבתי בבית־סוהר, וכל מה שלמדתי שם היה להמשיך להיאבק ולא להיכנע אף פעם.

דרך הכוח בכל העולם, בתי־הסוהר, היא הנשק של המדכאים. ההיסטוריה רצופה מאבקים כנגד שיעבוד וניצול, ואף פעם לא הצליחו בתי־הסוהר — ואפילו עונשי־המוות — לנצח את הרוח המהפכנית של המעמדות העניים במאבקם הצודק.

אני רוצה להדגיש לכל היהודים שמוכנים להקשיב לי: אני נאבק למען מהפכה סוציאליסטית במיזרח הערבי כולו, ויושבים יחד איתי יהודים הנאבקים למען אותה מטרה. עתיד זה של מיזרח ערבי ללא ציונות, ללא אימפריאליזם וללא ריאקציה ערבית. יש פה מקום ליהודים כאחים ושווים לעמי האיזור.

עד כאן דברי סובחי נעראני, שלא גדל בקיבוץ ולא שירת בצנחנים, אך האידיאלים שבשמם הוא יושב במאסר אינם פחותים בערכם מאלה של אהוד אדיב, ואולי אף עולים עליהם.
אהוד עיזיגל, תל־אביב

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136. • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־מישנה: דוב איתן • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכי כיתוב: ענת ישראלי וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציסי מנשה • עורכת דסק: אהובה קורן • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זברוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה: „גד" בע"מ

קול יחיד

לפני כמה ימים קיבלנו מחמאה גדולה. שמחתי עליה, כי היא באה מפי עיתונאי שאני מכבד אותו.

„מעניין," אמר האיש, בדברו על גיליוי העולם הזה בפרשת לוינסון, העולם הזה לא השתנה. שבועונים קמו ונסגרו, אופנות עיתונאיות השתנו, והעולם הזה ממשיך בדרכו, כאילו כל זה אינו נוגע לו, ועושה את שלו כמו תמיד."

עיתוני המערב הפרוע

לצערי, דברים מסויימים לא השתנו גם בעיתונות הכללית.

אני מתכוון לעניינים שבמוסר.

זהו אחד הפאראדוכסים שהתמיהו אותי תמיד. העיתונות עומדת על מישמר המוסר הציבורי במרינה. היא מותחת ביקורת השכם והערב על כל חריגה מנורמות מוסריות. אך בקרב העיתונות עצמה המוסר קיים — אם בכלל — בשפל המדרגה.

אם עובר־ציבור, בעל מישפחה של עשר נפשות, יגנוב אלף שקל, יימצא עיתון שיקדיש לכך כותרת גדולה, אך אותו עיתון עצמו לא יחשוב פעמיים כאשר הוא גונב חומר מעיתון אחר — חומר השווה סכומים גדולים בערכים כספיים.

מבחינה זו, העיתונות הישראלית היא ג'ונגל. שולטים בה חוקי המערב הפרוע. העיתונים גונבים זה מזה, מעתיקים זה את גילויי זה בלי ציון המקור, ונרמה שאין גבול למה שמותר.

„האתיקה העיתונאית" המהוללת, שכה מרבים לדבר עליה, עליה מופקדת „מועצת העיתונות", אינה חלה. בגראה, על מיגזר זה.

אם השליתי את עצמי כי בשנים האחרונות חל שיפור במצב, וכי דור חדש של עיתונאים הביא עימו נורמות אחרות, הרי באה המציאות וטפחה על פניי. שום דבר לא השתנה. ונסיון שלושת השבועות האחרונים יוכיח.

כאשר פוצץ העולם הזה (11.1.84) את פרשת יעקב לוינסון, לא היה לאיש ספק כי זהו אחד הסקופים הגדולים ביותר בתולדות העיתונות הישראלית. חבריי־המערכת, שפגשו עיתונאים אחרים, זכו בבירכתם. הברכה היתה כפולה: על כי גילינו את החומר, שנשמר בסוד כמוס, ועל כי העונו לפרסם אותו, למרות שאינטרסים כלכליים אדירים עשו את הכל כדי לגנזו (ראה עמודים 11–10).

אך כל זה לא השתקף מעל דפי העיתונות.

אומנם, למחרת פירסום הסקופ הראשון שלנו, כאשר כל העיתונים העתיקו אותו, הם טרחו להוכיר את שם העולם הזה. היו שראו בכך סימן שמוסר העיתונות הישראלית אכן השתפר. אך כבר באותו יום הזהרתי את בעלי־האמונה כי שימחתם מוקדמת. העיתונים הזכירו את שמנו רק מפני שהם סמכו עלינו שבידינו ההוכחות למה שפירסמנו. בידיהם לא היו שום הוכחות. הם חששו מפני תביעות־דיבה. לכן הסתמכו עלינו, תוך ציון שם העולם הזה, כדי לחמוק עד כמה שאפשר מן האחריות המישפטית.

ואכן — אחרי שחלף היום הראשון, והסתבר לכל כי העולם הזה עומד על קרקע מוצקה, אחרי הקירה מקיפה ויסודית, התחילו שאר העיתונים להעתיק את גילויינו באין מפריע, מבלי לטרוח להזכיר עוד את שמנו. הם היו משולים לאדם הנכנס לחנות ובוחר לו סחורות מכל הבא ליד, מבלי לטרוח לעבור ליד הקופה.

נודע לי ש...

יתכן שעל כל העיתונים עלה היזמון הארץ. התנהגותו היא, אולי, המחפירה ביותר, בגלל יומרתו להיות עיתון נכבד והגון, מעין ניו־יורק טיימס ישראלי.

יש שני סוגים של בעלי־סקופים. הסוג הראשון כולל עיתונים ועיתונאים העורכים חקירות יסודיות, המשקיעים עמל בגילוי העובדות, והמקבלים על עצמם את הסיכון הכלכלי והמישפטי שבפירסומם.

הסוג השני כולל עיתונים ועיתונאים המקצרים לעצמם את הדרך, שגילו קפנדריה. הם פשוט סוחבים את הסקופים של זולתם, כשהם מייחסים אותם לעצמם.

בין הסקופרים הגדולים מן הסוג השני נמנה הכתב הכלכלי של הארץ, אלעזר לוין.

למחרת פירסום הסקופ הראשון של העולם הזה, לפני שלושה שבועות, הופיעו עיקריו בעמוד הראשון של הארץ, „מאת אלעזר לוין". רק בעמוד השני, בתחתית הדברים, הוזכר שם העולם הזה כמי שגם הוא פירסם משהו. ציון זה בא, בלי ספק, בגלל הסיבה שהזכרתי.

העולם הזה הופיע ביום השלישי אחרי־הצהריים, והפירסום בהארץ בא ביום הרביעי בבוקר. רבים מקוראי העולם הזה קוראים את השבועון רק לקראת שבת או בשבת. הם יכלו לקבל את הרושם כי העולם הזה הוא שהעתיק את הסקופ מהארץ. ואכן, מנהל־בנק חשוב אמר לאחד מחברינו: „מעניין איך הארץ והעולם הזה פירסמו סקופ כזה בעת ובעונה אחת." באמת מעניין.

אחרי זה, ובמשך שבועיים, פירסם לוין שורה של מאמרים, שהלכו בעיקבות הגילויים של העולם הזה. אחת מן השתיים: אם היו בידי הארץ המיסמכים שהיו בידינו, והוא לא פירסם אותם — הרי זה מעורר שאלות חמורות ביותר. ואם לא היו בידיו, אלא שקיבל אותם בעיקבות הגילויים שלנו — האם לא היה זה הוגן, מצידו של עיתון נכבד והגון, לציין מדי פעם של מי היה הסקופ?

על כל פנים, לוין פירסם סידרה ארוכה, וסיים אותה. היה ברור שבזה הסתיים אוצר הידיעות שלו, שתאמו את גילויי העולם הזה עד לאותה שעה.

בשבוע שעבר חזרה פרשה זו על עצמה ביתר חומרה. ביום השלישי פירסם העולם הזה את הסקופ הגדול ביותר של הפרשה (עד כה) פרשת מניות סונול. פירסום זה הוא שמנע סופית כל נסיון של השתקה, והכריח את חברת־העובדים להעביר את העניין ליועץ המישפטי ולמישטרה — כפי שאכן תבענו בשער הגיליון.

ביום הרביעי בבוקר היה לאלעזר לוין החוצפה התהומית לפרסם את הסקופ שלנו, מבלי להזכיר את העולם הזה כלל, כשהוא מכתיר את הדברים במלים „נודע לי ש..."

זהו השיא. „נודע לי ש..." — כפי שזה נודע לכל קוראי העולם הזה, שטרחו לרכוש את הגיליון עוד ביום השלישי בערב.

לאחר מכן, במשך כמה ימים, פירט לוין שוב ושוב את פרטי פרשת סונול — פרשה שכל פרטיה פורסמו בשבוע שעבר על־ידי העולם הזה. מכיוון שהקדשנו לגילויים אלה שער ושלושה עמודים, וכל החומר היה בידינו, לא היה מה להוסיף. ואכן, שום פרט מהותי לא נוסף.

המנגינה של החלילן

כאשר התחיל להופיע השבוע כותרת ראשית, תמהתי במיקצת על מהותו.

בעלי העיתון הם שלושה: קונצרן כלל, היזמון דבר והצהרון ידיעות אחרונות. וזה היה רי מוזר. לשם מה זקוק קונצרן כלכלי כמו כלל לשבועון, שעצם צורתו הבטיחה מראש שיישא הפסדים כבדים? לשם מה לעיתון כושל כמו דבר, שלא הצליח לשקם את עצמו, להוציא שבועון ולחלק את עותקיו, למעשה, כמתנה? ומה לידיעות אחרונות, צהרון ימני מובהק ולשותפות עם עיתון ההסתדרות (קרי: מיפלגת־העבודה) וקונצרן כלכלי?

התעלומה נפתרה חלקית בשבועות האחרונים, מאז פוצצנו את פרשת לוינסון.

מכל עיתוני ישראל, העיתון היחידי שהתייצב למעשה לימין לוינסון היה דבר, עיתון ההסתדרות ומיפלגת־העבודה, שעורכיו אינם מסתירים את ידידותם עם מי שהיה הבוס של בנק הפועלים. ואילו נושא כליו העיקרי של לוינסון היה במשך כל השנים אפריים ריינר — כיום ראש קונצרן כלל.

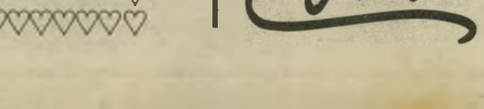
כאשר פוצצנו את הפרשה דאגנו להעביר לידיעת לוינסון את הטענות שאנחנו עומדים להעלות נגדו. ניתנה לו האפשרות להשיב. הוא אכן עשה זאת — אולם לא בהעולם הזה, אלא בכותרת ראשית.

הוא לא עשה זאת בחתימתו, כמובן. על המאמר היו: חתום נחום ברנע, והוא כלל את כל הטענות של לוינסון. מובן שלא היה כלל מסוגל לחקור תוך כמה שעות פרשה המשתרעת על פני שלוש יבשות. המאמר נראה כאילו הוכתב מילה במילה על־ידי לוינסון או דוברו.

תוך ימים מעטים הופרך כולו.

כפי שאומר הפיתגם האנגלי: מי שמשלם לחלילן, קובע את המנגינה.

כבר עמדתי במדור זה כמה פעמים על הסכנה הכרוכה בתופעה החדשה, שהתגבשה בשנים האחרונות לעיתונות הישראלית. הקמת עיתונים על־ידי אילי־הון וחברות־ענק כלכליות. פרשת לוינסון מדגימה יפה תופעה זו ותוצאותיה הבלתי־נמנעות לגבי דמות העיתונות בארץ.

REGENAL forte
חדש
התכשיר שחכית לו!
מי שיער למניעת נשירה מוקדמת
התכשיר החדיש עם הפעולה המשולשת; על השיער, על הקרקפת ובתוך העור. פותח במעבדות "וולה" בשוויץ על פי טכנולוגיות מדעיות מן המתקדמות בעולם
WELLA - המומחים למדע השיער

מזל טוב — נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל־אביב, רחוב הפטמן 1
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

במדינה

העם

קשר בית־המיקדש

הלמוט קול יכול היה לומר למארחו: „טול קורה מבין עיניך!"

הקאנצלר בא ונסע. הוא עורר את התגובות השיגרתיות. אנשי־ציבור השמיעו את ההתבטאויות השיגרתיות. בציבור התנהלו הוויכוחים השיגרתיים (ראה הנדון).

הדברים לא עוררו התרגשות אמיתית. זוהי בעיה של זמן. כאשר ביקר בארץ קודמו של הלמוט קול, וילי בראנר, היו הדברים שונים. בראנר היה בן דורו של הרייך השלישי. הוא לחם בו בפועל, כמהגר גרמני בנורווגיה. ואילו קול כבר שייך לדור שגדל אחרי חורבן מישטרו של אדולף היטלר. הוא היה נער כאשר הסתיימה מילחמת־העולם השניה. אין לו אחריות אישית לזוועות, והוא מייצג את גרמניה שלאחר־מכן.

הוא יכול היה לומר: „טול קורה מבין עיניך."

כי בשעת ביקורו של קול אירע דבר בישראל, המוכיח כי סכנת הפאשיזם אינה נחלת עם אחד וארץ אחת בלבד.

סיגוע צפוי. בהר־הבית התגלתה חולייה של אירגון־טרור, שביקשה להפציץ את המקומות הקדושים לאיסלאם. רק בנס נמנע אסון מחריד.

הדבר היה צפוי. לפני שלושה שבועות בלבד חשף העולם הזה (11.1.84) את „קשר בית־המיקדש": קיומה של תנועה רחבה, ששום אינה תופעת־שוליים. מטרתה היא להשמיד את קודשי־האיסלאם ולהחזיר את הר־הבית לידיים יהודיות, כדי שיקום בו בית־המיקדש ויועלו בו קורבנות וזבחים.

אילו ביצעו אנשי־הטרור השבוע את זממם, והיתה מתחוללת דראמה באתר שהוא אולי הרגיש ביותר בעולם כולו, לא יכלה ממשלת־ישראל לטעון כי אין לה יד בדבר. כי הסכנה נרקמת כמעט־בגלוי מזה זמן רב, ועד כה נחלו זרועות־הביטחון כישלון מחפיר ומוזר במאמציהן לחשוף את המחתרת ולחסל אותה. כמו כמעט כל הפיגועים של יהודים בערבים, גם הפיגועים בהר־הבית נותרו בלתי־מפוענחים, מלבד המיקרים שבהם פעלו מטורפים יחידים.

אם יימשך מצב זה, אין זו אלא שאלה של זמן עד שפיגוע אחר יצליח, וירעיש את העולם כולו.

מיפלגות

הפלייה נגד הפלייה

המילחמה באפלייה התחילה בהפליית הלוחמים עצמם

על הבימה התנהל הכל כשורה: 20 נואמים קמו בזה אחר זה וגינו בעברית ובערבית את הגזענות, המונעת מתושבים ערביים של נצרת לעבור לדירות ריקות ומתפנות בנצרת־עילית. חברי־כנסת, עסקנים ואנשי־רוח דרשו פה אחד לחוקק חוק נגד הגזענות.

אולם מאות המתכנסים בבית־הקולנוע בנצרת ידעו, כי הדברים היפים על הבימה אינם תואמים כל־כך את המציאות שמאחרי הקלעים.

זה היה פאראדוכס: הכינוס, שאורגן כדי להילחם באפלייה, היה מבוסס כולו על הפלייה.

„זנבות ציוניים". הדבר נובע מאופייה המיוחד של מארגנת הכינוס: רק"ח, המיפלגה הקומוניסטית הישראלית.

רק"ח היא המיפלגה היחידה בארץ הפועלת בו־זמנית ובמלוא המרץ במיגזר היהודי ובמיגזר הערבי גם יחד. אמנם, כ־90% מבוחריה הם ערבים, אך היא מייחסת חשיבות רבה לפעולתה ברחוב היהודי דווקא.

אולם בשני המיגזרים יש לרק"ח אינטרסים שונים לגמרי.

ברחוב היהודי מבקשת רק"ח לצאת מן הבידוד הבלתי־מזהיר, שבו היא נתונה מאז קום המדינה. מדי פעם היא מוצאת לה שותפים, אך אלה נעלמים כעבור זמן־מה מן הבימה, אולי בגלל שותפות זו. נשיקה של רק"ח היא נשיקת־מוות פוליטית ברחוב היהודי, בעיקר בגלל התייצבותה המוחלטת של רק"ח מאחרי המדיניות הסובייטית כלפי היהודים.

ברחוב הערבי המצב הפוך. רק"ח היא השליטה בכיפה, והיא מתנגדת בכוח לחדירת כל גורם שהוא, העלול להתחרות בה. כאשר קם כוח ערבי חדש, היא משמיצה אותו ומחשידה אותו כיציר השב"כ. כאשר חודר כוח יהודי, היא משמיצה אותו כזנב ציוני. אם ההשמצות אינן עוזרות, אין רק"ח בוחלת גם באיומים באלימות ואף בשימוש בכוח־הזרוע.

לשבת, לא לדבר. כאשר החליטו אנשי רק"ח בנצרת, כי המאורעות בנצרת־עילית יוצרים רקע נוח להקמתה של תנועה ציבורית רחבה נגד הגזענות, בלטה כפילות זו שוב.

ברחוב היהודי עשתה רק"ח מאמץ גדול כדי לקרב גופים ציוניים, שמעולם לא נתנו יד לרק"ח. שולמית אלוני, המבקשת לרכוש בסיס ערבי לתנועתה הקטנה, נענתה להזמנה, יחד עם מפ"ם, שמצבה ברחוב הערבי קשה. גם חברי־הכנסת הערביים של המערך לא העזו להעדר. כך הצליחה רק"ח, בפעם הראשונה אחרי זמן רב, לשבת על בימה אחת עם נציגי המערך. גם פעילים של שלום עכשיו הצטרפו ליוזמה. הטלוויזיה הראתה את עוזי בורשטיין יושב ליד שולמית אלוני ונתן יונתן.

כל זה היה מבוסס על מצב הפוך ברחוב הערבי: רק"ח התנגדה בתוקף לשתף ביוזמה אף גורם ערבי אחד שאינו מקובל עליה. בעוד שהיא עצמה הופיעה בוועד היוזם בשמות שונים (יש לרק"ח ולגרוריה עשרות שמות שונים של אירגוני־חזית), היא התנגדה באופן מוחלט לשיתוף גורם ערבי חשוב ביותר: התנועה הפרוגרסיבית, שפרשה מרק"ח, ושזכתה כמעט ברבע הקולות בבחירות האחרונות לעיריית נצרת.

מיפלגת־אלטרנטיבה החדשה, שיש לה מעמד מוסרי חשוב ברחוב הערבי אחרי פגישת ראשיה עם יאסר ערפאת, הודיעה מייד שלא תשתתף ביוזמה, אם יוחרם גורם ערבי או יהודי כלשהו.

החלה התרוצצות. רק"ח הודיעה כי היא מסכימה שנציגי הפרוגרסיבים יישבו על הבימה, בתנאי שלא ידברו. כשזה לא התקבל נמצאה אשה שהיא „קרובה" לפרוגרסיבים, והוצע לה לדבר — בתנאי שלא תזדהה כפרוגרסיבית. גם הצעה זו נדחתה.

התוצאה: בשבת התקיים הכינוס בנצרת, כשהפרוגרסיבים ואלטרנטיבה בלטו בהעדרם לא פחות משבלטו אנשי רק"ח והמערך בנוכחותם. המילחמה באפלייה גרמה, קודם כל, להפלייה בין הלוחמים.

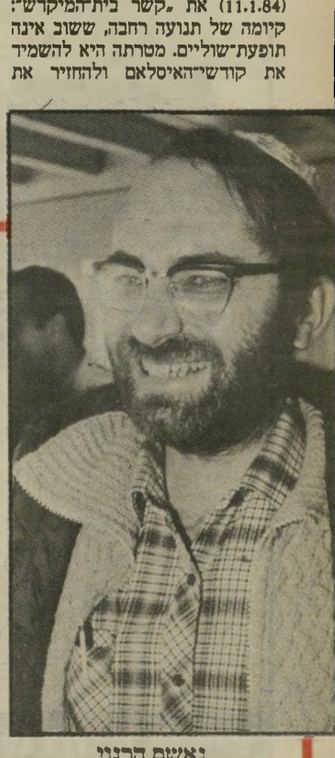

זה מצחיק לאללה!

— וככל נאשם במדינה דמוקרטית, מותר להם לטעון כך ולנסות לשכנע בכך את השופטים.

אך גם מי שנאשם בטעות ברצח ילדה, אינו יכול לראות בכך בדיחה. כי במרכז המישפט מצוי קבר של ילדה קטנה, חפה מכל פשע, שנורתה על־ידי רוצח נתעב בדם קר.

מי שמסוגל לראות בכך בדיחה — יש לו חוש־הומור מיוחד מאוד־מאוד.

נאשם הרנוי
כאשר נהרגת ילדה בת 10 -

נאשם יוסף הרנוי צחק בכל פה. הנאשם אפריים סיגל צחק מאוזן עד אוזן.

כאשר הופיעו בבית־המישפט, אפשר היה לחשוב שהם השתתפו בבדיחה הגדולה ביותר של השנה.

מה היתה הבדיחה?

אם להאמין לתובע: רציחתה בדם קר של ילדה ערביה קטנה, בת 11, אשר ישבה על שק־קמח במאפיה של אביה, כאשר הרנוי ירה והרג אותה. ואילו סיגל, הצוחק השני, חיפה עליו, ניסה לטשטש את העקבות ולהדיח עדים לבל יעידו אמת.

חוש־הומור שכזה. יתכן כי הצחוק שהיה שפוך על פני שני הנאשמים אמר יותר מאלף עדויות. השניים טוענים שהם חפים מפשע

נאשם סיגל ואשתו
– זוהי בדיחת השנה!

בגנבים בלילה. קשה לדעת איזה חוש־הומור היה לאנשי מישמר־הגבול, אשר ירו והרגו השבוע נער ערבי, גם זאת בשכם.

לפי התיאור הרישמי, השתתף הנער בהפגנה. אנשי מישמר־הגבול ירו במפגינים רימוני־גאז. אחר־כך ירו ברגליים. מן הידיות נהרג הנער — אחד מאותם „צעירים מעופפים" או „צעירים כורעים," שהפכו הלצה עגומה מאוד בשטחים הכבושים.

התיאור הרישמי אינו משכנע. יותר מזה: הוא מסריח. הוא בלתי־הגיוני על פניו. פשוט לא יתכן כי נער יסכן את חייהם של אנשי־סיור חמושים, אחרי שירו פצצות־גאז וירו באוויר וברגליים. שהרי אילו היה תיאור זה נכון, צריך היה הנער להיות בעל אומץ־לב על־אנושי.

הוא נקבר באישון־לילה, בנוכחות קומץ בני־משפחתו, כמיצוות המושל הצבאי.

אין להניח שתערך חקירה רצינית. כפי שאמר לא מכבר מפקד מישמר־הגבול, בשידור בטלוויזיה, כאשר נשאל על מיקרה־רצח דומה: המפקד צריך להאמין לקצינים שלו. ואם אלה אומרים שהכל בסדר, אז הכל בסדר.

הכנסת

נעדרים

מה קורה לחברי הפרלמנטים שנעדרים מן הישיבות של המליאה והוועדות?

שירותי המידע של ספריית הכנסת נוהגים להוציא, מעת לעת, דפי מידע מאלפים ומעניינים ביותר. השבוע, על רקע ביקורת ציבורית גוברת נגד חברי הכנסת המזניחים את חובתם כלפי הבוחרים, החליטה הספרייה להוציא דף משוכפל הנושא את הכותרת התמימה, אך הטעונה, „חובת־ההשתתפות של חברי־פרלמנט בישיבות מליאת הבית ובישיבות הוועדות." היה ככך יותר מרמז עבה כלפי הח"כים, שלמרבה הצער אף אינם מנצלים די הצורך את השירותים המעולים בספרייתם.

וכך נוהגים הפרלמנטים כלפי נעדרים:

● **ארצות־הברית** (בית הנבחרים — 163 ישיבות בשנה בממוצע, 766 שעות; סנאט — 183 ישיבות, 1146 שעות): הקונגרס מנכה לנעדרים את החלק היחסי ממשכורתם.

● **מערב־גרמניה** (62 ישיבות — 313 שעות): קיימת חובת־נוכחות ודף־נוכחות. העדרות של יותר משבוע תביא לניכוי 10 אחוז מדמי האש"ל.

● **צרפת** (149 ישיבות — 510 שעות): קיימת חובת השתתפות. ציר שנעדר משליש ההצבעות יפסיד רבע ממשכורתו. הקנס יוכפל אם ייעדר במשך תקופה ממושכת יותר. ציר שייעדר משליש מישיבות הוועדה שבה הוא חבר, יפסיד אף הוא רבע ממשכורתו, יורחק מהוועדה לשנה, וייאסר עליו לכהן בוועדה אחרת כלשהי.

● **בלגיה** (79 ישיבות — 307 שעות): הציר חייב להודיע מראש ליו"ר הבית על העדרות. היו"ר מפרסם, לעיתים מזומנות, את רשימת הנוכחים והנעדרים, תוך ציון סיבת־ההעדרות בכל מיקרה.

● **שוודיה** (123 ישיבות — 504 שעות): הציר חייב להודיע מראש על העדרות. רק מוסדות הבית יכולים לאשר העדרות העולה על שמונה ימים. קיימת רשימה קבועה של צירים שהורשו להעדר.

● **אוסטריה** (39 ישיבות — 356 שעות): קיימת חובת נוכחות. על העדרות של פחות מחודש אין עונשים. מציר הנעדר יותר מחודש פשוט לוקחים את המנדט. בפתיחת הישיבה קורא היו"ר את רשימת הנעדרים, ואת הסיבות לכך.

● **קנדה** (171 ישיבות — 942 שעות): סעיף 5 בתקנון קובע חובת־נוכחות. קיים סעיף המורה על קנס של 120 דולר ליום על ציר הנעדר

(המשך בעמוד 9)

הנדון:

אילו היטלר ראה זאת, מה היה אומר?

מבט מן הגיהינום

אני מדהה ומתוודה: גם בליבי היתה הרגשה מוזרה מאוד, כאשר ישבתי מול מקלט־הטלוויזיה וראיתי/שמעתי את תיזמורת צה"ל מנגנת את צלילי ההימנון הגרמני.

לגבי, אין זה סתם שיר. האסוסיאציה שהוא מעורר במוחי אינה מופשטת: ההימנון הלאומי של גרמניה בתקופה מסויימת. הוא גם אינו מזכיר לי רק סרטים וליוודיים על גרמניה הנאצית.

אצלי קשורים הצלילים האלה בזיכרונות אישיים לגמרי.

אני רואה את עצמי, נער בן 9, עומד על רגליו בין אלף נערים גרמניים באולם־הכינוסים („אאולה", בלאטינית) של גימנסיה גרמנית. כל האלף מרימים את זרועותיהם הימניות בהצדעה הנאצית. כל האלף שרים בחדווה את השיר הזה — „דויטשלאנד, דויטשלאנד איבר אלס...", ומייד אחריו את השיר הנאצי, שיר הורסט וסל.

ואני, נער קטן, היהודי היחידי בכל האולם הגדול הזה, עומד ושותק ומצמיד את זרועותיו לגופו.

ולאחר מכן האיומים בריסוק־עצמות, וגרוע מזה.

אין אלה זיכרונות הנמחקים מן הלב. ולא קל להתייחס כיום אל צלילים אלה בשיווין־נפש.

■ ■ ■

אני יודע, כמובן, שהשיר אינו אשם.

הוא עבר גילגולים רבים מאוד, עד שהגיע לכלי־הנשיפה של תיזמורת צה"ל.

כתב אותו המשורר הופמן פון־פאלרסלבן לפני 143 שנים. אז היתה גרמניה מחולקת ומפוצלת בין עשרות ממלכות ונסיכויות, שכמעט בכולן שררו מישטרים של עריצות ודיכוי. המשורר בן ה־43 ישב באי הלגולנד מול חוף גרמניה (שהיה אז שייך לבריטניה) וחלם חלום: שגרמניה תהיה מאוחדת, חופשית ודמוקרטית.

לכך התכוון כאשר כתב: „גרמניה, גרמניה מעל לכל, / מעל לכל בעולם, / בבוא העת לשמור ולהגן / היא עומדת כאיש אחד, באחוות אחים; / מהנהר מאס ועד הנהר ממל, / מהנהר אטש ועד מיצר בלט: / גרמניה, גרמניה מעל לכל, / מעל לכל בעולם."

כאשר כתב „מעל לכל", הוא התכוון לומר: מעל לכל הנסיכים והמלכים, העריצים הגדולים והקטנים. כי רעיון איחוד־גרמניה היה אז נחלת הדמוקרטים דווקא, וגם הסוציאליסטים דגלו בו בעבור כמה שנים, כאשר פשטו בגרמניה.

כדי שזה יהיה ברור לגמרי, כתב המשורר את הבית השלישי: „אחדות וחוק וחרות / למען המולדת הגרמנית! / הבה נשאף לכך כולנו / באחוות־אחים, בלב ובידי! / אחדות וחוק וחרות / הם הערובה לאושר: / פירחי־נא בזוהר האושר הזה, / פירחי, מולדת גרמנית!"

■ ■ ■

חרי חיבור השיר הזה עברו 77 שנים, עד שגרמניה המאוחדת נפטרה מן המלכים והנסיכים והקימה את הרפובליקה שנודעה, על שם העיר שבה נוסחה החוקה שלה, „הרפובליקה של ויימאר". זה היה ב־1918, אחרי שגרמניה נחלה תבוסה ניצחת במילחמת־העולם הראשונה.

ב־1922 הכריז הנשיא הסוציאל־דמוקראטי פרידריך אברט, לשעבר בעל־מלאכה, על השיר הזה כעל הימנון־המדינה, כשהוא מושר על פי צלילי של המלחין האוסטרי יוזף היידן. (פרט פיקאנטי, המסבך את הסיפור עוד יותר: היידן כתב את המנגינה למען ההימנון האוסטרי, „ישמור־נא אלוהים על הקיסר", והיא התפנתה אחרי נפילת הקיסרות האוסטרית.)

כאשר הגיע אדולף היטלר לשילטון ב־1933, הוא לא ביטל את ההימנון של הרפובליקה, אלא רק הוסיף לו, כהימנון־מישנה, את שיר מיפלגתו. כך קרא שהמילים שנכתבו על־ידי משורר דמוקרטי מתקדם קיבלו לפתע משמעות לגמרי חדשה. „גרמניה מעל לכל" התקשרו בתודעה הגרמנית והעולמית עם שירים נאציים אחרים, כגון זה שהכריז: „אנחנו נמשיך לצעוד כאשר הכל יתנפץ לרסיסים / כי היום שייכת לנו גרמניה, / ומחר העולם כולו!"

אין ספק שבשנות הרייך השלישי הסך ההימנון הגרמני סמל לדיכוי־עמים, להשמדה, לשאיפת גרמניה הנאצית להשתלט על העולם כולו.

אחרי שהרייך השלישי (שהנאצים הכריזו עליו כעל „הרייך של אלף השנים") התמוטט בעיקבות תבוסתו במילחמת־העולם השניה, יכול היה גם השיר הזה להיקבר. אך משום־מה החליטו ראשי הרפובליקה הפדרלית החדשה לאמץ לעצמם את ההימנון הזה. הם רק החליטו להחליף את המלים המושרות: תחת הבית הראשון, שהושר בימי ויימאר והנאצים, שרים כיום את הבית השלישי, זה המדבר על „אחדות וחוק וחרות".

מדוע עשו זאת? הם טענו כי השיר היה דמוקרטי, ואינו אשם במה שעוללו לו הנאצים. אולי רצו גם לשמור על רציפות היסטורית, או לפייס את הימין הפטריוטי.

על כל פנים, לא שמעתי מעולם גרמנים צעירים ממחנה־השלום, השמאל או הירוקים שרים את ההימנון.

■ ■ ■

ולמה אם כן, השיר אשר נוגן בנמל־התעופה כאשר ירד הקאנצלר הגרמני מן המטוס אשר נשא את צלב־הברזל של ה„לופטוואפה" (ראה יומן אישי).

הרוח הקלה בידרה את ריגלי ישראל, תיזמורת צה"ל ניגנה, קציין־צה"ל מוזקן הצדיע והוביל את הקאנצלר לאורך מישמר־הכבוד הישראלי.

מראה מזהר.

בליבי, כמו בליבם של רבים־רבים, התרוצצו באותם הרגעים מחשבות שונות וסותרות.

היתכן כי תיזמורת־צה"ל תנגן את השיר, אשר תיזמורות הוורמאכט ניגנו אותו במיסדרי הרייך השלישי, כאשר אדולף היטלר עמד והצדיע במועל־יד?

היתכן כי קאנצלר גרמני יתקבל על אדמת ישראל, שכה רבים מאזרחיה עברו את מוראות השואה — וזה 39 שנים בלבד אחרי

הקאנצלר בנמל־התעופה: נקמתו של מי?

שהממלכה הנאצית עלתה בלהבות המילחמה, שבה ניספו עשרות מיליוני בני־אדם חפים־מפשע?

האם לא החרימו היהודים את ספרד במשך מאות בשנים, למרות שכל מוראות האינקוויזיציה היו כאין וכאפס לעומת זוועות אושוויץ וטרבלינקה? האם לא כתוב „זכור את אשר עשה לך עמלק"?

קומץ של קנאים הפגינו. פלוני ערך הצגה תפלה בכנסת. פה ושם הונפו כרזות, ומישהו אף זרק אבן.

עם כל הכבוד לכולם, אני סבור שהם טעו לגמרי.

■ ■ ■

ניח לרגע שאדולף היטלר נמק א־שם בגיהינום של מעלה, וצפה במעמד הזה בנמל־התעופה.

מה הוא ראה? מה הוא שמע?

הוא ראה כי היהודים הארורים הקימו בפלשתינה מדינה משלהם, שהיא חברה באירגון האומות המאוחדות ומעצמה איזורית במיזרח התיכון.

הוא שמע את צלילי ההימנון שלו, כשהוא מנוגן על־ידי תיזמורת צבאית יהודית, יחד עם צלילי ההימנון של היהודים עצמם.

הוא ראה את יורשו שלו — הקאנצלר של המדינה הגרמנית — עומד דום לצלילי ההימנון הציוני, ומשתחווה לפני דגל מגן־דויד, סמל הגזע הנחות של התת־אדם היהודי.

מבחינתו של היטלר, קשה להעלות על הדעת זוועה גדולה מזו. הוא לא הצליח להגשים את הבטחתו למחוק את הגזע היהודי מעל פני האדמה. אחרי שהשמיד מיליוני יהודים, קמו היהודים מחדש, הקימו מדינה משלהם, לחמו בשבע מילחמות וטוענים עתה כי צבאם הוא הרביעי בכוחו בעולם, אף לפני הצבא הגרמני.

היטלר יכול היה לדמות כי הנה התגשמו „הפרוטוקולים של זיקני ציון".

המעמד בנמל־התעופה בן־גוריון אינו מסמל את ניצחון הגרמנים, כפי שנדמה לרבים.

הוא מסמל דווקא את הייסוד: את כישלונו המוחלט של אדולף היטלר, את ניצחון כוח־החיים היהודי.

■ ■ ■

יש רבים בעולם המרחיקים לכת ואומרים: היטלר הוא שהקים, בעצם, את מדינת־היהודים. לא חלומו של תיאודור הרצל האוסטרי, אלא מעשיו של אדולף היטלר האוסטרי הם שהביאו להקמת המדינה.

יש בטיעון זה מידה רבה של הגזמה. אך יש בו גרעין של אמת.

מדינת־ישראל לא היתה קמה לולא חלומם של המייסדים, מעשיהם של החלוצים, עקשנותה של התנועה הציונית, מאבק המחתרות ומילחמת צה"ל.

אך אפשר גם לשאול: האם היתה קמה המדינה ב־1948, האם היתה קמה בכלל, לולא עלה אדולף היטלר לשילטון?

ניתן לטעון (אך לא להוכיח, כמובן) שלולא העליה היהודית מאירופה, שהגיעה לארץ בשנות ה־30', בגלל האיום הנאצי, לא היה היישוב מתחזק די צורכו. אפשר לטעון שלולא הלחץ הפסיכולוגי העצום שנוצר בעיקבות גילוי מחנות־ההשמדה, רגשות־האוועה ותחושת־האשמה של העמים, ולולא קיומם של מאות אלפי שרידי־השואה, לא היתה נוצרת האווירה הבינלאומית שאיפשרה את הקמת המדינה.

לולא היטלר וזוועותיו, האם היתה הציונות חדלה מלהיות תנועת־מיעוט קטנה בעם היהודי והופכת ביטוי לרוב־רובו? לולא הלחץ הבינלאומי, האם היתה נוצרת השותפות המוזרה, היחידה־במינה, בין ארצות־הברית ובריית־המועצות למען הקמת המדינה? ובלי כל אלה, האם היתה באה ההתעוררות בארצות הערביות, שהביאה ארצה את מאות אלפי היהודים המיזרחיים?

מי שאינו דוגל ב„ציונות אכזרית" יכול לטעון: המחיר ששולם, מחיר של שישה מיליוני קורבנות, גבוה מדי. התוצאות בוודאי אינן מורידות מן העם הגרמני אף קורטוב שבקורטוב של אשמה.

אך אם היטלר הסתכל במעמד הזה מתוך אש הגיהינום, יכול היה לחשוב גם על כך.

הפילוסוף הגרמני גאורג וילהלם פרידריך הגל, שנפטר עשר שנים לפני כתיבת ההימנון הגרמני, דיבר על „עורמת התבונה" — הדרכים המיסתוריות, העקלקלות, הערמומיות־לכאורה, שבהן מגשימה ההיסטוריה את מבוקשה. הקשר היהודי־גרמני, רצוף הזוועות והתהפוכות, יכול להמחיש רעיון זה. הקאנצלר הגרמני אדולף היטלר, שביקש להשמיד את היהודים כולם אחת ולתמיד, תרם בעצם הזוועות שלו להקמת המדינה היהודית הראשונה מאז ימי החשמונאים.

כל זה היה מקופל באותו מעמד חגיגי בנמל־התעופה.

■ ■ ■

מעבר לכל המשמעויות הסימליות האלה, הביקור לא היה חשוב במיוחד.

הלמוט קול הוא עסקן מיפלגתי מן המניין, וההיסטוריה הגרמנית לא תמנה אותו עם מנהיגיה הגדולים. אין הוא ביסמארק חדש.

נאומיו בארץ היו משעממים עד מוות, וחסרי משמעות, בדיוק כמו נאומיו של מארחו, ראש־הממשלה יצחק שמיר.

בין שתי המדינות אין בעיות מיוחדות. עם כל החשיבות שיש לייחס לעסקות־נשק, עניין ההבטחה הגרמנית לספק נשק לסעודיה נופח מעבר לכל מידה סבירה. יתכן שזה קרה מפני שפשוט לא היה נושא אחר לענות בו.

(לסעודים יש כסף, ובכסף אפשר לקנות נשק בכל מקום — בצרפת, בבריטניה, בארצות־הברית, ואף בברית־המועצות. ממשלה ישראלית, המוכרת בשימחה נשק לפאשיסטים — ולעריצים באמריקה הלאטינית, בוודאי אינה יכולה להתלונן כאשר אותו המוסר מדריך מדינות אחרות. אם אין ריח לכסף, וגם לא ריח של דם — חל כלל זה על כל הממשלות. וחוץ מזה, כל נשק שיסופק לסעודיה יהיה תוך שנה־שנתיים לגל של גרוטאות.)

ה„נורמליזציה" בין ישראל וגרמניה הצליחה מעל לכל המשוער. דויד בן־גוריון, שדגל בנורמליזציה זו, ניצח.

היה זה אך צודק שההימנון הגרמני ינוגן על־ידי תיזמורת של צה"ל, בן־טיפוחיו, בנמל־התעופה הנושא את שמו.

דו תשקיף

דורשים פיטורי בגין

בכירים בקואליציה מחפשים עתה דרך להוצאת מנחם בגין מהכנסת, מבלי לגרום למישפחתו צער רב.
בניגוד למידע שהופיע באחרונה, בגין עדיין אינו מתפקד. גם אותם המספרים על החלמתו יודעים שאין הדבר כך.
למעשה, אין איש מבין ראשי חרות יודע בוודאות מהו מצבו, ומתי הוא ייצא מביתו, אם בכלל.
ראש־הממשלה, יצחק שמיר, ינסה להימנע מלקחת על עצמו את התפקיד לבקש מבגין שיתפטר. יתכן שבנו, בנימין־זאב בגין, יתבקש לעשות זאת, בטענה שגורל הקואליציה תלוי על בלימה, וגם קול אחד עשוי להכריע.

„רשימת 11" חדשה

בנציבות מס־ההכנסה מתגבשת רשימה של כמה יועדי־מעקב למחלקת־החקירה השונות. יעדים אלה מוגדרים כ„לוויתנים־ששע ועבריינים־מס כבדים", שיש לרכז בחשאיות רבה כל חומר אפשרי נגדם.
כדי להימנע מהדלפות, כמו בפרשת „רשימת ה־11", אין איש, מלבד שניים־שלושה, יודע את כל „רשימת־ היעדים".
בכל מיקרה, נראה שאין הפתעות מרעישות סביב ניירי־עבודה זה מבחינת השמות המוזכרים בו.

ציר אריזור+שרון

השר ללא תיק אריאל שרון וח"כ חרות יורם אריזור משתמים באחרונה שעולה ומתאמים ביחד צעדים שונים בתנועת החרות.
שרון הוא שאילץ את ראשי התנועה להחזיר את אריזור לתפקידו כיושב־ראש המזכירות.
אריזור עוסק עתה בשיקום שרידי מחנהו.

נבון — יו"ר המיפלגה

מחנהו של שימעון פרס יציע בקרוב ליצחק נבון את תפקיד יושב־ראש המיפלגה, בתנאי שהוא יכיר במעמדותו של פרס לראשות־ הממשלה.
בירור מוקדם העלה, שנבון לא ידחה את ההצעה על הסף. הוא יראה בה מוצא של כבוד.

הורביץ ימתין חודש

ח"כ הליכוד יגאל הורביץ התחייב שרק עד סוף חודש סברואר הוא יתמך בקואליציה. אם עד אז לא תוקם ממשלת אחדות לאומית ולא יחול שינוי מהסכני במדיניות הכלכלית של מישרד־האוצר. הוא יתמך בהקדמת הבחירות ולא יבטיח את קולו לקואליציה בהצבעות גורליות.

הח"כ שילם מכיסו

אחד מח"כי הליכוד נאלץ לשלם באחרונה מכיסו סכום של 700 אלף שקל לאחד הספקים שלא קיבל את חובו מהבחירות המוניציפליות האחרונות.

קרתי וזיגל — שנה נוספת

כהונתם של ניצב יחזקאל קרתי, ראש אגף־החקירות במטה הארצי ותת־ניצב בנימין זיגל, ראש היחידה לחקירות־הונאה, תוארך לתקופה נוספת.
השניים הם גימלאים ושר־הפנים, יוסף בורג, מרוצה מעבודתם.

מסלולי־נופש למצריים

מישלחת של סוכני־נסיעות, ראשי ועדי־ עובדים ועיתונאים, יוצאת השבוע ל־ מצריים, כדי לאתר מסלולי־נופש מיוחדים ליחידים ולקבוצות לקראת הקיץ הקרוב.
תיירים מניחים שמחירי חטיולים במצריים, והעובדה שיציאה לשם לא תחוייב בממס־נסיעות, תגרום לביקוש רב לתוכניות אלה.
בחבילות הנופש ישולבו טיסות צירטר מאל־עריש לאלכסנדריה.

תביעה נגד מילוא

תביעה ראשונה נגד ח"כ חרות רוני מילוא, על הלנת שכרו של עיתונאי שכתב עבור ביטאון הליכוד „יומן השבוע", הוגשה לבית־הדין לעבודה.
צפויות תביעות נוספות.

הברוקרים נחקרים

שישה מעובדי מישרד הברוקרים מוריץ את טוכלר כבר נחקרו במישטרה בחשד לרישומים כוזבים ותרמיות בניירות־ערך. חקירת היחידה לחקירות־הונאה מסתעפת וצופנת בחובה הפתעות מרעישות.

נפסל מישפט חברים

בית־המישפט המחוזי בתל־אביב פסל שני הרכבים של מישפטי־חברים בקואופרטיב „אגד", אחרי שהוכח כי היה חשש למשוא פנים.
החלטה תקדימית זו זכתה בהד רב גם בקואופרטיב דן, וחברים רבים צילמו את פסק־הדין במזכירות בית־המישפט. משמעות ההחלטה: עידעור מעמדו של מישפט־החברים.

החפאורה בכלא הוסרה

מינהל־הכלא שהוכשר בבית־ הכלא ברמלה לכבוד ביקור של נשיא המדינה, חיים הרצוג, שנערך לפני חודשיים, כבר אינו קיים. מייד אחרי הביקור הוסרו הסלים, ובמקום אי־אפשר לעמוק בסעילות ספורטיבית.

הכספות מתרוקנות

במערכת הבנקאית גובר הרושם שבעלי־ כספות רבים הוציאו בימים האחרונים את המטבע הזר שלהם מהכספות. הבהילות נוצרה בעיקבות חרושת של שמועות, שמישרד־האוצר אבן מתכוון לסתום את הכספות בחודש סברואר.

לח"כ לא נותרה ברירה אלא לשלם בכספי־הוא, משום שבעל־החוב לא היה מוכן להמתין עד להסדר התשלום דרך מרכז המיפלגה.

הדחות בחולון

מנהל מחלקת־החינוך בעיריית חולון, זאב ברנע, יאלץ בקרוב לפרוש מתפקידו, בעקבות מעורבותו בהשתקת פרשיות שונות באגף.
ברנע הוא עובד ותיק בעירייה.

איש משל נגד איש קיסר

על תפקיד מזכיר המישמרת הצעירה של מיפלגת העבודה בתל־אביב והמרכז מתמודדים גרשון גלמן, עוזרו של מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, ואדי קידר, עוזרו של ממלא מקום המזכ"ל ישראל קיסר.

„חדשות" יופיע בערב!

בבורסה מעריכים שהיומון החדש חדשות יופיע בשעות אחר־הצהריים. הסיבה: נציגי העיתון מעוניינים לפרסם את עידכון שערי־הבורסה של אותו היום.
בינתיים נראה שהוספת העיתון נדחתה לאמצע חודש מרס, ועדיין אין החלטה סופית בכלל.

נעדר ולא נחטף

סרק ראשון בדרמה שהסעירה את הציבור החרדי בבני־ברק ובירושלים השבוע, הסתיים ביום שלישי האחרון כאשר המישטרה הסירה את האיסור המלא מעל הפרשה.
ביום רביעי שעבר הודיע ראש ישיבת גדולה בבני־ברק למישטרה שבנו בן ה־16, שיצא לסני בן לביקור בירושלים, הודיע טלפונית שהוא נחטף. הבן, בך טען האב, סיפר שחוטפיו, שני גברים חמרשים, דורשים תמורת שיחרורו 250 אלף דולר.
מסכ"ל המישטרה, אריה איבצן, סיקר מקרוב על החקירה. במישטרה ובמישרד־ הסנים הועלה חשד שזהו שלב חדש במאבקים בין חצרות־חרדים. החוקרים תיחקרו מאות תלמידי־ישיבה, נהגים, ומודיעים מישטרתיים ושיחזרו את מהלכי הנער בימים האחרונים בעזרת ציוד טכני וצוות מסיבולוגים.
מאז נעלם מביתו טילפן הצעיר מיספר פעמים לבית הוריו, אך לא ניתן היה להוציא מפיו מידע מדוייק על מקום הימצאו.
המישטרה מסרבת לגלות פרטים מהחקירה, משום שמדובר בקטין. מתברר, שהנער חי חיים כפולים, ונאבק בין אורח־ חיים דתי־חרדי ואורח־חיים חילוני.
החוקרים הגיעו למסקנה, שאין מדובר בחטיפה, אלא בהיעדרות של הנער מביתו כשהוא מעמיד פני נחטף.

גיבשטיין — התביעה בוטלה

יהודית גיבשטיין, אחותם של ראש־עיריית ראשון־לציון לשעבר, חנניה גיבשטיין, והאמן יעקב אגם, ביטלה במפתיע תביעה שהגישה נגד גיבשטיין ואחרים בעניין הכרה בזכותה לחלק מרכוש של 81 מיליון שקל.
בבקשה למחיקה טענה האחות המנושלת, שעדיין לא מוצו כל דרכי הפשרה והמשא־ומתן.

מישרד לנציגות

נציגות בופואטסוואנה בארץ תעבור בקרוב לבניין־מישרדים גדול ברחוב הירקון בתל־אביב, מול מלון הילטון. בעבר שימש הבניין את מישרדי חברת־הביטוח עממית.
בעיריית תל־אביב חששים מגילויים סביב נסיעתם של כמה מבכירי מועצת־העירייה לסיור־מתנה במדינת הבובות הדרום־אפריקאית.

במדינה

(המשך מעמוד 6)

יותר מ־21 יום, אבל העונש אינו מבוצע הלכה למעשה.

● **בריטניה:** בבית־הנבחרים הבריטי אין הוראה תקנונית המחייבת נוכחות. עם זאת, רמת הנוכחות בפרלמנט הזה היא גבוהה ביותר. לכך דואגים במיוחד מצליפי־הסיעות.

משפט

יצוא נכים

נבה צה"ל מבקש לשלחו לצמיתות לדנבר בארה"ב, כדי לשפר את מצבו הנוסני

„בישראל הוא חש מחנק תמידי, הנשימה היא עבורו מאמץ, וכתוצאה מכך הוא סובל סבל רב... בדנבר הוא חש שהמועקה ירדה ממנו והוא מסוגל לנשום באופן חופשי, כאחד האדם, ללא כל מאמץ, כאילו הוצא השסתום שהפריע למעבר האוויר לריאותיו," כך כתב עורך־הדין יוסף ברד, ממישרדו של אמנון זיכרוני, על לקוחו, אריה איתן.

איתן מבקש כי אגף השיקום של מישרד־הביטחון, יממן את נסיעתו, שהותו והטיפול הרפואי שיקבל בארצות־הברית. איתן מוכר כנכה צה"ל משנת 1975. דרגת נכותו הכללית היא 52%, מתוכה 40% הם החמרתה של מחלת האסטמה שממנה סבל עוד קודם.

חייו של איתן בישראל הם קשים מאוד. מדי פעם הוא נתקף בהתקפים קשים, שבגללם אושפז בבתי־חולים פעמים רבות. הוא מקבל טיפול תרופתי הגורם לו סבל ועלול לגרום לו גם כיב־קיבה. מחלתו כה אנושה, עד שרופאים אחדים כתבו למישרד־הבטחון כי היא מהחמורה ביותר שראו, וכי הוא עלול למות בכל רגע.

בחזרה למחנק. בשנת 1979, השתכנע מישרד־הביטחון לשלוח את איתן לבית־החולים היהודי בדנבר קולורדו, לשם ניסיון. הניסיון הצליח מעל לכל המשוער. איתן, שאינו מסוגל לכל פעולה גופנית בישראל ואינו עובד כאן, החל פורח באקלים היבש והגבוה של דנבר.

בלי עומס התרופות הגדול, וכמעט ללא כל טיפול רפואי, היתה הנשימה קלה עליו. הוא החל עוסק בפעולות גופניות הרגילות אצל אנשים בריאים, אשר נמנעו ממנו במשך שנים רבות. הוא נסע על אופניים והחל אפילו לרוץ להנאתו. הוא הרגיש כי אם ישאר שם, יוכל לחזור לכושר גופני נאות ויוכל גם לעבוד ולחיות ככל אדם.

אולם החורשיים חלפו מהר, וכאשר חזר ארצה נתנק מחדש באוויר הלח של ישראל. הוא פנה למישרד־הביטחון כדי ישממנו לו נסיעה ומחיה בארצות־הברית לצמיתות. לחילופין ביקש, כי יישלח לשנת ניסיון נוספת, לברוק את השיפור במצבו.

ערד במקום דנבר. מחשש לקבוע תקדים בלכלי מסוכן, נמנע אגף־השיקום לקבל את דרישתו של איתן. החלה מילחמה ארוכה ומייגעת בין הצדדים, שנמשכה דרך כמה ועדות ועשרות דו־חות רפואיים שהומצאו על־ידי שני הצדדים לוועדות השונות.

החלטתו הסופית של אגף־השיקום היתה לנסות לשקם את איתן בערד או במקום אחר בישראל, אך לא לשלחו שנית לארצות־הברית. אי לכך לא ראה איתן כל מוצא אחר מאשר לפנות באמצעות עורכ־דינו לבית־המישפט הגבוה־לצדק ולבקשו להתערב. יהיה זה תקדים מעניין, אם יקבע בית־המישפט כי על אגף־השיקום של מישרד־הביטחון לשלוח לארצות־הברית לצמיתות, אדם שנכותו הוחרפה בשירות צבאי.

ריח רנים

עבודתו של הנאשם כמוכר־דגים גרמה הקלה בעונשו

עורך־הדין צבי לידסקי יכול היה

(המשך בעמוד 18)

את כל אשר השיג אבו־חצירא, עמד האוצר לתת חוך כמה שבועות ממילא לירוחם משל...

הבלוף הגדול

ש ני יהודים ישבו בפארק, על ספסל צהוב, בגרמניה של 1938. אחד מהם קרא בעיון רב את הביטאון הנאצי הידוע לשימצה, דר־שטירמר. חברו, לעומת זאת, החזיק בידיים רועדות שבועון יהודי מפולין.

„איך אתה מסוגל לקרוא. את הזוהמה הנאצית הזאת?" שאל לבסוף, „מה ליהודי ולשטירמר?"

היהודי הראשון חייך: „פשוט מאוד," השיב, „מה אתה קורא בעיתון שלך? רדיפות וגזירות בכל מקום, מאורעות אפילו בארץ־ישראל, בתי־כנסת ובתי־עסק יהודיים נשרפים. ואני? תציץ רגע בשטירמר! היהודים שולטים בכל העולם, היהודים מנהלים את הבנקים, את העיתונים, מכתיבים את המדיניות האמריקאית ואת המדיניות הסובייטית, מובילים ברפואה, חודרים דרך הפסיכולוגיה לתת־המודע של האנושות, שוכבים עם נשים אריות — תענוג ממש!"

ממחשכי עיירות הפיתוח

צ ריך, כמובן, להבדיל אלף אלפי הבדלות, אבל תחושה דומה תקפה בוודאי השבוע את אנשי תמ"י, שקראו ביומון הארץ. עורכי הארץ כל־כך נבעתו מהצלחותיה המדומות והאמיתיות של הסיעה העדתית הקטנה, עד שטרחו לעשות לכנופיית השלושה דמונולוגיה אדירה.

מאמרים ראשיים, רשימות של כתבים כלכליים וכתבים לענייני־מיפלגות הפליגו ברשימה ארוכה של ויתורים שמישרד־האוצר עשה לתמ"י. בכל המאמרים ביצבץ החשש, שמא עלולה תמ"י לעשות הון פוליטי גדול מהישגיה למען השכבות הנחשלות.

הארץ, המתנבא בקול אחד בכל הנושאים, לא הסתיר את דעתו על „הוויתורים" האלה. בכל הנוגע לנושא הכלכלי־חברתי אין ספק שהארץ הוא ביטאון מעמדי מובהק המייצג, בדרך־כלל, את האינטרס של השכבות האשכנזיות המבוססות. אנשיו מבטאים לעיתים קרובות פראנויה קשה, כאילו היו מבועתים על־ידי הסיוט הגדול של בני השכונות ועיירות הפיתוח, המגיחים לפתע ממחשכים, ותובעים את ליטרת־הבשר שלהם מהציבור השבע.

אין צורך לומר, שהיחס העויין ומלא־הפחדים הזה מסייע דווקא לצמרת הסופר־מושחתת של תמ"י. הארץ, וכמוהו גם דוברי שינוי והמיפלגה הליברלית, יצרו רושם בציבור כאילו תמ"י מצליחה מאוד במאבקה למען שכבות־המצוקה, ורבים אף גורסים שאהרון אבו־חצירא ואנשיו עומדים לרשת את מקומה של תנועת־החרות בקרב יהודי־המיזרח.

ממש חבל לקלקל תיאוריות כל־כך יפות באמצעות האמת הפשוטה: שתמ"י לא קיבלה דבר.

פקידים בכירים במישרד־האוצר, ששוחחו השבוע עם העולם הזה, תיארו את הישגי תמ"י כ„בלוף הגדול של הפוליטיקה הישראלית". לדבריהם, לא השיגה תמ"י דבר.

קודם כל, גורסים ראשי־האוצר, מדובר בהצהרתי־כוונות במיסגרת התקציב הקיים.

תמ"י כבר הסכימה להוריד ארבעה מיליארד שקלים מתקציב מישרד־העבודה־והרווחה. כלכלני האוצר, וגם השר יגאל כהן־אורגד, הבהירו לתמ"י באורח שאינו משתמע לשתי פנים שהם עצמם יצטרכו למצוא את המימון לסיפוק דרישותיהם.

בלומר, אם תמ"י רוצה להגדיל את קיצבות הילדים, או להעלות את שכר־המינימום, היא תצטרך לוותר על נושאי־רווחה אחרים, שהיא מופקדת עליהם!

מעבר לזה עמד מישרד־האוצר להעלות את שכר המינימום גם בלי תמ"י. אשר למדרגות המס: כאן קיימת בעייה פוליטית — לאו דווקא כלכלית — מעניינת במיוחד.

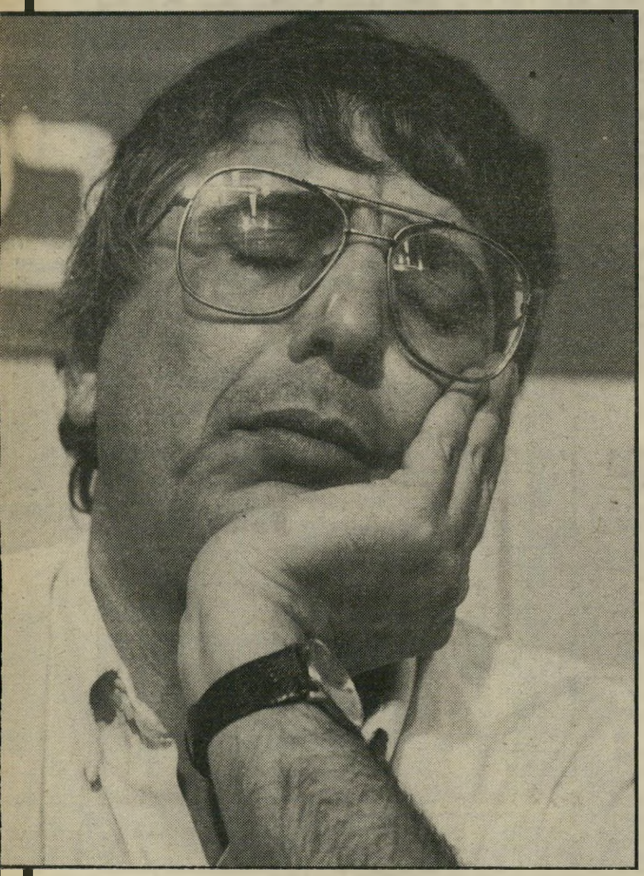
האוצר עצמו רוצה בתיקון מדרגות־המס, אבל כחלק מעיסקה כוללת עם ירוחם משל והנהגת ההסתדרות.

הסיבה לכך היא פשוטה למדי. ראשי־האוצר שואפים, מזה זמן רב, לשבור את מעגל ההצמדה. תחת תוספת־יוקר מלאה באפריל רוצה האוצר להעניק רק תוספת חלקית, ולשמור על שכר־הנטו על־ידי הפחתה ניכרת בשיעורי־המס. בכך תפחת, כמובן, העלות למעביד.

תיקון זה במס־ההכנסה יוצג על־ידי האוצר כוויתור משמעותי לשכירים, וגם כחלק מאידיאולוגיה כוללת, התומכת בתמריצים לעבודה ולפריון גבוה. שר־האוצר היה מנוע מלומר לתמ"י שהוא מתכוון להציע למשל עיסקת־חבילה כזאת. ראשי תמ"י אינם מתעניינים כל־כך בטובת השכירים, אלא ביצירת הרושם, שרק הם משיגים ויתורים עבור הפועלים, ולא ההס־תדרות. אין ספק שהם היו מטרפדים כל הסדר, שהיה מנומק כמחווה כלשהי כלפי ההסתדרות.

גם העלאת קיצבות־הילדים, מ־2.7 אחוז מהשכר הממוצע ל־5 אחוז, תוך חמש שנים, מוצגת על־ידי האוצר כבריחה.

במשך חמש השנים הבאות תיכנס ישראל לסיחרור אינ־פלאציוני מחריד, ואין בל ספק שבל ממשלה שתשלוט אז תגלוש למדינת סעד, שבה יותנו כל ההטבות למיניהן בבדיקה מדוקדקת של ההכנסה המישפחתית. קיצבות מטעם המדינה יוענקו רק בליוויית התחושה המשפילה שהמקבלים הם „מיקרי־סעד". מנקודת־ראות זאת חוזרת המדינה שנים רבות אחורה — תמ"י או לא תמ"י.

ח"כ אבו־חצירא
מדוע כדאי לקרוא את דר שטירמר?

טריבון העניים

ד טכניקה של ראשי־האוצר, במגעים שלהם עם תמ"י, היא **בישראל, תיאלץ להבריז על מצב־חירום כלכלי.**

כל ההטבות לשכבות החלשות יעמדו בבחינה מחדש, ואין כל ספק שתשלומים מכל הסוגים, שנעשו באורח אוניברסאלי, יבוטלו. רק עניים־ממש יהנו בעתיד מהנחות בשכר־לימוד בבית־הספר התיכון, או מקיצבות־ילדים. חברת־הרווחה פטרנאליסטית במקצת. הם נוהגים להסביר לאנשים כמו אהרון אזן וכך ציון רובין שאם תמ"י לא תסייע בקיצוץ התקציב, יידרדר המשק לאבטלה גדולה, שתפגע בציבור התומך בסיעה העדתית. הוויתור על אחוז נכבד בתקציב מישרד־העבודה־והרווחה הוצג על־ידי כהן־אורגד כ„קמפ־דיוויד" של תמ"י. „כמו שמנחם בגין נאלץ לוותר על ימית, כדי להחזיק בשאר השטחים, אתם נקראים לוותר על כמה סעיפי־תקציב, כדי לשמור על האינטרס הכללי של הציבור, שאתם אמורים לייצג."

אנשי תמ"י ויתרו, לכאורה, אבל לדברי ראשי־האוצר אי־אפשר לסמוך על אמינותם.

„הסיכום איתם אינו שווה דבר. הם חוששים ממזכירות מיפלגתם, מגזימים בהישגיהם, גם באמצעות שקרים בוטים, ואינם מודים שנאלצו לוותר. לעיתים קרובות צריכים לפתוח מחדש את המשא־ומתן עימם, אחרי שכל הנושאים השנויים במחלוקת כאילו סוכמו."

אזן ואבו־חצירא שמחו בגלוי על־כך שרו"ח הביטוח הלאומי הותקף בכל מקום, מכיוון שקבלתו כפשוטו היתה מקשה עליהם להציג את מה שכאילו קיבלו משר־האוצר כ„הישג".

אשר לתמ"י, לא רק שלא השיגה דבר, אלא שגם מראית־העין שלה לא תצלח לטווח ארוך. עצם העובדה ששלושת אנשי תמ"י בכנסת החליטו להישאר בממשלה תפגע בהם בקרב בוחרי־הם־בכוח, מה גם שהם לא יצליחו לרמות את כל העולם כל הזמן. היתה להם הזדמנות בלתי־חוזרת להפגין את נאמנותם לשיכבות־המצוקה, ולנסות לרשת את מנחם בגין ואת תנועת־החרות בליבותיהם של היהודים המיד־רחיים. הם ביזבזו אותה ללא שוב, והדבר יעלה להם לא רק בקולות, אלא גם בפילוג ובפיצול בתוך מיפלגתם.

חיים ברעם ■

„האיש הזה טיפש!"

את העובדה שתמ"י לא קיבלה למעשה דבר, חשף שר־המיסחר־והתעשייה בהצהרה פומבית.

להעולם הזה נודע שראש־הממשלה, יצחק שמיר, איבר את קור־רוחו המפורסם, וממש רתח על גידעון פת.

„האיש הזה הוא טיפש," אמר שמיר למקורביו, „ומסוגל לטרפד את ההסכם שלנו עם תמ"י. כל מה שאבו־חצירא מבקש הוא להראות כאילו השיג משהו. מדוע להפריך את זה עתה, ולשלם הרבה יותר ביוקר בעתיד?"

מיכתבים אנונימיים גילו ליצחק רבין ולשימעון פרס כבר לפני שיבעה חודשים על החשדות נגד לוינסון — מדוע נעשה הכל כדי להשתיק את הפרשה? — "החרות"

עסקות סיבוביות

כניסה צנועה בניין המישרדים של בנק פיר גמייך־וירטשפט לוכסמבורג בבירת הנסיכות. הבנק, שהוא חברת־בת של הבנק הגרמני הגדול, מחזיק בעצמו ובאמצעות חברת־בת שלו, אלפיסו, בכשליש ממניות חברת אמפל.

ל כל פרשת לוינסון, כפי שנחשפה על־ידי העולם הזה בשלושת השבועות האחרונים, מרחפות שתי שאלות:

- **באילו בספים מדובר?**
- **לאן הלך הכסף?**

בכמה מן הפרשיות פוענחה התעלומה, לפחות חלקית. למשל, בפרשת המניות של חברת גרנית הכרמל. החולשת על חברת־הדלק סונול. כפי שחשף העולם הזה לפני שבוע, הועברו 4.75% של אחת החברות השותפות בגרנית, ששמה היה טכנולוגיות בינלאומיות (השקעות 1981) לחברת יו־אס־איי תמורת 18 אלף דולר, ונמכרו בתוך פחות משנה בסכום של 1.9 מיליון דולר.

ברור כי הכסף הלך לחברת יו־אס־איי. ברור כי בראש חברה זו עמד איש־העסקים יעקב לוינסון, שנשא בתואר הנשיא. אך לא ברור מי הם בעלי יו־אס־איי. ברור רק כי חלק מהם מתחבאים מאחורי חברות פנאמיות, שהבעלות עליהן היא חסוייה, וחלק הם אנשי־קש, שמאחוריהם עומדים אחרים.

כאשר נרשמה החברה במדינה דלוואר בארצות־הברית, היו בה תישעה שותפים, שלכל אחד מהם 5000 מניות בנות דולר אחד. אך הדבר אינו מגלה הרבה על זהותם האמיתית של הבעלים, ויעקב לוינסון אינו מגלה מי הם.

התנהגותו של לוינסון בפרשה זו היא מוזרה ביותר, בלשון־המעטה. כאשר הוזמן לפני ועדת סיוון־רוטמן, התחמק ממתן תשובה. הוא דיבר על "סודיות בנקאית" — נימוק שהוא מופרך מעיקרו בהקשר זה.

"סודיות בנקאית" היא חובתו של בנק שלא לגלות לזרים את זהות לקוחותיו ועיסקיהם. אולם אין לזה כל קשר לחובתו של אחד מראשי הבנק לגלות את הפרטים האלה לשאר הראשים של אותו הבנק, לצורך חקירה פנימית של ענייניו. שני חברי הוועדה — עמירם סיוון ושרגא רוטמן — הם חברי מועצת־המנהלים של בנק הפועלים ("דירקטורים"), ולכן לא היה שום עניין של סודיות ביניהם ובין יעקב לוינסון, שפעל כאיש הבנק.

כמה מטובי החוקרים כבר עוסקים בסיעתח הסוד של הבעלות על "יו־אס־איי", ויתכן מאוד כי בקרוב תעסוק בכך מחלקתו של תת־ניצב בנימין זיגל במישטרת־ישראל. גם לה יהיו בעיות.

חוקר פרטי שניסה להיכנס לעובי קורה זו המציא פאטנט מחוכם כדי לפצח חברה פנאמית. וזו השיטה: הוא איתר את השמות של החברות הפנאמיות, ותמורת דמי־הרישום הקטנים בפנמה־סיטי רשם חברה פנאמית משלו, בעלת שם כמעט־זהה. בשם חברה זו הוציא המחאות ללא־כיסוי בבריטניה. כאשר חזרו ההמחאות, הינחה את פרקליטי הבנק לתבוע את הכסף מן החברה הפנאמית האמיתית, דבר שהיה אפשרי בגלל הדמיון המפליא בין שני השמות. אז נאלץ עורך־הדין הפנאמי, שמאחוריו התחבאה החברה הפנאמית, להוציא את בעלי החברה מאלמוניותם, כדי להוכיח שלא החברה שלהם הוציאה את הצ'ק הנרון.

עד כמה שידוע, לא הצליח גם פאטנט זה לפענח את הסוד.

● מסך עשן

א ולם המיליונים הקשורים בפרשת סונול־יו־אס־איי הם רק חלק קטן מן הסכומים שעליהם מדובר בפרשה זו.

זהו קרחון־ענק, שכמה מקצותיו בלטו בקושי מעל פני המים במקומות כמו ציריך, פראנקפורט, לוכסמבורג ואיי־האנטילים בים הקאריבי. על פרשות אלה עוד ידווח בהמשך סידרה זו.

לאן הלכו כספים אלה?

מי נהנה מהם?

שאלה זו ריחפה, כמובן, בראשו של כל אדם שנגע בפרשה גם כשהיתה עדיין כמוסה לחלוטין והוסתרה מאחרי קירות עבים. התשובה שעמדה לנגד עיניו של כל אחד מהם הינחתה את טיפולו בפרשה.

אין ספק שרוב הנוגעים בדבר היו משוכנעים כי עסקות אלה שימשו בעיקר כדי לממן מיפלגות מסויימות בישראל — ועל כן אסור להביא לגילוי פרט כלשהו, ויהיה מרשיע את פלוני או אלמוני ככל שיהיה, שמא יגרום הדבר למפולת פוליטית איומה.

הדבר מסביר את קשר־השתיקה שאפף את הפרשה ושעד עצם היום הזה לא ניתנה לו שום סיבה סבירה אחרת.

כפי שמוצגים הדברים כיום על־ידי דוברים זריזים באוזני עיתונאים תמימים, הכל התנהל כשורה. כאשר התעוררו חשדות אצל ראשי בנק הפועלים, ובעקר יושב־ראש ההנהלה גיורא ("ג'ורי") גזית, הוא נקט בצעדים הסבירים, פנה למזכיר חברת העובדים, וזה מינה ועדת־חקירה.

השבוע היו עיתוני ישראל, המודרכים על־ידי דוברי הצדדים, מלאים בסיפורים יפים על מאמצים אישיים לקידום החקירה, על התנצחויות

The following table sets forth the names of the five largest borrowers from Ampal and the outstanding amounts of notes receivable of such borrowers held by Ampal at December 31, 1979:

Name	Amount Outstanding
Ampal (Israel) Ltd*	$91,877,691
Bank Fuer Gemeinwirtschaft	30,000,000
Bank Hapoalim B.M.	10,206,400
Accountant-General-State of Israel	10,000,000
Israeleasing Equipment Leasing Company, Limited	5,250,000

* See "Ampal-Israel".

Bank Fuer Gemeinwirtschaft - is a commercial bank.
Bank Hapoalim B.M. - is a commercial bank.
Israeleasing - is an equipment leasing company.

לווה או מלווה? אחת ההנמקות למכירת שליש ממניות אמפל לבנק פיר גמייך־וירטשפט היתה כי בכך נפתחים אפיקים חדשים לאשראי למשק הישראלי ולקישרי עסקים. העובדה היא שעד מהרה הפך הבנק ללווה של כספי אמפל. בסוף 1979, למשל, היה בין חמשת הלווים הגדולים מאמפל, ויתרת חובתו הסתכמה ב־30 מיליון דולר.

קשרים מיפלגתיים

לא היתה מיפלגה אחת, לפי השמועה, שלא שיחרה את פניו של האיש הכל־יכול יעקב לוינסון כשהיה בשיא מעמדו (בתצלום, לחיצת־יד עם ראש הקואליציה, איש אגודת ישראל, ח"כ שפירא).

בעיקבות ידיעה זו התפרץ יצחק רבין באחת הישיבות כלפי שימעון פרס וטען: „אתה הורס את מקורות המימון של המיפלגה!"

מה עומד מאחורי התפרצות זו?

חוקי ישראל, הנוגעים למימון המיפלגות, באים להבטיח כי לא יהיה למיפלגות מימון בלתי־כשר מצד בעלי־אינטרסים. בעת החקיקה שימש דבר זה כנימוק להצדקת העברתם של כספים גדולים מקופת המדינה לקופתן של המיפלגות.

אולם מנסחי החוק — אנשי המערך — השאירו, לא במיקרה, חור ענקי אחד בחוקים אלה:

אין שום הגבלה על קבלת תרומות, בכל סכום שהוא, מגורמים בחוץ־לארץ.

הדבר הוסבר בצורך ציוני: למיפלגות יש סניפים בחו"ל, ואלה תורמים למיפלגות־האם.

מובן שחור זה קורא לגנב, ולכך הוא נועד מראש.

נניח שמיפלגה מסויימת רוצה ויכולה לקבל סכומי־עתק ממיפעלים כלכליים בארץ, הכפופים להשפעתה. לכאורה, זה אסור.

אך אפשר לסדר זאת בכמה צורות, בדרך חוקית לגמרי, או כמעט חוקית.

הנה כמה דוגמות לעיסקות סבוכיות כאלה.

דוגמה א':

חברת אלף, שהוא מיפעל ישראלי, מוכר נכסים שיש לו, לחברה בית, שהיא זרה. המכירה מתבצעת, למעשה, בשני מחירים: מחיר רישמי, שהוא נמוך מאוד, ומחיר גבוה, שהוא גבוה הרבה יותר. את המחיר הנמוך ניתן להצדיק תמיד על רקע היחסים בין שתי החברות. למשל: „ערך רשום בספרים", „יצירת עניין אצל החברה הזרה לעסוק בעסקים בארץ", „פיתוח צינורות־שיווק", ועוד.

את ההפרש בין המחיר הסיקטיבי והמחיר האמיתי, שאותו שילמה חברה בית, מפקידים במוסד בכספי כלשהו בחו"ל, וזה מחזיר אותו לארץ באמצעות אנשי־קש כתרומה לגיטימית של גורם זר, המעוניין לתמוך במיפלגה.

דוגמה ב':

פנימיות, ישיבות סוערות, וכיוצא באלה.

כל זה אינו אלא מסך־עשן.

● מיכתב אנונימי

ה עובדות המשוטות הן:

● הוועדה אומנם מונתה כאשר החשדות הפכו חמורים מדי, ואת העובדה הזאת אפשר לציין לזכות גזית ואנשיו.

● אולם ועדה זו הוקמה בסודי־סודות, וגם לגורמים החשובים ביותר לא נמסרה על כך כל הודעה. מובן שלא נמסר כל מידע על כך לבעלי בנק הפועלים – שהם חברי ההסתדרות שהקימו מכשיר פינאנסי זה לטובת ציבור־העובדים. ומובן עוד יותר שלא נמסר דבר לשילטונות התביעה והמישטרה.

ועדה זו מיזמזה את העניין במשך קרוב לשנה. אין שום הסבר לאורך התקופה הזאת, מלבד תירוץ שקוף שאחד מחבריה שרגא רוטמן, לקה בהתקף־לב. אולם רוטמן אינו איש כה חסר־תחליף, עד כי לא ניתן היה להביא במקומו חבר אחר למועצת־המנהלים.

● הוועדה, כפי שהודו חבריה השבוע, לא גבתה עדות אמיתית מלוינסון וחיים ברגשטיין, האיש של לוינסון בצירוף. אילו נוהלה החקירה ברצינות, היו החוקרים צריכים להעמיד את השניים לפני ברירה פשוטה, בו במקום: למסור עדות מלאה לפרטי־פרטים, או שהעניין יועבר למישטרה.

● במהלך החקירה ניתן ללוינסון ולברגשטיין להתפטר או להתפטר בשקט, מבלי שהדבר הובא לידיעת הציבור, אלא בצורה עקיפה, שהיסוותה את הסיבות האמיתיות.

● חקירה מעין זו, בידי אנשי־מיקצוע מעולים (רוטמן הוא מנהל־חשבונות מיקצועי), לא היתה צריכה לארוך אלא כמה שבועות, ולכל היותר חודש־חודשיים. המדובר בעניינים בנקאיים מובהקים.

14¼%	US-$	GMAC Overseas Finance Corporation N.V., Netherlands Antilles
17½%	US-$	Gulf States Overseas Finance N.V., Netherlands Antilles, 1981/19
	US-$	Hapoalim International N.V., Netherlands Antilles, 1981/1986
13 %	US-$	Hydro-Québec, Canada, 1981/1991
17 %	US-$	Hydro-Québec, Canada, 1981/1991
12 %	US-$	IBM World Trade Corporation, USA, 1981/1988

באיים הקאריביים

אפילו ראשי בנק הפועלים **לא ידעו כי הבנק הגרמני היה אחד החתמים להנפקת איגרות־חוב של** בנק הפועלים הישראלי **באיי האנטיליים ההולנדיים, בתנאים מועדפים של שער ריבית נייד.**

● בניגוד לרושם שביקשו ליצור השבוע, ידעו ראשי ההסתדרות והמערך על החקירה הסודית וההשהדות שהועלו בעניין לוינסון.

● „העולם הזה" קובע כי כבר במאי 1983 נשלחו מיכתבים אנונימיים לאנשים הבאים: יצחק רבין, שימעון פרס, ירוחם משל, יעקב חזן, יצחק בן־אהרון ועוד. יצחק רבין הביא את המיכתב שקיבל לדני רוזוליו, ואמר לו: „זה הענין שלך."

מכל אלה עולה תמונה די ברורה: לא היתה מעולם כל כוונה להביא את הדברים לידיעת הציבור, או להעביר את פרטיה לרשויות המוסמכות של המדינה. גם המפקחת על הבנקים נכנסה לעניין (אחד בלבד: שינוי הבעלות בחברת אמפל) רק אחרי שהוועקה לצורך זה ולא על־ידי מיכתב אנונימי.

העיתונאים, ששמעו רמז פה ורמז שם, שוכנעו לגנוז את הכל, ואיש מן העיתונאים ו/או העיתונים לא היה מוכן לגלות את הפרשה. קשר־ההשתקה היה מלא.

התוכנית למיים את העניין בשקט, ללא חשיפה וללא גילוי, היתה בלי כל ספק מצליחה, לולא נכנס ברגע זה „העולם הזה" לתמונה. הפירסום של „העולם הזה", לפני שלושה שבועות, הוא ששימש כפתיל רועם למיצרין הפרשה.

אחרי הפירסום הראשון הזה, שוב לא ניתן היה לשמור על קשר־השתיקה. נמסרו לציבור הודעות מגומגמות ונערכו דיונים קדחתניים. גם אז עדיין לא היה בטוח שהעניין יימסר לחקירה אמיתית, לולא בא העולם הזה בשני הגליונות שלאחר מכן, וגילה בכל פעם גילויים חדשים. הגילוי בשבוע השלישי על פרשת סונול הוא ששבר את גב הגמל והכריח את ראשי ההסתדרות להחליט על מסירת העניין לידי היועץ המישפטי.

אולם השבוע עדיין העזו כמה מראשי הבנק לפרסם הודעה מרגיעה, ומגוחכת על פניה. כאילו לא נגרם שום נזק לבנק, וכאילו גם העברת־הענק של נכסים מן הארץ לידי הבעלים האמריקאיים של חברת אמפל הביאה תועלת לבנק.

ברור שמישהו מחפה על משהו. משהו זה קשור בחשדות לגבי היעד האמיתי של לפחות חלק מן הכספים המעורבים בפרשה זו.

● תרומות לגיטימיות

ב חודש יוני 1983 הופיעה בהעולם הזה ידיעה תמימה: יו"ר מיפלגת־העבודה נפגש בחשאי עם יעקב לוינסון. ידיעה זו הוכחשה מייד על־ידי כל הגורמים בתוקף רב ואף מוגזם.

Certain Beneficial Owners

Title of Class	Name and Address of Beneficial Owner	Amount and Nature of Beneficial Ownership(1)	Percent of Class
Class A Stock	Bank Hapoalim	1,988,976 shs.	24.21%
Common Stock.....	50 Rothschild Boulevard	2,273,200 shs.(2)	75.77%
	Tel Aviv, Israel		
Common Stock.....	BfG: Luxembourg S.A.	726,800 shs.(2)	24.23%
	17, Rue du Fosse		
	Luxembourg		
Class A Stock	Alfiso S.A. Luxembourg	870,000 shs.	10.5[illegible]
	17, Rue du Fosse		
	Luxembourg		

(1) All shares are held with sole voting and dispositive power.

(2) These figures reflect the issuance and Recapitalization of the Common Stock after D[illegible] 1982.

אחוזים בלוכסמבורג

הדו"ח האחרון של אמפל **לבעלי המניות שלו, ליום 31 לדצמבר 1982, פירט את רשימת בעלי יותר מחמישה אחוזים ממניות** אמפל. **וכאלה יש שלושה בלבד:** בנק הפועלים, בנק פיר גמיין־זירטשפט לוכסמבורג (**24.23% מן המניות**) **הרגילות) וחברת־הבת שלו,** אלפיסו (**10.59% של מניות הבכורה**).

הקרנה בחו"ל אינו מכנים את הרווח לכיסו, אלא מחזיר אותו ארצה, הסעם כתרומה למיסלגה.

הצרה בכל השיטות האלה — ויש רבות מסוג זה — היא שאין לעולם לדעת לאן הולך הכסף — האם הגיע בולו למיסלגה, או שחלק ממנו נעלם בידי המתווכים והמבצעים, או ששום דבר לא הגיע למיסלגה, למרות שנרמה לשותפים בחו"ל שזה מה שקרה.

מכיוון שכל הדברים האלה הם סודיים ואיש אינו יכול להרשות לעצמו לפרסמם, אין כל אפשרות לגלות את האמת, אלא בעבודה כלשית מאומצת, תוך הסתייעות במישטרות של כמה ארצות.

● רווחים לגרמנים

ה בנק הפויציאליסטי הגרמני עומד מעל לכל חשד כזה. זהו מוסד כלכלי גדול ומכובד. שמו בנק פיר גמיין־וירטשאפט (בנק למשק שיתופי), ובראשו עמד במשך שנים אחד הידידים הגדולים ביותר של מיפלגת־העבודה הישראלית בעולם: ואלטר הסלבאך, שהיה דמות ידועה מאוד גם בארץ, ומשתתף קבוע בוועידות כאן.

הקשר בין הבנק הזה עם בנק הפועלים משתרע על פני כדור־הארץ. למשל, גם כמה מראשי בנק הפועלים בארץ הופתעו לקרוא, בדו"ח של הבק הגרמני לבעלי־המניות שלו, כי הבנק שימש כחתם הנפקה של איגרות־חוב של בנק הפועלים (האיים האנטיליים) נ' ו', בתנאים מועדפים, כלומר בריבית ניידת המבטיחה התאמת הריבית לשער הגבוה ביותר.

האיים האנטיליים הם קבוצה של איים, וביניהם האי קוראסאו, שמיספר תושביהם 252 אלף, וכל שיטחם 961 קילומטרים ריבועיים. הם שייכים להולנד, ושקה לדעת מה בנק הפועלים עשה שם.

הבנק הגרמני היה שותף, דרך חברת־בת שלו, בחברת אמפל. תחילה היה חלקו 10% בלבד, אבל בשיא המניפולציות של לוינסון הגיע חלקו של הבנק, באמצעות חברות־בת שלו ל־33%.

לא ברור מדוע נמכר לבנק חלק כה גדול בחברה, שגבתה רווחים על נכסים ישראליים, מה גם שמניות אלה יצאו מידי „בנק הפועלים" הישראלי. כלומר: הרווחים, שיכלו להגיע לידי הבנק הישראלי, השייך לציבור־העובדים הישראלי, עברו לבעלי־המניות הגרמניים.

כאשר נחשפה עיסקה זו, הובאו טענות שונות להצדקתה. למשל: שעזרת הבנק נתנה אפשרות לבנק הפועלים לפתוח קווי־אשראי נוספים בחו"ל לטובת המשק הישראלי כולו, ועוד. אך עובדה היא שאמפל הפקידו בבנק הגרמני 30 מיליון דולר, במשך תקופה מסויימת, ואילו הבנק הגרמני הסתפק בהפקדה נגדית של חמישה מיליון דולר.

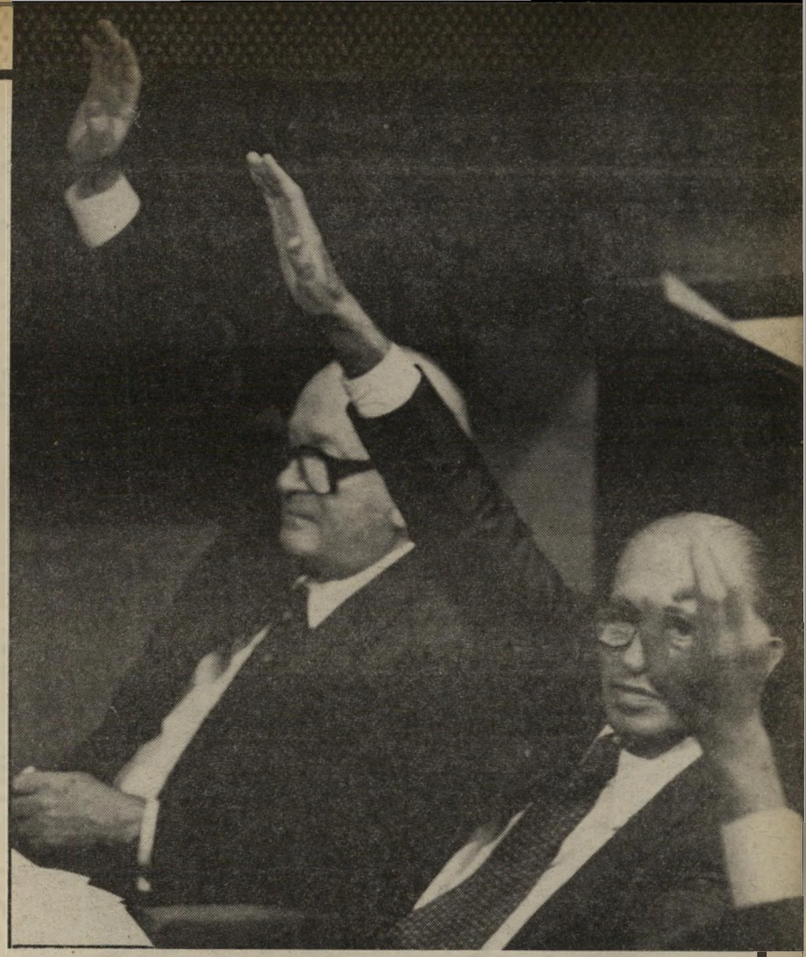
מניות אלה באמפל הן בידי חברת־הבת בנק פיר גמיין־וירטשאפט לוכסמבורג ס' א'. זה מצידו הקים בשלב מסויים חברת־בת שניה בלוכסמבורג, בשם אלפיסו, וחברה זו מחזיקה כיום בשליש חברת אמפל.

לא ברור לשם מה נעשו העברות אלה. הם בוודאי יקשו על מי שבודק את עסקות „אמפל" להגיע לחקר פעילותו של לוינסון.

● פוליסת־ביטוח

ד שאלה היא אילו מיפלגות נהנו מחסדיו של יעקב לוינסון במשך השנים.

ד מאז חשיפת הפרשה בידי העולם הזה, בולטת עובדה אחת, שאיש לא שם עדיין לב אליה:

מדוע הם השתיקו? כאשר שימחה ארליך המנוח, הביא את החומר שהגיע לידיו על פרשת לוינסון לראש־הממשלה של אז, מנחם בגין, השתיק בגין את הפרשה: „הוא (לוינסון) נהג בנו בג'נטלמניות!"

הליכוד ידע הדו"ח שמנחם בגין ביקש מעמיתו, סגן־ראש־הממשלה המנוח שימחה ארליך, להתעלם ממנו, ואשר זכה במשך הזמן בתואר דוח ארליך, **היה בוטה ביותר, לא חסך במילים, כדוגמת פרשת המניות לבנק הגרמני (בדות,**

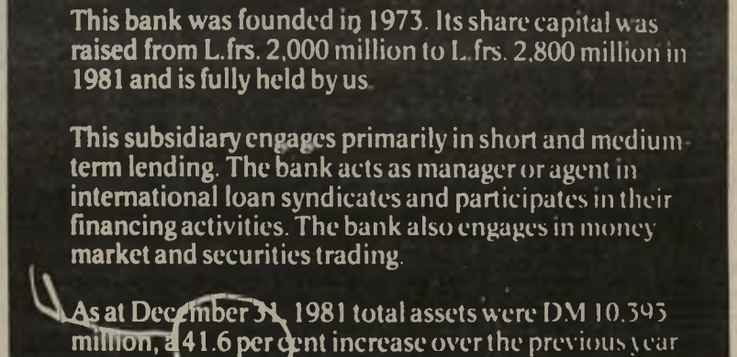
(המשך מעמוד 11)

בעת גילויי השערוריה של פרשת מיכאל צור, עלתה הטענה כי צור שימש, בין השאר, כממגן של מיפלגה מסויימת.

צור, שהיה בין השאר הבוס של ציס, גבה קומיסיון סמוי על קניית אוניות ומכירתן. את כספי הקומיסיון הפקיד בשווייץ, בחשבון סמוי. מן החשבון הזה הוא שילם לא רק לאנשי־שלומו בהנהלת ציס, אלא גם העביר כספי תרומות למיפלגה.

דוגמה ג':

מוכרים לחברה גימל, שהיא מוסד כלכלי בחו"ל, מניות של חברה ישראלית, חברה דלת, שיש למיפלגה שליטה בה. את המניות מוכרים במחיר האמיתי בשוק. בעזרת מניפולציות, שקל לבצע בארץ, מעלים באופן מלאכותי את שער המניות פי שניים, למשך כמה ימים. במועד זה קונים את המניות בחזרה מן הקונה בחו"ל, שוב במחיר האמיתי של אותו הרגע.

הידיד הגרמני תיאור קצר, של הבנק הגרמני־לוכסמבורגי מתשקיף חברת־האם: „נוסד ב־1973. הון המניות 2,800 מיליון פרנקים לוכסמבורגיים (כחמישים מיליון דולר) ...עוסק בעיקר במתן הלוואות... ובסחר בניירות ערך."

בראשי התיבות של שמו, ב.פ.ג.): „ב.פ.ג. מסובסדת למעשה על־ידי בנק הפועלים, **שכן בהיותו בעל המניות הגדול ביותר במניות רגילות א', העדיפות בזכות לקבלת דיווידנדה, זוכה** ב.פ.ג. **בפירות הרווחים המועברים בדרך חד־סיטרית** מבנק הפועלים לאמפל."

ההתנהגות המוזרה של הליכוד.

לכאורה, היה הליכוד צריך להיות מאושר. ברגעים הקשים ביותר שלו, כאשר המדיניות הכלכלית שלו מתמוטטת סביבו, באה סרשה שיש בה, במבט ראשון, לערער את המערכת הכלכלית והציבורית של מיסלגת־העבודה.

אפשר היה לצפות שהליכוד ייצא מכליו מרוב שימחה, שכל מנהיגיו יצעקו עד לב השמיים, יהיו הצעות לסדר־היום של ראשיו בכנסת, ששר־האוצר ינאם נאומים חוצבי־להבות.

שום דבר כזה לא קרה. חוץ מכמה צעקות של עסקנים מסוג ד' בהסתדרות, והסגנה מגוחכת של כמה עשרות הסידים־שוטים בשערי „בנק הפועלים", התעטף הליכוד בשתיקה עמוקה. התנהגותו היא ג'נטלמנית מעבר לכל מיצוות ההדר הבית־די.

יתר על כן: אחד המיסמכים הראשונים שטיפלו בפרשה היה „מיסמך ארליך", שאותו חשף העולם הזה לפני שלושה שבועות (ושמאז כל העיתונים טיפלו בו בהרחבה). מיסמך זה חובר לפני ארבע שנים.

והנה זה סלא: למרות שמיסמך זה הוגש לאחד מראשי הליכוד, סגן ראש־הממשלה, הוא לא סירסם וגם לא הדליף אותו. בממשלה שבה הכל דלף, מיסמך זה נשאר חסוי בסוד הכמוס ביותר.

מדוע?

בחוגי „בנק הפועלים" מחייכים כאשר מזכירים עובדה זו. לדברי יודעי־סוד, יש לכך הסבר פשוט בתכלית: יעקב לוינסון הוא שהציל את תנועת־החרות מפשיטת־רגל מביעה.

כאשר הגיע הליכוד לשילטון, הוא היה מסובך בשערוריה כלכלית נוראה: המכשיר הכספי העיקרי של תנועת־החרות, קרן תל־חי, הסתבך בחובות. הכסף הגיע לאנשים קטנים, שהתרושש... סצינות מביעות ומביכות ביותר, שהסעירו את ליבו של מנחם בגין.

הישועה באה במפתיע, ובאורח נס. לפי הגירסה של אותם יודעי־דבר, עשה ג'נטלמניות עילאית, שמנחם בגין שומר אותו בליבו עד היום.

לוינסון הסכים לקבל מן הקרן שטרות חסרי־ערך, ותמורת שטרות ממוסדות האימפריה של „בנק הפועלים" בעולם את הקרן, וכך התאפס מן הבוץ.

כאשר בא ארליך אל בגין וסיפר לו על המיסמך המרעיש שבידו, אסר עליו בגין לנקוף כלשהי נגד לוינסון. „האיש הזה נהג בנו בג'נטלמניות," אמר. וזה היה סוף־פסוק.

כיום יש לשני הצדדים סיבה רבה לשתוק.

בשביל הליכוד יהיה זה גילוי מביש ביותר שראשי המערך הצילו את תנועת־החרות מביזיון נורא, ואילו לוינסון בוודאי לא יתאפר ביום באוזני חבריו־למיפלגה שהוא האיש אשר הציל את הליכוד.

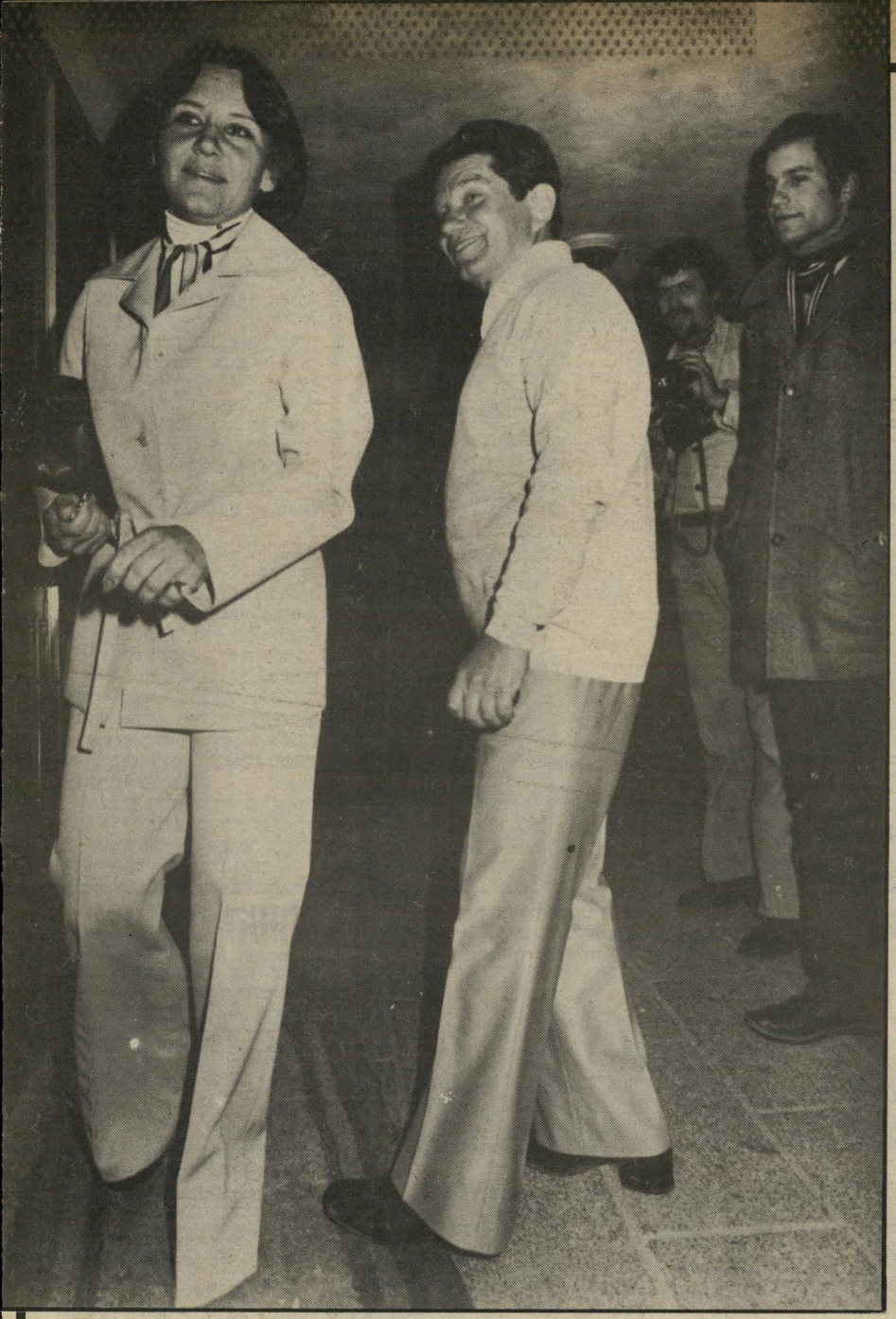
היתה זאת פוליסת־ביטוח שהוכיחה את עצמה.

(המשך הסידרה בשבוע הבא)

בילעדי

אשר ידלין הפך בניו־יורק לברוקר, הפסיד בספקולציות כספי לקוחותיו, יורדים מישראל, ובאשר אלה שלחו אליו „משכנעים" צעקה אשתו: „קחו את הטבעת שלי, רק עזבו את אשר!"

ידלין נדפק שוב!

ידלין ואשתו טלי (לפני נשואיהם)
לחסל כמה חשבונות עם כמה אנשים, שאיכזבו אותו

מאז השתחרר מהכלא, אחרי ריצוי עונשו, לא הירבו אמצעי־התיקשורת לעסוק באשר ידלין, מי שהיה מנכ"ל קופת־חולים ומי שעמד להיות נגיד בנק־ישראל.

עם שיחרורו מיהר ידלין לעזוב את הארץ ביחד עם מי שהיתה ידידתו הנאמנה ואחרי־כן גם אשתו החוקית, עורכת־הדין טלי לבני, ועם בנה מגישואיה לשחקן יאיר („קוייה") רובין.

„אם הוא היה מספיק טוב..."

משפחת ידלין שכרה דירה בבניין־יוקרה בשדרת יורק האופנתית שבאפ־טאון מנהטן בניו־יורק. דומה היה, כי אשר ידלין יצליח להתגבר על ההרס שנזרע בחייו וישקם אותם מחדש.

אולם גורלו של ידלין היה שונה. האיש שהגיע לניו־יורק כשבאמתחתו סכום כסף נאה, היה אולי מנהל מוצלח בקופת־חולים, אך כאיש־עסקים נתגלה ככישלון חרוץ.

ידלין הפך משקיע בבורסה. האיש, שעמד להיות נגיד בנק־ישראל, זכה בניו־יורק למוניטין אצל הישראלים, למרות שנתפס בקלקלתו ולמרות שישב בבית־סוהר.

אם הוא היה מספיק טוב כדי לנהל את כספי קופת־חולים ועמד לנהל את כספי בנק־ישראל, הוא בוודאי יכול לנהל את כספנו, חשבו אותם ישראלים, שהתפתו על־ידי ידלין להשקיע את כספם באמצעותו.

בתחילה פנה ידלין לזוג יהלומנים ישראלים. הבעל הלך שבי אחר קיסמו של ידלין. למרות הבדלי־הגיל בין השניים הם הירבו לבלות יחד ונסעו להמר באטלנטיק־סיטי עיר ההימורים. ידלין, כך סיפר היהלומן, התגלה כמהמר עלוב ביותר, אחד שלא לוקח ריסקים.

ידלין שיכנע את היהלומן הצעיר ואת אשתו להשקיע בסחורות עתידניות. השניים השקיעו 25.000 דולר, סכום לא מבוטל. הם הפסידו את הכסף עד לפרוטה האחרונה. אך ההפסד לא גרע כהוא־זה מאמונתו של היהלומן ביכולתו של אשר ידלין להגדיל את כספו.

למרות הפצרות אשתו, נענה לידלין פעם שניה. הפעם השקיע סכום של אלפי דולר בזהב. לא רק הוא. גם ישראלים נוספים הצטרפו לעיסקה. גם עיסקה זו נכשלה.

„הוא יודע מה הוא עושה..."

פעם כבר התיחסו הישראלים אחרת אל אשר ידלין. בחשש רב יותר. אך ידלין הצליח לשכנע אותם, כי אם יאפשרו לו להשקיע את כספי במניות הבורסה הניו־יורקית ובעיקר ביו־אס בונדס (אגרות־חוב של ממשלת ארצות־הברית), הוא יוכל להחזיר להם את כספם, שהפסידו בסחורות העתידניות ובזהב ואף להכפיל ולשלש אותו.

הישראלים־היורדים הלכו על ההצעה של ידלין והפעם השקיע זוג היהלומנים סכום עתק של 60.000 דולר. כמעט כל כספם.

הם נתנו לידלין יד חופשית. הוא דיווח להם על דיווידנדים, החזיק אותם קצר, ודיווח להם על רווחים שלא היו קיימים כלל.

לחובתם של היהלומנים ייאמר כי מעולם לא טרחו לבדוק את מעשיו של ידלין, מעולם לא עקבו אחרי מה שקורה למניות שלהם. „סמכתי על ידלין, שהוא יודע מה שהוא עושה," אמר היהלומן לאחר מעשה. אולם גם הפעם הצליח אשר ידלין לגרום לזוג היהלומנים להפסיד את כל כספם. 60.000 הדולר ירדו לטמיון.

ידלין בדרך לכלא (1977)
היהלומנים הפסידו את הכסף עד הפרוטה האחרונה

„אין לי כסף, אין לי פרוטה..."

כאן כבר איבד היהלומן את סבלנותו. הוא ניסה לשכנע את אשר ידלין להחזיר לפחות חלק מהכסף. ידלין דחה אותו בלך ושוב, נמנע

(המשך בעמוד 14)

ירלין נרפק שוב

(המשך מעמוד 13)

מלענות על צלצולי הטלפון שלו. לבסוף השיב לו חד וחלק: אין לי.

בינתיים נהרסו גם חיי־המישפחה של זוג היהלומנים. הצרות הכספיות גרמו משבר חמור בין בני הזוג, ביחוד לאור העובדה כי האשה מעולם לא סמכה על אשר ירלין והיתה כל הזמן נגד הפקדת כספם בידו.

האשה, שהיא יהלומנית מומחית במיקצועה, נסעה עם שני ילדיה, התינוקות, לישראל והחליטה להתגרש מבעלה. כעת סיימו השניים את הליכי הגירושין ביניהם. אחר חזרה היהלומנית עם התינוקות לדירתם המפוארת במנהטן. היהלומן נאלץ לעזוב את הדירה, אך הוא החליט ויהי מה להשיג מאשר ירלין את כספו. הוא התקשר לשם כך עם ישראלי אחר והטיל עליו להוציא את הכסף מאשר ירלין בכל מחיר.

אותו ישראלי, דמות ירועה בחוגי היורדים בארצות־הברית, התקשר עם אשר ירלין וניסה לשכנע אותו להחזיר לידידו לפחות חלק מהכסף שהפסיד. הוא הסביר לו כי חייו של היהלומן נהרסו וכי הוא נותר עירום ובחוסר כל.

ירלין ניסה לשכנע את המשכנע שישקיע איתו בבורסה, אולי כך יצליחו להרוויח כסף גם לעצמם וגם כדי להחזיר ליהלומן. הוא ניסה לשכנע את המשכנע לגייס ישראלים נוספים, כדי שישקיעו מכספם.

המשכנע ניסה להוציא מירלין את הכסף בדרכי־נועם. גם הוא נסע איתו לאטלנטיק־סיטי. הוא ביקר בדירתו של ירלין בניו־יורק מדי לילה.

טלי לבני היתה אז בחודשי הריון מתקדמים. ירלין התחנן לפניו לבל ירים את קולו כדי לא להטריד את מנוחתה של טלי.

הם נפגשו במיסעדות. המשכנע ניסה לשכנע את ירלין להחזיר את הכסף. הוא ניסה ללחוץ אותו אל הקיר, למרות שכל הזמן טרח להדגיש שלא ישתמש באלימות. ירלין התעקש שאין לו כסף שאין לו פרוטה להחזיר ליהלומן.

„תן חומר על אנשי־מפתח..."

אחת הסעמים, כאשר המשכנע לחץ את ירלין עד לשעות הקטנות של הלילה, התפרצה לחדר טלי לבני, הורידה מאצבעה את טבעת־היהלום ואמרה למשכנע: „קח את הטבעת. זה כל מה שיש לנו. רק עזוב את אשר."

המשכנע ריחם אמנם על טלי, אך המשיך ללחוץ על ירלין שיחזיר חלק מהכסף. ירלין נשבע בכל היקר לו כי אין לו פרוטה לפורטה וכי כל רכושו עלי אדמות היא דירה ברמת־פולג שליד מכון ויינגייט.

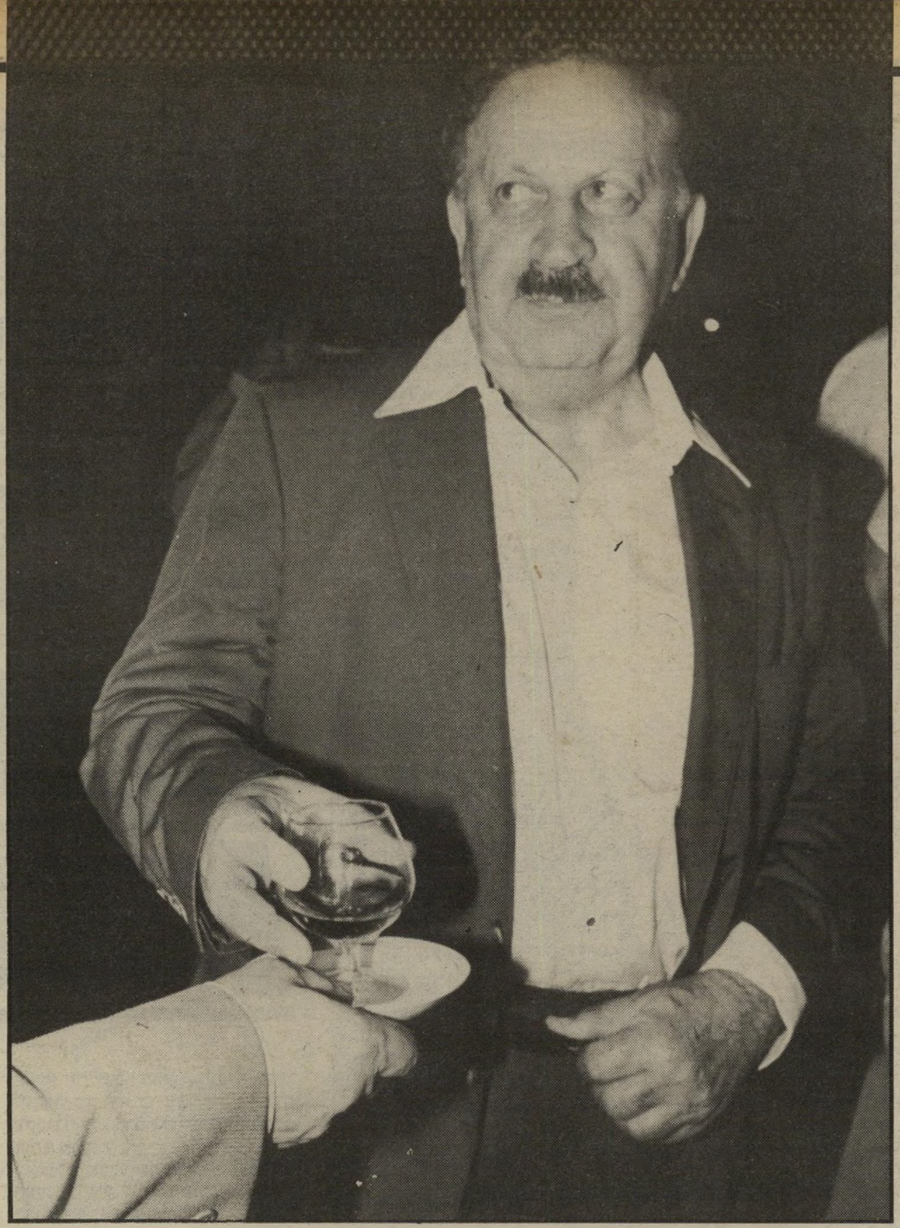
כעבור חודשים ארוכים של לחץ בלתי פוסק, הבין המשכנע כי ככל הנראה לירלין אין באמת כסף להחזיר למשקיעים שהפסידו את כספם. ואז הוא בא אל ירלין בהצעה. מאחר שהוא, ירלין, היה מקורב אצל הצלחת, אמר המשכנע כי ירלין יכול לספק לו שווה כסף.

כששאל ירלין למה הכוונה, אמר לו המשכנע כי הוא רוצה ממנו חומר על אנשי מפתח בכלכלה הישראלית, חומר שהוא יוכל להשתמש בו נגדם במס־הכנסה ולהנות מהפרס בסך עשרת האחוזים שמעניק מס־הכנסה ל„מלשינים". הוא הזכיר לירלין כי כתב, בשעתו, שיעקב לוינסון הרס אותו.

ירלין ביקש להרהר. המשכנע המשיך ללחוץ. בסופו של עניין החליט ירלין להוריד מעל גבו את המשכנע וגם, אולי, לחסל כמה חשבונות עם כמה אנשים שאיכזבו אותו בארץ.

בינתיים ילדה טלי את תינוקם ונסעה לישראל. ירלין נשאר בניו־יורק, שם יש כמה ישראלים המוכנים לתת הכל בשביל להרוס את האיש שהרס אותם, ובארץ נמצא כעת המשכנע, כשבידו החומר שמסר לו ירלין.

שרית ישי ■

מרידור חוזר לשוב

שר הכלכלי הכביר כבר רגיל להצבעות אי־אמון בממשלה. למרות זאת, כאשר ישב במליאת־הכנסת ביום הרביעי שעבר, הוא נראה מתוח מתמיד. עיניו התרוצצו בעצבנות, הוא היה נרגש ביותר ומודאג עד מאוד.

חבריו לשולחן הממשלה נטו לחשוב שיעקב („ויהי אור") מרידור פשוט עייף. הוא הוזעק מסיור בארצות־הברית, רק כדי להצביע, והיה אמור לטוס שוב אל מעבר לים מייד אחרי־כן.

אך בעייה אחרת לחלוטין הציקה לשר־העל לענייני כלכלה.

הוא חשש שאורחים בלתי־קרואים יפתיעו אותו במישכן הכנסת, ויגרמו לו בושת־פנים בפומבי ויסבכו את ממשלת־ישראל באי־נעימות דיפלומטית חסרת־תקדים.

אמת ובדיה

ימים אלה שוהים בארץ עובדים בכירים של הקונצרן האמריקני הענק ג'נרל אלקטריק. הם באו לברוק מקרוב, מדוע ההסכם שנחתם ביניהם ובין מרידור, בשם ממשלת ישראל, בקיץ שעבר, אינו מתבצע.

ההסכם שבו מדובר כבר זכה בכינוי „הסכם הרובוטים". עיקרו: מונופול שהעניקה הממשלה לחברה האמריקאית על יבוא שיטות אוטומציה מארצות־הברית לתעשייה הישראלית.

ההסכם הסודי, שנחשף לראשונה, בהעולם הזה (5.10.83), ושגרם לרבים במישרדי הממשלה להרים את גבותיהם בתמיהה, לא מומש למעשה עד היום. עתה באו האמריקאים לתבוע את עלבונם ואת שכרם.

אבל מרידור כבר אינו זקוק להם. הוא הספיק לשכוח שבוועדת השרים לענייני־כלכלה, שהתכנסה ב־31 באוגוסט 1983, הוא סיפר שהרובוטים יצילו את המשק הישראלי, יכפילו את התל"ג (תוצר לאומי גולמי) ויבריאו את הכלכלה החולה.

הוא התחמק מכל פגישה עם אנשי ג'נרל אלקטריק. מיהר לחזור לחו"ל. אתה הוא כבר נמצא בשיאו של תעלול חדש, חובק־עולם. שאין כל ספק כי יסתיים בביזיון גדול פי־כמה, מכל השיגיונות הקודמים שלו.

השיגעון החדש של השר הוא הוועידה הכלכלית. מועד כינוס הוועידה המשוער הוא חודש מאי הקרוב.

במה מדובר?

כאשר הוקם מישרד־הכלכלה, אחרי הבחירות של 1981, העביר מישרד־האוצר כמה מתחומי אחריותו למרידור. אחד מהם היה פרוייקט הוועידה הכלכלית. בשנת 1972 הצליח פינחס ספיר, שהיה אז שר־האוצר, להביא לארץ אילי־הון מרחבי העולם, שהתכנסו כדי לקבל מידע על השקעות נוחות בישראל. למרות שגם אז נכשל הפרוייקט, נשאר במישרד האוצר גוף־קבע שריכז בידיו את הטיפול השוטף בהכנת ועידה נוספת.

כאשר קיבל מרידור את העניין לידיו, היה ברור שהוועידה הנשכחת תזכה בחיים חדשים. מרידור כבר הוכיח בעבר, כי אין שני לו בכל עניין שבו אפשר לערבב בין מציאות ודימיון.

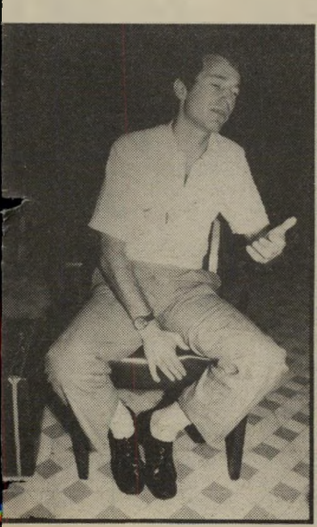
בעוד שסוכני „ג'נרל אלקטריק" רודפים אחריו ברחבי העולם, נכשל מרידור בתיבה השחורה החדשה שלו: ועידת המיליארדרים

בין אמת ובדיה. כהרגלו, הוא דיבר בהתרגשות על מאות מיליארדרים שיבואו מכל העולם רק כדי להשקיע בארץ הקודש.

בינתיים הוא הספיק להסתבך בשלל פרשיות אחרות (העולם הזה

עזר שלום
הולכים שולל

מנב"ל פרידריך
נוסעים לחו"ל

12.10.83), ורק עתה התפנה לפרוייקט, שהוא עצמו מייחס לו חשיבות עליונה.

כל מישרד־הכלכלה עסוק מזה חודשים בוועידה הכלכלית. השר, עוזרו ראובן שלום ומנכ"ל המישרד, סמי פרידריך, כמו עובדים אחרים, מקדישים לעניין את כל מירצם.

השאלה המסקרנת היא: כמה כסף מוקדש בתקציב מישרד הכלכלה לפרוייקט זה, והאם המאמץ הגוכחי ישתלם לבסוף.

לא ייאמן, אך עובדה: בהצבעת התקציב לשנת 1983, שהגיש המישרד לכנסת, לא מופיע שום פרט ופירוט כספי לעניין הוועידה הכלכלית. תקציב זה תקף עד לסוף חודש מרץ הקרוב.

העיסוק המרכזי של מישרד הכלכלה כיום — אירגון הוועידה — מוסתר בין כל מיני סעיפים אחרים. הנסיעות התכופות לחו"ל של צמרת המישרד, לצורך החתמת משקיעים שיבואו ליישראל, אינן רשומות בשום מיסמך רישמי, ומכאן שהן גם לא אושרו, כמתחייב בחוק.

בהצעת־התקציב של מישרד־הכלכלה מופיעים שני סעיפים שהם רלוונטיים לעניין זה. האחד תחת הכותרת „תחום פעולה כלכלי", והשני הוא סעיף „רזרוות". במחירי חודש נובמבר 1982, שהוא התאריך להגשת ההצעה, נקוב הסכום המשותף לשני הסעיפים: 76,1 מיליון שקל.

במחירי היום, ראשית פברואר 1984, מדובר ב־233,5 מיליון שקל. ניתן להניח שחלק הארי של סכום ענק זה מבוזבז על אירגון והכנת הוועידה המפוקפקת.

לכאורה, יכול תם לומר שההוצאה כראית. אם אכן תצליח הממשלה בוועידה אחת, רבת־היקף, לגייס הון רב שיניע את גלגלי־המשק.

אך העובדה היא, שכבר כיום ברור כי לוועידה הכלכלית לא יגיעו משתתפים חשובים, והיא תהיה כישלון מוחלט.

אדמה חרוכה

במשך חודשים מטיילים השר ועוזריו ברחבי העולם, כדי להחתים בין 300 ל־500 מיליארדים שיבואו — לא על חשבונם, חלילה — לכינוס בירושלים. אך גם טיול החינם לישראל, המתנות, הכיבודים והחנופה לא הועילו. בפועל נענו לא יותר מ־20 אחוז, מאנשי־העסקים שאליהם פנו, וגם השתתפותם של אלה אינה ודאית. בוודאי לא נכונותם להשקיע בישראל.

אילי־הון רבים בארצות־הברית, שהופנתה אליהם ההזמנה, נרתעו מכל מגע עם הישראלים כשנודע להם שמרידור מעורב - בעניין. משקיעים יהודיים ממכסיקו דרשו שלא להטריד אותם בתעלוליו של מרידור. הם התלוננו שכבר ניכוו בגללו בעבר, בפרשיות אחרות שבהן הוא סיבך אותם, ואין להם כל כוונה להניח לו להוליך אותם שולל שנית.

ראשי מישרד־האוצר התחילו להבין כי המדובר בצרה גדולה. יותר משהם חששו לכישלון הוועידה, הם נבהלו מהאפשרות שמרידור יפגש בשם ממשלת־ישראל עם עניקים כלכליים בעולם, יסבך אותם באיזו שערוריה, ואחר־כך לא תהיה כל אפשרות ליצור איתם קשרים כלשהם.

אנשי־המישלחות הכלכליות של ישראל ברחבי העולם החלו מדווחים כי הנזקים שגורם מרידור לא יישכחו לעולם. הוא ישאיר אחריו, כך אמרו, ארמה חרוכה. אחרי שאיבדה את שמה הטוב בתחום המדיני, הוצמד בסכנה שמה הטוב של ישראל בתחום הכלכלי.

בשלב זה הוזעק להציל את המצב פקיד ותיק במשרד־האוצר, מאיר דיין.

הוא עבר בעבר במישרד־האוצר, אחר־כך נסע לארצות־הברית ושימש כנציג כלכלי בפילדלפיה. אחר־כך שימש דיין תקופה מסויימת גם כעוזר־ציר לענייני־הסברה בנציגות הכלכלית בניו־יורק.

עתה הוא משמש, למעשה, כאב־הוועידה. אך את מה שיקלקל מרידור לא יוכל להציל גם דיין, שהכל גמרו עליו את ההלל. גם לא עשרה דיינים.

דיין ומישרד־הכלכלה ניסו לעניין את ראשי המשק הישראלי במטרות הוועידה. כדי להקל עליהם, הציעו להקים מועצה כלכלית, שתהיה מורכבת מהצמרת הכלכלית הישראלית. אך גם בבית פנימה, הסתבר, שמו הטוב של דיין אינו יכול לשכנע. הישראלים הרציניים מתרחקים כמו מאש מכל עניין שבו נקשר שמו של השר המשופם.

המארגנים ניסו במשך תקופה ארוכה למצוא מוסד פיננסי, למשל בנק, שיתן את חסותו לאירוע. גם רעיון זה נכשל, ועד היום לא נמצא נותן חסות.

אך במישרד־הכלכלה העסקים נמשכים כרגיל. השר ועוזרו נמצאים ביבשת האמריקאית, ומשם הם מדווחים למישרד ולעיתונות על הצלחות גדולות.

בינתיים הצטרף עוד אדם לקבוצה הענקית שחדלה להאמין למרידור — יועצו של השר לענייני השקעות, ישראל גרוזינסקי, לשעבר מנהל קרן תל־אביב לפיתוח, שמרידור צירף למישרד עם הקמתו. הוא פורש בימים הקרובים, ופרישתו היא הוכחה נוספת לכישלון הפרוייקט הבא של האיש שהבטיח להפריך את חוק־הפיסיקה.

מפריח הבלונים

ציוני חברת הענק האמריקאית ג'נרל אלקטריק, המבלים עתה בארץ, לא הצליחו להיפגש עם מרידור. הוא נס מפניהם כל עוד רוחו בו. לכן הם הועברו לטיפולו של מישרד־המיסחר והתעשייה. צמרת־המישרד, בראשות המנכ"ל החדש יהושע („שוקי") פורר, עושה מאמצים עליונים להנעים להם את זמנם. הם נפגשו כאן עם תעשיינים ויצרנים שונים. אך בעוד שמדיניות מישרד־המיסחר־והתעשייה היא עיסוקות־גומלין עם גורמי־חוץ — כלומר, סחורה תמורת סחורה — הרי שאנשי הקונצרן בטוחים שעל־פי ההסכם החתום תפקידם הוא רק למכור.

מראיגה אותם העובדה שעד היום הם לא קיבלו רשימה מפורטת של רוכשים פוטנציאליים למכשירי האוטומציה, שמרידור התחייב — בשם התעשייה הישראלית — לקנות בסכום של 40 מיליון דולר בשנה(!).

אבל במישרד־הכלכלה אין מתרגשים מכך. בעוד מרידור מפריח בלונים בניו־יורק, הודלף לעיתונות שמישרד־הכלכלה גיבש תוכנית לקיצוץ בתקציב־הביטחון, בסדר גודל של 20 אחוז בתוך שלוש שנים. המדליפים אף הוסיפו, שמישרד־האוצר מעיין בכובד־ראש בהצעה המהפכנית.

המעניין הוא שדווקא המישרד שבו מדובר, מישרד־הביטחון, מעולם לא שמע על הצעה כזו.

בעבר נוהל משא־ומתן חשאי ורציני בין חשבי המישרד ובין נציגי המטה לייעול המשק הציבורי במישרד־הכלכלה. נושאי הדיונים היו תוכניות חיסכון רב־שנתיות ורבות־היקף בתקציב, תוך נגיסה בשוליים השמנים בלבד.

מאז שפורק המטה, ואנשיו פוזרו לכל עבר, לא נוהל שום מגע עם מישרד־הביטחון על תוכניות קיצוץ במישרד, שלא לדבר על קיצוץ בסדר גודל של 20 אחוז.

לא רק בכנסת, אלא גם ברחוב, לא מתייחס איש ברצינות למישרד־הכלכלה ולעומד בראשו. אך בכל זאת ממשיך יעקב מרידור לשבת ליד שולחן הממשלה, לקחת חלק בהכרעות גורליות ולבזבז ביד רחבה את כספי משלם המיסים.

בן־ציון ציטרין ■

במרחב

מצריים
סיכויי הסהר והכוכבים

פואד סראג' א־דין היה שר־הפנים האחרון של מצריים המלוכנית. במשך 32 שנים שמעו עליו רי מעט. החודש הוא חזר לחדשות. הה זה למחרת החלטתו של בית־הדין המינהלי העליון במצריים, אשר התיר בניגוד לעמדת הממשלה, את פעילות מיפלגת הוופד („המישלחת").

סראג' א־דין, העומד בראש המיפלגה החדשה תומך בליבראליזם כלכלי, בחופש פוליטי ובמדיניות החוץ של מובארק. אשר לשלום עם ישראל אין מביע סראג' א־דין, בינתיים, כל דיעה.

על מה שהוא כן מביע דיעה: סיכויי הוופד בבחירות הכלליות שייערכו במצריים בעוד כחודשיים: הוא מצפה שהוופד יקבל 30% עד 40% מקולות הבוחרים.

מזון ותעסוקה. מיפלגת הוופד פורטת בעיקר על נימי הנוסטאלגיה של ימי טרום־המהפכה, תוך ניגוח הממשלה בנושאי הבטחת מזון ותעסוקה ל־47 מיליון המצרים, המתרבים בקצב של מיליון ומאתיים אלף נפש לשנה.

כדי להזכיר את ימי זוהרה־כביכול של מצריים הישנה, שבה שלט הוופד שליטה כמעט ללא מיצרים, אף הורה סראג' א־דין לעשות שימוש נרחב ברגל המצרי שלפני 1952, בעל הסהר ושלושת הכוכבים. תמכי הוופד החלו תולים אותו מעל עיסקיהם, מישרדיהם ובתיהם.

הנוסטאלגיה ואפילו הרגל הישן אינם מפחידים במיוחד את המיפלגה הלאומית־הדמוקרטית השלטת. היא מצטרפת להנחה הכללית, כי במיקרה הטוב ביותר תצליח הוופד, מיפלגת הארונים הפיאודליים של מצריים שחלפה מן העולם, לעבור, בבחירות הכלליות, את אחוז החסימה — 8%.

מארוקו
ארבע הבירות

מי היא בירת מארוקו? כל ילד שגמר בית־ספר עממי וכל פותר תשבץ (שש אותיות) יענה: אל־רבאט.

אבל כל מארוקאי יישאל לאיזו בירה נוחתים בקאזאבלנקה, אין הדרך רחוקה משם לבירה הנוכחית: אל־רבאט, בת חצי מיליון התושבים, ומושב המלך, חסן השני.

דרומה לאל־רבאט מצוייה הבירה השנייה, מכנס, ששימשה כבירה רק כמה עשרות שנים, בימי מלכותו של הסולטן מולאיי אסמאעיל, בראשית המאה ה־18. אסמאעיל בנה בה אורוות־ענק ל־12 אלף סוסים ואת הארמון הגדול בעולם, בעל קיבולת אירוח של 50 אלף איש.

אמר אסמאעיל על ארמונו: „אני בניתי אותו, שיגסו להרוס אותו!" תוך פחות ממאה שנים הרסו רעידות־אדמה את הבניין ותושבי האזור שדדו את לבניו. אבל עד היום עומדים על תילם שערי־הענק שלהן.

כחול של בתים. עוד יותר דרומה מצוייה פאס, על 300 אלף תושביה, בירתה של מארוקו יותר מאלף שנים. הנחשבת עד היום לליבה של מארוקו, בירתה הרוחנית, האמנותית והדתית.

ולבסוף: מאראכש אשר לרגלי הרי האטלאס ובמבואות מידבר הסהרה. העיר, בפאתי דרום־מערב מארוקו, מתכוונים. כי למארוקו ארבע בירות. ליתר דיוק, ארבע ערים אשר שימשו, ביום מן הימים, כעיר־הבירה של המערבית בארצות צפון־אפריקה.

קילומטרים של חומות. שר־שרת בתי־המלוך הצרפתית סופיטל (שישראלים רבים מכירים את מלונה בנמל־התעופה דה־גול בפאריס) ניצלה את העובדה הזאת. לרגל פתיחת מלונה באל־רבאט הבירה, היא עורכת בחורף זה מסע־תעמולה לביקור במארוקו, לסייר בארבע בירותיה ולהתאכסן, כמובן, במלונה.

אם כי רוב המטוסים מעברי־לים היתה פעם נאת־מידבר של ממש, התחנה הסופית לשיירות הגמלים שבאו מן הדרום ומן המיזרח.

היום היא עיר רדומה למדי, המצטיינת לגבי תייר ממוצע בשתי נקודות בלבד: חפציי־עור יפהפיים בשוקי־הענק של העיר וגן־התמרים של איב סן־לורן.

היה זה מעצב־האופנה הפאריסי שגילה את גן־התמרים על ביתניו המוזנחים, רכש אותו, חיפש במשך שנים אחר הצבע המתאים לצבוע בו את הביתנים, ואחר פתח את הגן לציבור.

סראג' א־דין (שמאל) ואוהדים
הדגל הישן

תוניסיה: היורש

הוא התנגד לצרפתיזציה של תוניסיה. הוא התנגד לחיזוק קשריה עם המערב. הוא תמך בשיעורוב החינוך. הוא תמך בהרגשת הזהות הערבית של תוניסיה ובחיזוק קשריה עם העולם הערבי והאיסלאמי.

היה זה אחד מוחמד אל־מזאלי, שפירסם בשנת 1956 ספר מקיף על עתידה של המדינה החרשה, שבו הביע את דיעותיו הנחרצות, בליווי דרישה תקיפה לדמוקרטיה כשיטת הממשל של תוניסיה.

אופוזיציה פנימית. אל־מזאלי נאלץ להכות 21 שנה עד שניתנה לו האפשרות להגשים חלק מדיעותיו. כאשר נתמנה באביב 1977 כשר־החינוך־והתרבות, הפכה עד מהרה השפה הערבית לשפה הראשית והעיקרית בחינוך, ואילו הצרפתית ירדה למקום השני. אם כי, דווקא כאשר מיפלגתו, המיפלגה הסוציאלית־הקונסטיטוציונאלית, זכתה ברוב מוחץ בבחירות, התארגנה אופוזיציה פנימית נגד אל־מזאלי, שהחליטה לשים מחסום לפעילותו.

הצעד הראשון: הקמת מישרד־לחינוך־גבוה, שמטרתו האחת היתה עצירת פעילות השיעורוב של אל־מזאלי, לפחות במישור האוניברסיטאי.

לעומת זאת חיזקו הערבת מרכז הליגה הערבית מקאהיר לתוניס (אחר חתימת הסכמי קמפ־דייויד) והתגברות הפעילות של אש"ף במרינה עוד יותר את כוחו של אל־מזאלי וב־1980 מינה אותו הנשיא, חביב בורגיבה, כראש־הממשלה.

חיזוק המעמד. אז החליט אל־מזאלי גם להגשים את דיעותיו בשטח הדמוקרטיזציה. הוא פעל לחופש הדיעה וההתארגנות המיפלגתית. אפילו המיפלגה הקומוניסטית, שהיתה מחוץ לחוק עד לשנת 1981, הורשתה לפעול ואף הפעילות האיסלאמית הקיצונית, שכמה מראשיה עדיין כלואים בבית־הסוהר, בעיקבות מהומות 1981, הוכרה כמיפלגה לגיטימית.

רק כאשר ניסה אל־מזאלי לגשת לפיתרון בעיות־היסוד של המשק התוניסי (אבטלה של 12%; חוב חיצוני של כמעט חמישה מיליארד דולר) ונקט בצעדים חמורים — צימצום הסובסידיות למוצרי־יסוד, תוך שחיקת שכר העובדים — נתקל בהתנגדות עזה. אז פרצו מהומות־הדמים האחרונות.

אחרי שמונים הרוגים, מאות פצועים ונוקי־דכוש של עשרות מיליוני דולארים התערב הנשיא בן ה־86, נכנע ללחץ ההמונים וביטל את העלאות המחירים של אל־מזאלי.

אולם באל־מזאלי עצמו לא נגע בורגיבה. להיפך: בורגיבה פיטר כמה קצינים בכירים במישטרה ובכוחות־הביטחון, הדיח את שר־הפנים, אדריס גוויגה, וחיזק את מעמדו של אל־מזאלי כשמינה אותו, בנוסף לתפקידו כראש־ממשלה, גם לתפקיד המפתח של שר־הפנים.

וכך נשאר ראש־הממשלה ושר־הפנים המועמד המועדף של חביב בורגיבה לרשת, כבוא היום, את כס הנשיאות.

מסך החול
משלוח למנהל

● לראשונה ב־40 שנות קיומה נתמנה סעודי לנהל את חברת הנפט הענקית ערמקו (חברת הנפט הערבית־אמריקאית). המפיקה כמעט את כל הנפט בסעודיה. זהו עלי איבראהים נעימי, בן 46, שהחל את דרכו בערמקו בגיל 11, כנער־שליח, ויהיה עתה הראשון בין 60 אלף עובדי ערמקו (ביניהם: 34 אלף סעודים).

● צינור־הנפט שעיראק מניחה דרך סעודיה יהיה מיבצעי בתוך שנה. הוא ישמש תחליף לצינור־הנפט העובר דרך סוריה, ואשר שותק בעיקבות התנגדות הסורים למעבר הנפט העיראקי בארצם. הספק הצינור החדש, שיעביר את הנפט העיראקי לחופי ים־סוף: 500 אלף חביות (כ־72 אלף טון) ליום.

● הצנזורה המצרית שאישרה להקרנה את סידרת הטלוויזיה הסבל הוא גורל (אם מצרייה, העושה כל שביכולתה להגן על רכושו של בנה מפני מזימותיהם של אשתו ודודו, החומדים את הנכסים שירש), אך הביעה התנגדות למילה סבל אשר בשם הסידרה, נרגעה כשהבימאי איפשר לה לבחור מילה אלטרנטיבית מתוך רשימה שהגיש לה. השם החדש: הכמיהה היא הגורל.

● כאשר נשאל ראש־העירייה המגורש של חלחול, מוחמד מילחם, במיפגש מומחים מרחביים בוושינגטון על ההבדל בין הליכוד והמערך, השיב: „כמו ההבדל בין קוקה־קולה ופפסי־קולה!"

חקירה מיוחדת

במשך שלוש שנים זרק בית־החולים „ביילינסון" בפתח־תיקווה פסולת רדיו־אקטיבית למיזבלה העירונית

עיריית פתח־תיקווה ומישרד־הבריאות שקלו את סגירת בית־החולים!

זהו גילוי שלא ייאמן: מרכז רפואי ענק, המטפל בכל יום באלפי חולים במטרה להאריך את חייהם ולהפחית את סיבלם, פעל במשך שנים בצורה המסכנת את חייהם של מאות אלפים תושבי גוש־דן.

העובדות הבאות אינן לקוחות מתסריט בידיוני. הן מתרחשו במציאות. זה תקרים שאין לו אח ורע בעולם כולו.

בשלוש השנים האחרונות השליך בית־החולים „ביילינסון" את הפסולת הרדיו־אקטיבית שלו למיזבלה העירונית של פתח־תיקוה.

זהירות!

פסולת רדיו־אקטיבית בגוש דן!

הוראה ניתנה על סמך דעתו האישית של איש אחד, יהושע קליש, ראש היחידה לפיסיקה רפואית בבית־החולים והאחראי על בטיחות קרינה במיתקן הרפואי.

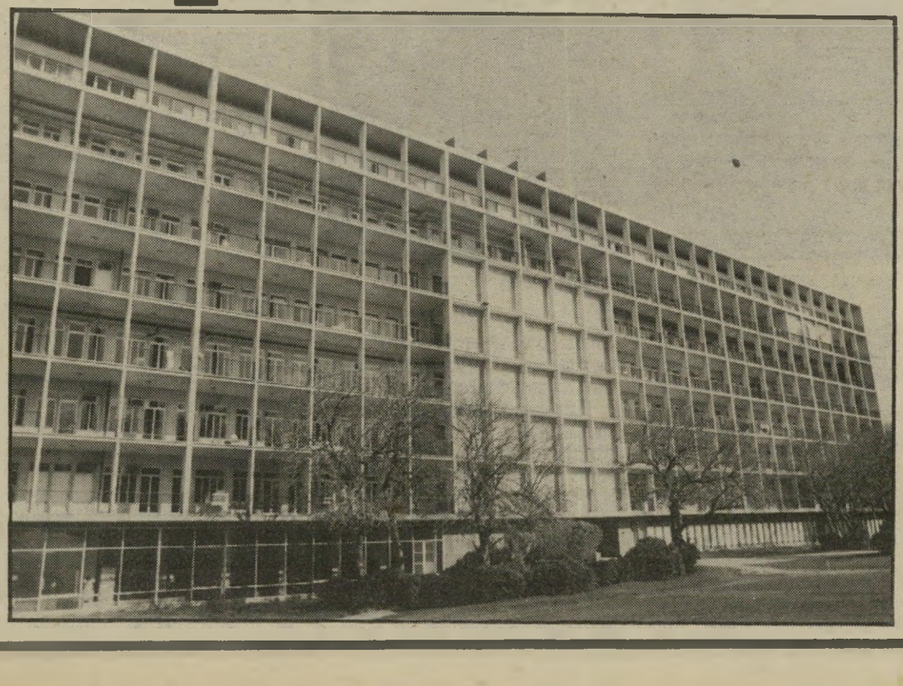
החלטה זו מנוגדת לחוק ולתקנות בריאות הציבור, הקובעות חד־משמעית, שכל פסולת רדיו־אקטיבית, מכל רמה שהיא, תועבר בשקיות סגורות הסגורות במיכלי עופרת חתומים, למקום קבורה המיועד לכך במיוחד, בארץ או בחו"ל.

בעיקבות חשיפת הפרשה על־ידי העולם הזה נוצקו עיריית פתח־תיקווה ואנשי הוועדה לאנרגיה אטומית, וערכו בדיקות קרינה בשטחים שונים בעיר ובמיזבלה העירונית.

מדור פיקוח וייעוץ מחלקת בטיחות־קרינה של הוועדה לאנרגיה אטומית אף דרש מבית־החולים לחדול מנוהג זה, ולהשאיר בשטח בית־החולים כל פסולת רדיו־אקטיבית, עד להוצאתה המסודרת מהמיתקן הרפואי.

בשיאה של הסרשה, שקלו בעיריה ובמישרד־הבריאות לשלול לצמיתות את הרישיון של בית־החולים לעיסוק ב־חומרים רדיו־אקטיביים. אם יוחלט כך, תהיה משמעות הדבר סגירת מרבית מחלקות בית־החולים ושלוחת מרבית החולים לבתיהם. מכאן ועד לסגירה מוחלטת של בית־החולים המרחק קטן ביותר.

כיצד הפך בית־החולים סכנה ממשית לבריאות הציבור?

טיפול מיוחד

כמו בתי־חולים אחרים משתמש גם בית־החולים ביילינסון, בחומרים רדיו־אקטיביים היוצרים קרינה. השימוש בחומרים אלה הוא מגוון. הם משמשים לצורכי מחקר, לבדיקות שונות, אך בעיקר לשם הקרנות במחלקת האונקולוגיה. מחלקה זו בביילינסון היא מהגדולות והמתקדמות בארץ. מכאן שהקרינה העיקרית נובעת מטיפולים קרינתיים. החומרים עצמם, כמו קובלט, שמקרינים כל הזמן, שמורים היטב במיכלי עופרת עבי־דפנות. ההקרנות מבוצעות בחולי־סרטן ומטרתן להרוס את הרקמות המסורטנות בגוף החולה.

עד כאן נשמרים כללי הזהירות המירביים בבית־החולים, ואיש אינו מטיל בכך ספק.

הבעיה מתחילה ומתמקדת בכל מה שקשור להמשך המגע עם החומר הרדיו־אקטיבי.

המדובר בבקבוקונים, מזרקים, מבחנות ואפילו שאריות־חומר.

זוהי, למעשה, הפסולת הרדיו־אקטיבית.

על־פי החוק חייבת כל הפסולת הזו לעבור טיפול מיוחד.

היא מוכנסת לשקיות צהובות מיוחדות, שקיות אלה מוכנסות למיכלי־עופרת, ואלה מועברים במיכלים מיוחדים עבי־דפנות למקומות קבורה בארץ או בחו"ל. חביות אלה מוכנסות למיכלי־פלדה שנקברים באדמה, עליהם יוצקים בטון או שמשליכים אותם לים, כפי שנהוג בארצות־הברית.

על־פי החוק יש לבצע איסוף פסולת רדיו אקטיבית מבית־החולים פעמיים בחודש, כשממונים על־כך עובדים מהוועדה לאנרגיה אטומית.

הובלת כל מיכל עולה בעשרת אלפים שקל. פירושו של דבר, שהעברת עשרות מיכלים היא הוצאה של מאות אלפי שקלים בחודש.

קליש, האחראי על בטיחות־קרינה, החליט שזה מיותר, משום שלדעתו, ההוצאה העצומה אינה מצדיקה את עצמה, בהתחשב בכך שהסיכונים העלולים להיגרם, לדעתו, מפסולת רדיו־אקטיבית הם ברמות נמוכות.

זיהום המוני

מי, אם כן, הסכנה בחשיפת פסולת מסוג זה לאוויר הפתוח?

הסכנה באה לידי ביטוי בשתי אפשרויות שונות: בקרינה או בזיהום.

הקרינה, שמביאה למחלות מסרטנות, נגרמת ממגע קרוב עם החומר או עם שאריותיו. הבעיה האמיתית היא בזיהום שיכול להיגרם מהפסולת. גם ברמות נמוכות של קרינה. הזיהום יכול להתפזר באוויר, או בארמה. הוא יכול להיות מועבר דרך בעלי־חיים ובעלי־כנף שנוגעים בו.

בפתח־תיקווה יש רגישות מיוחדת לכך. בעיר יש מי־תהום גבוהים, ו־80 אחוז מצריכת המים בעיר ובסביבתה באים מבארות אלה.

אם החומרים המזהמים מחלחלים בארמה ומגיעים למקורות המים, הרי שהתוצאה היא זיהום המוני, שפירושו

האם מסכנת הפסולת את הבריאות של מאות אלפי התושבים של גוש דן?

מיזבלה רדיו־אקטיבית

חלק ממיכלי האשפה בבית החולים ביילינסון. לשם הושלכה עד השבוע האחרון גם פסולת רדיו־אקטיבית, שלא נאטמה.

סגיעה אקוטית בקבוצות אוכלוסיה גדולות.

דליפת חומר לנחל הירקון, פירושה סכנה מוחשית לאגד הערים שסביבו. האם הפסולת הרדיו־אקטיבית שנזרקה למיזבלה העירונית בפתח־תיקווה היא הרסנית?

על כך יש שתי דיעות סותרות. מצד אחד ניצב קליש, מדען בעל שם עולמי, שמקונן על כך שפורמלית, אין תקנות ברורות בחוק, ה־מגדירות באיזו רמת רדיו־אקטיביות ניתן להשליך את החומר ובאיזו רמה יש לקבור אותו. „עובדה היא שלפני חורשיים, ללא שום קשר לפרשה זו, פנינו, פיסיקאים ראשיים של בתי־חולים שונים בארץ, לפרופסור ברוך מודן, מנכ"ל מישרד־הבריאות וביקשנו הד"ר צבי גנות, מהנדס איכות הסביבה של עיריית פתח־תיקווה, כבר אינו ישן כמה לילות מאז שנודע לו על מעשיו של קליש. „אין לכך תקדים בתולדות האנושות, מאז גילוי האיזוטופ הרדיו־אקטיבי. מעולם לא קרה שבזדון זורקים פסולת רדיו־אקטיבית במרכז העיר. הם הפרו את החוק בזדון. אם הם זרקו גם יוד רדיו־אקטיבי ואם הוא ידלוף לתוך המים זה אסון!"

גנות הנסער גורס, שמכיוון שמעשה כזה לא מוכר מסיפרות המחקר העולמית, לא ידוע איך ניתן לבדוק את ממדי הנזק. „אך אני רק יכול לקוות, שלא נגרם כל נזק."

באשר נודעו פרטי הפרשה לאנשי העירייה ביום הרביעי בילינסון. הכותב, יוסי קרן, טוען שמעולם לא הירשה, ובעתיד גם לא ירשה, פינוי פסולת רדיו־אקטיבית למיזבלה העירונית. קרן השתתף במדידות.

מודד גייגר המדען יהושע קליש בודק בעזרת מונה גייגר את רמת הקרינה ליד מיכלי האשפה בבית־החולים. קליש נתן את ההוראה להשליך פסולת רדיו־אקטיבית למיכלים אלה.

לאתר המיזבלה כשמוני גייגר בידיהם. מונים אלה, המודדים קרינה, בחנו על־פני שטח של עשרות מטרים מרובעים, אם יש קרינה מהפסולת שבמיזבלה. בדיקה דומה נערכה במיכלי האשפה של בית־החולים, ובמקומות אחרים שבהם חשדו בסכנת קרינה.

תוצאות הבדיקות היו חד־משמעיות: לא נמצאה קרינה רדיו־אקטיבית מעל לקרינת הרקע הטיבעי.

קליש עצמו הסביר שכל הפסולת שהועברה בעבר למיזבלה העירונית נברקה באמצעות מוני גייגר וגם היא היתה חסרת קרינה ברמה המסוכנת. אך ספק אם ניתן היה, טכנית, לבדוק את כל הפסולת הרדיו־אקטיבית שהועברה למיכלי־האשפה.

בעירייה לא מוכנים להתחייב שאיש לא נסגע משיטה זו בעבר, בעיקר משום שאין דרך לבדוק זאת.

קליש טען שהוועדה לאנרגיה אטומית ידעה שהוא אינו מעביר אליה את כל הפסולת, אולם יוסי קרן, ראש מדור פיקוח וייעוץ מחלקת בטיחות קרינה של הוועדה, טען שהוא מעולם לא אישר לבית־החולים להוציא משם פסולת רדיו־אקטיבית לשטח האשפה העירוני.

שערוריית הפסולת הרדיו־אקטיבית ב„ביילינסון" אינה עומדת בסני סיום. ההיסך הוא הכבון.

מומחים, ששמעו על כך בשבוע האחרון מפה לאוזן, גרסו שחומרת העבירה אינה יכולה להימדד במושגי ענישה מקובלים.

הנהלת בית־החולים תתבקש להסיק מסקנות. הוועדה לאנרגיה אטומית תוציא בקרוב הנחיות מפורטות וחד־משמעיות לגבי הטיפול בפסולת רדיו־אקטיבית.

מומחים מטעם מישרד־הבריאות יבדקו בקפדנות אם ניתן לאתר נזקים שנגרמו לתושבים בגוש־דן כתוצאה ממחדל חמור זה.

בשלב ראשון ייבדקו עובדי מחלקת־התברואה של עיריית פתח־תיקווה.

סביר להניח שגורמים בינלאומיים מעבר לים, המגלים רגישות רבה לנושאי־קרינה, ידרשו הסבר מממשלת ישראל, כיצד התחולל במשך שנים מה שהתחולל במרכז העירוני הענק, מבלי שאיש התריע על כך.

בן־ציון ציטרין ■

הראש ראש עיריית פתח־תיקווה, דב תבורי, דרש בדיקה מיידית של הנעשה.

לכבוד
מר ח. ריפתין
מנהל האגף לפיקוח ותברואה

26.1.84

א.נ.,

הנדון: פסולת רדיואקטיבית מבית החולים ביילינסון

לאחר בדיקה הנושא ובשיחה שנערכה במשרדך בתאריך 26.1.84 הרייני להודיעך, שלצורך זה הרשיתי וגם בעתיד לא אדרוש להוציא מתחומי ביה"ח פסולת רדיו – אקטיבית לשטח האשפה העירוני.

אי לכך הרייני להודיעך שהורתי להנהלת ביה"ח לשמור את הפסולת המדוברת בשטח ביה"ח עד להוראה אחרת ממני.

במידה ובי"ה לא יעמוד בדרישה זאת אין מניעה מצידי לשלול מהם הרשיון לעסק רדיו – אקטיביח, רזאת על סמך פקודת בריאות העם 1940.

בכבוד רב,

יוסי קרן
ראש מדור פיקוח ויעוץ מחלקת בטיחות קרינה הועדה לאנרגיה אטומית.

העתק:
הנהלת ביה"ח ביליגסון

מיסמך מרשיע

מיכתבו החד־משמעי של נציג הוועדה לאנרגיה אטומית לעיריית פתח־תיקווה ולבית־החולים

ותק, המגן בחום רב על החלטתו.

הוא עובד בביילינסון מאז שנת 1960. הוא הקים את היחידה לבטיחות קרינה בנחל־שורק, ויש לו מינוי מטעם הוועדה לאנרגיה אטומית, כאחראי על בטיחות־קרינה בבית־החולים.

נדודי־שינה בעירייה

קליש שמח לפרט לפני העולם הזה את דיעותיו בעניין. „אנו זורקים לאשפה בקבוקי תמיסה שיש בהם רדיו־אקטיביות בכמות אפסית. החומר הנזרק הוא כימיקל. הסיכון של חומר כזה הוא כרעל רגיל, גדול הרבה יותר מסכנת הרדיו־אקטיביות."

ממנו התקנת תקנות ברורות לעניין זה."

קליש טוען שכאשר מדובר בפסולת רדיו־אקטיבית בעלת קרינה מזיקה, הטיפול בה הוא כמתבקש. „יש לי מחטים של רדיום רדיו־אקטיבי וחומר קובלט רדיו־אקטיבי, וזן סגורות בכספת. לפני חודשיים נגמר לנו מקור רדיו־אקטיבי של קובלט 60, והיינו צריכים להיפטר ממנו. באו טכנאים מאנגליה, הם העבירו את השאריות לתוך מצודת עופרת של 1.5 טון, שהונחה במיכל־פלדה שעובי דפנותיו חמישה סנטימטר, וכל זה הועבר בארגז־ענק לאנגליה."

מזמחה אחר סופל לחלוטין את עמדת קליש.

שעבר, עלידי העולם הזה, **נדלקו כל הנורות האדומות בבניין העירייה.**

עוד באותו הלילה דווח על המיקרה חסר־התקדים להנהלת בית־החולים, למישרד־הבריאות ולוועדה לאנרגיה אטומית.

התושבים ייבדקו

לְמחרת הוספקה עבודתם של עובדי מחלקת־התברואה של עיריית פתח־תיקווה, והאשפה לא נזרקה במקום המיועד לה. צוות של בית־החולים, הוועדה לאנרגיה־אטומית ועיריית פתח־תיקווה, נכנסו

אנשי פרס התייאשו מהמגעים עם הסיעות להחלפת הממשלה — והם נערכים לקרב המכריע נגד נבון ורבין

רבין נגד פרס נגד נבון

חבר־הכנסת יצחק רבין הירבה השבוע להשמיע רעשים אופוזיציוניים. טיכס עשוי לעורר יאוש מחודש אצל אנשים, שעדיין משלים את עצמם שמהפך שילטוני עשוי גם לסמן קו התחלתי של מדיניות שפוייה ושקולה יותר.

ח"כ רבין התלונן, כתב, צעק, העיר לפקידי מישרד־החוץ שקאנצלר גרמניה, הלמוט קול, מציע למעשה את תוכנית פאס. מדובר בצעד היסטורי, שעשוי הערבים לקראת הכרה בישראל כמדינה שגם לה הזכות לחיות בשלום ובביטחון.

קיצפו של רבין יצא על החלק בתוכנית, המדבר גם על פיתרון הבעייה הפלסטינית באמצעות יישום זכותם של בני עם זה לריבונות משלהם בשטחים שנכבשו ב־1967.

רבין, שהיה פעם תיקוות יוני־המערך, בזכות הצהרתו המפורסמת על האפשרות לבקר בגוש־עציון על פי ויזה ממדינה ערבית, הפגין באורח בוטה את התנגדותו לכל „ויתור" מסוג זה. הוא מעדיף להמשיך ולהציג את התוכניות הבלתי־קבילות אף על ממלכת־ירדן.

משקיפים הפסיקו להרים גבות נוכח החיזיון הנפרץ מאוד של רבין הנץ. זכר התמיכה הנלהבת שלו באריאל שרון בחודשים הראשונים, המכרי־עים, של מילחמת־הלבנון. הוא עדיין טרי. רבים מצירי מרכז מיפלגת־העבודה, גם תומכי „הקו המרכזי", עדיין זוכרים את עמרותיו בקיץ 1982. השבוע הוא נתן תיזכורת חדשה, למי שהעדיף לשכוח. יתכן כי רבין איננו הוגה־דיעות מבריק בתחום היחסים הבינלאומיים, אבל הוא למד משהו בתורת העסקנות. רבינולוגים מרבים לספר שהוא שיפר מאוד את כושרו התכסיסי, ומנסה מדי פעם להערים אפילו על שימעון פרס, שהוא, כמובן, פוליטיקאי מנוסה מאין כמוהו. אבל גם פרס ואנשיו לא מצאו עדין תשובה למישחק החדש של רבין, המסתכם בתרגיל פשוט, אך מחוכם. ראש־הממשלה־לשעבר משמה בשיטתיות איש ברעהו את שני יריביו לתפקיד המועמד של מיפלגת העבודה לראשות־הממשלה.

פרס נגד נבון

אנשי פרס הופתעו לאחרונה מכמה גילויי־נאמנות של רבין, והתמימים שבהם אף השתבחו באוזני העיתונאים שהשניים הם בדרכם לבנות צוות בלתי־מנוצח בראשות המיפלגה.

יודעי־דבר חיבו. פרס, בעל האופי הנוח יותר, עשוי אולי לעבור על סדרי־היום ולעבוד איכשהו עם רבין. יריבו אף לא מעלה זאת על דעתו. הוא מונע עליידי שינאה עמוקה, הנובעת מריגשי קיפוח ורדיפה, שאין שום אפשרות לשככם באמצעים רציונאליים.

רבין נחוש בדעתו לחסל את פרס ולרשת אותו. בכך אין כל ספק. עם זאת מנסה רבין, בדרכים שונות, לשכנע את פרס שלא לוותר ליצחק נבון.

לכאורה יש כאן סתירה. הרי נבון הוא המועמד הנוח ביותר להציב נגד פרס! אלא שרבין מבין היטב שניצחונו של נבון בתוך המיפלגה יחסל סופית את מועמדותו שלו.

לעומת זאת, אם פרס יקבל חיזוקים להיאבק נגד נבון, יתסצלו שני המחנות העיוניים לרבין, שני המועמדים יבזבזו תחמושת, יאבדו אשראי במיפלגה ובקרב הציבור הרחב, ורבין עצמו יקצור את הפירות.

פרס עצמו מבין היטב את צעדי אוייבו, אבל גם הוא איננו מסוגל למנוע את הפיצול בין מחנהו למחנה נבון. זאת היא כרגע הזירה שבה ניטש המאבק, בעיקר אחרי כישלון הצעת אי־האימון בממשלה בשבוע שעבר. חלום „הממשלה החליפית" — שהיה תמיד חלום־בלהות — דעך שוב, אולי לתמיד. קמו לו מתנגדים רבים בתוך המערך, וגם בקרב עיתונאים התומכים באורח עיקבי במיפלגת־העבודה. גם תומכיו המושבעים של פרס, שנתנו יד לכל התרגילים המחוכמים והמחוכמים־פחות, שנועדו לנסות ולהרכיב קואליציה עם תמ"י, האגודה וחלק מהליכראלים, אמרו נואש. יו"ר סיעת־המערך בכנסת, ח"כ משה שחל, החליט השבוע להקריש את מירב מירצו וכושרו הפוליטי להביא להקרמת הבחירות. אין ספק שיוזמותיו, וגם גישושי דור־המשך של מיפלגת־העבודה עם צעירי תמ"י, נעשו על דעת פרס.

יש כאן מיסגה חשוב ביותר בדרכו של יו"ר מיפלגת העבודה. פרס השלים סופית עם הרעיון שהוא לא יעלה לשילטון בלי בחירות, והוא החליט סופית להילחם עד הסוף על מעמדו כמנהיג „תנועת העבודה", גם נגד יצחק נבון?

לשימעון פרס יש כמה יתרונות חשובים על רבין, חרף האיבה שרוחשים לו בציבור. לא זה בלבד שהוא מוזהב, ובצדק, עם המאמץ ההירואי־כימעט לשקם את מיפלגתו. הוא גם אדם הרבה יותר אנושי וחם מרבין, ובמהלכים שלו בקרב עסקני־המיפלגה הוא עולה על יריבו לאין־שיעור. גם העיתונאים הקרובים לפרס, כמו יואל מרקוס מהארץ ובמידה מסוייגת יותר ישעיהו בן־פורת מידיעות אחרונות, התגייסו לעזרתו של היו"ר, לטוב או לרע. אנשים כמו רובר־המיפלגה יוסי ביילין ועוזרו של פרס, בועז אפלבאום, לא נטשו אותו בתקופות הקשות ביותר.

מילחמה ללא סייג

רס מודאג, כמובן, מהפיצול בתוך מחנהו. הוא מודע לעובדה, שעליה כבר דווח בהעולם הזה, שכמה מטובי אנשיו של נבון סבורים שמועמדם איננו מתאים לתפקיד ראש־הממשלה. הנימוק העיקרי שלהם הוא הפופולריות של נבון בציבור, מול חוסר־האהדה לפרס. רוב תומכי נבון סבורים בכנות שמועמדם יביא את הניצחון, והם אינם פועלים מתוך שינאה או יריבות כלפי פרס.

אבל יו"ר־המיפלגה מנצל את שתיקתו הממושכת של נבון כדי ליצור עובדות, ומנסה להרחיק את עצם נושא מועמדותו של הנשיא־לשעבר מתודעת פעילי המיפלגה. נבון, כמובן, מסייע לו בכך בחצאי־גימגומים.

קשה לגבש מחנה סעיל סביב „נוך סטרטר", המסרב אף להציג את עצמו כמתחרה של ממש.

המקור של העולם הזה בגוש דן, שאינו אוהד במיוחד את פרס, הזהיר מכל זילזול ביו"ר המיפלגה. „פרס איננו קוטל־קנים," חזר ואמר, „הוא מאורגן היטב, ובעיקר נחוש בדעתו להילחם עד הסוף."

אנשי־פרס מעודדים מהצורה שבה הוא מתקבל לאחרונה בציבור. הכישלונות הרבים של הממשלה

רבין מסכם — נבון מהסס — פרס משחק על הקופה

הציבור הרחב, ורבין עצמו יקצור את הפירות.

פרס עצמו מבין היטב את צעדי אוייבו, אבל גם הוא איננו מסוגל למנוע את הפיצול בין מחנהו למחנה נבון. זאת היא כרגע הזירה שבה ניטש המאבק, בעיקר אחרי כישלון הצעת אי־האימון בממשלה בשבוע שעבר. חלום „הממשלה החליפית" — שהיה תמיד חלום־בלהות — דעך שוב, אולי לתמיד. קמו לו מתנגדים רבים בתוך המערך, וגם בקרב עיתונאים התומכים באורח עיקבי במיפלגת־העבודה. גם תומכיו המושבעים של פרס, שנתנו יד לכל התרגילים המחוכמים והמחוכמים־פחות, שנועדו לנסות ולהרכיב קואליציה עם תמ"י, האגודה וחלק מהליכראלים, אמרו נואש. יו"ר סיעת־המערך בכנסת, ח"כ משה שחל, החליט השבוע להקריש את מירב מירצו וכושרו הפוליטי להביא להקרמת הבחירות. אין ספק שיוזמותיו, וגם גישושי דור־המשך של מיפלגת־העבודה עם צעירי תמ"י, נעשו על דעת פרס.

יש כאן מיסגה חשוב ביותר בדרכו של יו"ר מיפלגת העבודה. פרס השלים סופית עם הרעיון שהוא לא יעלה לשילטון בלי בחירות, והוא החליט סופית להילחם עד הסוף על מעמדו כמנהיג „תנועת העבודה", גם נגד יצחק נבון?

לשימעון פרס יש כמה יתרונות חשובים על רבין, חרף האיבה שרוחשים לו בציבור. לא זה בלבד שהוא מוזהב, ובצדק, עם המאמץ ההירואי־כימעט לשקם את מיפלגתו. הוא גם אדם הרבה יותר אנושי וחם מרבין, ובמהלכים שלו בקרב עסקני־המיפלגה הוא עולה על יריבו לאין־שיעור. גם העיתונאים הקרובים לפרס, כמו יואל מרקוס מהארץ ובמידה מסוייגת בתחום הכלכלי־חברתי, אישיותו החיוורת של ראש־הממשלה יצחק שמיר (הצלחתו כמנהל הקאבינט עדיין אינה מקנה לו את הפופולריות של קודמו, מנחם בגין, שניהל את הממשלה באורח כושל). הבוץ בלבנון — כל אלה הפחיתו בהרבה את עוצמת השינאה כלפי פרס.

„יש הבדל גדול," אמר עוזר בכיר של פרס להעולם הזה. „בין הופעה בציבור כיריבו של בגין, ובין הבעת התנגדות לשמיר. פרס עובד 17 שעות ביום, שיבעה ימים בשבוע. הוא מבקר בבתים, נפגש עם ועדי־עובדים. בכל מקום הוא מוצג, כמובן, כמנהיג המערך וכמועמד לראשות־הממשלה. פרס אינו מעלה כלל על דעתו להזכיר את רבין, שלא לדבר על נבון. הוא לא יוותר בשום פנים על קציר העמל הרב שהשקיע בקאריירה הפוליטית שלו, דווקא לפני שיאה."

לפני שלושה חודשים היה פרס עשוי לוותר לנבון, בעיקר נוכח תמיכת טובי אנשיו בנשיא־לשעבר. לא עוד. עתה הוא עושה כמיטב יכולתו להבהיר לנבון ולאנשיו שיש בדעתו להאבק.

עוזריו בטוחים, על סמך ניסיון ארוך עם נבון, שתחילתו עוד בימי־דפ"י הרחוקים, שהנשיא־לשעבר לא יעז להציג מועמדות. במיקרה כזה יעברו 99 אחוז מאנשיו למחנה־פרס. כך יוכס גם רבין, ללא תנאי.

יועצי פרס אף שוקלים פגישה עם נבון, שבה יוצע לו שוב תפקיד שר־החינוך בממשלתו העתידה של יו"ר־המיפלגה — או מילחמה ללא־סייגים, שבה הוא עשוי אינו מסוגל לעמוד מבחינת אופי ואישיותו.

חיים ברעם ■

במדינה

(המשך מעמוד 9)

להעיד בעצמו בפני בית־המישפט, כי לקוחו, שוטה מרילה שווילי, עובד.

עורך־הדין ידע היטב כי בכל פעם שמופיע שוטה במישרדו, מתמלא המקום בריח רגים חריף הנודף מהקליינט. לכן היה משוכנע כי שוטה עובד מבוקר עד ערב בחנות דגים שפתח בשוק לוינסקי ושאיננו עוסק בדברים פליליים.

כאשר החל מתברר מישפטו של שוטה משנת 1979, בעבירה של סחיטה באיומים מבעל בית־קפה באור־יהודה, ביקשה הפרקליטות להפעיל עונש מאסר על תנאי, שהיה תלוי ועומד נגדו בתוספת לעונש חדש שיוטל עליו כאשר יורשע. הפרקליטות הסכימה להקל, אם תשוכנע כי שוטה אמנם שב מדרכו הרעה ומצא עבודה המכבדת את בעליה.

סיפור ריח־הדגים שיכנע לבסוף את הפרקליטות ואת בית־המישפט, המאסר על תנאי הוארך לפעם נוספת, ועל שוטה הוטל עונש של 500 שקל בלבד. עונש קל מאוד בעבירה כה חמורה.

סמים

פגישה בשירותים

המישטרה ניצלה ידידות ישנה וישלחה סוכן מוסווה לקנות סמים כחלק מהכנסת האורחים של הידיד

כאשר רצתה המישטרה לנקות מסמים את שכונתו של אמנון אשכנזי, ידעה כי תצטרך להיעזר בסוכן סמוי. אולם כדי שהאיש לא יהיה נטע זר ובולט בשכונה הסגורה, היה על הסוכן להיות מיודד ומוכר לפחות למישהו בשכונה.

לכן פנתה המישטרה אל מאיר חארז, שהיה ידידו משנים של אשכנזי. השניים עבדו יחדיו בסיני והתיידדו מאוד. למישטרה לא היה כל חשד מיוחד באשכנזי, היא הגיעה אליו רק דרך ידידותו לסוכן המושתל.

כאשר הגיע חארז לשכונה, נפגש עם חברו משנים פגישה נרגשת. אשכנזי היה מוכן לעשות הכל כדי לארח את ידידו. וכאשר ביקש ממנו חארז לעזור לו לקנות חשיש למסיבה שהוא עומד לארגן, התנדב אשכנזי לעשות גם זאת.

פעמיים תיווך אשכנזי בעסקות חשיש עבור חברו, ואז התפוצץ העניין. חארז מסר את העובדות למישטרה והפך עד נגד ידידו אשכנזי, ונגד אברהם לוי, שממנו טען כי קנה את החשיש.

טעות בזיהוי. ניכר היה כי השופט אורי גורן לא ראה בעין יפה את ניצולה של הכנסת־אורחים וידידות אמת, כדי לבגוד ולסבך אדם בסחר־סמים. אולם מכיוון שעמדו בפניו הילכות בית־המישפט העליון בעניין סוכן סמוי, לא היתה לו ברירה, אלא להרשיע את אשכנזי בתיווך לסחר־בסמים.

אך כאשר הגיע לדיון במעשיו של לוי, נגרמה הפתעה. סניגורו של לוי, עורך־הדין עוזי בכר, חשד כבר מראש, כי הסוכן המוסווה איננו מכיר בעצם את לוי, למרות שזיהה אותו חודשיים קודם לכן במיסדר זיהוי. לכן ביקש את רשות השופט שלא להושיב את לוי על ספסל הנאשמים, אלא בתוך הקהל.

הסניגור טען כי חארז פגש את מוכר החשיש רק לשניות מועטות בשי־רותים של מיסעדה, וכי גם זה היה בשעות לילה והתאורה לא היתה טובה. ולכן, טען הסניגור, היתה טעות בזיהוי שעשה חארז במישטרה. הוא ביקש מהסוכן באולם בית־המישפט לעמוד על רגליו ולזהות שוב, במו ידיו, את האדם שמכר לו חשיש בבית־הקפה. חארז הציץ סביבו והצביע על אדם בקהל שלא היה קשור כלל לפרשה, ולא על לוי.

השופט אורי גורן השתכנע כי נותר ספק אם אמנם לוי הוא המוכר, וזיכה אותו מאשמה.

אנשים

מיהם הזוכים במישאל כתבי הכנסת
ומה אמר השר אוזן ליצחק נבון?

■ האירוע המסעיר שהתקיים במישכן־הכנסת בשבוע שעבר לא היה הצבעת אי־האימון בממשלה, שנכשלה, אלא מישאל, שבו השתתפו מרבית הכתבים הפרלמנטריים והמדיניים שהיו בבניין, עוזרים פרלמנטריים ודוברים. במישאל דורגו הח"כים לפי תכונות אופי והתנהגות שונים. בתואר הח"כ המרחף זכה **דב בן־מאיר**, מהעבודה. הח"כ המדמיין הוא השר **יעקב מרידור**. בתואר הח"כ המתחסד נבחר, אחרי מאבק קשה, ח"כ שינוי, **אמנון רובינשטיין**. הצעקן, ברוב קולות היה **רוני מילוא** מחרות. הזלזלן, שמ־צפצף על הכנסת הוא ח"כ אגודת־ישראל, **אברהם שפי־רא**, יושב־ראש הקואליציה. הח"כ השקדן היא רווקא ח"כית, **אורה נמיר** מהעבודה. המטופח הוא סגן יושב־ראש הכנסת, **משה שחל**, ואילו המרושל, הוא ח"כ חרות, **מיכאל קליינר**. על תפקיד הח"כ הכסיל התחרו רבים. לבסוף זכה בתואר ח"כ הליברלים, **פינחס** ("פיני") **גולדשטיין**. הח"כ השנון הוא **יוסי שריד**, והזללן הוא ח"כ המפד"ל, **יהודה ב־מאיר**. הרברן הוא **שבח וייס** מהעבודה, והמבולבל הוא **מיכה רייסר**, מחרות, שלדעת הבוחרים בו, עד היום אין הוא מכיר את כל הכניסות והיציאות במישכן. הנעדר הוא **אליהו שפייזר**, משום שעל־פי המיתוס הוא ממעט להופיע לישיבות. המטייל הוא **אבא אבן**, הרעה היא ח"כית העבודה, **שושנה ארבלי אלמוזלינו**. הבכיינית היא ח"כית התחיה, **גאולה כהן**, והמארח הוא יושב־ראש הכנסת **מנחם סבידור**. הרכלן הוא שר־החקלאות, **סמח** ("פייסי") **גרוסר**, והתמים הוא ח"כ העבודה מבאר־שבע, **אורי** ("במבי") **סבג**. הבשלן הוא ח"כ העבודה, **עוזי ברעם**, האלים, הוא ח"כ חרות **דויד מגן**, והנצלן, המשתמש בכנסת גם לקידומו האישי הוא ח"כ לע"מ, **אהוד אולמרט**. על התואר הקשקשן לא נכבר איש. כולם זכאים לתואר. לתואר הח"כ הישר לא נמצא מועמד. לבסוף סוכם שיהיה זה **קדיש לוז**, המנוח, לשעבר יושב־ראש הכנ־סת, שבו לא דבק רבב.

■ הרמטכ"ל הפורש, **רפאל** ("רפול") **איתן**, מתקשה לנווט את עצמו בנפתולי הכלכלה העכשווית. באחד מנאומיו האחרונים הוא רצה לספר על היקף העסקות המתבצעות משני צידי הגשרים בנהר הירדן. הוא נקב במיספרים שונים, ולבסוף אמר: "ממילא מה שאומר לא יהיה אקטואלי. מחר יעלו המחירים ב־15 אחוז."

■ שר העבודה והרווחה, **אהרון אזן**, מכיר את הנשיא הפורש, **יצחק נבון**, לפני ולפנים. לכן כאשר שמע איש תמ"י, שהיה שר בממשלת המערך, שנבון עשוי לרוץ לפוליטיקה, טילפן אליו ואמר לו: "יצחק, הרי שנינו יודעים שאתה לא מסוגל..."

■ העיר אילת ומי שעומד בראשה **רפי הוכמן** זכו לתחזית אסטרולוגית מפורטת מידי **מרים תמיר**, שמלבד היותה קוראת בכוכבים היא גם קוראת בקלפים, בכף־היד ובכתב־היד. בשנת 1984 צפויה בעיר הדרומית הידרדרות בתחום הפשיעה, הפריצה והגניבות. המצב הכלכלי ישתנה לטובה במחצית השנה. הוכמן לא יצליח בחודשים הקרובים לקדם את ענייני העיר כפי שרצה, אך לדיברי תמיר אין זה קשור בחוסר כישוריו, אלא בחוסר אמצעים להגשים את תוכניותיו.

■ מרואיין אחר, **גד יעקובי** נשאל על־ידי אחד הנוכחים בבית־לסין. שם נערכה התוכ־נית. אם הוא רוצה להיות שר־האוצר. שאל אותו יעקובי: "מה, אתה כל־כך שונא אותי?"

■ ראש עיריית תל־אביב, שיף: "שמיר לא ידע שאני הייתי ליד ציפורי, כשהוא דיבר איתו."

■ בשאלון שהופץ בין חברי הכנסת, נשאל ח"כ שינוי, **אמנון רובינשטיין**, השתמש בביטוי "שקר אינטלקטואלי". שומעיו לא הבינו על מה הוא מדבר, עבר **יצחק ליבני** והאדריכל **סעדיה מנדל** ניהלו ביניהם שיחה על פעולות המועצה למען ארץ־ישראל יפה. ליבני סיפר שאחת מפעולות המועצה בעבר היתה שיפוץ בתי־ספר. הוא בא לתיכון גאולה שבמרכז תל־אביב למטרות שיפוץ, ומצא על אחד הקירות את הקיש־קושים שקישקש שם, 30 שנה לדעתה, הוא צריך להחזיק מעמד בתפקיד, עד ראשית השנה האזרחית הבאה, ואז הוא יעלה על דרך המלך.

■ האם יתכן פוטש צבאי בישראל? לדעת העיתונאי **זאב שיף** הפוטש כבר נעשה. בתוכנית האחרונה של בירה ומצב־רוח שוחח המנחה **יעקב אגמון** עם שיף, הנמצא עתה בשנת השתלמות בארצות־הברית מטעם מכון ברוקדייל, על סיפרו החדש העוסק במיל־חמת־לבנון, ושנכתב ביחד עם העיתונאי **אהוד יערי**. שיף טען שבכוונתו לפוטש של **אריאל שרון**, שהיה שר־הביטחון במילחמת־לבנון ומע־שיו השונים היו קריאת תגר על הממשלה החוקית.

■ אגמון שאל את שיף בעניין השיחה המפורסמת בין **יצחק שמיר**, אז שר־החוץ, ו**מרדכי** ("מוטקה") **ציפורי**, שר־התיקשורת, שבה דיווח ציפורי לשמיר על הטבח במחנות הפליטים בביירות. מקור המידע של ציפורי היה שיף עצמו. העיר שיף: "שמיר לא ידע שאני הייתי ליד ציפורי, כשהוא דיבר איתו."

■ מרואיין אחר, **גד יעקובי** נשאל על־ידי אחד הנוכחים בבית־לסין. שם נערכה התוכ־נית. אם הוא רוצה להיות שר־האוצר. שאל אותו יעקובי: "מה, אתה כל־כך שונא אותי?"

■ ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** ("צ'יק") **להט** נסע במכוניתו של דוברו **רוני רימון**. לא די בזאת שהמכונית סימקה משנת 1971, מיושנת, אלא שכאשר ישב, הבחין להט שזמן רב המכונית לא נוקתה. "אני חושב שאוציא צו סגירה למכונית," אמר צ'יק' בבריחות הדעת לרימון. "עד שתנקה אותה."

■ צ'יק' עצמו נוהג במכונית וולבו משנת 1976. הוא סיפר שהוא אינו מתכוון להחליפה בשנים הקרובות.

■ איש הטלוויזיה **חנן עזרן** נשאל, ספק ברצינות ספק בצחוק, מדוע אנשים מעדיפים להישאר ערים רק כדי לצפות במישדר כותרת לילה. עזרן השיב במלוא הרצינות שלדעתו, בגלל המצב הכלכלי אנשים אינם מסוגלים להירדם בלילות.

■ ללישכתו של ראש עיריית בת־ים, **אהוד קינמון**, הגיע מיכתב משר־ההגנה הצרפתי, **שארל הרנו**, ובו ברכות לרגל בחירתו לתפקידו. מדוע שלח השר את המיכתב לקינמון? הרנו הוא גם ראש עיריית ווילרבאן, שהיא עיר תאומה לבת־ים.

■ ויכוח לשוני פרץ במיזנון הכנסת. ח"כ שינוי, **אמנון רובינשטיין**, השתמש בביטוי "שקר אינטלקטואלי". שומעיו לא הבינו על מה הוא מדבר, והוא הסביר שכוונתו לשקר מכוון. סגן יושב־ראש הכנסת, **מאיר כהן־אבידוב**, הציע במקום ביטוי זה, שימוש בביטוי המוכר "שקר במצח נחושה."

■ כאשר בא הפרופסור **דויד ליבאי** נשיא לישכת עורכי־הדין לנאום, הוא משתמש לצורך כך בשני כיסי מקטרונו. ליבאי נזכר במיקרה כזה, כאשר היה אמור לשאת דיברי ברכה בטקס חילופי נשיאי בית־המישפט העליון שנערך במישכן־הנשיא בירושלים. בכיס אחד הוא הכניס נוסח דיברי ברכה לנשיא הפורש, **יצחק כהן** ולנשיא הנכנס, **מאיר שמגר**. ואילו לכיס השני הכניס דיברי תוכחה קשים על המצב בבתי־הסוהר בארץ. עד לרגע האחרון לא ידע ליבאי באיזה משני הנוסחים הוא ישתמש. לבסוף החליט לקרוא את שניהם. מכיוון שהזמן שהוקצב לו היה מוגבל ביותר הוא קיצר בברכות, וסיים את נאומו בדיברי הביקורת.

■ מנכ"ל רשות־השידור לש־קודם־לכן, בהיותו תלמיד במוסד. מנדל סיפר שהוא מעדיף להיקרא אדריכל שהוא עבד החצר, מאשר ארכיטקט שהוא ראש העובדים.

■ בתחילת שבוע העבודה שעבר של הכנסת, נאם ח"כ העבודה, **יוסי שריד**, ומייד כשסיים את דבריו עזב צוות הטלוויזיה הישראלית, שצילם אותו, את יציע העיתונאים במליאה. שר־המשפטים, **משה ניסים**, לא הסתיר את התמרמרותו מכך וכשהבחינה בכך ח"כ אורה נמיר, היא אמרה לו: "היו"ר שלכם וגם המנכ"ל שלכם, אז תחליפו אותם."

■ נשיא המרינה, **חיים הרצוג**, חזר כל־כך נלהב מביקורו הקצר בשתי ארצות באפריקה, עד שהוא שכח את בעיות האוכל שהיו מנת חלקו שם. הרצוג ורעייתו **אורה**, כמו מרבית חברי המישלחת, לא יכלו לטעום ממרבית סוגי המזון שהוגש להם. הם נאלצו להסתפק בסלטים ובדגים, כדי להימנע מאכילת מזון שאינו כשר.

יצחק מודעי שר־האנרגיה־והתשתית ניצב בדום מתוח, בעת השמעת ההימנונים, עם הגעת הקנצלר של מערב־גרמניה הלמוט קול לנמל התעופה בן־גוריון.

הלמוט קול גבה־קומה, צועד בסך לצד ראש־הממשלה יצחק שמיר, בדרך לסקירת מישמר־הכבוד של חילות־צה"ל. צעדי השניים בטקס היו מתואמים להפליא.

שלמה להט יוציא צו־סגירה למכונית של דוברו ומדוע מתנגד דויד לוי לבול עם דיוקנו של יצחק שמיר?

■ עבודותיו של האמן **יעקב אגם** אינן מעשה ידיו של איש אחד. אגם, השותף במיפעל מתכת ביבנה, שם מבצעים את העבודות רבות־ההיקף שלו, מעמיד רזרות של תלמידים. לא מכבר נפתחה במקום מגמה לביצוע עבודות אומנות. התל־מידים יבנו את יצירות אגם על־פי הסקיצות המוקטנות שהוא

■ כתב החדשות הוותיק **מייק הולר** נזכר שלא תמיד האילתורים שלו התקבלו בהבנה. בעבר הוא נשלח לצפון הארץ, כדי לדווח על הגבול הצפוני השקט. הוא התבקש להביא כתבה פסטורלית. הולר אכן מצא עדר של כבשים, אך הללו סירבו בעקשנות לגעות. כשבא לאולפן בתל־אביב הוא „השמיע" קולות

לעומת זאת, הוא לא אישר לשפץ את חדרו של מודעי.

■ השחקן **חיים בנאי** חושש שנתנו בו עין רעה. מייד אחרי חתונתו עם **אביגיל**, הם נסעו לירח־דבש באילת. בדרך התהפך הרכב שבו נסעו. ולמזלם הם יצאו ללא פגע. אחרי ירח־הדבש הם יצאו לתל־אביב, וכשחזרו לביתם גילו שהוא נפרץ ותוכנו רוקן לחלוטין. אם לא די בכך, אחרי שהתאוששו ועשו סדר במה שנשאר, נפל ונשבר בקבוק ויסקי ענק שקיבלו במתנה, שלא נגנב. בנאי טוען, שכאשר מישהו נמצא תחת השפעת עין רעה, פוקדים אותו שלושה דברים רעים. אלה כבר מאחוריו, ולכן הוא מציע ליריביו שכל מי

שרוצה לתת בו עין רעה, שיחכה לשנה הבאה — או לחתונה הבאה שלו.

■ **יוסף לוי**, החשוד ברצח אשתו שושנה על־ידי הזרקת נפט לגופה ועשיית מעשה רומה לחברתו, **סוזאן אמויאל**, המאושפזת עתה בבית־החולים, נחשף במיקרה. כאשר הביא את אמויאל לבית־החולים נזכר אחד הרופאים שגם אשתו של לוי סבלה מסימני מחלה רומים. אך המעניין הוא שהרופא היה בטוח שהמדובר במחלת־מין נדירה, שאותה נושא לוי בגופו. ועל כן החליט לעקוב אחרי הבחור כדי לאתר את מחלתו הנדירה, שבה הוא מרביק את הנשים הקשורות בו.

■ לא תמיד יש יתרון בפיר־סום רב. העיתונאית **לאה אתגר** מידיעות אחרונות למדה זאת על בשרה. באחרונה יצא לאור סיפרה פרפרים בבטן העוסק בגברים ונשים המתחבטים בבעיות ארוטיות. במיסגרת מטע יחסי־הציבור שהיא עורכת לספר, היא שלחה עותק אחד ל**תהילה עופר**, עורכת מדור סיגנון חיים במעריב. עופר טילפנה לאתגר והסבירה לה שהיא לא תוכל להתייחס לספר בעיתונה, בגלל יחסי־התחרות השוררים בין שני הצהרונים. „אילו היית עיתונאית קטנה, הייתי מצליחה לכתוב על סיפרך. אבל, הוסיפה עופר, „משום שאת עיתונאית מפורי סמת, זה יהיה הפעם בעוכרייך."

■ הפרקליט **צבי לידסקי** מוכן לגלות איך הגיע למעמדו הכלכלי הנוכחי. באחת המסיבות שבהן השתתף, הוא אמר בב־דיחות־הדעת: „**סנינה רוזנ־בלום וצביקה סיק** החזיקו לי את המישרד במשך 20 שנה." הוא איחל לשניים מישפטים רבים נוספים, שבהם הם גם יזכו וגם יתנו לו פרנסה.

■ רבים תמהים על מסעותיו התכופים לחו"ל של השר ללא תיק **אריאל שרון**. מסתבר ששרון מוזמן להרצאות במוסדות שונים מעבר לים, שאותם מארגן עבורו יועצו לענייני תיקשורת — בעבר בשכר ועתה בהתנדבות — **אורי דן**.

יובל נאמן שר־המדע מנהל שיחה חשאית עם שר־הביטחון משה ארנס, לפני בואו של הקנצלר הגרמני לנמל־התעופה בן־גוריון. השניים שוחחו ארוכות.

מחיתיהו שמואלביץ מנכ"ל מיזרד רזנש־המשלה, והפירסומאי דויד אדמון בודקים אם בואו של הלמוט קול תואם ללוח־הזמנים.

יכין להם.

■ הפירסומאי **אורי סלע**, טען שיש לו תוכנית כלכלית רצינית. היא מסתתרת בין דפי הסיפרון כל בדיחות השקל בו משולבים חמשירים ובדיחות. להלן כמה דוגמות:

● השירות הבולאי עמד להנפיק בול עם דיוקנו של יצחק שמיר. התוכנית ירדה מהפרק בגלל התנגדותו של **דויד לוי**. הוא הודיע, שבשום פנים ואופן לא יסכים ללקק מאחור.

● מה זה ביורוקראטז? — „אדם שמוציא לך את הנשמה ומתייק אותה."

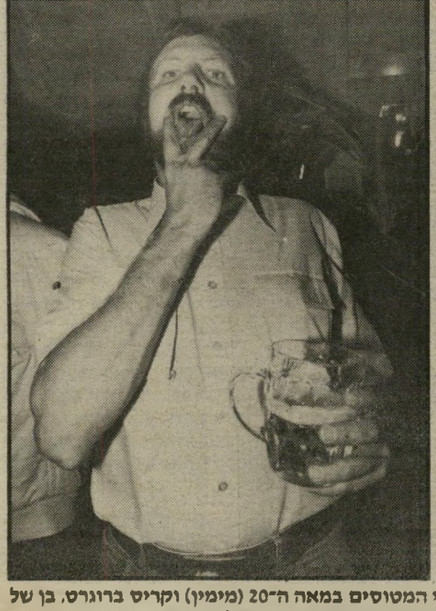
● מדוע אזרחי ישראל אינם פוחדים מפצצה אטומית? — „כי שום פצצה אטומית איננה יכולה לחדור כל־כך עמוק באדמה."

● מה הם ראשי התיבות של אוצ"ר? — אורגד ודאי צריך רחמים."

● שילטונות מס־ההכנסה חקרו אחד מהעשירים החדשים למקורות הכנסתו. השיב האיש: „אשתי מתלבשת ביוקר ומתפשטת בזול — ומההפרש אני חי."

של געייה בזמן בישול הכתבה. כעבור זמן נפגשו במיסדרון הולר, הטכנאי שהיה עד למעשיו, ומנהל מחלקת־החדשות. הטכנאי גילה את אזנו של המנהל ער כמה מצליח הולר לשמור על האותנטיות בחיקויים שלו. אך המנהל קיבל את הפרשה בועם רב, והוא שלח מיכתב חריף להולר, ובו נזף בו והזהיר אותו שלא ישמיע יותר קולות של בעלי־חיים כשידורי הרדיו.

■ גם החדר וגם התואר לא מקילים על השר **יצחק מודעי** במיפלגתו. אחרי מותו של מנהיג המיפלגה **שימחה ארליך** עבר מודעי לחדרו של מי שהיה סגן ראש־הממשלה ושר־החקלאות בקומה הרביעית שבבניין. על דלת החדר הוא מיהר לתלות שלט שבו נרשם תוארו, יושב־ראש נשיאות המיפלגה. אך מעשהו עורר רוגז. ועתה הוא ישלם על כך. גיזבר המיפלגה הכל־יכול **צבי רנר** הסכים באחרונה לשפץ את הקומה הרביעית בבית־המיפלגה ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב, אך

ויל נורתטרופ בן למישפחת גדול יצרני המטוסים במאה ה־20 (מימין) וקריס ברוגרט, בן של איל־נפט אמריקאי שתו השבוע בירה בפאב בתל־אביב. השניים באו ארצה בשליחות ירחון הערווה הבינלאומי פנטהאוז. ויל ככתב וקריס כצלם. הם מכינים כתבה גדולה.

אנשים

■ דיעותיו של ח"כ העבודה, **גד יעקובי**, נשמעות יוניות לכמה משומעיו. בימים אלה קיבלה אישתו, **נלה**, גלוייה החתומה על־ידי „חברי גוש־אמונים." על גבה הודבקה פיסת צילום מעיתון של מנהיג אש"ף, **יאסר ערפאת** ולצידה נכתב: „גד יעקובי רוצה פשרות טריטוריאליות עם רוצח זה. הערבים — דור ההמשך של הנאציזם." הח"כ מיהר להציג לפני מכריו את גלויית האיום.

ענח עצמון מביטה בשוטר שהופקד על עצירת התנועה מול מישטרת דיזנגוף. במקום נערכו צילומי סצינה מסרט ישראלי חדש שבו היא משתתפת, עדות מאונס.

■ מועצת פועלי תל־אביב ערכה מסיבת פרידה לח"כ העבודה, **דב בן־מאיר**, שעזב את תפקיד מזכיר־המועצה, לטובת מישרת סגן ראש עיריית תל־אביב. באולם המלא מפה לפה היתה המולה גדולה, והמזכיר הנכנס, **שלמה שטיינקלסר**, ניסה לשווא להשליט סדר. הוא פנה למאיר והתנצל לפניו: „אל תפרש את הנעשה כאן כאילו אנשים שמחים על כך שהלכת."

■ עורך־הדין **אהרון פאפו** ייאלץ להיפרד מכיסאו בוועד המנהל של רשות־השידור בסוף חודש מרס. אך כבר עתה הוא מכין הפתעה למנכ"ל הבא, יהיה זה מי שיהיה. כפי שרמז כבר בעבר, הוא מתחיל בהכנות להקמתה של מועצת צרכני־תיקשורת, והוא מתחייב שראשי האגודה יאזינו לכל השידורים ברדיו ובטלוויזיה, יום ולילה.

■ אורח הכבוד במיפגש יסוד האגודה חיים למען בעלי חיים היה ח"כ עבודה, שפייזר. הוא גילה שבמישפחתו דואגים לא רק לחיי אדם, אלא גם לחיי בעלי־החיים. אשתו, **אורה**, היא רופאת־ילדים, ואילו הוא מגדל כלב וחתול, וחרד לגורל בעלי־החיים האחרים שחשופים לפגיעה.

■ מהי תפוצתו של עיתון מיפלגתי? חברי החוג על־שם **דויד בן־גוריון** במיפלגת העבודה נפגשו לשיחה עם **שימעון סרם** ודרשו ממנו שיחליף את עורך מיגוון, **נתן רענן**, משום שלדעתם אין הביטאון משקף את עמדות המיפלגה. ענה פרס: „מי קורא את מיגוון? הוא מופץ רק ב־200 עותקים."

■ זיכרה של **אלינור**, בתו של רואה־החשבון **דני מעוז**, שנהרגה בתחילת הקיץ בתאונת־דרכים מונצח באופן יוצא־דופן. אביה, שנפגע קשות מהאירוע, מוציא עתה תקליט לזיכרה. הוא חיבר שיר, שיושר על־ידי זמרת וברקע יושמע קולה של אלינור, שהוקלט זמן מה לפני מותה.

■ החורף הקשה לא ימנע מהדוגמנית **תמי בן־עמי** להשתזף. בימים אלה היא נמצאת באילת, לצד חברה **נועם ציפורי**, טייס אל על וחושפת את גופה לקרני השמש הדרומיות.

■ אורחת בארץ. הספרית **אנטה ליבוביץ**, אמה של **דפנה נוירסקין** באה לארץ ממיאמי־ביץ', כדי להשתתף באזכרה לבנה שנהרג לפני כמה שנים בתאונת־דרכים מחרידה.

פסוקי השבוט

● **יהושע סובול ויץ־קב לזר**, בחותם: „פתי מאמין לכל פת. פתי מאמין לכל פת"ם."

● **ח"כ העבודה יוסי שריד**: „אי אפשר לומר שממשלה זו מפגרת במחשבה, אם השר יעקב מרידור יושב בה."

● **ח"כ הליברלים, פינחס גולדשטיין**, ליושב־ראש מיפלגת־העבודה, שימעון פרס: „אי־אפשר לעשות לך קאסח."

● **הרב מנחם הבהן**: „מדיניות גרמנית מאוזנת: לחבק את ישראל, לנשק את הסעודים."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

יו"ר הכנסת מנחם סבידור עם ראש־הממשלה יצחק שמיר ביום־הולדת הכנסת

לצבא לבנון אין סיבולת, לאנשי חדאד אין יכולת, לפלאנגות צפויה מפולת, ליוניפי"ל יש רק כרבולת — ואיך ייצא צה"ל מן המערבולת

בשיר אל־ג'מייל
חשופים לחומר תעמולה, מעריצים את דמותו

מאת
רוני שפיגל

ע"פי החוזה של ה־17 במאי 1983, צריכות שתי חטיבות לבנוניות להתפרס בדרום־לבנון ולהבטיח את הביטחון שם. באחת מהן ישולבו חייליו של הרס"ן חדאד המנוח. אם כי השליטה עליהם אמורה היתה לצאת מידיו, בינתיים לא אישרה ממשלת לבנון את החוזה, ואילו גורמים רישמיים בישראל תולים את הנסיגה בהתפרסותו של צבא לבנון בדרום, ככתוב בחוזה.

מעטים זוכרים כי כוח צבאי לבנוני כבר מצוי בדרום. זהו גדוד לבנוני שהגיע לאיזור יוניפי"ל ב־1979 ונמצא שם מאז. ישראל התנגדה, בזמנו, ליירדת כוחות צבא לבנוניים לדרום, משום שצבא־לבנון היה כפוף אז למישטרו של אליאס סרכיס, שנחשב בובה סורית. אולם תחת לחץ אמריקאי נאלצה, לבסוף, להסכים.

הניסיון אינו מעודד — בלשון המעטה. קצינים לבנוניים שיתפו פעולה עם אש"ף תמורת שוחד, והחיילים היו חסרי־תועלת הן משום רמתם הירודה, מוטיבציה נמוכה, וחוסר שיתוף־פעולה של האוכלוסיה.

גם כיום כאשר מנסים חיילים לבנונים להקים מחסומים, מסלקים אותם התושבים בכח.

תכתיבים מסוריה

קשה להניח שרמתן וכושרן של שתי החטיבות שיתפרסו בדרום (אם אכן יתפרסו אי־פעם) תהיה שונה במידה ניכרת. השחיתות והשוחד המקובלים בצבא הלבנוני, יאפשרו לגורמים עויינים להחדיר נשק וכוח־אדם תמורת תשלום לאנשים הנכונים.

בעיה חמורה עוד יותר היא יחסה של האוכלוסיה לצבא לבנון. בוועידת־הפיוס בז'נבה היה זה רווקא מנהיג אל־אמל, נביה ברי, שהצטרף בתוקף לדרישה הסורית לדון בביטולו של החוזה הישראלי־לבנוני תחילה.

אנשיו של ברי, הלוחמים בצבא־לבנון בביירות והרואים בדרום את בסיס הכוח העיקרי שלהם, לא היו רוצים לראות שם את צבאו של אמין ג'מייל, מה שנכון כיפליים לגבי החומייניסטים.

להתנגדותו של ברי למהלך כזה תהיה משמעות ניכרת. כיום כמעט שאין אנשיו בדרום נוטלים חלק בלוחמת הגרילה נגד צה"ל. ולפיכך, אם ירד לשם צבא־לבנון ואם ייעשה הדבר בניגוד לרצונם של הגורמים המיליטאנטיים בקרב השיעים, הרי שלוחמת הגרילה שבה עומד כיום צה"ל בלבנון תהיה כאין וכאפס לעומת מה שיצפה שם לצבא הלבנוני.

התנגדות של חלק או כלל האוכלוסיה השיעית בדרום לצבא לבנון תביא להתגברות התסיסה בדרום ובסופו של דבר עשויה להביא לעריקתם של רבים מן השיעים המשרתים בצבא זה, מה שיפחית במידה ניכרת מכושרו, אם לא יביא להתפוררותו.

בנוסף לבעיה המקומית, הרי שמידת יעילותו של צבא־לבנון בביצוע משימות, שלהן מייעדת אותו ישראל, תלויה בנסיבות הפוליטיות שיתהוו בביירות. ההנחה שצבא־לבנון יפעל למנוע פעילות נגד ישראל בדרום, תלויה בהמשך קיומו של מישטר ג'מייל או בהחלפתו על־ידי מישהו בעל מטרות דומות לשלו.

ניתן לפקפק במידת התבונה שבהישענות זו על אדם אחד היכול להרצח כפי שקרה לאחיו. אם אכן כך יקרה, הרי שישראל אינה נמצאת עוד בביירות, ולפיכך פחתה מידת יכולתה להשפיע על בחירת מחליפו במיקרה הצורך.

לעומת זאת, עליית מעמדה של הרמטכ"ל הדרוזי של צבא־לבנון, נאדים אל־ חכים, לשורות אנשי ג'ונבלאט וכיום דורש ג'ונבלאט את החזרתם של העריקים הדרוזים לצבא והרחבת סמכויותיהם.

כמו כן דורשים מתנגדי המישטר קידום של קצינים לא־נוצריים, דבר שיהפוך את עיקר הפיקוד של צבא־לבנון מנוצרי ללא־נוצרי.

ברור, כי במידה שיבוצעו שינויים כאלו ישתנה לחלוטין אופיו של צבא־לבנון. אמנם מועטים הם סיכוייהן של תביעות אלה להתקבל כיום, וסביר להניח שהסורים לא יתמכו בכך, אולם יש לקחת התפתחות כזאת בחשבון לטווח הארוך.

בצה"ל מצביעים על כך ששילובם של כוחות חדאד בחטיבה הטריטורי־ אלית יקנה מידה מסויימת של ביטחון, אולם יש לזכור כי במיקרה כזה הרי שמשכורתם, מזונם, מלבושם, ציודם, נשקם ותחמושתם, שהיום מסופקים על־ידי צה"ל, יסופקו אז על־ידי צבא לבנון. הוא הדין גם לגבי עבורות תחזוקה ותיקונים של הטנקים, התותחים מכשירי הקשר וכו' שהיום מבוצעות על־ידי צה"ל.

גורם מנטרל

אולם גם אם נניח כי ג'מייל יסיים את הקדנציה בת שש השנים, על פי החוקה, דהיינו, בעוד כארבע וחצי שנים, נשאלת השאלה, מה יקרה אז? אם לשפוט על־פי נסיון־העבר בלבנון, הסיכוי שייבחר לקדנציה נוספת הוא קלוש ביותר. בשנת 1952 גרמה שאיפתו של נשיא לבנון דאז, בישארה אל־ח'ורי, להיבחר לקדנציה נוספת לתסיסה רבה, ובסופו של דבר הוא נאלץ לוותר על כוונתו זו.

ב־1958 היוותה כוונתו של כמיל שמעון להיבחר לקדנציה שניה את הסיבה הישירה לפרוץ מילחמת־האזרחים וגם הוא נאלץ לבסוף לוותר.

מאחר שישראל כבר איננה באיזור ביירות, וסוריה הפכה הגורם הדומיננטי בלבנון, הרי שגם אם יתגהלו הבחירות במועדן, עלול להיבחר מועמד בנוסח סרכיס, ולפיכך כל ההסדר בדרום תוקפו לארבע וחצי שנים בלבד.

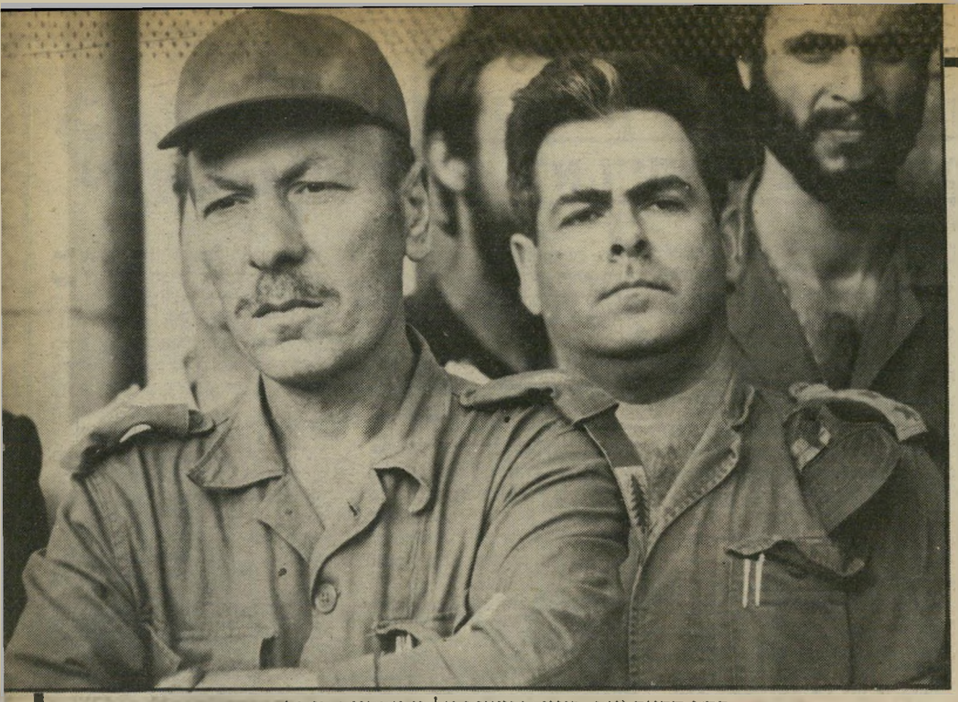
השאלה היא האם בכלל מעוניין ג'מייל ביציאת ישראל מלבנון, או שהוא רואה בה גורם המנטרל במידת מה את הסורים, ולכן עדיף שיישאר.

אם כך הם פני הדברים, ודאי שלא יזדרז לשלוח צבא לדרום, כדי לאפשר את נסיגת צה"ל. מה שברור הוא שהאמריקאים, שעליהם נשען המישטר, אינם מעוניינים בנסיגת צה"ל כל עוד חייליהם נמצאים בביירות וזו יכולה להיות סיבה נוספת לעיכוב שליחתו של הצבא לדרום.

בכל מיקרה, מצבו של מישטר ג'מייל הוא רופף למדי ועשוי להתערער עוד יותר במידה שייצא הכוח הרב־לאומי, דבר העשוי להתרחש בתוך כמה חדשים. סביר,

אנשי יוניפי"ל וחדאד (מתוך עמדה של חדאד)
מאיימים עליהם בנשק, מרסנים את אנשי חדאד

רס"ן חדאד (עם קצין־הקישור אל"מ אפריים סנה*)
אם יהיה למתגייסים קשה מדי, הם ילכו הביתה

לכן, להניח כי במידה שתימצא תחת ידו חטיבה נוספת עשוי ג'מייל להעדיף להשתמש בה לייצוב הגנת מאחזיו בביירות, מאשר לשלחה לדרום.

אשר לגיוס תושבי הדרום לצבא, על מנת שישרתו בחטיבה הטריטוריאלית, הרי שלמרות מסע פירסום נמרץ שערך הצבא בדרום, לא הצליח לגייס אלא בקושי מחלקה.

טנקים מיושנים

עד כה הביעיתיות שבירידת צבא־לבנון הועלו הצעות להפעיל את כוחות חדאד על־מנת להבטיח את הביטחון בדרום־לבנון. לפיכך מן הראוי לסקור את כושרו ומידת התאמתו של כוח זה לביצוע המשימה.

כוחות חדאד, ג'יש לובנאן אל־חוּר (צבא לבנון החופשית), כפי שהם מכנים את עצמם, או צד"ל — צבא דרום לבנון, כפי שהם מכונים בצה"ל, הוקמו והתפתחו אחרי 1976 בתהליך שנמשך שנים אחדות.

כיום ניתן לזהות בין חייליהם שלוש קבוצות עיקריות: הראשונה — מורכבת מחיילי צבא־לבנון וז'נראלים לשעבר, שהלכו בעיקבות חדאד, והמהווים את הגרעין הקשה של כוחותיו; השנייה — מורכבת מצעירים נוצריים מכפרי הדרום; והשלישית — שיעים, רובם תושבי הכפרים ברצועת חדאד שמלפני המילחמה. בנוסף לכך, יש מיספר מצומצם של דרוזים.

לגבי מיספרם של חיילי צד"ל קיימות הערכות שונות, בין 1000 ו־2000. המיספרים שבהם נקבו כלי־התיקשורת לאחרונה, בעיקבות מותו של חדאד: בין 1000 ו־1300. אם מיספרים אלה נכונים, הרי חלה ירידה במיספרם של אנשי חדאד בהשוואה לתקופות קודמות.

בתחילה שירתו אנשי המליציה בסביבות מגוריהם במשך שבועיים בחודש, אולם מאז 1980 הם משרתים שירות מלא ללא הגבלת מקום. עיקר עיזודו ונישקו של צבא דרום־לבנון סופקו על־ידי צה"ל. בידי אנשי חדאד כ־40 טנקים, רובם טנקי שרמן מיושנים, והשאר הם טנקי T־54/55 שנלקחו שלל במילחמה ונמסרו לידיהם, וכן כמה טנקי AMX־13 שנלקחו בזמנו מצבא־לבנון.

סד"כ (סדר־כוחות) הארטילריה שלהם, שסופק על־ידי צה"ל, כולל תותחי הוביצר 155 מ"מ M־50 מתוצרת צרפת, וכן תותחי 122 מ"מ ו־130 מ"מ, שנלקחו שלל במילחמה האחרונה ובמילחמות קודמות.

יש ברשותם גם נגמש"ם מסוג M־113 (חלקם היו שייכים לצבא־לבנון) וזחלמי"ם שסופקו על־ידי צה"ל.

ביצועים לא־מרשימים

אחרי המילחמה אורגנו כוחות חדאד במיסגרת חטיבה המונה שלושה גדודי חי"ר וגדוד ארטילריה. אחרי שהושלם האירגון נפרסו הכוחות ברחבי דרום־לבנון, כאשר גדוד אחד ערוך בגיזרת צידון, גדוד שני בגיזרת נבאטיה וגדוד שלישי בגיזרה המיזרחית.

מיפקדת החטיבה נמצאת במיבצר של מארג'־עיון. למותר לציין שמיבנה כזה של כוחות מתאים יותר למצב ששרר לפני המילחמה, עת היו ערוכים בקו, אשר חלקים ממנו גבלו בכוחות אש"ף והיו נתונים בקרבות ארטילריים עימו, ואינו מתאים ללוחמה נגד גרילה.

כיום אין שימוש לתותחים, והטנקים של החטיבה מפוזרים בין בסיסי כוחות חדאד ברחבי הדרום ומשמשים בעיקר לעשיית רושם על האוכלוסיה המקומית. סביר להניח שיש להם יותר טנקים ותותחים מכפי שהם מסוגלים להפעיל.

סקירת מיגוון הבעיות של כוחות חדאד מעלה כי בעייתם העיקרית נוגעת לכוח־אדם. הבעיה היא הן כמותית — מיספר החיילים בכוח והפוטנציאל להרחבתו, והן איכותית — רמת החיילים ופוטנציאל כוח־האדם הזמין לגיוס.

הבעיה הכמותית ברורה – מאז הקמתם לא הצליחו כוחות חדאד לעלות על סדר גודל של 2000 חיילים (אם לקבל את ההערכות המפריזות ביותר). הסיבה לכך נעוצה בגודלם המצומצם של המקורות לגיוס כוח־אדם, העומדים לרשותם בדרום.

מאחר שכוחות חדאד זוהו ככוחות נוצריים בעיקרם, הרי שהמקור העיקרי לגיוס חיילים לשרותיהם היא האוכלוסיה הנוצרית בדרום. ברצועת חדאד שמלפני המילחמה היתה אוכלוסיה זו מצומצמת יחסית והתרכזה בכמה מובלעות ובעיקר באיזור מארג'־עיון־קליעה ובאיזור רומייש.

אמנם בקווים הנוכחיים גדולה יותר האוכלוסיה הנוצרית, הנמצאת באיזור השליטה של צה"ל בלבנון, כאשר רובה מרוכז באיזור ג'זין, אולם עובדה זו לא הביאה להגדלת היקפם של כוחות חדאד, משום שהאוכלוסיה הנוצרית באיזור ג'זין תומכת ברובה בפלאנגות, וצעיריה מתגייסים לשורותיהם.

גם ברצועת חדאד המקורית קיימים תומכי פלאנגות רבים, אשר אינם מתגייסים לצבאו של חדאד. מצד שני, אופיים הנוצרי של כוחות חדאד, אשר, כאמור, אינו מספיק כדי למשוך את מלוא פוטנציאל הגיוס של הנוצרים בדרום לשורותיו, גורם לכך שרק מעטים מבני עדות אחרות יצטרפו אליהם.

אמנם ניתן פירסום רב לעובדת השתתפותם של שיעים בכוחותיו, אולם המדובר במיספר מצומצם ביותר ביחס לגודל האוכלוסיה השיעית ברצועה המקורית (מאות ספורות של מגוייסים על אוכלוסיה של כ־60 אלף).

אשר לרוב רובה של האוכלוסיה השיעית בדרום — ברור שאין היא מהווה מקור לגיוס לכוחות חדאד.

הגורם הבעייתי השני הוא איכות כוח־האדם. ראשית — האוכלוסיה המהווה מקור לגיוס היא אוכלוסיה כפרית בעיקרה, בחבל־ארץ מפגר שהוזנח במשך שנים על־ידי המימשל המרכזי בלבנון.

הגרעין הקשה של כוחות חדאד — אותם אנשי צבא לבנוניים שנשארו עימו — מהווה מיעוט בקרב החיילים אשר רובם הם מגוייסים צעירים מכפרי הדרום. אין ספק כי לחלקם מוטיבציה ללחום נגד אש"ף, אולם בדרך־כלל, מדובר בצעירים כפריים, חלקם חסרי־השכלה וחסרי־מיקצוע, שהיו הולכי־בטל בכפריהם ואשר שירות בצד"ל מאפשר להם להשתכר יותר מכפי שהיו יכולים להשתכר בחוץ, נוסף לכך שהצבא דואג לכלכלתם.

לתמורה החומרית הישירה יש להוסיף תמורות חומריות וחברתיות עקיפות מהיותם זכאים ללבוש מדים ולשאת נשק ובלבנון, כידוע, הרובה ונושאו הוא החוק.

לרמתם הכללית של אנשי צד"ל יש, כמובן, השלכה על כושרם הצבאי אולם לכך נוספים גורמים אחרים, המקשים להביאם לרמה מספקת. הבעיה העיקרית נובעת ממאפייני הכוח ותנאי הסביבה שבה הוא פועל. כדי להפוך אזרחים, גם אם הם חדורי מוטיבציה, לחיילים בעלי רמה, יש צורך במישטר של מישמעת קפדנית ואימונים מפרכים, ויש להתמיד בכך על מנת לשמור על הרמה.

בכוח מן הסוג הזה לא ניתן הדבר לביצוע משום שאין הוא גוף כפייתי כמו צה"ל, ואם יהיה לאותם המתגייסים לשורותיו קשה מדי, הם ילכו הביתה.

בצה"ל מודעים ליכולתם הנמוכה ולא סומכים על יכולתם לבצע פעולות החורגות מפעולות פשוטות של שיגרה. בוטה במיוחד הוא יחס הזילזול כלפיהם מצד אנשי צה"ל הבאים איתם במגע, זילזול בכושרם, ברמתם ובאומץ ליבם („הם פוחדים מהצל של עצמם").

סקירת ביצועיהם של כוחות חדאד בעבר אינה מרשימה. בתקופה שלפני מיבצע ליטאני נכשלו בנסיונם להשתלט על טייבה, נזקו להתערבותו הישירה של צה"ל בעת הקרבות באיזור אל־ח'יאם, ונהדפו מן הכפר מרון א־ראס זמן קצר לפני המיבצע.

אחרי המיבצע והנסיגה עסקו בניהול קרבות אש עם כוחות אש"ף, כאשר הביטוי הבולט ביותר שניתן לכך בכלי־התיקשורת היא התמונה החוזרת ונשנית של טנק שרמן, העומד על תל־לוביה ויורה בתותחו בן 75 המ"מ אל הבופור (מעשה חסר־תועלת לחלוטין), וגם בכך לא יכלו לעמוד בלי התערבותו של צה"ל.

בנוסף ביצעו כמה פשיטות לפיצוץ בתי סיינים בכפרים שבשולי שטח יוניפי"ל, דבר שבדרך־כלל לא היה כרוך בלחימה.

התקפות קרקעיות

בחינת ההתפתחויות בגבול לבנון מעלה כי תרומתה של רצועת חדאד היתה בעיקר בארבעה תחומים: מודיעין, מניעת חדירות, מיבצעים, השפעה.

● מודיעין: הקשר שנוצר עם תושבי הדרום וחופש המעבר לתושבים, בין הדרום לביירות, דרך האיזור שנשלט על־ידי אש"ף, סייעו לאיסוף מידע מודיעיני על הנעשה בדרום ובמערכי אש"ף. אולם יש להניח שחופש תנועה זה, יחד עם הביקורים של אזרחי מדינות ערביות בדרום, נוצלו גם על־ידי אש"ף לאיסוף מודיעין.

בנוסף פעלו ברצועת חדאד ארבעה מוצבי־תצפית של צה"ל שעקבו אחרי פעילות אש"ף באמצעים אופטיים ואלקרו־אופטיים (צילומי אימונים של כוחות אש"ף שנעשו על־ידי אחת התצפיות הוצגו בטלוויזיה לפני המילחמה).

● מניעת חדירות: תועלתה של רצועת חדאד למניעת חדירות לא נבעה מפעילותם של כוחות חדאד, אלא מהאפשרות שניתנה לצה"ל לפעול בתוך שטח לבנון ובכך להזיז את הקו למניעת חדירות מן הגבול הבין־לאומי צפונה.

פעילות זו כללה סיורי יום ולילה, מארבים והפעלת אמצעים נגד חדירה — ורשמה לזכותה הצלחות בחיסולן והנסתן של חוליות חודרות.

כוחות חדאד קיימו אמנם מערך שכלל 32 מוצבים ו־12 מחסומים קבועים, אולם הוא נועד בעיקרו להגנה על עצמם. כמחצית מן המוצבים היו באיזור מארג'־עיון־קליעה ורבע באיזור גוש הכפרים הנוצרי של עין־אבל — דבל — רומייש.

כתוצאה מכך היו פערים גדולים בין המוצבים בחלק מן הקו. באיזור זרעית למשל, שהיה איזור מועד לחדירות, כמעט שלא היו מוצבים. יחד עם זאת הסיחו מוצבים אלה חלק ניכר ממאמץ החדירה והפיגועים של אש"ף אליהם (בכל מוצב היתה כיתת חיילים עם טנק שרמן, מרגמה לירי פצצות־תאורה ובחלק מן המוצבים היה גם נגמ"ש או זחל"ם).

● מיבצעים: רצועת חדאד שימשה כבסיס יציאה לפשיטות של צה"ל, כמו אלו שנערכו על רמת ארנון, וכן אפשרה לארטילריה שהתפרסה בה לפגוע ביעדים בעומק האיזור שנשלט על־ידי אש"ף, כמו העיר צידון.

● השפעה: קיומם של כוחות חדאד נתן בידי ישראל גוף שהיה יכול לפעול ולדבר בדרכים שישראל לא יכלה להרשות לעצמה, על־מנת להפעיל לחצים והשפעה על האוכלוסיה המקומית (.אם תיתנו מחסה למחבלים, אצווה על תותחי למחוק את כפרכם מעל פני האדמה").

למול יתרונות אלה יצרה רצועת חדאד כמה בעיות. מאז אמצע שנות ה־70 נמנע אש"ף מירי יזום על שטח

(המשך בעמוד 46)

איש הפלאנגות ליד מחסום
לפגוע בכוחות חדאד, לתבל ביחסים עם השיעים

* בנו של משה סנה, מראשי מקי.

בילעדי

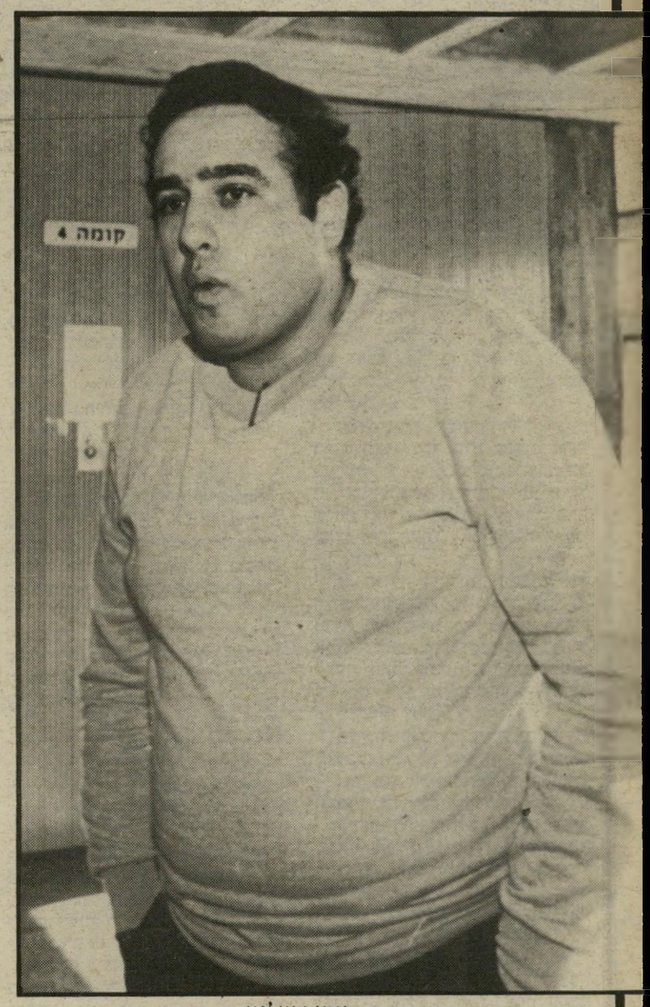
אחרי שנידון לחמש שנות מאסר שופך קצין המישטרה ליבו: „לא דיברתי בבית־המישפט, כי לא רציתי לשקר...

אישר חזר השבוע מפקה שלמה שליט מבית־המישפט לבית־הכלא, יכלו כבר העבריינים להביט בו בחיוך מסויים. הוא הפסיק לייצג את החוק ואת המישטרה והפך להיות „אחד משלנו". עבריין מורשע ההולך לרצות עונש של חמש שנות מאסר בבית־הכלא.

אחד הדברים שהרגיזו והפתיעו ביותר את חבריו, אנשי המישטרה, ואת התביעה הכללית, היתה העובדה כי מרגע שנעצר שליט בנמל־התעופה, לא פתח את פיו ולא מסר את גירסתו להאשמות נגדו. כמו עבריינים מנוסים אמר לחוקריו: „את מה שיש לי להגיד אומר בבית־המישפט," אבל גם שם לא דיבר. כאשר הגיע מועד המישפט, קם שליט על רגליו, השפיל את עיניו ואמר לשופט דויד ולך כי הוא מודה בכל ההאשמות נגדו. גירסתו נותרה סודית עד היום.

„לבי נצבט," כתב השופט ולך בגזר־דינו של השוטר שנכשל. הוא כינה אותו „חבר מיסדר האבירים" הישראלי. הוא הזכיר את הפרשיות הקשות שאותן עזר שליט לפענח, ואשר בחלקן ישב השופט ולך לדין. הוא אף אמר כי בשלב מסויים של המישפט היה זה כמו „פגישת מחזור". שכן שליט, בעודו קצין מישטרה, חיסל רשת נערים שסחטו מחנויות ביפו, והעיד נגדם בבית־המישפט לפני השופט ולך.

הסניגור של קצין המישטרה, מנחם רובינשטיין, היה סניגורו של אחד מחברי רשת הסחיטה. והתובע עמרם בלום, שתבע את הנערים, הופיע במישפט של שליט כעד אופי עבורו. „טרגדיה יוונית" כינה השופט את נפילתו של הקצין המעולה.

אסיר שליט
„חבר מיסדר האבירים..."

גם התובעת במישפטו של שליט, דבורה ברלינר, שיתפה איתו בעבר פעולה בעת מישפט המפוצצים מיפו, שגם בו לקח חלק כחוקר מישטרתי.

המישטרה היתה חסרה

בחודש אוקטובר השנה, הפתיעו אנשי מישטרה את שליט, שהיה כבר על מטוס בדרכו לאירופה, חיפשו בכליו ועצרו אותו ואת חברו הטוב ביותר שמעון גרובר, שעמד לנסוע איתו. השניים הואשמו בכך, שכאשר ניהל שליט את חקירת רצח הקשיש איסר דו'אלושינסקי בתל־אביב, גנב מידי נכדו של הזקן כ־70 אלף דולר במטבע זר, החליף יהלומים בזירקונים וגנב מטבעות־זהב. את הרכוש העביר לגרובר.

ארבע שעות אחרי המעצר, הפך גרובר עד־המדינה נגד חברו הטוב, ואילו שליט שתק. הוא הודה רק כאשר הובא לבית־המישפט, וגם אז לא אמר מילה על מעשיו ועל הסיבות להם.

גם השופט בגזר־דינו התייחס לשתיקה זו ותמה עליה. אולם בחופשה שקיבל שליט מייד אחרי שהורשע, ביקר במערכת העולם הזה וסיפר בפעם היחידה את גירסתו. יתכן שקשה היה לו להיישיר עיניים אל השופט מכרו, ואל אנשי יחידתו, היחידה המרכזית, שליוו אותו לאורך כל המישפט, ולהתגלות בפניהם בכל מערומיו הפליליים. אולם הוא לא רצה ללכת למאסר הממושך מבלי שינסה לתקן, ולו במעט, את הרושם הנורא שגרמה העבירה שביצע. בגלל כללי הסוב־יודיצה, נאלץ העולם הזה לחכות עד מתן גזר־הדין בעניינו, כדי לפרסם את גירסתו של השוטר, **והרי היא:**

נולדתי בארגנטינה לפני 32 שנים. עליתי ארצה בגיל בית־ספר, ושרתתי בצבא כרב־סמל פלוגתי בשריון. מייד אחר כך התגייסתי למישטרה.

שרתתי מהתחלה ביחידה המרכזית. אהבתי את העבודה כל־כך שעבדתי 12 וגם 16 שעות בהתנדבות, למרות ששעות העבודה היו שמונה בלבד.

בשנת 1975, כאשר הקימו את מיחלק בילוש נושאי, הייתי בין המייסדים. הייתי אז סמל, ועסקתי בעיקר בחקירות של פרוטקשן וסחיטה. יצאתי מהמישטרה לעסקים פרטיים למשך שנתיים. פתחתי לי בית־פרי במקום טוב, ועסקתי בחקירות פרטיות. הרווחתי אותה משכורת כמו במישטרה והיו לי תנאים יותר טובים. אבל לא היה לי סיפוק, והמישטרה היתה חסרה לי.

חזרתי למישטרה ובשנת 1980 עברתי קורס־קצינים. מאז היתה תחת פיקודי חוליה של ארבעה אנשים. ערכתי חקירות בענייני רכוש. חיסלתי חבורה של נערים שסחטו מבעל מכולת ביפו, סגרתי את פרשת הפרוטקשן בתחנה־המרכזית בתל־אביב, וגם בפרשת המפוצצים מיפו עסקתי.

אני שתקתי חודש וחצי ולא דיברתי. לא בגלל שניסיתי להתחמק מלדבר אמת, חרה לי שערי־המדינה החזיק במכונית ב־מ־ון ובאלפי דולארים מהכספים שאני אמור להודות בהם. הוא לא החזיר, והמישטרה לא החרימה אצלו. את המכונית המיסכנה שלי שקניתי בשלושה וחצי מיליון לירות בכספים כשרים, החרימו לי.

לא הודיתי עד היום שבו הורגש כתב־האישום. התכוונתי להודות בבית־המישפט. היום יש לי כבר סטיגמה של עבריין, אבל אני חושב שבעצם אינני מצטייר ככזה. עוד זורם בי דם מישטרתי למרות הכל.

במעצר היה קשה לי מאוד מבחינה פסיכולוגית. שם מתחילים לשחזר את כל החיים. אתה יודע שכקצין מישטרה דעת הקהל נגדך. גם השופט נמצא בדילמה. אני חושב שכל אדם אחר שהיה נאשם בעבירה מסוג זה היה יוצא עם עונש על־תנאי, אבל אני לא מצפה לכך, אני יודע שאני הולך למאסר בפועל.

מעולם לא שיקרתי לאיש. זה היה חוק בל יעבור אצלי. החוקרים שחקרו אותי התנבאו שאקבל חמש שנים. ברור שיש לחץ של דעת־קהל על השופט ועל התביעה, כי אני קצין־מישטרה.

הוא לא החזיר

את שמעון גרובר, האיש שהוא עד־המדינה נגדי בתיק הזה, הכרתי גם כן מעבודתי במישטרה. הוא בעל בית־דפוס, ויום אחד התלונן אצלנו כי ערבי מג'יסר אל־זרקא סוחט ממנו כספים. הערבי התגורר ברידתו בשכירות וסירב לפנות אותה. הוא איים שאם יסלק אותו, יפגע בו. חקרתי בעניין, והערבי הורשע בעבירות שיוחסו לו.

מאז התיידדנו, ואני יכול להגדיר את עד־המדינה כחבר הכי טוב שלי. לא היה לו עבר פלילי ואין לו גם היום, כי הוא הפך עד־מדינה נגדי.

הוא רצה לעזור למישטרה, ומפעם לפעם פנינו אליו שיעזור לנו בעניינים שונים. היה מיקרה של איומים על קונים במיכרזים ביפו, הוא הוזהר לשם כקונה, והקליט את החשודים במכשיר־הקלטה שסיפקנו לו. בחלק מהמקרים קיבל כסף עבור עבודתו, ובחלק התגרב לעבוד בחינם. הוא בחור אמין. הוא היה מספיק אמיץ כדי להיות עד־מדינה נגד עבריינים אמיתיים. זה לא היה נגמר כך.

האם הוא עדיין חבר שלי? אני יכול להגיד שחבר שלי הוא כבר לא יהיה. הוא הסביר לי את בגידתו בכך שלאור נסיונו המישטרתי הבין שהכל אבוד. החוקרים שעצרו אותו הציגו לו ראיות בפנים. ציתותים טלפוניים ועיקובים אחרי שנינו. אני הבנתי שבימים האחרונים לפני מעצרנו היו אחדינו עיקובים בעזרת המודיע שגילה למישטרה את כל הפרשה.

אני שתקתי חודש וחצי ולא דיברתי. לא בגלל שניסיתי להתחמק מלדבר אמת, חרה לי שערי־המדינה החזיק במכונית ב־מ־ון ובאלפי דולארים מהכספים שאני אמור להודות בהם. הוא לא החזיר, והמישטרה לא החרימה אצלו. את המכונית המיסכנה שלי שקניתי בשלושה וחצי מיליון לירות בכספים כשרים, החרימו לי.

לא הודיתי עד היום שבו הורגש כתב־האישום. התכוונתי להודות בבית־המישפט. היום יש לי כבר סטיגמה של עבריין, אבל אני חושב שבעצם אינני מצטייר ככזה. עוד זורם בי דם מישטרתי למרות הכל.

במעצר היה קשה לי מאוד מבחינה פסיכולוגית. שם מתחילים לשחזר את כל החיים. אתה יודע שכקצין מישטרה דעת הקהל נגדך. גם השופט נמצא בדילמה. אני חושב שכל אדם אחר שהיה נאשם בעבירה מסוג זה היה יוצא עם עונש על־תנאי, אבל אני לא מצפה לכך, אני יודע שאני הולך למאסר בפועל.

מעולם לא שיקרתי לאיש. זה היה חוק בל יעבור אצלי. החוקרים שחקרו אותי התנבאו שאקבל חמש שנים. ברור שיש לחץ של דעת־קהל על השופט ועל התביעה, כי אני קצין־מישטרה.

שוטר טוב ופושע גרוע

כשישבתי במעצר שמעתי ראיון ברדיו עם נשיא בית־המשפט המחוזי לשעבר בתל־אביב, השופט בנימין כהן, הוא אמר שהוא לא מאמין בהרתעה, אלא במתן עונש מתאים לנאשם. גם אני לא מאמין בהרתעה. אני בטוח שלא אחזור לבצע עבירות פליליות. גם העבירה הפלילית הזאת לא נמשכה שנים, זו היתה שרשרת של טעויות מצידי.

אני מוכן לקבל את העונש ואת הנורמות של החברה. כי הרי תשע שנים אני ייצגתי נורמות אלה. אני הייתי נלחם עם פרקליטים ולוחץ עליהם שישלחו אנשים למעצר עד תום ההליכים, כי האמנתי בזה.

קיבלתי עידוד רציני מזה שחבריי לא עזבו אותי. אנשי מישטרה נשארו איתי. יצאתי לשבועיים כדי לארגן לי עדי־אופי מבין אנשי־מישטרה וגם מבין אנשי הפרקליטות שמכירים אותי. זה היה ההסכם שלי עם התביעה.

אני מקווה שמבינים כי המעשה שלי לא היה מתוכנן, כי אילו הייתי מתכנן וחושב, עם הניסיון שלי, לא הייתי נתפס. אני יכול להגיד שהייתי שוטר טוב ופושע גרוע.

הכל היה שרשרת של טעויות, שהתחילה בזה שהנכד של הזקן הציע לי את הכסף למישמרת, ואחר־כך התגלגל הכסף לידי עד־המדינה שראה את הכספים וקיבל תיאבון. ואז הייתי במצב כזה שהוא התחיל לסובב אותי והדיח אותי להמשיך.

היום פוטרתי מהמישטרה ללא פיצויים. רובץ עלי חוב של כמה אלפי דולארים, גם בגלל המשכנתא על הדירה וגם בגלל ההסתבכות המיש־פטית שלי. אבל הגניבה לא באה כדי לכסות חובות. אילו חשבתי לכסות חובות, הייתי עושה זאת מתוכנן כמה שיותר, בלי שותפים. זו היתה טעות של רגע, נפלתי.

כתבו בעיתונים כאילו רציתי לברוח עם עד־המדינה לחוץ־לארץ, או לנסוע למכור רכוש גנוב, אבל זה לא נכון. הטיול היה מתוכנן כבר הרבה זמן קודם. אני ועד־המדינה נסענו לא אחת לחוץ־לארץ יחד, ולא לקחנו איתנו את כל סכום הכסף. רק חלק קטן היה אצלנו.

אבל הכל הגיע לעיתונות בגלל הדלפות של המישטרה. היו כל מיני סיפורים כאילו שיכפלתי מפתח ונכנסתי לדירה לבדי, כאילו חיסלתי את המשכנתא שלי, או קניתי אוטו, הכל לא נכון.

„אותי לא יתפסו"

עוד מעתי במהלך החקירה, שה־מישטרה גילתה, כי זמן קצר לפני מותו עשה הזקן עיסקה על 300 אלף דולר, והחוקרים חשדו כי אני לקחתי גם את הסכום הזה. נראה להם מוזר שארון שליט שותק חודש וחצי, ואחר־כך, בישיבה הראשונה בבית־המישפט הוא מודה.

אחרי שהודיתי בבית־המישפט והורשעתי, התקשרתי לפרקליטות ושאלתי אם זה בסדר שאלך לדבר עם עד־המדינה. זה נראה להם מוזר שאני בא איתו פתאום במגע. אבל היה לי סיכסוך אתו על סכום של שבעת אלפים דולר בערך.

אני לא אומר שהוא מעל בי, יתכן שהיתה טעות. כי כאשר הרמנו את הכספות, אני והנכד, ומצאנו את התיק עם המטבע זר, אז ספרנו שם ביחד את הכסף, אני חצי והוא חצי, ויצא לנו 32 אלף דולר. אולי טעינו, זה נעשה במהירות בחושך.

אחר כך מסרתי את הכסף לעד־המדינה לשמירה, ולא ספרתי אותו. הוא אומר שהוא קיבל רק 24 אלף דולר ממני באותה פעם. התביעה מאמינה לנכד, ולא לעד־המדינה, ותובעים ממני להחזיר את כל הסכום הזה.

אני לא מאמין שעד־המדינה עבד עלי. אמרתי לו כבר אז, שאם יהיה חסר משהו מהסכום ונכנכד יגלה, הוא עלול להתלונן במישטרה שרימו אותו. הכי בזול יצא הנכד מכל העניין. אני לא יודע בכלל אם יוגש נגדו כתב־אישום.

הרי הוא בכלל לא היורש, היורשת של הכסף זו אמו. אבל גם אני, כאשר הוא הציע לי את הכסף, חשבתי שהוא היורש היחיד, וזה מה שרץ לי בראש באותו רגע. חשבתי שאם זה כסף שלו, אז הוא יכול בעצם לתת לי מה שהוא רוצה. הוא היה האיש במישפחה שהתעסק בעסקים עם הזקן. אבל הוא בסך־הכל בחור צעיר, חייל בגיל שירות־חובה. אם הייתי חושב אז על שכאשר ניהל שליט את חקירת רצח הקשיש איסר דו'אלושינסקי בתל־אביב, גנב מידי נכדו של הזקן כ־70 אלף דולר במטבע זר, החליף יהלומים בזירקונים וגנב מטבעות־זהב. את הרכוש העביר לגרובר.

ארבע שעות אחרי המעצר, הפך גרובר עד־המדינה נגד חברו הטוב, ואילו שליט שתק. הוא הודה רק כאשר הובא לבית־המישפט, וגם אז לא אמר מילה על מעשיו ועל הסיבות להם.

גם השופט בגזר־דינו התייחס לשתיקה זו ותמה עליה. אולם בחופשה שקיבל שליט מייד אחרי שהורשע, ביקר במערכת העולם הזה וסיפר בפעם היחידה את גירסתו. יתכן שקשה היה לו להיישיר עיניים אל השופט מכרו, ואל אנשי יחידתו, היחידה המרכזית, שליוו אותו לאורך כל המישפט, ולהתגלות בפניהם בכל מערומיו הפליליים. אולם הוא לא רצה ללכת למאסר הממושך מבלי שינסה לתקן, ולו במעט, את הרושם הנורא שגרמה העבירה שביצע. בגלל כללי הסוב־יודיצה, נאלץ העולם הזה

„כואב לי נורא שפגעתי ביחיד!"

שלמה שליט לראשונה את
עוד זורם בי דם משטרתי..."

סניגור רובינשטיין ונאשם שליט
"טרגדיה יוונית"

עניינים מישפטיים לא הייתי לוקח את הכסף.

זה היה ככה, אחרי כמה חיפושים, שלא מצאנו כלום, הנכד טילפן לאביו והוא אמר להרים את הכספת. ואז מצאנו את הכסף שנינו. דיברנו מה יהיה עם הכסף, והוא אמר שהוא מפחד שיחרימו אותו כי זה מטבע־זר ואסור להחזיק. ואז הוא שאל אותי: „מה יהיה אם לא תדווח?" עניתי לו: „מה אתה מדבר שטויות!" אבל הוא אמר „רק אני ואתה פה."

לפני כמה שנים היה סיפור שאנשי מישטרה גנבו מתוך חנויות שנפרצו. מפקד מחוז תל־אביב דאז, ניצב משה טיומקין, אמר לעיתונות: „יש פיתוי גדול, אתה לבד עם הרכוש, ואתה חושב: ‚אותי לא יתפסו'." וזה בדיוק מה שקרה לי אז.

הנכד שיכנע אותי להסתיר את עניין הדולארים. הוא רצה להחזיק אותם אצלו. הוא הציע לי סכום, ואני הסכמתי, אבל הערפתי שלא הוא יחזיק את הכסף. לא כדי למעול, אלא כיוון שהוא בחור צעיר וחסר ניסיון. בסוף הסתבר שאת כל הטעויות עשיתי דווקא אני, המנוסה. אני סמכתי על עו"ד־המדינה, והוא סמך על עוד אדם שעזר לו למכור את הרכוש הגנוב, היהלומים ומטבעות־הזהב.

אז, כאשר לפתע הכסף היה לי ביד, חשבתי: „מה עושים אם נתפסים?" והיה רגע שחשבתי להחזיר את הכסף לדירה, ולעשות עוד חיפוש וכאילו למצוא בו את הרכוש בפעם הראשונה. אבל זה כבר היה מאוחר. כי עו"ד־המדינה כבר החזיק את הכסף והסיפור הסתבך. לא שיתפתי את האשה כי ידעתי שזו עבירה, חשבתי שמספיק שאני הסתבכתי עם העניין הזה.

המכה של המאה

שיתפתי את החבר הכי טוב שלי, עו"ד־המדינה. התגובה הראשונה שלו, כאשר שמע את הסיפור היתה: „איך אתה עושה עיסקה כזאת עם בחור כל־כך צעיר?" אחר־כך, כאשר ראה שהכל אבוד, הוא הפך לעו"ד־מדינה נגדי תוך ארבע שעות, הכל כדי להציל את עורו. אני יודע שהוא עשה שיקול קר ומעמיק, הוא ידע שאם הוא לא ידבר, ילכו לשותף שלו, שביחד הלכו למכור את היהלומים, או לקונים של הרכוש והם היו מדברים מייד.

עקבו אחרינו בימים האחרונים לפני המעצר, ואני בכלל לא הרגשתי. העיקוב לא הוסר עד עכשיו. גם כאשר ביקרתי אתמול בבית־הדפוס של עו"ד־המדינה, כדי לדבר איתו על יתר הדולארים שחסרים, ראיתי כל מיני אנשים מסתובבים בשטח. לפי צורת ההתנהגות שלהם הבנתי שהם אנשי „הסמויה". אני יודע שהם עדיין מחפשים את הכסף שחסר, סכום של 300 אלף דולר שלדעתם נעלם.

למרות נסיוני המישטרתי לא ידעתי בכלל מה זה זירקונים. עו"ד־המדינה, כששמע על היהלומים שהיו בתיק־זורת, אמר לי לתאר לו אותם והוא הזמין זירקונים שאותם החלפתי ביהלומים.

כאשר חקרתי את רצף הזקן, ערכתי תערוכה מהרכוש שנמצא אצלו. עו"ד־המדינה ביקר בתערוכה לפני הפתיחה והוא התרשם מגודל הרכוש. הערכה ראשונית קבעה שיש שם איזה מיליון דולר, בלי הכסף המזומן. היו דברים עתיקים, היה ספר תורה משנת 1824 כתוב על עור צבי וכרוך בכסף, ועוד.

כשנעצרתי, התחילו החוקרים לחקור אותי פיתאום גם על פרשות אחרות שהיו בטיפולי. ככה זה, כשאיש מישטרה נופל, כל אחד מנסה לתפוס דברים נוספים. בהתחלה השוטרים כהלם, ואחר־כך הם מחטטים.

אחרי שעו"ד־המדינה ראה את התערוכה, יצאו לו העיניים. הוא אמר לי „זו המכה של המאה". כבר הייתי מסוכך איתו, ואז לקחנו עוד מטבעות שלא היו ממוספרים.

הוא היה מסונוור. פיתאום התחיל לנסוע בב־מ־וו. למרות שאף פעם לא היה חסר לו כסף, תמיד חי ברמה גבוהה. אולי זו טעות שנגררתי אחריו לרמת־חיים שמעל לכוחותי.

אני יודע שהמישטרה חושבת כי חסרים עוד מאות אלפי דולארים. אילו היה לי הכסף הזה, למרות שאין נגדי כתב־אישום, ואין ראיות, הייתי מחזיר אותו מייד. כי אני מטבעי לא גנב, ואני יודע שזה היה מקל בעונשי.

אני אומר לחוקרים שאין יותר כסף, וגם אני וגם עו"ד־המדינה מוכנים להיבדק במכונת־אמת על העניין הזה.

אני מבין אותם, גם אם אני הייתי החוקר כאן, הייתי ממשיך לחפש את הכסף.

בגלל זה הלכתי לעו"ד־המדינה אתמול, אחרי הרשעתי. כי הכסף החסר הוא על הגב שלי. בידי אין כסף, אני חי משכורת ויודע מה מצבי. אבל אצלו יש בלגן בחשבונות בגלל הב־מ־וו ואולי הוא לא יודע איפה הכסף.

העונש יימשך

למרות כל מה שעבר עלי, אני חושב שהמישטרה היא הגוף היחיד שיכול לחקור את עצמו. אני יודע שהפחד לעמוד בפני ביקורת הציבור מרתיע את החוקרים שלי, ולא שינאה אישית נגדי. הם חוקרים אותי באותה צורה שאני הייתי חוקר עבריין שהיה יושב מולי.

עבריינים לא פעם לחצו לי את היד לפני שנכנסו לבית־הסוהר, כי ידעתי להתנהג אליהם באופן אנושי. רוב אנשי המישטרה שונאים את יחידת המח"פ, (מחלקה לחקירות פנימיות), כי הם חופרים בעצמות, אבל הם עושים את עבודתם.

האם אני מפחד לשבת בכלא עם פושעים שעברו תחת ידי? לא, אני לא חושב שעבריינים שאני הכנסתי לכלא רוצים להתנקם בי. כי אני אף פעם לא בדיתי ראיות ולא שיקרתי. מה שיכול להיות, עקב היכרותי עם עולם הפשע, ייתכן שעבריינים צעירים, כדי לרכוש מעמד, ינסו להתנכל לי.

אחד מהעצירים שאל אותי אם הייתי מסכים לשבת בתא עם שמעיה אנג'ל, שחקרתי אותו בעניין רצח טטי, אמרתי שאני מסכים. אני חושב ששמעיה לא יפגע בי, אבל אולי מישהו מהדרגים הקטנים ינסה.

בגלל זה אני יודע שאינני יכול לשבת ממש בתוך בית־סוהר רגיל. אני אהיה זקוק להגנה כל הזמן. ואני מקווה שבגלל עברי כשוטר, תשע שנים, לא אסבול בתא בודד. אני לא חושב שמגיע לי לשבת בתא בודד 22—23 שעות ביום רק בגלל שהייתי שוטר טוב. לא מגיע לי פרס בגלל מה שעשיתי, אבל אינני צריך לשלם יותר מאחרים.

גם כאשר אסיים את המאסר, ואצא החוצה, יימשך העונש בעצם. כי בהרבה מקומות לא יקבלו אותי לעבודה. לא יגייסו אותי לצבא־קבע למשל, ולא יקחו אותי לעבודה כחוקר פרטי.

אבל מה שעשיתי היה מעשה חד־פעמי, אני לא אחזור עליו, והרי זו לא היתה פעם ראשונה שנפל לי כסף לידיים במהלך חקירה. לפני הרבה שנים הייתי יוצא לתפיסות דולארים. אנשים היו מפחדים והיו זורקים עשרות אלפי דולר, ואנחנו היינו אוספים ומחזירים למישטרה.

אילו הייתי רוצה לגנוב, מי היה מפריע לי ללכת חופשי לדירה ולקחת מה שאני רוצה? היה לי מפתח ביד, והייתי ראש צוות החקירה, לא הייתי צריך למסור דו"ח לאיש.

יותר קשה ממאסר

לא דיברתי במעצר חודש וחצי, כי לא רציתי לשקר. הייתי שבור

(המשך בעמוד 67)

השופט וולך (עם הסרקליטה רות פרידמן)
„זה צובט את לביו"

שוב לכינו ב-1984

קריסטל

שנה אחר שנה כל המדליות ניתנות
למכונות הכביסה
של קריסטל

- ★הקניה הטובה ביותר
- ★התואר והמוצר המובחר
- ★בית העסק המומלץ
- ★המוצר הנבחר
- ★השרות הנבחר
- ★השם הנבחר
- ★העסק הנבחר

אל תסתפקי בפחות,
קני רק את
הטוב ביותר!

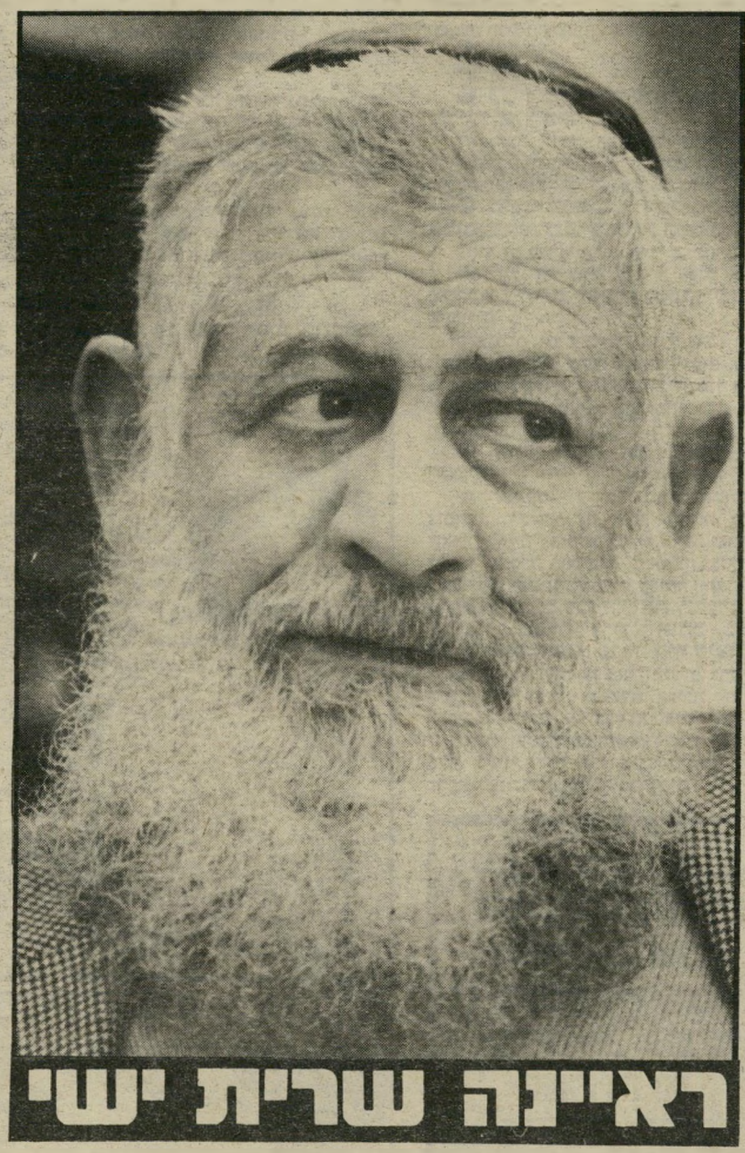

1984
1983
1982
1984
1983
1982
1984
1983
1982

„הרב" איקא ישראלי, מי שהיה מגדולי המבלים של הבוהמה הישראלית, מספר על דרכו אל הדת, נשואיו עם החוזרת בתשובה, גיסתו של אורי זוהר, היוחו אב בגיל מאוחר, ומוחה על המערכה נגד החזרה בחשובה

„באתי לבקר ידיד, שלמד בישיבה של זרוקים בהר־ציון, ולאט לאט מצאתי את עצמי דתי"

„אני לא מתמודד עם הבעיה מה היה אילו נולדתי מחדש. אני מקווה שדרכי חכפר על שגיאות"

„הלכתי להיפרד מהחברה שלי בתל־אביב. כולם היו זרוקים, מוסיקה, בילויים. אמרתי להם שאני עוזב אותם"

ראיינה שרית ישי

„הקשי היה לצאת מתוך השקפת־עולם האומרת שאתה הקובע הבילעדי ולהיכנס למערכת של כפיפות"

„הילד של אורי זוהר אמר לו: אם אתה דתי, אז לך עם זה עד הסוף. הבן של אשתי השפיע עליה להזדרז"

„מי שהכיר אותי בעבר יתר מקרוב ידע שחדמית הפל"בי, שדבקה בי, היתה חיצונית"

„אני לא יותר מיסיונר מאלברט פירות!"

ל היתה חוויה בלתי־רגילה לפגוש את איקא ישראלי, אחרי כל־כך הרבה שנים. הוא השתנה מאוד, נראה כבעל בעמיו. האיש שתמיד הקפיד על מראה ספורטיבי, חתיכי, לבש מיכנסי ג'ינס וחולצות רוסיות רקומות, גידל כרס וזקן עבות. אך מאחרי הזקן הזה נמצא עדיין איקא.

פגשתי את איקא בעיקבות הסערה שעוררו כמה הורים של חוזרים בתשובה, הטוענים שנעשית עבודה מיסיונרית על־ידי ישיבות החוזרים בתשובה, המנתקת ילדים מהבית מההורים.

רציתי לדבר עם איקא – שהיה מראשוני החוזרים בתשובה בבוהימה התל־אביבית, ושירשם בתולדות החזרה בתשובה בישראל כאחד הראשונים אם לא הראשון שבהם.

איקא פגש אותי בישיבת אור שמח ביחד עם רבה של הישיבה, הרב זרובבל רביץ. השיחה בינינו קלחה. התוספה אומנם הברה אשכנזית לחתך דיבורו, וכשהוא דיבר עם הרב רביץ כמעט שלא הבנתי מילה מדבריו, כי היה לו מן הימהום מידרשי שכזה – אם תרשו לי, „דוסי" שכזה – ואני צחקתי, והוא הבין מדוע אני צוחקת.

במהלך השיחה הצטרף אלינו מרדכי ארנון, הידוע אצלנו בכינויו פופיק – כינוי שהוא מבקש להפטר ממנו. הוא השתתף בחלק מהשיחה, פה ושם העיר את הערותיו.

אך ההפתעה האמיתית נכונה לי בשלב מאוחר יותר. בעוד איקא ואני יושבים ומשוחחים, נפתחה הדלת, ולחדר נכנס מכר ממכרי הקרובים ביותר, שלא ראיתיו זה זמן. הוא היה עטור זקן וחבוש כיפה. זינקתי ממקומי. גם אתה? שאלתי אותו. והוא השביע אותי אלפי־שבועות לא לכתוב את שמו בעיתון, מכיוון שאם אכתוב את שמו, יהיו רבים שירימו גבות. כן, גם הוא, מכרי הטוב, נמצא בדרכו לשם. והוא הרי זה־עתה נשא אשה ונולדה לו בת. אחרי שנים ארוכות כל־כך של רווקות, ונדמה היה לי כי הוא מצא את המנוחה והנחלה. אך לא. הוא בדרכו לאור שמח. והוא מצטרף לרשימה ארוכה־ארוכה של מכרי ומכרותיי המת־גוררים כיום בשכונת מטסדורף הדתית מאוד, וששינו לחלוטין את אורח־חייהם. במקום כסית הם יושבים כעת בבית־המידרש ומשננים גמרא, במקום ילד אחד הם עכשיו בעלי מישפחות. לרובם חמישה־

(המשך מעמוד 27)

שישה ילדים ועוד היד נטוייה.

איקא ישראלי – שאינו רב מוסמך, כפי שכתוב בעיתונים – השתנה מאוד. הוא בהחלט לא מנותק מעולמנו־אנו. אם כי הוא מספר לי שאינו קורא עוד ספרות יפה, אינו צופה בטלוויזיה. הוא עדיין מדבר באותה העברית הצברית השורשית, אם כי נמנע מלהשתמש, כהגדרתו, במילים גסות. לאורי זוהר, הוא מספר לי, זה היה קשה מאוד. גם לו ולמרדכי ארנון יש, ירחם השם, לעיתים מעידות.

הוא נשוי לסנונית, אחות אליה, אשת אורי זוהר. סנונית, שהיתה נשואה לטייס חיל־האוויר, חזרה בתשובה אחרי נפילת בעלה, שהוא אבי שלושת ילדיה. לזוג שני ילדים משותפים, מתיתיהו בן 4, מרים בת שנה, וסנונית נמצאת כעת בחודשי הריונה הראשונים.

מי שלא ראה את איקא עם ילדיו, לא ראה מטמורפוזה מימיו. דומה שרק פאותו רגע בו ראיתי אותו יושב על מעקה חצר־ביתו בשכונת מטסדורף, כשילדיו על בירכיו, הבנתי את אשר קרה לאיש הזה. „אם לא הייתי חוזר בתשובה, יש להניח שלא היו לי היום ילדים," הוא אומר לי, ועיניו קורנות. האיש שהיה במשך שנים החוזרים בתשובה כאלה שהיו בוודאי מתגלגלים לסמים ולצרות איומות אף יותר מהדת.

אך יחד עם זאת נשאלת השאלה: מה קורה פה? אם החזרה בתשובה היא אופנה, אם כך זוהי אופנה הנמשכת כבר יותר מעשר שנים. בכל יום מצטרפים חוזרים חדשים. בבית־המדרש פגשתי דייל באל על, סטודנטים לקולנוע ואחרים. ולמרות שאני בטוחה שטוב להם יותר מאשר רע, למרות שאני יודעת כי לאותם מבין מכריי שחזרו בתשובה טוב היום לאין ערוך משהיה להם בעבר, אני עדיין מפחדת מתופעת החומייניזם, המחזירה אותנו אל הדת בלי לשאול שאלות.

גורלם של ההורים שהדת נתקה אותם מבניהם רע ומר, אך כל רבני הישיבה מתכנסים כדי לשכנע אותי כי זו אשמתם של ההורים שאינם מוכנים לקבל את ילדיהם.

אני באופן אישי חושבת כי מוטב לחזור בתשובה אל דת משה וישראל, מאשר לברוח, למשל, אל הגורו מהארג'. אולי אין בכך משום נחמה, אך חצי ודאי שיש.

■ ■ ■

● לפני 13 שנים חזרת בתשובה. איך זה קרה?

מבחינה הלכתית אני מה שנקרא „תינוק שנשבה". כלומר, ילד שגדל בין גויים ולא ידע שיש תורה ויש מצוות. עכשיו, כשגילה, אין טענות אליו. הרי לא ידע מקודם, וזה בבחינת גילוי מחדש.

מה שקרה אצלי זה תהליך שנמשך הרבה שנים. נגיד ככה: תמיד ידעתי שכנראה קיימת מערכת נוספת, גבוהה יותר, מזו הקיומית שאנו מכירים. שנים רבות חיפשתי דרכים להגיע להכרת המערכת ולהכניס אותה כרלוונטית בתוך מערכת־הקיום שלי. העולם מוצף היום בהצעות, שדרכן אמור האדם לגלות את המערכת העליונה. ובאמת, חלק מההצעות האלה ניסיתי.

● למשל?

לא חשוב.

● קשה לך היום לדבר על ההתנסויות שלך בסמים?

לא רוצה לדבר היום על עניין הסמים המדיטציה והיוגה. ניסיתי את כולם. הם נתנו לי תקופה מסויימת אשליה, אבל הם בלוף.

● היית מראשוני הבוהמה התל־אביבית שהתנסו בחווית הסמים.

● וכל זה כדי לגלות את אותה מערכת עליונה, לא כדי לספק תענוגות סיפיים?

התענוגות הפיסיים היו פועל יוצא ומאוד נעים. כל מה שאני עושה הוא מאוד נעים. אני לא טיפוס סובל. קיוויתי שהסמים יובילו אותי לגלות מציאות גבוהה יותר. כשהרגשתי שזה בלוף, הפסקתי עם הסמים.

● אחרי כמה זמן הפסקת עם הסמים?

שנה־שנתיים. עשיתי מדיטציה והייתי צימחוני. חיפשתי את אותה מערכת גבוהה, שאפתי לחיים עם משמעות. השאיפה הזו היתה לי עוד מהבית, מהקיבוץ, מהאמנות. בכל דבר שעשיתי, חיפשתי משמעות עמוקה יותר.

● היתה לך, למרות זאת, תדמית של סלייבי, מבלה גדול, אוהב נשים, מסיבות וסטוצים. כל זה היה חיצוני?

מי שהכיר אותי אז מאוד מקרוב, ידע שזה חיצוני. יש כאלה שאצלם הבילוי, הנשים, המסיבות היו הכל. אני בכל זאת ציירתי, קראתי, התעניינתי ועסקתי בפוליטיקה. תמיד היה רובר נוסף, רציני, לכל מה שעשיתי. לא הייתי מהפשוטים שהסתפקו בדיסקוטקים.

„רוב הדברים בקולנוע אסורים, כי הם צריכים להיות בין אדם לעצמו, ויש בהם חוסר־צניעות. הקולנוע והטלוויזיה הם ביזבוז־זמן, דברים חסרי־חשיבות"

● היה לך דיסקוטק, „אימפרז ביזציה" שמו.

נכון, היה לי דיסקוטק שכל תל־אביב בילתה בו. אך יחד עם זאת הייתי חבר בתנועות פוליטיות מהפכניות והשתתפתי בהרבה הפגנות.

בלי להזכיר שמות, אנחנו מכירים את אלה שמבלים ושזה כל מה שיש להם.

● בריעבד, אתה מצטער על התקופה ההיא של ההוללות?

זו לא שאלה טובה, אני לא יכול לשנות את זה. הרעיון ההיפותטי, מה הייתי עושה אילו נולדתי מחדש, לא עולה בדעתי. אני לא מתמודד עם זה, כי זה לא יכול להיות. אני רק מקווה שהדרך שבה בחרתי תכפר על שגיאות העבר.

● כשפגשתי אותך לראשונה אחרי שהסכת דתי, אמרתי לך כי בשביל כל אותן נערות שפיתית תצטרך לחזור אלף שנים בתשובה. איך אתה מרגיש היום, כשאתה חושב על הנערות האלה?

אני חושב שחטאתי והחטאתי את הרבים.

● כמו שאתה היום, יהודי אדוק בדתו ומאמין, מה זה עושה לך מעבר לזה שאתה מכה על חטא?

אני משער שכל הנשים שהתפתו על־ידי היו מגיעות לכך בלעדי. לחלק מהן עשיתי טוב יותר, כאשר עזרתי להן לצאת מהשיגרה המרכאת של חיים במיסגרת מוגבלת מאוד, ואפשרתי לא רק לנשים אלא גם לגברים לברוח מיסגרות נוספות. חלק מהאנשים האלה או שהגיע או שבדרך אלינו. חלק מהדברים המחזירים אדם אל הדת זה שמתאפשרת לו דרך לצאת מהשיגרה של המערכת שהוא חי בתוכה.

„אני חושב שלשלום יש עדיפות גבוהה מאוד. ולכן כל דבר הניגע בשלום יש לוותר עליו. כך, למשל: טריטוריות, שטחים, כיבוש"

● איך, בעצם, התוודעת אתה אל הדת?

זה היה צירוף של המון מיקרים קטנים. הייתי בצפת, והכרתי קבוצת נופשים דתיים. הכרתי כמה בנות שהלכו במיכנסיים קצרים, וזה היה דתי נורא בעיניי שהן אמרו אלוקים. אחר כך הכרתי מרצה שעשה השוואה בין חסידות וזן־בודהיזם. הכרתי אדם שנתן לי ספר של מרטין בובר. ואז הכרתי את עורכת הסרטים אורה שאן, בתה של השחקנית נאווה שאן. היא הכירה לי ידיד שלה, שלמד בישיבה של זרוקים בהר־ציון. אורה עצמה חזרה בתשובה.

באתי לבקר בישיבה, ולאט־לאט, בלי החלטה גדולה, מצאתי עצמי גם דתי.

■ ■ ■

● בזמן השיטוטים והחיזורים שלך אחר הדת, שיתפת מישהו במה שקורה לך?

לא, אני אף פעם לא משתף אנשים במה שקורה לי.

● ובכל זאת, ידעו בתל־אביב שאיקא, כמו שקראו לזה אז, מתחפף בביזון הדת.

טוב, השמועות התחילו לעוף, ובכלל היה מאורע מעניין. ירדתי לתל־אביב. החברה היו אצל בחורה בשם דפנה. כולם היו שם: ז'ק קטמור ואן טוכמאייר, טלי עמרמי, דויד גרינברג, אורי כגן והאחרים. כולם היו זרוקים, שמעו מוסיקה. אמרתי: חברה, באתי להיפרד. מה, להיפרד? הם אמרו: מה. בסך הכל אתה נוסע לירושלים? אמרתי להם: לא, באתי להיפרד מהחיים הקודמים שלי. הם התחילו לבכות ממש, קטמור ודפנה. הם הבינו שאני הולך לכיוון אחר לגמרי.

עליתי לירושלים, המשכתי לבוא לבקר, וראיתי שלא כל־כך מרוצים ממה שקורה איתי. ניסיתי להסביר, לשכנע. הם בשלהם, עסוקים עדיין עם הפינק פלויד והסמים. לא היה להם ראש להקשיב לי, אז הפסקתי לבוא.

● איך זה מתבצע טכנית, מה עם הדירה שלך, עם הציורים שלך, הבגדים שלך, סיגנון־החיים שלך?

בשלב מאוחר יותר הוצאנו מהבית שלי את התמונות, שיפצנו אותו והפכנו אותו למקום לימוד. לבית לא היה כל ערך בעיניי, בשום פנים. הרי זה לא היה הבית הראשון שעזבתי. קודם לכן עזבתי את פאריס.

● אתה היית הראשון מהבוהמה שחזר בתשובה. בשהגעת לירושלים, מה מצאת, האם היתה שם כבר קהילה של חוזרים בתשובה?

מצאתי אמריקאים קצת זרוקים, כולם פחות או יותר עם רקע דומה לשלי. אותה מוסיקה, אותה התרבות. התחלתי להתעניין.

„ההורים של סנונית ואליה שכרו דירה בירושלים, והתחילו לקיים מיצוות. כעת גם המיסעדה שלהם כשרה"

הוקסמתי מהחוכמה הרבה של התלמוד. תמיד הייתי רגיש לחוכמה. התענגתי על העומק והמחשבה, בלי לדבר על דברים אחרים. ובפעם

איקא עם נערות הבוהמה (1969)
„חטאתי והחטאתי את הרבים!"

איקא עם נורית (בת אשתו) וילדיו מתתיהו ומרים
„ילדיי גילו בי רגשות שלא ידעתי קודם..."

ארוכות – כמעט 45 שנים – רווק מושבע, הוא כעת בעל בעמיו, איש משפחה הרואה בקן המשפחתי את מרכז חייו.

לאיקא ישראלי החזרה בתשובה עשתה טוב. אם לא היה חוזר בתשובה, היה מזדקן כמו נערי־זוהר אחרים, שאנחנו רואים משתטים בשטח. יש להניח שגם לאחרים החזרה בתשובה עשתה טוב. יש בין

איקא עם דן בן־אמוץ ב„חמאם"
„היגה, המדיטציה והסמים הם בלוף..."

איקא עם הרב מרדכי ארנון ב„אור שמח"
„מי שמגיע לכאן דפוק בשכל נשאר דפוק בשכל..."

הראשונה בחיי, אולי, הבנתי שאין פער בין התיאוריה והמעשה.

● מתי התחלת לקיים מיצוות?

בהדרגה. בתחילה החזקתי דירה בירושלים והייתי בא לכמה שעות לישיבה. אבל זה לא הלך עם טעמון והמסיבות. אז קיבלתי חדר בישיבה. זה היה עניין של תהליך, שלקח כמה חודשים.

● זה לא קשה להיפרד ממה שהיית מורגל אליו?

כמו מה?

● כמו נסיעה בשבת, כמו עישון בשבת, כמו אהבה חופשית?

אלה הם דברים בטלים. אני יכול להתאפק ולא לעשן יום אחד בשבוע. אני יכול לא לאכול גבינה ובשר. הפרטים הטכניים זה שטויות, זה שום דבר. זה כל־כך קל, שאת לא מתארת לעצמך.

● האם לא היה קשה לך להיפרד מהשקפת עולמך הקודמת?

זה היה הקושי היחידי. בואי נגיד שחונכתי על הקונספציה שאדם מוכן לבצע דברים אחרי שהוא מסכים איתם. וזה היה קושי גדול מאוד לצאת מתוך השקפת־עולם שאתה הקובע הבלעדי לחייך, ולהיכנס למערכת שבה כל אדם כפוף למערכת עליונה ועליו לבצע הוראות.

● לא היו לך ספקות?

היו לי ספקות, אך ברגע שהתברר לי שואת

„מאז שחזרתי בתשובה, יש ביני לבין אבי יחסי־קירבה אמיתיים וממשיים"

הדרך הנכונה והיחידה לאדם היהודי, כל הספקות התבטלו.

● ומה עם האמנות והמוסיקה?

אין סתירה. אני ממשיך לשמוע מוסיקה ואני מצייר.

● בעבר ציירת בסיגנון מאוד ארוטי.

היתה תקופה מסויימת שציירתי בסיגנון ארוטי. כמובן שאינני מצייר כך היום. מי אמר שרק דרך הגוף אפשר להביע? סתאן היה ענק וצייר רק תפוחים. לא צריך לצייר גוף.

● איך זה מסתדר עם „לא תעשה לך פסל ותמונה"?

זה אלמנטרי. בשולחן ערוך אומר הסעיף, שאסור לעשות פסל ותמונה למטרת עבודה זרה, אבל למטרת נוי זה מותר.

● מה עם ציוריך מהתקופה הסרה־דתית?

לא נשארו לי.

● יש אנשים שעדיין מחזיקים בציורים האלה. לא היית רוצה להשמיד אותם?

אילו הייתי די עשיר כדי לרכוש אותם הייתי עושה זאת, אבל אני לא מספיק עשיר.

■ ■ ■

● אנשים שפגשו בך בשנים הראשונות אחרי שחזרת בתשובה אמרו שהסבת מיסיונר.

קודם כל, משתמשים יותר מדי במילה הזו, וצריך לברוק אותה. מיסיונרים הם נוצרים, המסתובבים בעולם ותפקידם להעביר את כל העולם לנצרות. אם כל תופעה שבה מנסה אדם להשפיע מדיעותיו על אחרים היא מיסיונריות, אז כולם מיסיונרים. למה רק אדם שעושה תעמולה דתית הוא מיסיונר ושלום־עכשיו לא? אני יותר מיסיונר מאלברט־פירות, למשל?

● אני חוזרת בי מהמילה מיסיונר. נבון כי ניסית להשפיע גם על אחרים לחזור בתשובה?

ודאי שכן, אני חייב על פי התורה להוכיח את חבריי ולהראות להם את הדרך הנכונה. יחד עם זאת אני מוגבל.

● מה ההגבלות?

אסור לי להשפיע על אדם, ושכתוצאה מזה הוא ישנא אותי ואת הדת. אני מוגבל להגיד דבר לאדם שאינו מסוגל לשמוע ושיש לו התנגדות.

● איך זה מסביר את התנהגותם של העסקנים הדתיים?

הם מנסים להשיג הישגים פוליטיים. מה ההבדל בינם לבין התק"ם?

● שהם, באנשים דתיים, אמורים לפעול כפי שאמרת קודם, על פי דין תורה.

הם לא באים להשפיע. הם באים להשיג תוצאות פוליטיות. אם אתם לא רוצים אותם במשלה, אל תקחו אותם לקואליציה. זוהי אחת הנבלות הפוליטיות שעשו לציבור הדתי — להשוות את כולו לעסקנים הפוליטיים.

● על מי ניסית להשפיע?

על הכי קרובים: ז'ק קטמור, אורי כוגן, עמוס קינן.

● לא עזר?

לא.

● איפה כן הצלחת?

דווקא אנשים שלא היה לי איתם קשר אישי קודם. נוכחתי שיש כאן אקט פסיכולוגי. מי שהכיר אותך קודם, לא מוכן שתבוא אליו בתור מטיף. למרות שלא ניסיתי להשפיע כמטיף, אלא להסביר בדרך הגיונית. מה שכן, כל החברים הקרובים שלי לא גילו זילזול והתייחסו אלי ואל מה שקורה לי בכבוד. רק אמרו — „אני לא".

● אחריך חזר בתשובה אריה יצחק, שהיה שחקן תיאטרון, אומרים שבהשפעתך?

אריה הגיע אלי יחד עם יגאל גורן, ששיחק איתו בתיאטרון לה מאמא. אמרו לי שהם רוצים לחזור בתשובה.

● גם את מרדכי ארנון החזרת בתשובה?

מרדכי הגיע לאריה. היה לו לא טוב. הוא חיפש משהו אחר. בא פעם, בא פעמיים, ומצא את מה שחיפש.

● וכך, בעצם, נוצרה קבוצה של אנשי בהמה.

הגרעין הראשוני היה פחות או יותר בוהמה או ליד הבוהמה.

● ואיך זה היה לחיות בלי תיאטרון ובלי קולנוע?

זה לא חסר לי. המקום שהתפנה התמלא בלימודי גמרא, בלימודי תלמוד. סרטים פשוט לא מעניינים אותי. זה קטן מאוד לעומת דברים אחרים.

איקא בביתו
ההורים מאושרים

● נניח שלימודי הגמרא מילאו את מקום הסיפרות, אך מה תפס את מקומו של הקולנוע שהוא ויזואלי?

אין לי צורך בזה. זה לא חסר לי.

● מדוע, בעצם, אסור לראות קולנוע או טלוויזיה?

יש שני צדדים לאיסור. צד אחד, שרוב הדברים בקולנוע צריכים להיות בין אדם לעצמו, ואינם נחלת הכלל, ויש בהם משום חוסר צניעות. ודבר שני — הקולנוע והטלוויזיה הם בבחינת בזבוז זמן. דבר חסר חשיבות.

● אתה לא רואה גם את החדשות בטלוויזיה?

לא רואה מאותה סיבה. אם מזדמן לי לראות חדשות באיזה בית, אני רואה.

● אז איך אתה יודע על אלברט־פירות?

קראתי כתבה בעיתון ירושלמי והתחלתי לשים לב שזה איזו תעמולה שמנהלת מועצת־הפירות ושחזיים בנאי הוא הכוכב שלה.

● האם אינך מרגיש מנותק מהחיים היומיומיים בזה שאתה מתנתק מהמדיה המרכזית בחיינו?

מהחיים היומיומיים שלך אני מנותק. לי יש חיים אחרים. אני צריך להתפלל שלוש פעמים ביום. לדעתי, את מנותקת מחיי היומיום. אני לא מבין איך את חיה בכלל בלי להתפלל, בלי ליטול ידיים.

■ ■ ■

● אדם כמוך, בעל בעמיו, שידע נשים כה רבות, איך הוא מקיים חיי מין?

אני לא רוצה לדבר בנושא הזה.

● מדוע? הרי אנחנו החילוניים לא יודעים על כך כלום.

ובכן, בחרי במילה אחרת לא במילה ההיא.

● אתה יכול להסביר לי כיצד מקיימים חיי אישות על פי מיצוות?

אני באמת לא יודע למה אנחנו צריכים לדון בזה. יש בכך משום חוסר צניעות.

● אולי בדי להבהיר מהי האמת מאחרי האגדות.

אני רוצה שתביני שכל מערכת גירויים מגדילה באופן מלאכותי צרכיו של האדם. בכל שטח ושטח, אם אדם היה מסוגל לחיים על פי צרכיו, בלי השפעת גירויים, היה מסתבר לו שהוא צריך הרבה פחות.

התורה משתדלת לכוון אדם שלא יהיה נתון

„אורי זוהר בא אלי והציע לשדך לי את גיסתו, אחות אשתו, סנונית"

תחת גירויים ויוכל להגיע להכרת צרכיו האמיתיים, ואותם התורה מתירה לו לספק. סוקרטס, כשיצא מהמערה והלך לאתונה, ראה חלונות־ראווה ואמר: „לא ידעתי שיש בעולם כל־כך הרבה דברים שלא צריך."

● התורה מתירה לספק לגבר את צרכיו, ומה עם האשה?

אותו דבר עם מיגבלות מסויימות. מכיוון שאני לא נמצא במערכת חיצונית, יש לי צרכים נורמליים ולא מנופחים. ואז אשה אחת בפירוש מספיקה לי, וגם המיגבלות של התקופה שהיא אסורה על הגבר, לא פוגעות בצרכיו היסודיים של האדם.

באשר לאשה, הרי שמוטלת על הגבר חובה לדאוג לצרכיה המיניים.

● אם כך, כיצד אתה מסביר את הספוק לא תשחית זרעך לשווא?

לשווא זה לשווא.

● זה סותר את מה שאמרת קודם.

זה לא נכון.

● אצלכם נהוג למהר ולחתן. מדוע?

קודם כל, לא כל־כך ממהרים לחתן. תלוי באיזה גיל בני הזוג. הנה, יש לנו כעת אשה עם ילדה. בחורה נהדרת. להביא ילדים היא כבר לא יכולה, ונקשה למצוא לה חתן. בעזרת השם נמצא לה. גם לי לא היה קל למצוא אשה, למרות שלא טוב היות האדם שרוי בלא אשה.

● אחרי כמה זמן נישאת?

שלוש שנים אחרי שחזרתי בתשובה. אך אני מעדיף שלא לדבר על נישואי הראשונים.

(המשך בעמוד 62)

הווי

שוק האון

ב**תל־אביב**, אחרי שאחד הצהרונים פירסם כי רוכלי שוק־הכרמל אינם מקפידים על מישקל מלא, נזדרזו הרוכלים, תלו על הבאסטות שלהם כרזות המבטיחות מישקל־אמת והצהירו, בין השאר, בפשטות — „כל קילו — אלף גראם"; באמונה — „כל גראם — בית־כנסת" ובמעשיות — „כל גראם — רמב"ם".

★★★

עבודה עברית

ב**תל־אביב**, אחר שראש אגף־המינהל בוועד־הפועל של ההסתדרות גילה כי החליט על הגדלת מיכסת השעות הנוספות של מזכירי האיגודים המיקצועיים, בהתחשב בעומס שהוטל עליהם לאחרונה עקב הטיפול בשחיקת שכר־העובדים, פנו גם המזכירות המועסקות בוועד־הפועל וביקשו תשלום עבור השעות הנוספות המוטלות עליהן לאחרונה, עקב הצורך להכין הפגנות ושביתות.

★★★

ובהפסקות אכלו ממליגה

ב**ירושלים** סיפרו קציני המישטרה הבכירים של צוות־חקירה־מיוחד שחקר בפיענוח מיקרה־רצח, כי הצליחו לשמור על סודיות החקירה בכך שבכל עת ששוחחו ביניהם בטלפון השתמשו בשפה זרה המשותפת להם: רומנית.

★★★

נחש־אקטיביות

ב**דימונה** גילו מבקרים בכור הגרעיני במקום, שבגלל הגידור הרחב סביבו לא נובשה הצמחייה באזור הכור מזה שנים, והיא רוחשת עתה נחשים, שפיפונים, מטבעוני־מידבר ופתנים שחורים.

★★★

טאנקים ליאופארד, נוסח סעודיה

ב**תל־אביב** הכין אשף מיטבח לארוחת־ערב שנערכה לכבוד הקאנצלר הגרמני תפריט שכלל אגרול ממולאים נוסח באוואריה; בלינצ'ס נוסח יידישע מאמא; סיגארים נוסח זבת חלב ודבש ועלי־גפן ממולאים נוסח הרהיין.

★★★

לא על הלחם לבדו

ב**חיפה**, יצא מישלוח־ניסיון של 18 טונות דגי אמנון־הגליל לאוסטרליה. כשהדגים ארוזים שניים־שניים באריזה פלאסטית, שעליה מודפס סיפור הנס מן הברית החדשה: כיצד נטל ישו חמש כיכרות לחם ושני דגים והאכיל בהם חמשת אלפים איש (ספר מתי, פרק י"ד: „הכל אכלו ושבעו, וממה שנותר אספו שנים־עשר סלים מלאים.")

★★★

סדר צריך להיות

ב**תל־אביב** החליטה ועדת הנויקין העירונית לפצות באלפיים שקל פקידה בעירייה, ששימלתה החדשה נפגמה כאשר נפלה על השימלה מאפרה עם סיגריה בוערת, לפצות ב־800 שקל מורה שחשב כי הווספה שלו, שחנתה ליד בית־ספר עירוני, נתבלה על־ידי תלמיד; לשלם קנס 3500 שקל על עבירת־תנועה של נהג מכונית לפינוי אשפה, אך סירבה לפצות עובד מחלקת־הדרכים אשר טיפת זפת רותחת השחיתה את חולצתו החדשה, שאותה רכש בעת טיול בחו"ל ב־12 דולר, מכיוון שהוא מקבל הוצאות ביטוי.

★★★

קור־רוח

ב**לונדון** נדהמו התושבים לשמוע את גירסתו של מדען־אורח ישראלי, כי סופות השלגים הפוקדות את עירם נגרמות על־ידי הסובייטים, המפעילים לשם כך „גלים אלקטרומגנטיים סודיים", נרגעו כשהשירות המטאורולוגי הבריטי הודיע כי „הוא לומד את הנושא."

★★★

הקו החם

ב**תל־אביב** החליט בעל קיוסק לגלות תושיה, לפתור שתי בעיות במכה אחת, הציג על דוכנו שלט: „לקיבתכם — טוסט חם; לנוחיותכם — טלפון גם."

שידור

צל"ש

תמונה עגומה

● **לאורי גולדשטיין** על כתבה מצויינת בהשבוע – יומן אירועים, שתיארה את מה שהתרחש בכנסת סביב הצבעת אי־האמון. באמצעים פשוטים, בלי מלל רב, הצליח גולדשטיין להראות את המציאות העגומה כולה, כאשר במישכן הדמוקרטיה הישראלית מתרוצצים עסקנים ממררגה נמוכה, עוסקים במיקח־וממיכר, כאשר המנהיגים האפסיים של הליכוד מתחרים עם המנהיגים האפסיים של המערך, שימעון פרס עוסק באינטריגות עלובות תחת להנהיג את המיפלגה לקראת מאבק, ואופוזיציה — אין.

צל"ג

ערב הזמן, זה חדש

● למפיקי המישדר זה הזמן על הציניות התיקשורתית שבהבאת מייסר אירגוז ההורים

כתב גולדשטיין
תיאור מושלם

ובני־המישפחה של החוזרים בתשובה, **מיכאל כהן**, לתוכניתם. במישדר חזר כהן מילה במילה על דברים שאמר כמה ימים קודם לכן במישדר החדשות והאקטואלית של הטלוויזיה־הלימודית ערב חדש. זה הזמן. חזור באחרונה ומראיין את מרואיניי ערב חדש. אם זה יימשך — מוטב היה לשדר את ערב חדש במישבצת־השידור של זה הזמן. דבר שהיה חוסך ממון רב בימים של קיצוץ בתקציבי רשות־השידור.

מרואיין נוסף באותה תוכנית, בהנחיית **רם עברון**, היה שגריר דרום־אפריקה בישראל — חזרה על ביזיון תיקשורתי שהתרחש כבר בעבר על מירקע הטלוויזיה הישראלית.

השגריר רואיין למחרת שידור הסרט על אסיר־המצפון הדרום־אפריקאי, נלסון מנדלה, הכלוא במדינת האפרטהייד.

מאחרי המירקע

פאפו והקרציות

עימות חסר־תקדים במליאת רשות־השידור הביא את חבר הוועד־המנהל **אהרון פאפו** לראשונה להתנצלות בפומבי.

קדמה להתנצלות סידרת האשמות של פאפו לגבי כתבות מסויימות, וביניהן כתבה בבמבט שני שעסקה במישמר־הגבול, כתבה בהשבוע – יומן אירועים של **מרדכי** („**מוטי**") **קירשנבאום** על ציפורים ודברים שנגעו לסירטו החדש של הד"ר **יהודה** („**ג'אד**") **נאמן**, מגש הכסף.

פאפו הגדיר את נאמן כאחת „הקרציות הנדבקות לשמאל."

הד"ר **ישראל** („**רוליק**") **פלג**, נציג המערך בוועד־המנהל, הגיב בזעם: „פאפו אימץ לעצמו את עולם המושגים מהמיזבלה שאותה צילם קירשנבאום," ותבע מיושב־ראש הוועד, **ראובן ירון** להתערב.

ואכן, ירון אילץ את פאפו להתנצל על הדברים שאמר.

„מגש הכסף" של שטרן

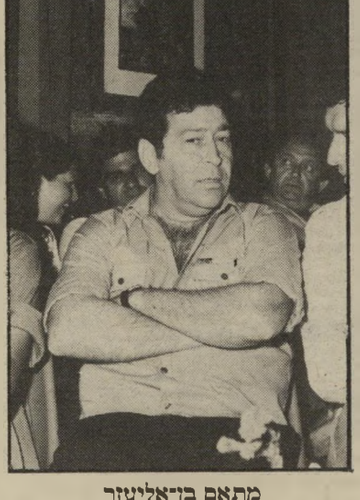
אחד הכתבים בעלי־היכולת במבט, **אורי גולדשטיין**, צפה בסירטו של הבימאי ג'אד נאמן, מגש הכסף, וסבר שזה מרתק לכתבה דיווחית.

הוא הציע לעורך כתבה על הסרט.

כאשר הגיע הדבר לידיעתו של **יאיר שטרן**, שדיעותיו הפוליטיות הפוכות מהדיעות המובעות במגש הכסף – פסל את הנושא.

„פורום" סיפרותי

פורום החדשות האחרון של צמרת־התיקשורת ברשות־השידור התמקד בנושא מאוד לא־שיגרתי. הנושא הסיפרותי.

מתאם בן־אליעזר
סחיבת סקופ

הפורום בחן את השאלה אם מותר להביא ברדיו ובטלוויזיה ידיעות הקשורות בתגליות ובסקופים העומדים לראות אור בשני ספרים, שעובדי רשות־השידור מפרסמים בימים אלה.

שני הספרים, העוסקים במילחמת־הלבנון, הם סיפרים של כתב־הרדיו **שימעון** („סקופר") **שיפר ואהוד יערי**.

בסיכום דיון סיפרותי זה הגיעו משתתפי הפורום למסקנה שאין לעשות פירסום לסיפריהם של עובדי רשות־השידור.

סקופ איליה

לרשימת הסקופים האבודים של חטיבת־החדשות בטלוויזיה בעת האחרונה הצטרף גם הגילוי על הדחתו והעמדתו לדין של תת־אלוף שלמה איליה.

שבועיים לפני פירסום הסקופ ברדיו הביא הכתב־לשעבר בשטחים הכבושים, **רפיק חלבי**, את הסיפור לדוכנה לעניינים ערביים.

כאשר נודע הדבר ל**מיכאל קרפין**, עורך מבט, הוא העביר את הנושא לטיפולו של הכתב לענייני צבא, **משה שלונסקי** — שניסה לאמת את הידיעה במקורותיו ונכשל.

הידיעה קועברה לכתב לענייני־השטחים הכבושים, **גיל סדן**, שניסה לאמתה במקורותיו, ואף הוא נכשל.

בסופו של דבר, בדרך של מיקרה, כאשר נסע שלונסקי, לצורך הכנת כתבה, עם מתאם הפעולות בשטחים הכבושים, תת־אלוף **בנימין** („פואד") **בן־אליעזר**, שאלו שלונסקי, ברר־אגב, לפרשת איליה. פואד אישר את הידיעה.

אלא שבאותו יום כבר פירסם קול ישראל את הסקופ.

קיצוצים וקיצוצים

עידן הקיצוצים הגיע לטלוויזיה ולקול־ישראל, עם דילדול קופתה של רשות־השידור והקטנת הכנסותיה מתשדירי־פירסומת (בקול ישראל.) מקול המוסיקה קוצצה שעת־השידור הימית האחרונה, בין חצות ל־1 בלילה.

לפי הערכות של מנהלי רשות־השידור, עידן הקיצוצים הוא רק בראשיתו. אחת הסיבות היא ירידה בהשתתפות מישרד־האוצר בתקציב הרשות. מ־20% עד כימעט לאפס אחוזים בשנת־התקציב הקרובה.

הערכות הרווחות בצמרת רשות־השידור קובעות שלא יהיה מנוס מפתיחה בסידרת פיטורים, בעיקר בטלוויזיה. יפוטרו בימאים ומפיקים, הידועים בכך שהם מחתימים כרטיסי־עבודה, ומקבלים משכורות, כחלק ממדיניות האבטלה הסמוייה, שהיתה מקובלת ברשות עד לאחרונה.

ועדי־העובדים לא יגנו על אותם עובדים.

החלטה חשובה: שידורי הטלוויזיה יסתיימו שלוש דקות לפני חצות.

פסקול

שולי הימין המטורף

בישיבה של מליאת רשות השידור הציע נציג ד"ש במליאה (זהו המקום היחידי שבו יש לד"ש ו"ל עדיין נציג), **צבי זינדר**, להביא פטרון, שימנן את תיזמורת רשות־השידור, שיש לה גרעונות. מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, הגיב ואמר: „ואנחנו נצטרך גם לתת לפטרון לנצח עליה..." ●● בהמשך סקירתו ציין לפיד שאחד מנגני התיזמורת מקבל את משכורתו מעיריית ירושלים. כשהוא על תקן של גנן העובד בעירייה ●● את מקומו של הכתב בשטחים הכבושים, **רמי גוברניק**, תופס בימים אלה הכתב **מוקי הדר** ●● ב־19 בפברואר יוקרן סרט־עודה על חייו של **יצחק בן־אהרון**. שבוע לאחר מכן תשודר הראשונה בתוכניות מה שבא. בהנחייתו של **ירון לונדון** ●● בעיקבות סידרת־התחקירים המתפרסמת בהעולם הזה התחיל הכתב **גיל סדן** להכין כתבת מבט שני על השוליים המטורפים של הימין.

לוינסון: מירוץ הפאשלות

משהו מוזר מאוד קרה בטלוויזיה ביום השלישי לפני שבוע סביב פרשת לוינסון.

עוד לפני כן היתה הטלוויזיה רחוקה מלהצטיין בפרשה זו. תחילה נלחש במיסדרונות **שיעקב אחימאיר** קיבל ידיעה על הפרשה, לפני שהסקופ פורסם בחעולם הזה. אולם מערכת מבט לא היתה מסוגלת לחקור פרשה כזאת, והחמיצה בביכול את הסקופ.

כאשר פתח העולם הזה את תיבת־פאנדורה, נהגה הטלוויזיה בהגינות ודיווחה על כך, תוך ציון המקור. לאחר מכן ניסתה לחקור בעצמה, אך הכתב הכלכלי, **חיים סלטנר**, נכשל. הוא התנחם בכך שלא נתן קרדיט גם לאחרים, ולא הזכיר בריווחיו הבאים אף במילה אחת שהסקופ היה של העולם הזה.

בשבוע שעבר ניסתה הטלוויזיה להשיג את דוח־הביניים של ועדת־החקירה, אך לא הצליחה.

וכך הגיעו הדברים ליום השלישי. אחרי הצהריים פורסם הגילוין של העולם הזה, שבו הופיע הסקופ הגדול הנוסף — פרשת מניות סונול. על השער פורסמה קריאת העולם הזה להעברת העניין למישטרה — קריאה שנענתה כעבור שלושה ימים, בלית ברירה.

איך זה השתקף בטלוויזיה?

לפנות ערב כבר היה גילוין העולם הזה בידי מערכת מבט. היא יכלה לפרסם את הסקופ הגדול לפני כל שאר כלי־התיקשורת. אולם היא לא עשתה זאת. במהדורת מבט של אותו ערב נגנזה הידיעה של העולם הזה, שהיתה עתידה לזעזע את הארץ ולהביא לפריצת־דרך בפרשה. תחת זאת שודרה במהדורת מבט ידיעה מפוברקת. שנשתלה על־ידי סוכני יעקב לוינסון, שבאה לעורר את הרושם כאילו טוהר מכל חשד. תוך 24 שעות כבר הוכח שהיתה זאת ידיעה מוזבת.

רק לפנות חצות, בכותרת לילה, תיקנה הטלוויזיה את עצמה,שידרה את הידיעה על הסקופ של העולם הזה, ולמען האיזון — גם את הידיעה המטוהרת את לוינסון.

תוכניות מועדפות

יום רביעי

1.2

● **רדיו: קול המוסיקה — שחרית מוסיקאלית (7.30).** היצירות שיושמעו הן משל בנג'מין בריטן, פרסל, ובר, הינדמית, היידן, בראהמס.

● **טלוויזיה: בידור — עד סוף (8.02 — מזמר עונת הדובדבנים (4.10).** תוכנית בהמשכים על מאה שנות זמר צרפתי, בעריכת ובהגשת עימנואל הלפרין.

● **טלוויזיה: סרט קולנוע — אהביני או עזביני (9.15 — מדבר אנגלית).** העלילה מתרחשת בשנות העשרים. הגיבורה, רות אטינג (דורים דיי), צעירה, יפה ומוכשרת, מתחילה את הקריירה שלה באולם ריקודים זול בשיקאגו. מרטין סניידר (ג'יימס קאגני), גנגסטר בעל־מיכבסה, המכריח את לקוחותיו לרכוש את שירותיו לפי תנאיו, תוך איומים ואלימות, מבחין בה ומנסה את מזלו. היא אינה נעתרת לו, עד שהוא מתחיל לפעול לקידום הקריירה שלה. תחת פיקוחו עולה רות ומת־פרסמת, וזכה בהצלחה ברדיו ועל הבימה, עד שלבסוף היא מוזמנת גם להוליווד.

להקת „ים": עד סוף
יום רביעי, שעה 8.02

מיטשל, קאגני, דיי: אהביני או עזביני
יום שישי, שעה 9.15

האיתורן, סילד ואדינגטון: כן אדוני השר
מוצאי־שבת, שעה 11.20

יום שישי

3.2

● **רדיו: רשת ב' — עיירות הפיתוח. ויכוח בין נציגי שתי הקבוצות.**

● **רדיו: קול המוסיקה — הכרוניקה הקטנה של אנה־מגדלנה באך (11.00).** תוכנית שמינית בסידרה, בעריכת עדה ברוצקי.

יום שבת

4.2

● **רדיו: רשת ב' — כוכב (11.05).** סידרת תוכניות בעריכת מיכאל אוהד ובהגשת יוסי בנאי. הפרק שיר סובב עולם מוקדש לזמר הייהודי הנודע יוסף שמידט.

● **טלוויזיה: קומדיה — שלושה בדירה אחת (8.30 — מדבר אנגלית).** בפרק יומן אהבים מגלה בעל־הבית, רופר, יומן שקריסי מדפיסה בדירה. רופר חושבו ליומנה האישי — ומסמיק.

● **טלוויזיה: מוזיקה — צווי לעניין (10.30 — מדבר אנגלית).** חניבעל ואנשי־ציוותו משחררים נערה המוחזקת בשבי בידי כת אלימה. סטן רוג'רס (ג'ון קארטר) שוכר את שירותי־הצוות, כדי לחלץ את בתו מידיו של המנהיג הדתי המטורף מרטין ג'יימס (קרול ג'ונס) וחסידיו האלימים.

● **טלוויזיה: כן, אדוני השר (11.20 — מדבר אנגלית).** הפרק תרמית המעמד הבינוני מספרת על תוכנית של השר לחלץ מועדון־כדורגל מקשיים הכספיים, מעשה המעמיד אותו בעימות עם סר האמפרי. המזכיר סבור שסוב־סידיות נועדו לאמנות ולתרבות. אין להעניקן עבור מה שאנשים רוצים, אלא עבור מה שהם צריכים שיהיה להם.

יום חמישי

2.2

● **טלוויזיה: סידרת־ריגול — רב־מרגלים ריילי (10.10 — מדבר אנגלית).** פרק שני בסידרה על גדול המרגלים בהיסטוריה, תחת הכותרת אקדמה למלחמה. ריילי מעביר מידע המביא לידי הטבעת שייטת רוסית בידי היפאנים בפורט־ארתור שבמיזרח הרחוק. אשתו של ריילי נוטשת אותו, אחרי שבגידתה בו נודעת. הרוסים תופסים את ריילי. הוא מוחזק במעצר, ואז נפתחת ההתקפה היפאנית על צבאות רוסיה.

● **טלוויזיה: מלל — מיפגשים (11.00 — מדבר עברית).** בריון: ההתנחלות הימנית בשטחים הכבושים לעומת המשך ביסוסן של אנגלית). בתוכנית: סרט קצר, שאורכו 14 דקות, המבוסס על השיר מותחן. הסירטון בויים בידי ג'והן לאנדיס. בתוכנית יובא גם סירטון חדש של בוב דילן, הממעט לצלם את הופעותיו.

● **טלוויזיה: סרט קולנוע — ז'אסטין (10.05 — מדבר אנגלית).** הסרט מבוסס על ארבעת ספריו המפורסמים של הסופר הבריטי לורנס דארל על אלכסנדריה בתקופת השילטון הבריטי במצריים. בספריו מתאר דארל בפירוט רב את האווירה המיוחדת במצריים באותה התקופה, את הטיפוסים השונים, מכל רחבי תבל, שהתקבצו באלכסנדריה, ואת הקלחת הפוליטית שבה היו מעורבים פלגים אידיאולוגיים, אתניים ודתיים שונים — כולל הקהילה היהודית וזקניה. ברקע הסרט: מתחים שמקורם בשאיפה לעצמאות. במרכז העלילה אשה צעירה ויפה, הנשואה למצרי קופטי, ומעורבת בתככים שונים של רומנטיקה ופוליטיקה. בתפקידים הראשיים: אנוק איירמה, מייקל יורק, אנה קארינה, דירק בוגארט, פיליפ נוארה ואחרים. הבימאי: ג'ורג' קוקור. שנת ההפקה: 1969.

יום שני

6.2

● **טלוויזיה: מותחן — זרים (10.55 — מדבר אנגלית).** בפרק שוטר ערמומי ומושחת עוקבים ויליס, לאמבי ובולמן אחרי קבוצה של אנשי־עסקים הקשורים בשורה של פשעים חמורים. במהלך המעקב מתפטר בולמן מהמישטרה.

יום שלישי

7.2

● **טלוויזיה: סידרה מישפחתית — קרובים קרובים (8.02 — מדבר עברית).** פרק ראשון בסידרת־המשך של הסידרה הפופולארית שבהפקת הטלוויזיה הלי־מודית.

● **טלוויזיה: סידרה היסטורית — מצדה (10.10 — מדבר אנגלית).** פרק ראשון בסידרה (בת שמונה פרקים), בכיכובם של פיטר שטראוס ופיטר או'טול.

● **טלוויזיה: תעודה — למות ארבעה צעדים (9.40 — מדבר עברית).** סרט־תעודה העוסק בפרשת תפיסתו והוצאתו להורג של אבשלום חביב, לוחם האירגון הצבאי הלאומי.

● **טלוויזיה: דראמה — שולחנות נפרדים, חלק א' (10.30 — מדבר אנגלית).** גירסה טלוויזיונית לסרט־עבר נודע, בכיכובם של דבורה קר ובארט לאנקסטר. הפעם בכיכובם של אלן בייטס, ג'ולי קריסטי וקלייר בלום.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 1.2.84

● **תוכנית לנוער: אנו נעים (6.30 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה לנוער בהגשתו של השחקן סקוט באיו. בכל פרק הוא מציג אלופים בענפי־ספורט מיוחדים, מאורעות חריגים ותופעות מוזרות שקרו במציאות. המכנה המשותף לכל התופעות האלה הוא כוח־ההתמדה והסקרנות המלווים את האדם.

יום חמישי 2.2.84

● **סידרה לילדים: ילדות (6.00 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה המביאה את סיפוריהם של ילדים אשר אירוע טראומטי כלשהו השפיע על חייהם. הסידרה מתארת את יחס המישפחה והסביבה לילד הנפגע ואת חשיבותם של האהבה, החיבה והחום בהחלמתו של הילד.

● **סידרה דרמאתית: בית־חולים (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת דראמה רפואית בת שעה, המתרחשת בסנט אלסוויר – מרכז רפואי ותיק בבוסטון, העוסק בהכשרת צוותים רפואיים חדשים. הסידרה מציגה את המאפיינים ההומוריסטיים ברמויותיהם של הרופאים, האחיות ושאר אנשי הצוות הרפואי. מככבים: אד פלנדרס, דייוויד ברני, ויליאם דניאלס, דייוויד מורס, קריסטינה פיקלס וסינטיה סיקס.

יום שישי 3.2.84

● **קולנוע: סרט קולנוע צרפתי (5.30 — ערוץ 6 — מדבר צרפתית).** מדי יום שישי בשעה זו מקרינה הטלוויזיה הירדנית סרט קולנוע צרפתי באורך מלא, להנאת יודעי הצרפתית.

● **מישפט: מישפטי הבתר (8.30 — ערוץ 6 — 90 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית המשחזרת מישפטים מפורסמים באנגליה במאה העשרים. בתחילתה של כל אפיזודה מוצג כתב־אישום. העדים והנאשמים מוזמנים כל אחד בתורו אל הדוכן, ועדותם נשמעת בקשב רב, וכל זאת לפני חברי־מושבעים. בתום השמעת העדויות מחליטים המושבעים אם להרשיע או לזכות את הנאשם. במיקרה של הרשעה, גזר־הדין נקבע על־ידי השופט.

● **בידור: שבועון הטלוויזיה (10.10 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר ערבית).**

יום שבת 4.2.84

● **פולקלור: חאג' מאזן מארח (7.30 — ערוץ 3 — 30 דקות — מדבר ערבית).** סיפורי מחיי היום־יום בירדן, משובצים באגדות ובמעשיות בדוויות. על דרך המשל והסיפור מנסים לפתור את בעיות השעה.

● **סידרה קומית: מ"א"ש (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** הומור מקברי על פצועים והרוגים, בסידרה אמריקאית המתרחשת בבית־חולים־שדה במילחמת קוריאה.

יום ראשון 5.2.84

● **ציור: צייר עם ננסי (6.00 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה חדשה, הנותנת הדרכה ומושג ראשוני במלאכת הציור. ואכן, היא יכולה לשמש שיעור מאלף לכל אוהבי הציור וכל מי שרוצה לנסות את כוחו בציור. ננסי מציירת, מדריכה בשימוש נכון בצבע ובפרופורציות הנכונות בציור.

● **רב־מכר: רומנים מפורסמים (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** עיבוד לטלוויזיה של רומנים מפורסמים וידועים בכיכובם של טוב־השחקנים.

יום שני 6.2.84

● **סידרה קומית: באפלו ביל (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קומית אמריקאית, המתמקדת בדמותו של מנחה תוכנית ראיונות פופולארית, היורד על מרואיניו בשאלות נוקבות וגורם התקפי לב לבימאי ולצוות התוכנית. התוכנית מצולמת באולפן, לפני קהל.

יום שלישי 7.2.84

● **סרט דוקומנטרי: צרפת היום (7.15 — ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר צרפתית).** מבט על חיי הרוח, הכלכלה, התעשיה והמדע בצרפת של ימינו.

● **אמנות: מאה ציורים מפורסמים (8.55 — ערוץ 6 — 10 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה הסוקרת את יצירותיהם של גדולי הציירים בתולדות האנושות, עם הסבר מקיף על היצירה עצמה ועל האיש שציירו אותה.

● **סידרה היסטורית: היהלום שבכתר (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).**

אחד מתוך 50 אזרחים נעצר פעם בשנה, רק נגד מחציתם מוגש כתב־אישום והמצב בבתי המעצר מגיע לידי התפוצצות

היועץ המשפטי, יצחק זמיר, מאשים את המישטרה בריבוי המעצרים שלא לצורך. אך מדיניות הענישה נקבעת על־ידי היועץ

"אני מוכן להודות בכל רבר, גם ברצח ארלוזורוב," אמר פול גרינוואלד, כאשר שוחרר ממעצר. הגבר המגודל, שהוא עיתונאי במיקצועו והיה בעליה של ספינת השידור אודליה, נעצר בחודש אוקטובר 1982, אחרי שאשה התלוננה כי אנס אותה.

הוא היה עצור עד שהוגש נגדו כתב־אישום, ואז ביקשה הפרקליטות את המשך מעצרו עד תום ההליכים במישפטו. מאחר שלא הודה באשמה, ומשך בעצמו את המישפט על־ידי כך שהפריח סיפור על קאסטת וידיאו שצולמה ערב המיקרה, לא הסתיים עדיין הדיון במישפט.

במשך שנה ורבע היה גרינוואלד עצור כשהוא טוען כי הוא חף מפשע. אחרי שעברה שנה מתחילת מעצרו, ביקשה הפרקליטות משופט עליון להאריך את המעצר בשלושה חודשים נוספים, וכאשר עמד לפוג גם זמן זה, התביישה הפרקליטות לפנות ולבקש הארכה נוספת, והתובע עוזי שרטר הסכים לשיחרורו של גרינוואלד בערובה.

אם אמנם יורשע גרינוואלד לבסוף, ספק אם העונש שיוטל על אדם ללא עבר פלילי יהיה גדול יותר משנתיים מאסר, הזמן שישב עד כה בניכוי שליש. אולם אם יזוכה גרינוואלד, מי יפצה אותו על הזמן האבוד? האם היה צורך במעצר זה בכלל?

איש לא טען כי גרינוואלד מסוכן לציבור, זוהי כמעט עבירתו הראשונה. איש לא חשש כי הוא יברח ולא יתייצב למישפטו, ואם חששה התביעה כי הוא ינסה להשפיע על המתלוננת ויפחיד אותה, הרי אפשר היה לשמוע את עדותה על אתר, כפי שנעשה במיקרי אונס רבים, ולשחרר מייד אחר כך את הנאשם ממעצר.

יש במדינה שני סוגי מעצרים. האחד מעצר מישטרתי, המבוצע על־ידי קצין מישטרה ומוארך עד 30 יום על־ידי שופט מעצרים. מעצר כזה נדרש בדרך־כלל לחקירת המישטרה. במקרים רבים מוגש כתב־האישום תוך כדי זמן זה, ואפשר להתחיל במישפט. אולם מרגע שהוגש כתב־האישום יוצאת בעצם המישטרה מהעניין.

אם יש צורך במעצר עד תום ההליכים המישפטיים, הרי תובע מהפרקליטות הוא המבקש אותו, ומסביר לשופט מדוע יש בו צורך.

גאווה על ריבוי העצירים

על פי סטאטיסטיקה מאולתרת שעשה היועץ המישפטי לממשלה, מתברר כי רק נגד מחציתם של הנעצרים על־ידי המישטרה ויושבים במעצר מישטרתי, מוגש כתב־אישום. מחציתם האחרת של הנעצרים, משוחררים ואינם הופכים נאשמים.

לפי אותה סטאטיסטיקה, נעצרים במדינת־ישראל מדי שנה 50 אלף איש. מעצר לכל אדם מתוך 50. כלומר, 25 אלף איש יושבים כל שנה במעצר, בלי שיוגש נגדם כתב־אישום כלל. מבין 25 אלף האנשים שנגדם מוגש כתב־אישום, יושבים אחר־כך 720 איש במעצר עד תום ההליכים. כמו פול גרינוואלד. הם יושבים תקופות ארוכות משלושה חודשים עד שנה, ולפעמים כמו במיקרה של גרינוואלד אף יותר.

העצירים, היושבים עד תום ההליכים, מתחלקים לשתי קבוצות עיקריות: פורצים וסוחרי־סמים. הקבוצה השלישית, קבוצת ה"שונות", גדלה והולכת מדי חודש.

זמיר סיפר כי בשנה האחרונה הוכפל מיספרם של היושבים בבתי־מעצר עד תום ההליכים. גידול בלתי צפוי כזה גרם לפיצוץ אוכלוסין בבתי־המעצר.

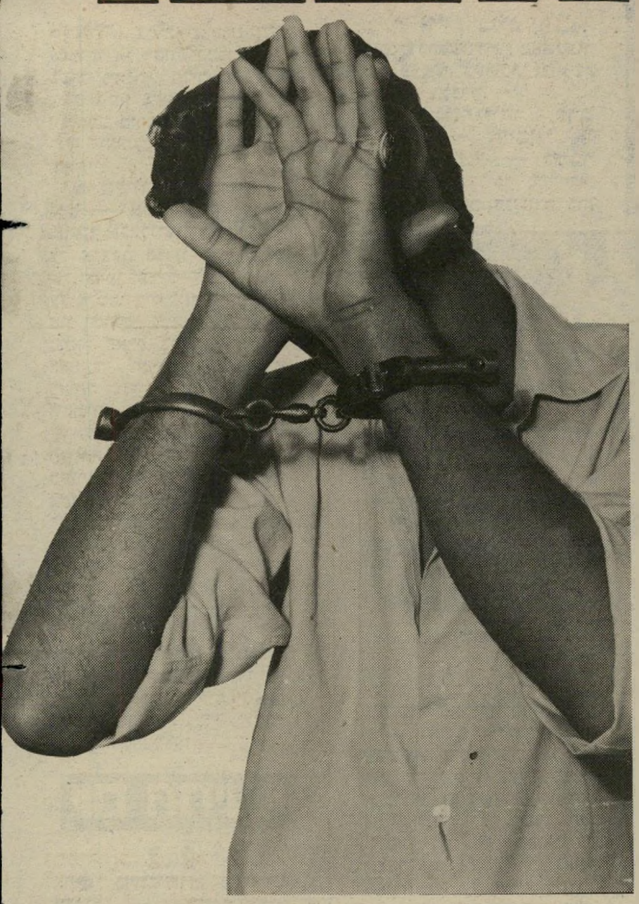
מי אשם במעצרים מיותרים? זמיר, בהרצאתו לפני כינוס עורכי־דין במלון מוריה בים־המלח, שנערך על־ידי המכון להשתלמות עורכי־דין, העביר את האחריות אל המישטרה. הוא ציטט את המפ"כל, אריה איבצן, שאמר בהרצאה בפתיחת קורס קציני־מישטרה:

"אני גא על ריבוי העצירים; זה מלמד על יעילות המישטרה. טובת הציבור דורשת כי חשודים רבים יישארו במעצר עד תום ההליכים. מכיוון שאם ישוחררו לא ילכו להשתוף בשמש, אלא יאנסו, ישדדו ויצרכו סמים." לדעתו של זמיר מעודד איבצן את המעצרים, למען נוחותה של המישטרה.

זמיר גם תקף את המישטרה על שאינה מכינה סטאטיסטיקה בנושא החשוב של מיספר העצירים בישראל והתפלגותם. לדבריו יש למישטרה סטאטיסטיקה מדוייקת על מיספר כלי־הרכב שנגנבו השנה, סוגם ושנת ייצורם, אך בנושא חשוב כמו מיספר העצירים במדינה, לא הצליחה המישטרה לטפל למרות המחשבים המשוכללים שלה.

נראה כי מצבם של העצירים נגע לליבו של היועץ־המישפטי לממשלה, אחרי שקיבל פתק מעציר אלמוני בירושלים. באחד מביקוריו בבית־המעצר, תחב עציר פתק, במיסתרים, לידיו של היועץ־המישפטי, וכאשר הגיע זמיר לביתו קרא את

מעצר עד תום

מפכ"ל המישטרה איבצן מעודד מעצרים, מכיוון שאם ישוחררו החשודים יחזרו לפשוע ברחובות

הפתק והתרגש. וכך היה כתוב:

„למי שאיכפת,

„אנחנו לא חיות: אנחנו בשר ודם בריוק כמוכם: ופה אנחנו מרגישים כמו חיות ממש. תת־אנוש.

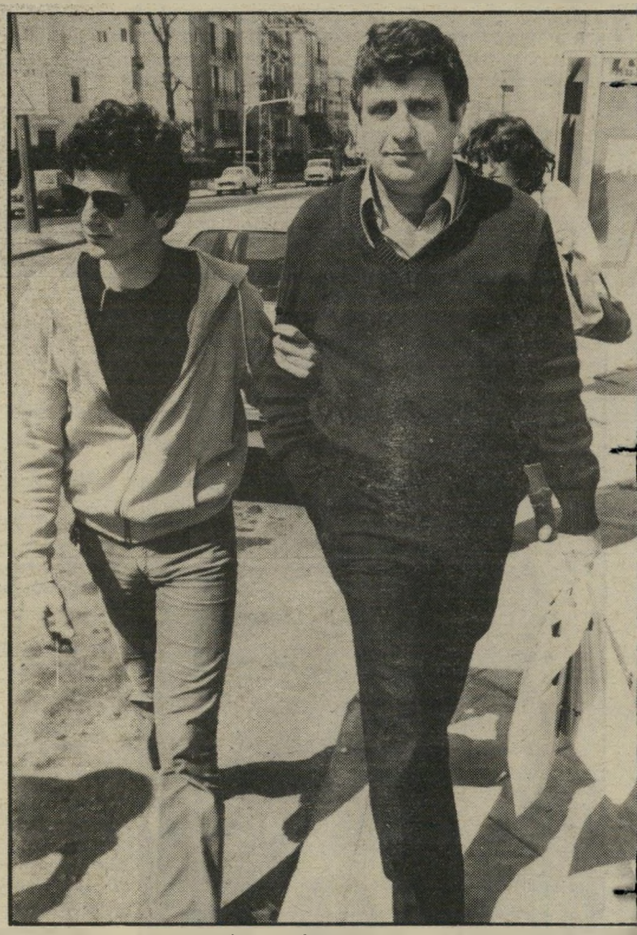
„המצב פה נורא. בית־המעצר מלא עד גדותיו. בתי־השימוש מסריחים ועכברושים וברחשים בכל מקום. כבר שבוע ימים אין מים חמים וכמה אנשים חלו. לשוטר לא איכפת, הוא אומר: זה מה שיש! עם קצת רגש ולב אפשר לתקן דברים. זה יעיק עליך מאוד, כי כל בן־אדם יכול להגיע למקום הזה."

ברור כי הכפלת מיספר עצירים עד תום ההליכים במשך שנה אחת הוא גידול בלתי־צפוי, שבתי־המעצר אינם יכולים לעמוד בו. מנהליהם מתלוננים בפני עורכי־הדין ופרקליטים על המצב הנורא השורר אצלם. ראש לישכת עורכי־הדין, הפרופסור דויד ליבאי, שהיה הראשון שערך מחקרים על המעצר וגם כתב את הספר היסודי בנושא, טוען כי לא רחוק היום שבו יפנו לבג"ץ בשמם של עצירים היושבים בתנאים לא תנאים כאלה.

חברי־כנסת שביקרו בבתי־המעצר בבאר־שבע וירושלים הזדעזעו ממראה עיניהם ודרשו לסגור מייד את המקומות הללו. זמיר עצמו סיפר כי בבית־המעצר בירושלים נעשים לאחרונה שיפוצים, ולכן מלאה החצר קורות ומלט, ולעצירים אין מקום אפילו לטיול היומי היחיד שלהם.

תנאי המעצר באבו־כביר נודעו ככר לשימצה בשנה האחרונה. עצירים רבים מעדיפים לא לבוא למישפטם ולהישאר ברמלה או אשקלון, כדי שלא יצטרכו לסבול את התנאים הנוראים באבו־כביר. לפני שבועיים היה מרד עצירים באבו־כביר, שבוודאי לא יהיה האחרון.

לדעתו של היועץ־המישפטי, הסיבה העיקרית למצבם של העצירים היא אדישות. העצירים הם מיעוט חסר משאבים כלכליים, חסר השפעה פוליטית ואין לו קול ורובר. על כן מתעלמת מהם החברה. „אבל חברה המזולזת בכבודו של אדם הנמצא בבית־סוהר, יש לחשוש כי תזלזל בכבודו של אדם גם במקום אחר, והיא בעניין זה. היועץ המישפטי אמור להדריך את פרקליטי המחוזות באילו מקרים לדרוש מעצר עד תום ההליכים ומתי יש להימנע מכך.

עציר סול גרינוולד
שנה ורבע מעצר

רמזים מגונים

„קיבלתי מיכתב מפרקליט של אחד המחוזות," סיפר היועץ המישפטי, „ובו כתב לי כי עד לפני שנים אחדות נהגו לדרוש מעצר עד תום ההליכים רק בכ־15% מהמיקרים. אולם לאחרונה נוהגים לדרוש מעצר כזה בכ־50% מהמיקרים." יתכן כי ליועץ־המישפטי היתה זו הפתעה, אבל לרבים מעורכי־הדין אין זה חידוש כלל.

עורכי־הדין העוסקים במישפט פלילי מתריעים כבר כמה שנים על הנטיה הגוברת והולכת לעצור עד תום־ההליכים. אם בעבר היו השיקולים לבקשת מעצר עד לתום ההליכים החשש פן ימלט הנאשם, או ישבש את הליכי המישפט וישפיע על עדים או יסכן את שלום הציבור, היום הפכה חומרת העבירה של הנאשם לעילה העיקרית למעצר.

חומרת העבירה כשלעצמה אין בה בעצם ולא כלום, אך היא יכולה להעיד על כך כי מחמת העונש החמור הצפוי לנאשם גובר החשש כי הוא ימלט ולא יופיע למישפטו. הראשון שנעצר בשל כך במדינה היה יהושוע בן־ציון. התביעה ביקשה את מעצרו עד תום־ההליכים בגלל גובה סכום הגניבה, והחשש כי הוא ינצל קשרים וימלט מהארץ.

מאז הגיעו הדברים עד כדי אבסורד. יש מיקרים רבים שבהם נאשמים — שניים או יותר — אחד מהם מודה באשמה, מורשע ומשוחרר עד מתן גזר־הדין, בעוד שחבריו הנאשמים באותה עבירה ואינם מודים באשמה, נעצרים עד תום־ההליכים.

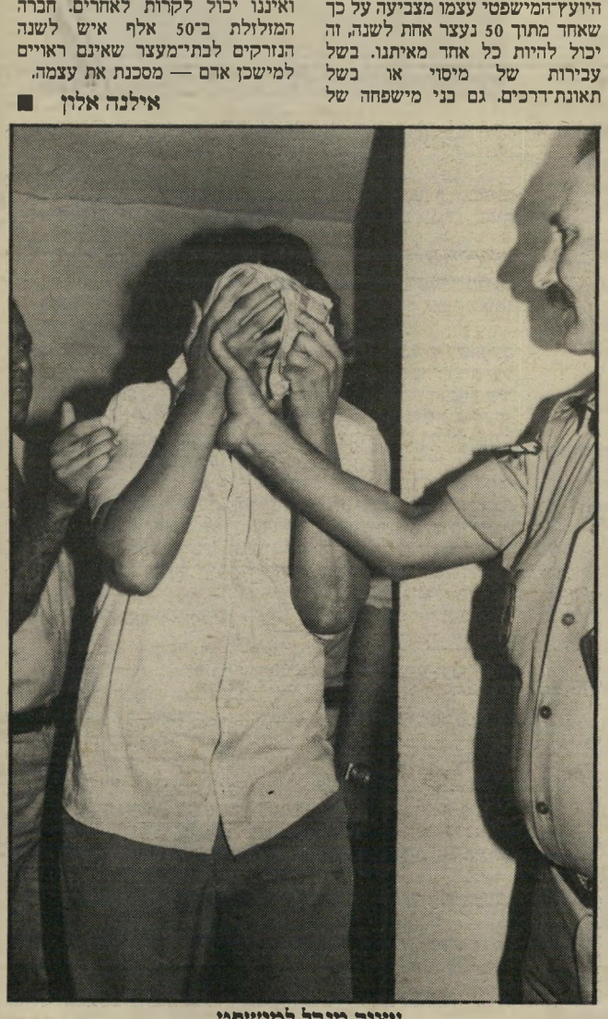
היועץ המישפטי עצמו הביא דוגמה אבסורדית, שבה ביקשה הפרקליטות מעצר עד תום ההליכים. היה זה מיקרה של אדם בירושלים שהתאהב בשכנתו. הוא שלח לה מיכתב ובו כתב „רק התאחדות בינך וביני תביא לפגישת השמש והירח." בכתב־האישום תורגמו המילים הללו ל„רמזים מגונים" ובית־המישפט התבקש לעצור את כותב המיכתב. אולם במיקרה זה סירב בית־המישפט לעשות כן.

היועץ המישפטי פנה לעורכי־הדין בכינוס וביקש מהם לעזור לו. הוא ביקש מהם להתריע על המצב ולעורר את הציבור. הוא עצמו הבטיח כי ידאג לשינוי החוק הקיים בעניין מעצרים. זמיר סיפר כי מזה שנה עובדים במשרדו על הכנת הצעת חוק חדש, שיגביל את אפשרויות המעצר ויגדיר את עילותיו.

אולם היה אדם אחד שלא הוזעק על־ידי היועץ־המישפטי לעזרה, אולי האדם היכול לפתור חלק גדול מהבעייה בעצמו. לו היה זמיר פונה ליועץ־המישפטי לממשלה ולפרקליט־המדינה ומבקש מהם להנחות את פרקליטי־המחוזות מתי לא לבקש מעצר עד תום ההליכים, היה עושה בכך צעד גדול קדימה ומבהיר את המצב.

צדק אותו עציר אלמוני שכתב ליועץ־המישפטי „כל אחד יכול להגיע לכאן," הסטאטיסטיקה שערך היועץ־המישפטי עצמו מצביעה על כך שאחד מתוך 50 נעצר אחת לשנה, זה יכול להיות כל אחד מאיתנו. בשל עבירות של מיסוי או בשל תאונת־דרכים. גם בני מישפחה של חשודים נעצרים לפעמים בלהט החקירה, ולכן מעצר איננו עניין ערטילאי הקורה רק לפושעים מועדים ואיננו יכול לקרות לאחרים. חברה המזולזת ב־50 אלף איש לשנה הנזרקים לבתי־מעצר שאינם ראויים למישכן אדם — מסכנת את עצמה.

אילנה אלון ■

עציר מובל למישפט
מרד בבית־המעצר

דרום־אפריקה: השאלות שלא נשאלו

ב שום מדינה נאורה לא היו מזמינים את שגריר דרום־אפריקה, כדי להגיב על סרט טלוויזיה בסידרה אסירי המצפון, שנועדה להוקיע את הטיפול של מדינות־מישטרה במתנגדים פוליטיים. הדבר רומה (יש לקוות שחיים גורי והדומים לו לא יזדעקו, ההשוואה הזאת תופסת בהחלט) לניסיון לעמת את ניצולי מרד גיטו וארשה עם מדכאיהם הנאציים („מרדכי אניליץ ואנשיו הפרו את החוק, ירו בחיילים גרמנים, הפריעו במהלך האקציות").

לעולם קטן נודע, ששגריר דרום־אפריקה הוזמן להופיע בתכנית זה הזמן מבלי שהופעל לחץ מלמעלה. כלומר, היתה זאת יוזמה עיתונאית של מפיקי התוכנית. חרף אי־הנחת העקרונית

מנחה עברון
האם יהודי גרמניה כיבדו את חוקי־נירנברג?

מעצם הופעתו של נציג מישטר ניאו־נאצי, לפחות מבחינה אידיאולוגית, אפשר היה לצפות שמנחה כמו רם עברון יצליח להביך את השגריר בסידרת שאלות ענייניות.

אלא שעברון החמיץ את ההזדמנות הדי־נרירה הזאת, לאורך כל החזית. עברון נתפס לסימפטומים, ולא שאל את שגריר מדינת האפרטהייד אף שאלה בסיסית אחת, על מהות המישטר שאותו הוא מייצג באורח רישמי, ועימו הוא מודהה כאדם.

השאלות הבנאליות של עברון, שעסקו בספסלים לשחורים בפארקים ציבוריים, איפשרו לשגריר להתחמק בתירוצים על „מסורות חברתיות" או „רפוסי התנהגות מקובלים". המנחה עוד סייע לו. הגיש לו מעין חבל, כשהמשיל את האפלייה הגיזעית הבוטה בדרום־אפריקה למסורות פרימיטיוויות, כמו רעלת הפנים לנשים בארצות האיסלם.

השגריר, כמובן, קפץ על המציאה, הספיק להגריר את לוחם החופש נלסון מאנדלה כ„מחבל". מאנדלה, היושב כמעט 20 שנה בכלא מבודד, הוא נושא להערצה בכל ארצות העולם החופשי, ודווקא בישראל מרשים למעניו לגלגל עיניים לשמיים. רק כך אפשר להצדיק את שיתוף־הפעולה הכלכלי, הפוליטי, בין המדינה המתיימרת לייצג את ניצולי השואה, ובין היורשים החוקיים של התורה הנאצית.

השלמה עם „אובייקטיביות". בשיחה די ארוכה, וסופר־מנומסת, „שכח" רם עברון לשאול את השגריר הנכבד את השאלות הבאות, ובכך הכליט שוב את הפגמים הקלאסיים של העיתונאים הישראליים הליבראליים, כביכול, המסרבים להתייחס לסוגיות האמיתיות, ולא במיקרה:

● אתה טוען שנלסון מאנדלה נשלח למאסר־עולם, כי עבר על חוקי דרום־אפריקה. כיצד אתה מצפה שמנהיג 20 מיליון השחורים בארצך יציית לחוקים, שלאף אחד מבני עמו אין יד במעשה החקיקה שלהם? לשחורים אין זכות בחירה לפרלמנט, בית־המחוקקים שלכם. למה שיראו את עצמם מחוייבים לחוקים אלה?

● האם אתה מכיר בהבדל בין חוק לצדק? האם לפי דעתך, היהודים בגרמניה היו חייבים לכבד את חוקי נירנברג?

● מה הוא הבסיס לתפיסה השלטת בארצך, לפיה אין השחורים בחזקת בני־אדם במובן המקובל של המילה? ואם אין בסיס כזה, מדוע הם נטולים זכויות־אזרח וזכויות־אדם כלשהן?

● באיזו זכות אתם מגרשים באורח שיטתי כפרים שלמים של שחורים דרום־אפריקאיים מעל אדמתם, ומפקירים אותם לרעב ולמחלות? פעולת הגירושים הזכירה לעיתונאים מכל העולם את האקציות של הנאצים בגיטאות פולין. מהי ההצדקה שלך לפעולה אנטי־אנושית זאת?

● האם אין האפרטהייד, בין השאר, מכשיר לניצול הכלכלי של השחורים? כיצד אתה מסביר את העובדה שפועל לבן מרוויח בין פי 8 לפי 12 מפועל שחור, על אותה עובדה?

● אתם מיעוט קטן בארצכם. ארבעה מיליון „אירופים" בלבד. איך קורה שאתם שולטים שליטה מוחלטת במימשל, בצבא, במישטרה החשאית, בכלכלה, בכל משאבי־המדינה בלי יוצא מהכלל? איך קורה שכל השופטים היושבים על כס־המישפט של לוחמי־החופש השחורים, הם לבנים?

● מדוע אתם נחשבים למצורעים של הקהילה הבינלאומית? כיצד קורה שגם מדינות מערב אירופה מוקיעות אתכם בכל הזדמנות?

● אתה מייצג את דרום־אפריקה במדינת ישראל. איך אתה מסביר את העובדה שרוב המנהיגים והאידיאולוגים של המיפלגה השלטת שלכם, נעצרו בתקופת מילחמת העולם השנייה כפרו־נאצייים?

● יחסי־מין בין שחורים ולבנים אסורים בדרום־אפריקה.

ההסבר הרישמי הוא גיזעני, הרואה בשחורים תת־אדם. האינך מודע לעובדה שזוהי תפיסה נאצית מובהקת?

● כל עיתוני אפריקה השחורה טוענים שישראל משתפת פעולה עם דרום־אפריקה, הן בשטח פיתוח והן בפעולות בשטח נגד לוחמי־החופש השחורים. אתה יכול לאשר מידע זה, הממיט חרפת עולם על מנהיגי ישראל, מהליכוד ומהמערך כאחד?

● האם אתה אחראי למגעים גם עם אנשי חברת העובדים, המשתפים פעולה עם דרום־אפריקה, בניגוד להחלטות האינטרנציונל הסוציאליסטי שבו הם חברים?

● האם נכונה העובדה, שאתם מבצעים „פעולות־תגמול" רצחניות בתוך שטח אנגולה, ופוגעים באלפי אזרחים, ביניהם נשים וילדים?

● מדוע אתם מפירים את כל החלטות האו"ם בנושא נאמיביה, ומסרבים להעניק עצמאות מלאה לתושבי ארץ זו?

● כיצד אתה מסביר את מעשי הטרור היום־יומיים של המישטרה והצבא בארצך נגד אוכלוסייה אזרחית? האם אתה מודע לעובדה שכל אנשי הרוח בעולם — ולא רק מהשמאל — רואים בפעולות ההתנגדות של הקונגרס האפריקאי הלאומי מעשים לגיטימיים לחלוטין, מרי של הרוב נגד שרירות ליבו של המיעוט?

● ארבעה מיליון הלבנים חולשים על 84 אחוז מההכנסה הלאומית. מדוע הם נהנים משכר־לימוד מסובסד בחינוך הגבוה, ואילו השחורים חסרי־הפרוטה משלמים שכר לימוד מלא עבור רמה אקדמית ירודה?

עברון לא שאל, בייש את עצמו, את הטלוויזיה הישראלית, ואת החברה הישראלית כולה, המשלימה עם „אובייקטיביות" כזאת כלפי מישטר גיזעני מעורר פלצות.

בריטניה: השר אמר — לאו

בבריטניה שולטת, כידוע, ממשלה שמרנית בראשות גברת הברול מרגרט תאצ'ר. בממשלה זאת מכהן שר ושלישי צעיר לנושאי ספורט, בשם ג'ון סטראדלינג תומס. השבוע קיבל השר הזמנה למישחק רוגבי בין ווילס ובין צרפת.

כמו רוב הוולשים, תומאס הוא חובב רוגבי מושבע — ספורט זה רחק את הכדורגל מבחינת פופולאריות בווילס. עם זאת, השיב השר בשלילה על ההזמנה. פנה לעיתונות והחדיע שהוא יחרים את האירוע מסיבות פוליטיות.

איש הציבור השמרני נימק את החרם בעובדה שהתאחדות־הרוגבי של ווילס הזמינה קבוצת רוגבי מדרום־אפריקה להתחרות נגד נבחרת כת־הספר התיכוניים של ווילס.

תומאס דרש מהתאחדות לבטל את ההזמנה לדרום־אפריקאים (שישלחו כמובן שחקני רוגבי על סוהרת הגזע הלבן). משלא נענה, הודיע שיחרים את כל אירועי הרוגבי בווילס.

ארצות־הברית: בעיטה למעלה

מ ינויו של יועץ הנשיא, אדוארד מיז, לתפקיד התובע הכללי, נשמע אומנם כהפלאה בדרגה. מיז אף טוען, שהוא תמיד חשק בתפקיד הזה. ההולם יותר את כישוריו ושאיפותיו. אלא שמומחים למתרחש בבית הלבן רואים בכך מעין הרחה, וניצחון גדול למנכ"ל הבית הלבן, ג'יימס בייקר, שהיה יריב מר של התובע הכללי החדש.

מיז, והיועץ לשעבר לביטחון לאומי, ויליאם קלארק, הם חברים קרובים של הנשיא רונאלד רגן, ומשתייכים לאגף הסופר־ניצי, „האידיאולוגי" של המיפלגה הרפובליקנית. בייקר ועוזרו, מייקל דיוור, לעומת זאת, אינם בדיוק ליבראלים, אלא אנשי־מיקצוע פרגמטיים, שביקשו לכוון את רגן לדפוסי־פעולה יותר מציאותיים, ופחות ראדיקאליים.

קלארק, שניזרק ממישרתו, מונה לשר־הפנים, ולא הסתיר את חוסר הנחת שלו מהתפקיד הזה. בדומה לאריאל שרון, נעלם

תובע כללי מיז
הדחה, העלאה בדרגה וניצחון למנכ"ל

קלארק מוושינגטון, וחוסר מעורבותו בקאבינט גרר ביקורת חמורה בכלי־התיקשורת.

עתה הוצא גם מיז ממעגל היועצים, הרואים את רגן מדי יום, והמשפיעים על כל צעדיו בתחום מדיניות הפנים והמדיניות הגלובאלית.

פרופיל יותר נמוך. משקיפים סבורים שבייקר ישלוט עתה בבית הלבן ללא מיצרים, ושלהשפעתו הממתנת תהיה השלכה ניכרת, לטווח ארוך. בייקר שואף לקו מתון יותר בשיחות לפירוק נשק גרעיני, ליתר תיאום עם מערב־אירופה (גם בנושאים כמו לבנון, יחסי ישראל־ערב וגורלם של הפלסטינים) ולפרופיל אמריקאי נמוך יותר באמריקה המרכזית.

ברור שהוא איננו הקובע היחיד של המדיניות האמריקאית, הנשיא נתון ללחצים ניציים חזקים, ולתיסמונת שנת הבחירות. עם זאת, חשוב להבין שניטרולם היחסי של מיז וקלארק איננו מיקרי, ונובע, בין השאר, גם מצרכים אלקטוראליים של הנשיא, החייב להציג בפני הציבור תדמית מתונה יותר, גם בנושא פינוי הנחתים מלבנון.

זאת לא המצאה ישראלית...

...אבל זה יותר טוב מפמפרס

טפנ

הוכחה מס' 1

טפנוקים עולים פחות מפמפרס. השווי בעצמך.

	טפנוקים	פמפרס עולה יותר
מיני	100% לחיתול	143.6%
מידי	100% "	128.4%
מקסי	100% "	143.6%

כל שעליך לעשות הוא להתבונן בטבלה.
המספרים מדברים בעד עצמם.

המחיר בפי שהיה ביום 22.12.83 כולל מע"מ.

...תים ®

טפנוקים הטובים ביותר.

התינוק שלך. הדבר הקרוב ביותר לליבך. יצור קטן, עדין וחסר־הגנה. הוא איננו מסוגל להביע את דעתו. את היא זו המחליטה מה טוב בשבילו. ולכן עליך להיות זהירה ביותר, במיוחד בכל הקשור לדברים הבאים במגע עם גופו. חיתולים מלווים את תינוקך מהרגע הראשון לחייו.

מן הראוי שיהיו הטובים ביותר.

חיתולים עם בושר ספיגה מעולה שומרים על עורו הרגיש. חיתולים שאינם מעבירים רטיבות לבגדיו לא יגרמו לו להתקרר.

לאחר שתבירי את טפנוקים ברור שלא יהיה לך ספק בעליונותם על כל חיתול אחר.

„טפנוקים" המיוצרים במפעל מודרני ומשוכלל בקיבוץ עמיר זכו לציון הגבוה ביותר על ידי מעבדות בינלאומיות בשוויץ ובארה"ב.

עד היום חשבת ש„פמפרס" הם החיתולים החד־פעמיים הטובים ביותר – וזה היה נכון עד שייצרנו את טפנוקים.

הוכחה מס' 2

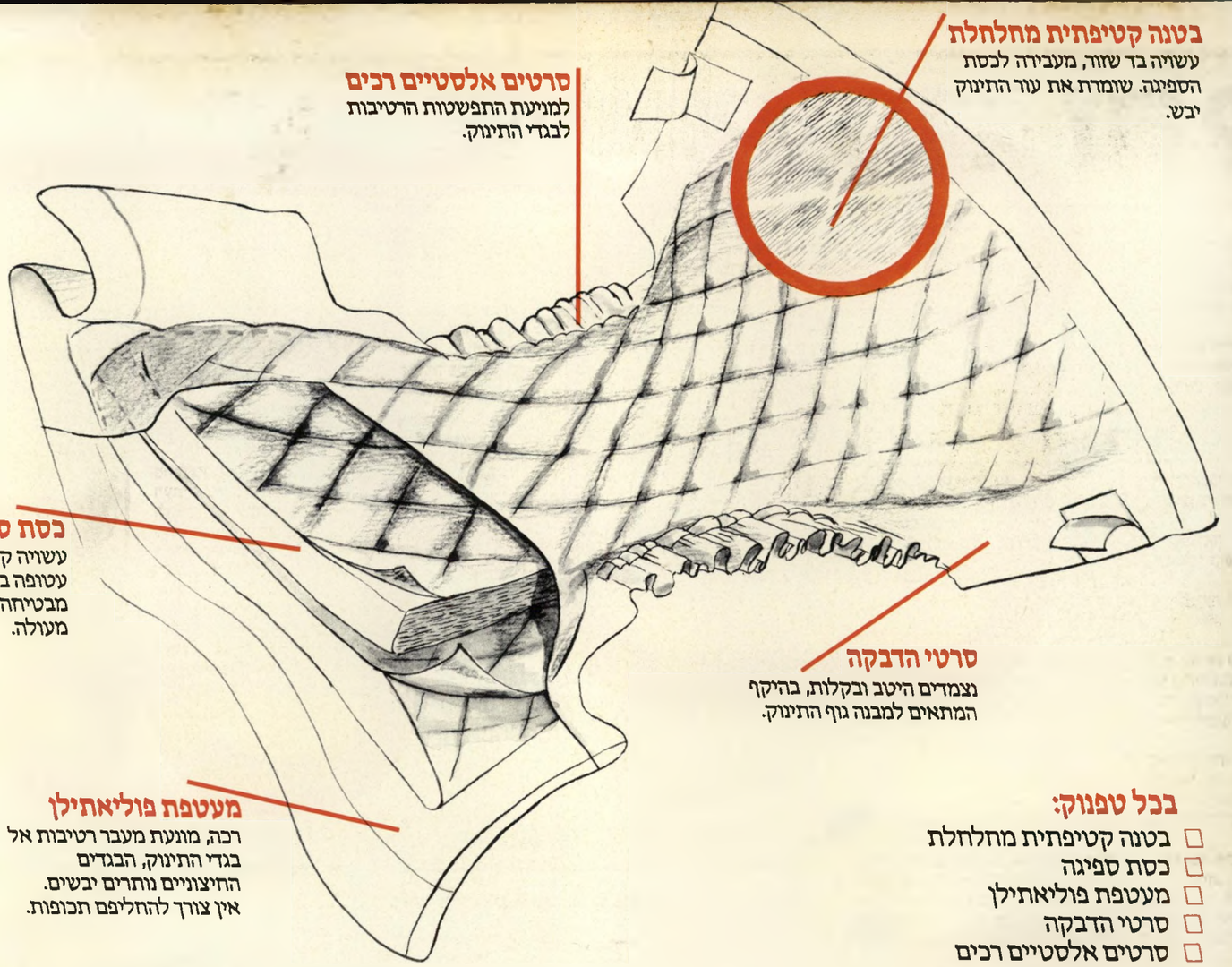
טפנוקים סופגים יותר מפמפרס. בדקי בעצמך.

אם עד עכשיו היה נדמה לך שכושר הספיגה של „פמפרס" עולה על זה של חיתולים חד־פעמיים אחרים, היום תיווכחי שטעית.

עשי את הנסיון הבא ותראי במו עינייך ש„טפנוקים" סופגים יותר מ„פמפרס".

1. קחי חיתול כלשהו של פמפרס וחיתול בגודל זהה של טפנוקים.
2. הכיני 2 כוסות גדולות ומלאי אותן כמות זהה של מים.
3. [illegible]פלי וגלגלי את 2 החיתולים [illegible]יילון כלפי פנים.
4. [illegible]לבל אחת מהכוסות חיתול [illegible]נוע אחת.
5. [illegible]ז מתרוקנת מהר יותר. בעצמך הכוס שבה [illegible]יותר היא זו שהכנסת המסקנה: טפנוקים [illegible]מהר.

[illegible]ים סופגים יותר. כל תינוק מרגיש!

בכל טפנוק:

- ☐ בטנה קטיפתית מחלחלת
- ☐ כסת ספיגה
- ☐ מעטפת פוליאתילן
- ☐ סרטי הדבקה
- ☐ סרטים אלסטיים רכים

כיצד מחתלים תינוק בטפנוקים?

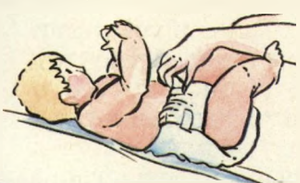
1. פורשים את החיתול על שולחן הטיפולים כשהביטנה כלפי מעלה ומניחים עליו את התינוק כשסרטי ההדבקה (המכוסים) מתחת לגבו.

2. מקפלים את החיתול בין רגליו של התינוק ומעל ביטנו. מגלים את סרטי ההדבקה ומצמידים אותם משני הצדדים למעטפת החיתול (ראה ציור). בהיקף הרצוי (לא בחזקה).

3. את קצות החיתול (מסביב למותניים) מקפלים כלפי פנים כדי למנוע בריחת רטיבות אל הבגדים. **שימי לב** אין לגעת בידיים משומנות או עם טלק בסרטי ההדבקה כדי לא לפגוע ביעילותם.

חיתול נכון, נוח לתינוק, מונע נזילות וחוסך לך עבודה.

טפנוקים

טפנוקים, קיבוץ עמיר ד.נ. גליל עליון

תחי ישראל! איפה זה?

אורי אבנרי

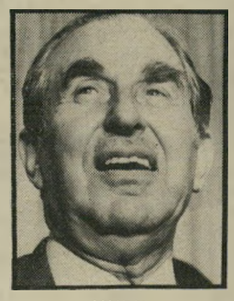
יוצא איש

לנשיא המדינה, חיים הרצוג, יש תכונה חביבה, שהיא נדירה מאוד בקרב הפוליטיקאים. הוא אדם נאיבי.

בזה אין חידוש. אך מעולם לא ידעתי עד אנה מגיעה נאיביות זו.

הנה חזר מאפריקה, כשכולו נרגש ונלהב. שוב ושוב ביטא את ההתפעמות שלו מקבלת־הפנים שהוא זכה בה בזאיר ובליבריה. בייחוד בזאיר.

המונים הריעו לקראתו, סיפר. מאות אלפים קיבלו את פניו בדרך מנמל־התעופה לקינשאסה. איזו אהבה לישראל! איזו שימחה ספונטאנית! לב העם יצא אל האורח מירושלים!

הרצוג

תחילה סברתי שהנשיא מתלוצץ. לאחר מכן עלה על דעתי שהוא מעמיד פנים לצורכי תעמולה. אך לבסוף, כששמעתי את הסיפור בפעם העשירית, התגנב לליבי החשד הנורא שחיים הרצוג מאמין במה שהוא מדבר.

חבל לי לערער אמונה תמימה זו. אבל מישהו מוכרח לספר לנשיא הנכבד את עוברות־החיים.

זאיר היא דיקטטורה. דיקטטורה מושחתת מאוד (אם כי לא יותר מכמה וכמה אחרות ביבשת). שולטת בה שרירות־ליבו של הרודן. בידיו החיים והמוות, הרעב והעושר.

כשהמישטרה בארץ כזאת אומרת לך לצאת מן הבית ולהריע, אתה יוצא מן הבית ומריע. כשאומרים לך לנופף בדגל משונה — תכלת־לבן, ומין כוכב כזה באמצע — אתה מנופף. וכשהשילטון עור מוסיף לך כמה גרושים כשכר־טירחה, אתה יוצא מכליך מרוב התלהבות, גם כשאינך יודע אם ישראל היא בקוטב הצפוני או הדרומי.

כך זה היה במצריים, כאשר גמאל עבד־אל־נאצר ערך קבלת־פנים המונית נלהבת לראש־הממשלה של גרמניה המיזרחית, ואלטר אולבריכט. האורח יצא מגידרו מרוב התלהבות, והמצרים צוחקים עד היום. כך זה בסין, בצ'ילה, וגם בזאיר.

הצלב של הקאנצלר

בקבלת־הפנים שערך השבוע הקאנצלר הגרמני, הלמוט קול, ניגש אחד העיתונאים אל קצין של הצבא הגרמני ושאל אותו למקורו של הצלב, המקשט את המטוס שבו בא האורח לארץ. הצלב הזכיר למישהו את „הצלב של מאלטה".

מכיוון שהקצין לא ידע, שמחתי לספק את ההסבר.

הצלב הזה ידוע כ„צלב הברזל", והוא הייווה את עיטור־הגבורה העיקרי בצבא הגרמני. בקיסרות הגרמנית היה סמל צבאי מקובל. בין השאר היה הסמל הרשמי של חיל־האוויר הגרמני בדרייך השני, במילחמת־העולם הראשונה, ובדרייך השלישי, במילחמת־העולם השניה. כיום הוא ממשיך לקשט את מטוסי ה„לופטוואפה" („הנשק האווירי") של הצבא הגרמני החדש.

אבל מקור הצלב הוא דווקא בארץ־ישראל.

בימי הצלבנים קמו בארץ שני מיסדרים צבאיים גדולים — מיסדר בית־המיקדש („טמפלרים") ומיסדר בית־ההארחה („הוספיטאלרים"). כאשר באו לארץ צלבנים גרמניים, הם לא מצאו את מקומם בשני אלה, שבהם שלטו הצרפתים. על כן הקימו בשנת 1198 מיסדר שלישי — מיסדר־האבירים הגרמני. המצודה העיקרית שלו בארץ היתה מונטפור („שטארקנברג", בגרמנית) בגליל המערבי.

אחרי חיסול ממלכת־הצלבנים, הושמדו הטמפלרים באירופה, מפני שהיו עשירים וחזקים מדי. ההוספיטאלרים עברו דרך ארוכה, מקפריסין דרך רודוס עד מאלטה, ושם שלטו במשך תקופה ארוכה. לכן ידוע הצלב שלהם כ„צלב של מאלטה".

המיסדר הגרמני פרח במקום אחר. הוא יצא לכבוש ארץ שהיתה ידועה בשם פרוציה או פרוסיה. אנשיו התנחלו שם לפי מיטב המתכון של רפאל איתן, כבשו, התפשטו ולבסוף התמוטטו. על חורבות „מדינת המיסדר" קמה פרוסיה המודרנית. הצלב של מיסדר־האבירים הפך סמל פרוסי, ולאחר מכן סמל כלל־גרמני.

הצלב שעל מטוסו של הקאנצלר חזר לארץ, שבה נולד לפני 786 שנים.

צוואתו של שרון קיסר

כשבאתי בפעם הראשונה למצריים, ביקשתי להיפגש עם חסגן הייכל, מי שהיה איש־אמונו של גמאל עבד־אל־נאצר ועורך אל־אהראם. נפגשתי אז עם ראשי המישטר המצרי, וביניהם ג'האן אל־סאדאת, וגם עם ידידי משכבר הימים, ראשי האופוזיציה השמאלית. היה זה טיבעי שאפגש גם עם האיש שנחשב כאחד מראשי המחנה הנאצרי.

ידידים משותפים העבירו את בקשתי באופן דיסקרטי והחזירו לי תשובה דיסקרטית: מר הייכל אינו מוכן להיפגש עם ישראלים, ויהיו דיעותיהם כאשר יהיו.

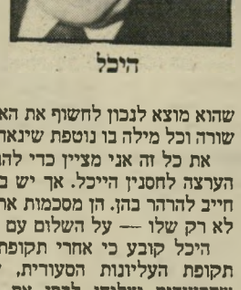
אז גם נאמר לי — גם זה באופן דיסקרטי — שרבים רואים בהייכל איש העשוי לעלות לשילטון, אם יחוללו קציני־צבא פרו־נאצריים הפיכה נגד אנוור אל־סאדאת, שהואשם בבגידה במורשת עבד־אל־נאצר.

ההפיכה לא היתה, והייכל לא עלה לשילטון. להיפך, בשלב הסופי של מישטר סאדאת, כאשר הנשיא אסר בסיטונות את כל יריביו מימין ומשמאל, נשלח גם הייכל לכלא. הוא שוחרר על־ידי חוסני מובארכ, כשזה ירש את אל־סאדאת, אך נשאר בצל.

מובן שאישיותו של הייכל סיקרנה אותי. הוא היה עמית למיקצוע, עיתונאי־פוליטי, ומילא שליחויות מדיניות רבות. מכיוון שלא פגשתיו, הרביתי לשאול יודעי־דבר על אודותיו.

התמונה שהתקבלה לא התניפה לאיש. הקלסתרון שהתגבש היה של איש פיקח מאוד, שאפתן, סתגלן, זדמנן (אופורטוניסט בלעז), המוכן לשרת כל אדון, לסגוד לכל אידיאולוגיה, ובלבד שיהיה בקירבת מוקד־השילטון.

הייכל התלונן מרות על אמצעי־הדיכוי שבהן נקט אל־סאדאת.

הייכל

בייחוד בחודשיו האחרונים. אך עד כמה שידוע לא התלונן מעולם על אמצעי־הדיכוי החמורים פי אלף שהיו נהוגים כבדרך־שיגרה בימי עבד־אל־נאצר, כאשר נאסרו אלפים, וביניהם עיתונאים בכירים. הושלכו למחנה־דיכוי ועונו בצורה אכזרית.

עתה פורסם (באנגלית) סיפרו החדש, סתיו של זעם, שבא לתאר את מישטרו של אל־סאדאת, ואת המאורעות שהובילו לרציחתו. קראתי בעניין, ובסלידה גוברת.

בהתחסדות בלתי־נעימה מקדים הייכל ואומר שאין בליבו שינאה לסאדאת, אך שהוא מוצא לנכון לחשוף את האמת. יפה. אחר־כך בא ספר, שכל שורה וכל מילה בו נוטפת שינאה תהומית לסאדאת.

את כל זה אני מציין כדי להבהיר שאין בליבי שום אהדה או הערצה לחסנין הייכל. אך יש בספר כמה שורות, שכל ישראלי חייב להרהר בהן. הן מסכמות את דעתו של מצרי מסויים — אך לא רק שלו — על השלום עם ישראל.

היכל קובע כי אחרי תקופת הנאצריזם בעולם הערבי באה תקופת העליונות הסעודית, שהיתה מבוססת על התיקווה שהסעודים יצליחו לרסן את ישראל, אשר שאיפתה האחת והיחידה היא להתפשט על חשבון הערבים. הוא ממשיך:

„תיקווה זו אוכזבה. לא זה בלבד שמעמדה של ישראל לא הוחלש כהוא זה, אלא שאנו ערים עתה לכך שהעידן הסעודי מפנה את מקומו, כמעט בלי קרב, לעידן האימפריה הישראלית.

„אנו יכולים לצפות לכך רק בחשש עמוק ביותר, מה גם שהמערב עלול להפסיד מכך אף יותר מאשר הערבים. שרון קבע מה צריכים להיות, לדעתו, הגבולות של האימפריה הישראלית. הוא עשה זאת בבחירות. כאילו כתב את צוואתו המדינית של אוגוסטוס קיסר חדש. השטחים הסמוכים לגבול ישראל — לבנון, סוריה וירדן (ובכלל זה הפלסטינים) — יוחזקו בשליטה ישראלית הדוקה. מעבר להם מצוי המישטח הגושל של סעודיה, עיראק ומדינות־המיפרץ, ומעבר לאלה איזור־השפעה שלישי. המשתרע מן הים־התיכון ועד לאוקיינוס ההודי, והכולל את תורכיה ופאקיסתאן. בשטח זה תהיה ישראל — המעצמה הצבאית הרביעית בעולם. כדברי שרון — השליטה הבלעדית.

„בסופו של דבר יתגלה, כמובן, שחלומות כאלה לגבי עתידה של מדינה בעלת פחות מארבעה מיליון תושבים, התלויה כל־כולה בארצות־הברית, הם בגדר טירוף. אם ינסו להגשימם ברצינות, הם יכולים רק להסתיים בהשמדתה הפיסית של ישראל. „אולם בינתיים, כפי שציין ערב מותו אחד הנציגים הבולטים ביותר של הציונות, נחום גולדמן, הם הורסים את היסודות המוסריים והרוחניים של המורשה הציונית, שישראל אמורה להיות מופקדת עליה.

„האימפריה הישראלית תהיה שונה מכל אימפריה קודמת, מפני שתהיה תלוייה על בליטה ולא יהיה לה מה להציע לעמים הכפופים לשילטונה. האימפריות של תורכיה, בריטניה וצרפת צמחו, לפחות, על רקע של הגשמה עצמית והתפתחות מדינית וכלכלית בה מאות בשנים. היו להן כישורים ותרבות, שאותם הן יכלו להעניק לזולת, ושקסמו לרבים מאותם שבאו עימם במגע.

לעיתים קרובות גם היתה להן תחושה של מחוייבות כלפי העמים שהיו כפופים לשילטונן.

„ואילו לישראל אין אף אחד מן התנאים המוקדמים לבניית אימפריה. הבסיס שלה בלתי־בטוח, בלתי־יצרני, נברוטי. יש לה רק שתי שיטות להרחבת עוצמתה — סחיטה וטרור. המדינה קמה על גבי הטרור, והיא החלה יוצרת אימפריה המבוססת על טרור. דבר אחד בטוח: היא תיתקל בטרור־נגדי."

הייכל אינו משאיר בסיפרו ספק לגבי מקור הטרור־הנגדי הצפוי: הגל הגואה של האיסלאם המקודני (הפונדמנטליסטי, לפי התירגום שלי), המציף עתה את המרחב הערבי, ושאנוור אל־סאדאת היה אחד מקורבנותיו הראשונים.

איך לחסל מיפלגה

העיתונאית ניבה לניר, בת עיר־החורש, כתבה לא מכבר סיפור מן החיים. חבל שהוא הופיע בעיתון שקוראיו מעטים, כי הוא היה ראוי לתשומת־לב.

ניבה היתה פעם חברה בקבוצה נחמדה שנקראה שי"ח (שמאל־ישראלי־חדש), גוף שקם בסוף שנות ה־60 ושרוב פעיליו באו מקיבוצי השומר הצעיר. כמו ניבה עצמה.

ב־1973 נתפלג שי"ח, אחדים מחבריו הצטרפו לתנועת העולם הזה — כוח חדש, והרוב התאחד עם שרידי מק"י, הפלג הקומוניסטי המרולדל שהלך אחרי משה סנה.

סיפורה של לניר מתאר פרשה זו, תוך הלבשת שמות ברוריי שקופים על הנפשות הפועלות. גיבורו (או „האיש הרע") הוא יאיר צבן, שהיה האיש הקובע במק"י אחרי מות סנה. לדברי לניר התכוון צבן לעשות קריירה. מטרתו היתה להגיע אל המערך, כי רק שם יש מרחב־מחייה לאנשים כמוהו.

כדי לקפוץ מפלג קטן ומאונן אל מחנה המערך, היה צורך בשלבי־ביניים. קודם כל היה צורך לחסל בכבוד את מק"י הבלתי־פופולארית. לא קל לחסל מיפלגה, אומרת לניר, המצריכה תמונה פאתטית של עזובה, התאבנות, עובש ואובדן־דרך — תמונתה של מיפלגה גוועת.

כדי לממש את תוכניתו הסמוייה, התחבר צבן עם פרופסור צעיר, כנראה מנחם ברינקר. השניים ערכו תוכנית, ואולי נכון יותר לומר: הם חרשו מזימה. הם החליטו להקים מיפלגה טריה, ולהעמיד בראשה איזה אדם חדש, רצוי קצין, שיסווה את תוכנה האמיתי. הם מצאו קצין כזה: אל"מ מאיר פעיל, פלמ"חניק ששוחרר לא מכבר מצה"ל.

במקום השני היה צורך להעמיד את האיש שהיה עדיין רישמית ראש מק"י: שמואל מיקונים, ותיק הוותיקים במק"י. הוא נכנס קודם לכן לכנסת במקום סנה, והחזיק בידיו את מפתחות המיפלגה. פשוט אי־אפשר היה בלעדיו, כשרצו לקבור את המיפלגה בדרכי־נועם.

את המקום השלישי הוחלט להציע ל„עורך השבועון המסויים".

כל זה היה קבוע ומתוכנן מראש. לניר מתארת את התמונה כולה בצבעים עגומים, כטכסיס של מאקיאוולי. צבן חיסל את מק"י המפרפרת וקפץ למיפלגה החדשה, שנקראה בשם הצבר הטרי „מוקד".

אותי זה עניין מסיבה מסויימת מאוד. כי באותה התקופה הייתי ראש רשימת העולם הזה — כוח חדש, שזכתה בבחירות הקודמות בשני מנדאטים בכנסת. צבן וחבריו פנו אליי בהצעה שנקרס ניתן גוף גדול של מחנה־השלום. נכנסתי ברצון למשא־ומתן. גם ניב לניר היתה שותפה לו. לאור הסיפור שלה ברור עתה כי גם היא וג חבריה שיקרו לי לאורך כל הדרך.

לא נאמר לי שהכל תפור מראש. הם היו מוכנים לנה משא־ומתן על ראשות הרשימה (לא סברתי כי מאיר פעיל מתאי לכך). ניבה לניר נתנה לי התחייבות בכתב שמאיר פעיל והי עצמה לא ילכו עם מק"י, א תנועת העולם הזה — כו חדש לא תהיה שותפה מלא למשימה. היתה זאת הבטחו כזב, שנועדה לבלבל אות ושהופרה מייד.

לניר

אחרי כמה וכמה ישיבו ויתרתי על הכבוד להצטר לרשימה. אנשי מק"י לא מצ חן בעיניי, ולא הייתי מו להיות ברשימה שמועמד השני הוא קומוניסט שהצדי בשעתו, כמו סנה עצמו, א עלילת־הרופאים של סטאל ואת מישפטי אורן וסלאנסק למרות שאישית היה סימפא

כל זה לא היה חשוב כל־כך, לולא נזרע אז זרע־הפורענות ש פילוג מחנה־השלום, שלא נרפא עד היום. אילו הלכו כוחות־השלום הלא־קומוניסטיים ביחד, יכלו להשיג ארבע חמישה מנדאטים, אחרי שתנועתי לבדה השיגה שניים בבחיר הקודמות.

תחת זאת נחלה תנועת־השלום בבחירות ההן מפלה ניצח תנועת העולם הזה — כוח חדש איבדה את כל שני מושבי המיפלגה החדשה, מוקד, שכל הבהימה התגייסה למענה, זכתה בששת המנדאטים שהיא ציפתה להם בביטחון, אלא ו במושב אחד ויחידי. הסיכום: תחת שלושה מנדאטים שהיו בכנס השביעית (2 שלנו, 1 של מק"י) היה בכנסת השמינית רק אח

אבל יוזם הרעיון השיג את מטרתו. יאיר צבן יצא לדר ארוכה, שהביאה אותו למפ"ם ולכנסת, ויש לו סיכוי להג אי־פעם לצמרת. ניבה לניר עצמה הפכה גרופי של יצחק רם ומחנה־השלום הרציני כולו הוא מחוץ לכנסת.

הזוג קאסיראגי: כך נפרסה עוגת החתונה

כל אחד הבחין בכך שהכלה לא לבשה שימלה לבנה ארוכה מתחרה וגם לא הינומה, כדרך הבתולות.

זה היה טקס אזרחי, ב„חדר המראות" של ארמון מונאקו לבני מישפחה וכמה ידידים קרובים. והיה אפילו דוד אחד, אחיה של **גריים־סטרישיה** המנוחה, שלא בא לטקס, כי הקאתולים המסורתיים אינם מכירים בגרושיה של הכלה. **הנסיכה וסטמאנו קאסיראגי**, קמו על רגליהם, אחרי שחתמו על הסכם־הנישואין, עברו כולם לחדר — הכתר לחלק היותר עליז של המעמד. ובכל זאת, הידיים רעדו קצת והיו זקוקים לארבע כדי לחתוך את עוגת החתונה.

טאקו: איך מבלים ב„ריץ"

במיסגרת הנוסטאלגיה המשתפכת בכלים מודרניים, עשה **טאקו** **קרסה** כל מה שרק אפשר לעשות כשמבלים טוב בריץ. טאקו הוא חידש את שירו הקלאסי של **אירווינג ברלין** לבלות בריץ. עם כל דושי הטכניקה, כך שאפילו המאסטרו המוסיקלי הגאון, בן ה־95, לא תם את אוזניו, ורווקא היה מאושר מאוד לשמוע את צלילי נעוריו לין כתב את השיר ב־1930) בסינתסייזרים. יחד עם ברלין הישיש נהנו העסק חובבי־פיזמונים בעולם כולו, החל משווודיה, אוסטריה גוסלביה ביבשת הישנה, וכלה באמריקה, שם הגיע טאקו למקום כיעי במיצעד־הפיזמונים.

מאחורי טאקו לא עומדת אף טיפת דם מכסיקאית, ואפילו לא צ'ילי טן אחד. טאקו הוא אינדונסי במוצאו.

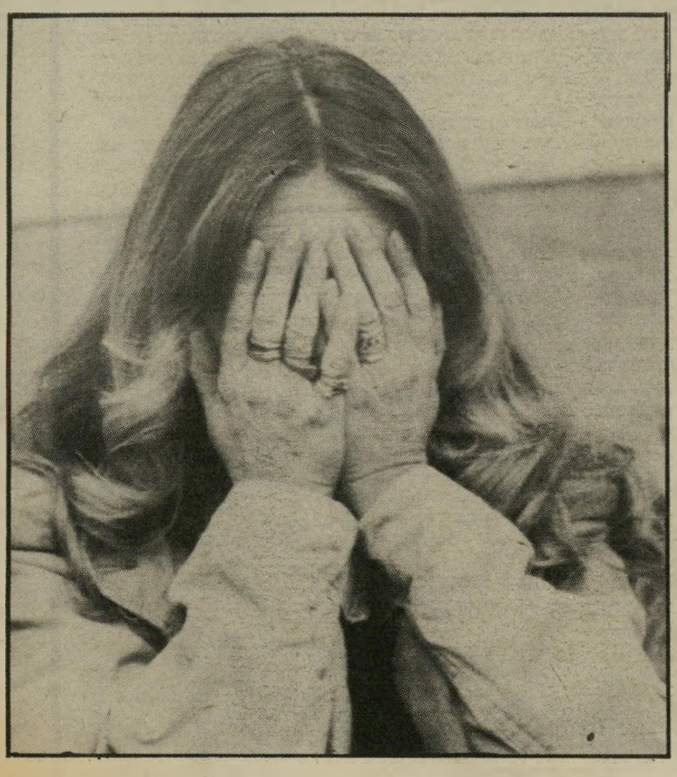
בריז"ט בארדו: חחולת־המין ממאנת להתנחם

היה יום־הולדת גדול (50) וחברה הקרוב עזב אותה, א בלי כוונה לחזור. אחת המריבות שהיו שכיחות ם בזמן האחרון בנושא הלא־רומנטי של ממון, רחפה לארוז את המיזוודות סופית. כך **יצא אלן** ין־דה־בורג את הבית שבסן־טרופה, חזר לפאריס יר את **בריזיט בארדו** עם כל המוזמנים — יו.

יז'יט ניסתה את המירשם הקבוע... עזב אותך מאהב? לך חדש, זוהי הגמילה הטובה ביותר. ואומנם, היא לה אחד הקאזאנובות המקומיים, המשוטטים על אימצה אותו לשלושה ימים ושלחה אותו לחופשי. ך התחילה לשתות, וכך יזמו חבריה את מסיבת הולדת האומללה. אחריה נטלה כמה כדורי־שינה, יותר־מדי, ומצאה את עצמה קצת בבית־חולים.

כשיצאה ממנו, חיכו לה הצלמים. הפעם לא חייכה אליהם. כיסתה את פניה בידיה וברחה למיקלט — דירתה העמוסה לעייפה בחיות.

ידידיה אומרים שנשתנה בה הרבה במשך 20 השנה האחרונות. ולא רק הגוף. כמה נסיונות כושלים לקשר קבוע עם גבר קבוע הסתיימו באכזבה. הראשון היה **רוז'ה וארים**, ב־1956, שהפך אותה לחתולת־המין הריישמית של צרפת, סמל שהפך לה לצל. פעמיים נוספות נישאה — בשנייה ל**ז'אק שארייה**, שלו ילדה את בנה היחיד, בשלישית — לתעשיין הזוהר **גינתר זאקס**. אחר כך הקרישה את אהבתה האידסופית לחיות וניהלה מאבק עקשני נגד הכחדתן בדרכים אכזריות. ב־1975 עשתה ניסיון אנושי נוסף — אספה אליה את **מיקרו**, שהוא **מירוסלאב ברוזק**, פסל צ'כי, שהיה אז בן 33.

אנשים בעולם

המלכה אליזבת: מישפחת המלוכה, האופנה, הכובעים והרוח

„הייתי רוצה לראות את כל בניי ובנותיי, נכדיי ונכדותיי, מאוחדים בתמונה אחת בסלון," כך הביעה פעם רחשי־ליבה המלכה־האם **אליזבת**, אלמנתו של המלך **ג'ורג' החמישי** ואמה של המלכה **אליזבת השנייה**.

היום כבר שייכת אליזבת להיסטוריה, אך המישפחה ממשיכה לקיים את רצונה לפחות פעם אחת בשנה — ומתאחדת על כל ענפיה בארמון וינדזור. אז בוחנים את הילדים החדשים שנולדו לנסיכים, את הילדים שבדרך, את המזדקנים ואת העומדים להזדקן, את החתנים הכלות שהגיעו לפירקם.

בפגישה המישפחתית האחרונה נראו שני דורות של מישפחת־המלוכה מתמודדים ברוח. מימין: המלכה אליזבת מנסה לאחזו בכובעה בתנועה אצילית, כאילו היא ניצבת לצילום לפי כל כללי הטקס. ליידי **הלן ווינדזור**, הצעירה והיפה, לא יכלה להתאפק כשהרוח החלה משחקת בכובעים המלכותיים שבסביבה, בלמה את הכובע אבל לא את החיוך.

הירושה של המרגל הבריטי ★ צ'ארלטון הסטון ואי־טי ★ במה נשתנו חיי מייק ג'גר וג'די הול ★ למה שחו באנגליה כל־כך הרבה חה בערב אחד?

●●● טוב עורך־דין טוב משמן טוב: מישהו רצה לדעת אם הופיע הסופר **נורמן מיילר** לבית־המישפט לשמיעת העירעור שהגישה אשתו לשעבר (אשה מס' 4, השחקנית **בוזרלי בנטלי**, על הסדר הגירושין של השניים. תשובת עורך־הדין של מיילר: „אילו הייתי מטריד את מרשי כל אימת שאיזו אשה שלו מגישה תביעה כלשהי, לא היה נשאר לו זמן לכתוב..." ●●● **אנתוני בלאנט**, הרביעי בסידרת המרגלים המפוארת של המאה הנוכחית (**גי ברג'ס, דונאלד מקלין וקים פילבי**), הודה כבר ב־1964 בכך שריגל בבריטניה למען הרוסים, ואף על פי כן נחשף ברבים רק ב־1979 ובכל אותו הזמן נשאר על כנו כיועץ בית־המלוכה לאמנות. בלאנט הוריש את אחוזתו, ששוויה יותר ממיליון דולר, לשותפו לחיים **ויליאם גאסקיל**. בלאנט נפטר בחודש מרס שעבר בגיל 75, וגאסקיל הוא בן 63. לבד מן הבית הותיר סכום של 13.000 דולר לשתי דודניות ולשוער־הבית. את האוצר האמיתי שלו — כתביו והזכויות עליהם, זכויות על ספר תולדות־האמנות שכתב, תמונות ותחריטים בנושאי ארכיטקטורה — הוריש לאוניברסיטה של לונדון, שאת המכון לאמנות שלה, על־שם קורטו, ניהל עד 1974. בעבר כבר הועברה תמונה יקרת־ערך שהיתה ברשותו, לפי צוואתו, לגלריה הלאומית של אנגליה. כנראה שהבין לא כלל נכסים אמנותיים. ●●● **צ'ארלטון הסטון**, על ילדי־הפלא של הוליווד, **סטיבן** („אי־טי") **ספילברג** ו**ג'ורג'** („מילחמת הכוכבים") **לוקאס**: „אני מת על הסרטים שלהם — רק שהתפקידים הכי־טובים הולכים לרובוטים ולברנשי גומי" ●●● לכבוד שנת 1984 הגיע סיפורו של **ג'ורג' אורוול** 1984 לראש רשימת סיפורי־הכיס הפופולאריים ביותר בארצות־הברית. בשבועות האחרונים של השנה שעברה נמכר הספר ב־50.000 עותקים מדי יום ביומו ●●● סופרמן, או בשמו האמיתי **כריסטופר ריב**, יופיע בפעם הראשונה בתיאטרון הבריטי בחודש מרס השנה. יהיה זה בהעלאה מחודשת של המחזה ניירות אספרן של **הנרי ג'יימס**, שבו תככב לצידו השחקנית **וואנסה רדגרייב**. המחזה, שעובר מנובלה של ג'יימס על־ידי אביה של וואנסה, סר **מייקל רדגרייב**, ב־1959, יחזיר אל הבימה הלונדונית את בתו, שלא עלתה עליה מאז 1973, בעיקר משום שהיתה עסוקה במסעות קולנועיים ופוליטיים, והעדיפה את הבד על פני הבימה. „ההצגה תתחיל ימים ספורים לפני יום־הולדתו ה־76 של אבא," אמרה השחקנית. „אני מקווה שזו תהיה מתנה יפה" ●●● **מיק ג'גר**, העומד לשאת לאשה את חברתו, הדוגמנית **ג'רי הול**, לקראת לידת ילדם הראשון, מתאר את המצב החדש: „כבר התנסיתי בזאת, וזה לא נורא. אם יש לך די כסף, אין זאת בעיה גדולה כל־כך. אם עליך להתגורר, ביחד עם עוד שניים, בחדר אחד, זה כבר יותר קשה. הכל עניין של פינקס־הצ'קים" ●●● הכוכבת הראשונה שהוזכרה ברשימת המגישים של פרסי האקדמיה לאמנות הקולנוע, האוסקר, ב־9 באפריל השנה, היא **שירלי טמפל־בלק**. תהיה זו הפעם החמישית ששירלי תשתתף בהגשה. בפעם הראשונה שעשתה זאת (1938) היתה בת עשר ●●● שיא של צריכת־חשמל שכמותו ידעה בריטניה רק לעיתים נדירות, נרשם בערב שבו שודר מחזה טלוויזיוני על־פי רב־מכר של הסופרת **קרלי מק־קאלא**, העוסק באהבתם ההומוסכסואלית של כומר קאתולי וחברו כ־13 מיליון איש נשארו בבית, באנגליה, באירלנד, בסקוטלנד ובווילס וכולם כנראה גם שתו תה כדי להירגע. במחזה מככבים **ריצ'ארד צ'מברליין ורייצ'ל וורד**.

רוברט דובאל: רגעים קטנים של נחת

רוברט דובאל, אחד השחקנים המרתקים ביותר שיש היום לארצות־הברית, נראה בצילום זה באחד הרגעים הנדירים שלו... רגע של נחת. דובאל בן החמישים עשה כבר 32 סרטים בחיין אבל הקריירה שלו קיבלה תאוצה כפולה ומכופלת אחרי שהופיע לצד **מארלון בראנדו** בהסנדק, ואחר־כך בתפקידו המצויין כסאנטיני הגדול. בשנה שעברה גילה דובאל לצופי הקולנוע פנים חדשות, כשבפסטיבל קאן הוצגו שניים מסרטיו. באחד, רגעים קטנים של חסד, הוא משחק ושר כשהוא פורט על גיטרה, בכישרון רב. בשני — שאותו כתב, הפיק וביים — הוא עוקב אחרי קבוצה של צוענים, החיה בניו־יורק ומגלה צלילים ואופי של מיעוט גדול החי בעיר זו, ושרבים אינם מודעים לפניני תרבותו.

סרט זה, אנג'לו אהובי, הקסים את כל מי שצפה בו.

ואומנם, היתה זו עבודת־אהבה משותפת של דובאל ורעייתו היפה, השחקנית **גייל יאנג**, הנראית בתמונה. היא שעשתה איתו את כל הדרך של אנג'לו.

ג'ימי קרטר: יש כיסאות ששווים יותר

לשורת הנגרים החשובים בהיסטוריה — מאביו של **ישוע** הנוצרי ועד **רפול**, ייבדל לחיים ארוכים — נוסף נגר מוכשר, שקרוב לוודאי לא היה מתפרסם בכישרונו כאומן אילמלא היה מתפרסם קודם בכישרונו כנשיא, אחרי שהתפרסם כמגדל־בוטנים.

ג'ימי קארטר, הנשיא לשעבר, החליט לפצות את עצמו על אובדן כיסאו בצורה מעשית לחלוטין, והחל מגלף כיסאות. להפתעתו, עלה ערכם של הכיסאות מייד ברגע שהטביע את חתימתו על אחת מרגליהם. כך מצאו כיסאותיו של קארטר את דרכם לגלריה המפורסמת סותבי שבמאנהטן, עם עוד פריטים אציליים כמו מאוניים של **ויליי נלסון**, ומשאבת־עור של **ברנדה לי**. וכך, עם כמה שמות מפורסמים ואוסף סמרטוטים, צברו סכום של 320.000 דולר, שהופנו מייד למרכז קארטר באוניברסיטה של אמורי באטלנטה. מישהו מנוסה במכירות פומביות ליגלג: אילו היו עורכים את המכירה בלילה ולא בבוקר, כפי שעשו, היו מרוויחים הרבה יותר. אחרי כמה כוסיות בבטן היו משלמים יותר מאשר 41 אלף דולר לארבע כיסאות.

איך לעשות במו ידיך שאל־צעיף בסיגנון צרפתי? השיכמיה היא פריט שאינו יוצא מן האופנה, הוא נוח, מחמיא, מחמם, אלגנטי וספורטיבי

משיכמיה ומעלה

שיכמיות מזכירות את מעיל־הגשם הקטנים של ילדי בית־ספר. אז הם היו עשויים ניילון. היום לובשים הילדים מעילי־דובון, והאמהות, אלה שבאמת יודעות להתלבש, לובשות שיכמיות.

בארונה של כל אשה, המחשיבה את עצמה אופנתית, צריכה להיות לפחות שיכמיה אחת, בצבע נייטרלי, כך שתוכל לשמש אותה בצורה האופטימלית.

מעיל קליל. מה היא, בעצם, שיכמיה? זוהי פיסת־בד הנכרכת סביב הגוף ברישול־מה, שני כיסים לה מלפנים, כדי שהידיים יוכלו לצאת מתוכה, כך שיהיה אפשר לשאת את התיק, לנהוג במכונית, להחזיק את התינוק או את הכלב.

השיכמיה היא אחד הפריטים המתאימים ביותר לאקלימנו, וזאת משום קלות מישקלה. באירופה לובשות נשים רבות מעילי־צמר קצרים וארוכים. בארצנו, שבה גם החורף לא תמיד חורף גשום וזועף, וישנם ימים נעימים רבים, משמשת השיכמיה כמעיל קליל, מחמם ואופנתי, אשר נלבש על חולצת־משי, סוודר, שימלה או חליפה.

אלגנטית וספורטיבית. מעצב אופנת־העילית עודד פרוביזור דואג כל שנה שבקולקציית הבגדים החורפיים שלו יהיה מיבחר של שיכמיות קצרות וארוכות. שיכמיה, הוא אומר, מוסיפה שיק לבגד ומשלימה את הופעתה של האשה.

עודד עיצב שיכמיות, המותאמות לבגד הנלבש מתחתיו, כמו, למשל, שיכמיה באורך ¾ עשויה צמר נקי תוצרת־חוץ, משובצת בשחור־לבן, או בצבעי כחול־לבן ובשילוב בריק עם בז', ולה התאים מאותו הבד חצאית מכווצת באורך מתחת לברך.

(המשך בעמוד 60)

מעיל שיכמיה בעיצובה של שושנה בן־צור, משלב בתוכו את שני הפריטים. הוא עשוי צמר ומחירו 18:000 שקל. מיועד בעיקר לשעות־הערב וליציאה חגיגית. נשי ואלגנטי.

שיק שיכמיית־צמר בעיצובה של שושנה בן־צור, ב־צבע שנהב. מחירה: 15.500 שקל.

קשמיר משובץ עיצב עודד פרוביזור. מערכת של חצאית־קפלים באורך 7/8 ושאל־צעיף תואם. הסט הוא אכסקלוסיבי ונמכר עכשיו בחצי־מחיר, ב־150 דולר.

טוויד מפארים חליפה מחוייטת בעיצובו של ז'אן־לואי שרר, שלה התאים מעיל־שיכמיה מבד צמר נקי, בצבע שחור. הוא אלגנטי ומתאים גם, ובעיקר, לשעות־הערב.

לעשות לבד צעיף־שאל שכזה, זאת באמת לא בעיה: קונים פיסת בד צמר חלק, או משובץ, בגודל 90 על 90 או 120 על 120, מוציאים פרנזים בקצוותיה וכורכיט אותה ברישול־מה מסביב לצוואר או על הכתף. השיכמיה מחממת, אופנתית והולמת כל אשה.

מינק לבן בסיגנון השיכמיה עיצבה הפרוונית אנה גרנפור. לא כל אחת יכולה להרשות לעצמה לרכוש דגם שכזה, וכדאי לדעת שהוא בנמצא ונועד ללבישה, לחימום וגם לניקור־העיניים.

שאל־צעיף עשוי צמר, פריט שרצוי שיהיה בארונה של כל אשה. הוא אינו מאבד מאופנתיותו ואפשר ללובשו בכל שעה לכל אירוע וגם בסתיו, בחורף ובאביב. שימושי מאד.

קאפישון הוא הכובע המצורף לשיכמיה הקצרה של ניסים מזרחי מראש אינדיאני, משמאל: חליפת קטיפה עם שיכמיה.

נמר של עיר

עולמו של יהושוע בר־יוסף ★ האב קיבל דירה והבן עושה יחסי־ציבור ★ ש. שלום ממליץ על „פרס־השלום" ★ פרומותיאוס הכבול, אדיפוס ואחרים ★ מימד־הזמן של גרשון שקד ★

מקור

שורשיות

יהושע בר־יוסף, נחשב בשנים האחרונות לנושא כתר הרי־המבוגר של הסיפרות הישראלית. בר־יוסף, הזוכה בשנה זו בפרס ביאליק, הוא מגדולי המורדים בסיפרות־הישראלית, שבגרותו בת 72 השנים אינה מביישת את נעוריו.

בימים אלה ראה־אור קובץ סיפוריו של בר־יוסף, מסיפורי צפת ומסיפורי ירושלים, סיפורים החוזרים ומאזכרים את עוצמות תיאוריו של בר־יוסף(*).

בקובץ שמונה סיפורים – שלושה, שעניינם בעיר־המקובלים צפת, וחמישה סיפורים ירו־שלמיים. ראשון הסיפורים הוא האלמוני, שב ומעורר את הקורא לאותו עולם מופלא, שמתאר בר־יוסף, עולם הישוב־הישן. זה סיפורה של אם לבנה, על אירוע שאירע לה בטרם לידתו, כאשר בנשף־פורים, מתגלה לה אלמוני, ובעיקבות זה מתפתח פצע על שדה של האם ההרה.

כותונת פסים, הוא סיפור של ספק מציאות ספק הזייה, שמספר **יוסף דלהי־רינה**. זה סיפור שחברו בו מיסטיקה, הזיות אירוטיות והווי צפת בכפיפה אחת. סיפורו של דלהי־רינה היתום, שתי בנות **גלנטי**, טקס נישואיהן וכותונת־הפסים שיוסף מתקין לעצמו.

כותונת־פסים, ברומה לסיפורים רבים של בר־יוסף, הוא סיפור של הירהורי־עבירה, בעולם חנוק של ישוב יהודי, המסתיים בהתעוררותי בבהלה גדולה. איש בלע קראה לי. והיא מאשימה אותי בהירהור של ניאוף. ואומנם. עד לחלום הזה לא חשבתי כל עיקר על חטא הניאוף שבהירהור באשת־איש.

מימד מרתק של מילחמת־ת"ש מצוי בסיפור גם הוא בגיבורים, סיפור הנפתח בחגיגות 25 למדינה, בעצרת לזכר שיחרור צפת במילחמת־ת"ש, כאשר אחר מאירועי העצרת וגיבוריה הוא **דויד שיין**, מי שפוצץ את מיפקדת הערבים בעיר. במהלך הסיפור, עוסק בר־יוסף בניתוץ מיתוס הגיבור, באיכויותיו המוסריות, בכזבים האופפים את חייו, ובייצר התנדבותו, כאשר מעשה־גבורתו נעשה בעל־כורחו.

בסיפור זה מצויים כל הקונפליקטים המאפיינים את כתיבתו וריקעו הביוגרפי של בר־יוסף: החיים בין צפת לירושלים, הקרע החילוני ברקע הדתי שלו, הציניות השנונה, ותיאוריהם הפשוטים והאמינים של דמויות מתוך היומיום.

מחזור מסיפורי ירושלים נפתח בסיפור סודה של אשה סיפורה של **גיטל** התופרת, אודות אהבת נערה ונער בתחומי הרובע־היהודי של העיר־העתיקה, אהבה אסורה, שאינה מגיעה לכדי מימוש ומותירה צלקות בנפשה של גיטל, הנאלצת להינשא לניגוד של בחיר־לבה. בסיפור זה נכנס בר־יוסף לתוככי עולמה המדוכא של גיטל, באמצעים העשויים לעורר קינאתו של כל סופר ישראלי אחר.

היורשת מבוסס על סיפור אמיתי, שהתרחש בראשית המאה, בקרב אחת מחמשת מישפחות הס"ט (ספרדים טהורים) של ירושלים. זהו סיפורה של **חנה סרדו**, הנישאת לדודה העשיר, במקום לאהובה העני. פרי נישואים אומללים אלה, היא בת עיוורת, שמעט אחרי היוולדה, מת אביה.

כאשר שב אל חנה פרדו, אהובה משכבר הימים, היא משליכה אותו מעליה, בעוד הוא מקללה במאה לירות עוד תציעי לי, נבלה סרוחה, בעד מישכב־לילה אחד! מאה לירות, כלבה עשירה! ואני, אף אם אלף תתני לי – לא אטנף עצמי בסיר הסירחון שלך!...

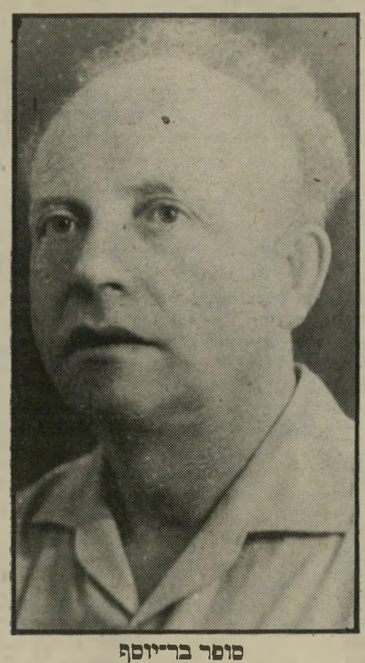
כאשר בוגרת הבת **מרגריטה** העיוורת, משיאה אותה חנה פרדו לבנו של אותו אהוב מנוער. מרגריטה העיוורת מתעברת, וחנה פרדו רוכשת את שירות־המיטה של בעל בתה, המעבר אף אותה. האם יוצאת לאלכסנדריה להפלה, ומתה. בעלה של מרגריטה משתלט על ניכסי המישפחה, מכפילם, ומתחיל לנאוף, עד שלילה אחד, תופסת אותו מרגריטה וחונקת אותו עד מוות.

חנא בן־הזקונים הוא סיפור מהווי אותם זקנים עריריים שהיו מגיעים לירושלים של פעם, כדי להשלים את חייהם, ובמעט חסכונותיהם נושאים להם נשים צעירות, היולדות להם בני־זקונים. כזה הוא **חנא**, שהוא שונה ומשונה, ובר־יוסף מביא את סיפור אהבתו המוזרה.

גם הסיפור אחיות טבוע בחותם הייצריות והשורשיות, המאפיין את סיפורי בר־יוסף, כאשר הוא פורש את מערכת יחסיהם המעוותים לא במעט של שתי אחיות.

לסיכום, סיפוריו של יהושע בר־יוסף, הינם חוויה בלתי־רגילה לקורא הסיפורת העברית.

סיפורי בר־יוסף, שהיה בנעוריו בחור־ישיבה, אירוטיים וחינניים. הם מחיים פרק מרתק, בסוציולוגיה של הסיפרות הישראלית, פרק **גבריאל גראסיה מרקז** ועולם דימויו, שהוא מעבר לזמן ומקום. מרקז, שקהל הקוראים הישראלי מבויית עליו, החל לכתוב ולתאר עולמו המופלא, כעשר שנים אחרי שבר־יוסף פירסם כבר יצירות, שמאה שנות בדידות מזכירות אותן. אלא, שכמאמר מי שאמר: אין נביא בעירו.

סופר בר־יוסף
פצע על השד

מחזאי סופוקלס
למען שפיות עכשיו

כשהוא מתמקד בשלושת היוצרים הגדולים אייסכילוס, סופוקלס ואוריפידס.

שפיגל משחזר את תולדות חייו ואת רשימת מחזותיו של כל אחד משלושת היוצרים, תוך ניתוח ופרשנות. החל מאייסכילוס, סוקר שפיגל מחזות כהפרסים, פרומיתיאוס הכבול, אגממנון ובוחן את נושא מחזותיו האבודים של אייסכילוס, ואת הטקסטים שלו.

בבחינת יצירותיו של סופוקלס, מתייחס שפיגל למחזות כאיאס, אנטיגונה, בנות טראכיס, אדיפוס המלך, אלקטרה, פילוקטטס ואדיפוס בקולונוס, תוך פריסת עולם מופלא זה של ניגודים יווניים, כפי שהציגו סופוקלס.

האחרון בשלושה, אוריפידס, שמיפרט מח־זותיו השמורים גדול משל קודמיו, פורש מחזות סיפוריו של בר־יוסף, הם מן המיטב שבסיפורת הישראלית. ספר מומלץ ער למאוד.

קלסיקה

טרגדיה יוונית

פרופסור **נתן שפיגל** העשיר בשנים האח־רונות את מדף־הספרים הישראלי בספרי־מחקריו מארקוס אורליוס וסוקראטס – חייו ומישנתו(*). באחרונה הוסיף פרופסור שפיגל לספרים אלה, את תולדות הטרגדיה היוונית(**), שהוא הספר הראשון בלשון־העברית, המוקדש כולו לטרגדיה היוונית.

במאה החמישית לפני הספירה, במשך מאה שנה בלבד, יצרן שלושה טרגיקנים: **אייס־כילוס, סופוקלס ואוריפידס** כ־300 טר־גדיות, שמתוכן הגיעו לידינו רק 32, הנחשבות ער עצם היום הזה, בין שיאי היצירה התיאטרונית.

בסיפרו־מחקרו פורש פרופסור שפיגל את הרקע ההיסטורי להולדת הטרגדיה היוונית.

(*) שניהם בהוצאת מאגנס.

(**) נתן שפיגל - *תולדות הטרגדיה היוונית; פירסומי הר־הצופים; הוצאת מאגנס; 390 עמודים (כריכה רכה).*

** יהושע בר־יוסף – **סיפורי צפת וסיפורי ירושלים**; הוצאת כתר; 226 עמודים (כריכה רכה).*

מי מריבה

בבל"ת יומרני מתנשא ושמו פטרסון

לתועבות המלוות את הפוליטיקה של הסיפרות הישראלית אין כנראה גבול. תועבות אלו, מאפיינות מן־הסתם, סיפרות של ארץ קטנה.

אחד מאפייני תיסמונת ה־רג באקווריום" של הסיפרות הישראלית, הוא ד"ר בשם **דייוויד פטרסון**, שתוארו הוא נשיא המרכז ללימודים עבריים באוכספורד שביקר באחרונה בארץ. פטרסון הוא האדם האחראי לסחיבת אחד מניכסי־הרוח של ישראל, אוסף העיתונים וקיטעי העיתונים של **גבעל קרסל** (בעבור סכום כסף לא מבוטל).

בין מפעלותיו של דייוויד פטרסון למען הסיפרות הישראלית בולם בית השוכן בכפר הסמוך לאוכספורד, שאליו מוזמן אחת לשנה סופר או יוצר ישראלי למשך שנה.

פטרסון הגיע לביקור בארץ ורואיין על־ידי **אייל מגד**, בנו של הסופר **אהרון מגד**. מתוך הבבל"ת היומרני והמתנשא של פטרסון מתברר, שאלמלא הוא ואותו בית בכפר ירנטון, לא היתה זוכה הסיפרות הישראלית ליצירות הבאות: עד מוות **לעמוס עוז**, המאחב **לא.ב. יהושע**, מומנט מוסיקאלי **ליהושע קנז**, המינו־טאור **לבנימין תמוז** ועוד.

אייל מגד שוכח לפרט מידע בנוסח של: **אבי אחרון מגד, אחד שהזניק בנפשה לעזיני תרבות בשגרירות ישראל בלונדון, הסדיר לעצמו שנת שהות בירנטון לצורך כתיבה.**

כל תופעת דיוויד פטרסון היא תופעה מבישה בחיים הסיפרותיים בארץ־הקודש. פטרסון, המרבה לבקר בארץ, נוהג להלך, כאן, כאשר מסביבו הגרופים הסיפרותיים שלו, או במילים אחרות: מיטב סופרי ישראל, המוכנים להתרפס לפניו, כדי לזכות בדמי־מפתח לשנה בכפר ירנטון.

דייוויד פטרסון, אשר מעודו לא נחשב מבין בסיפורת הישראלית או בשירה העברית, מנצל בדומה למיקרה מגד האב והבן, את הענקת המפתח לקידומו, ולראיונות עיתונאיים, שהוא מציג אחר־כך באנגליה לבעלי־הבית שלו, ולקידום „חיבודיו" על הסיפרות הישראלית.

דייוויד פטרסון אינו נחשב אות־כבוד לסיפרות הישראלית. מה עוד, שאנשי סיפרות בריטיים רבים נוהגים ללגלג על הגרופיס שלו, כאשר אלה שוכנים באיים־הבריטיים.

הפרט האחד, שהיה חסר לי בראיון שהעניק פטרסון לאייל מגד, היה בנוסח: מחבר האלמנטי של התנ"ך – כתב את ספר־הספרים אצלי בירנטון!

סופר מגד
זכיות לסיפרות העברית

כמו: מדיאה, אנדרומאכה, בני־הראקלס, בנות טרויה, אלקטרה, איפיגניה בטאוריס, איפיגניה באוליס, באקחאי ומחזות נוספים. כן בוחן וסוקר שפיגל גם את הדרמות הסאטיריות של אורפידס, תוך הבאת מיפרטי הטקסט שלו.

בדיברי הקדמתו כותב פרופסור שפיגל, בין השאר: **אכן, הטרגדיה היוונית היא יצירת־הנצח של הרוח היוונית ועדות לתיסארתה. היא יוזרת לתהומות הוווייתנו האנושית, ונרשאיה מרובי־הפנים ממוקדים בנושא האחד והוא המצוקה האנושית.** דומה שבמצוקה האנושית, המאפיינת את החוויה־הישראלית, נכון ל־1984, עשוי העיון בתולדות הטרגדיה היוונית לא להביא מזור כלשהו לקורא, אך להעניק לו את מימד הזמן, ההיסטוריה והעומק של הטרגדיות הישראליות הקטנות שלו.

תולדות הטרגדיה היוונית הוא מאותם ספרים, שהעיון בהם עשוי לשמור על שפיות וצלילות רעת, בימים שאלה אינם מאפיינים את החברה הסובבת.

עיון

שורשים ומהפכה

פרופסור **גרשון שקד** עוסק, מזה שנים אחדות, בניסיון לתמצת את המהלך הסיפרותי המופלא של הסיפרות העברית, מ־1880 עד 1980.

פרי ראשון למאמצו של שקד היה הכרך הראשון של הסיפורת העברית - בגולה(*). שבחן, סיקר ותימצת את מהלכי יצירת התשתית של הסיפורת העברית החדשה, דרך **מנדלי מוכר ספרים, דויד פרישמן, י"ל פרץ, מיכה יוסף ברדיצ'בסקי, מ"ז פאיירברג, א"ד רבינוביץ, א"ל בן־אביגדור, י' ברשדסקי** וכלה ביוצרי הבסיס הראשוני בארץ דרך **ח"נ ביאליק** (המספר), **שאול טשרניחובסקי, ש' בן־ציון, א"א קבק, אשר ברש, י"ח ברנר, גרשון שופמן, א"נ גנסין, דבורה בארון** ועוד רבים אחרים – שהם הבסיס לאותה מהפכה מופלאה, שבמהלכה נוצקו הבסיסים לסיפורת עברית ערכית.

בימים אלה ראה־אור כרך שני, הסיפורת העברית - בארץ ובתפוצה(**). המתייחס לתקופה של התבססות ארץ־ישראל כמרכז של הסיפורת העברית בתקופה שבין שתי מילחמות־העולם, ומעט קודם.

חזקי שקד
מלכודת הספר השלישי

גרשון שקד מביא תמציות של המהלכים הסיפרותיים יצירתיים, שהביאו לפרוץ אותה מהפכה מופלאה, מתוך שורשי סיפרות השכלה.

תחת הכותרת ז'אנר ואנטי־ז'אנר בארץ־ישראל סוקר שקד יצירות של **משה סמילנסקי, נחמה פוחצ'בסקי, מאיר וילקנסקי, יצחק לוינזון, י' שמי, יהודה בורלא, יעקוב חורגין, א' אריאלי־אורלוף, דוב קמחי, א' ראובני.**

הפרק הצומת או הפה תהי השכינה שורה: מוקדש לבולט ולחשוב בסופרים שכתבו ויצרו בארץ, **ש"י עגנון.** שקד מתמצת בפרק זה התייחסויות קודמות שלו לבחינת כיתבי עגנון, תוך מיון ענייני ותמציתי, ובבחינת הפואטיקה של עגנון, הרומאנים שלו, הנובלות והסיפורים־הקצרים.

בפרק האחרון לבנות ולהיבנות שולף שקד גלריה שלמה של סופרים נשכחים, ביניהם **עזרא המנחם, יעקוב הר־אבן, ישראל זרחי, אביגדור המאירי, יוסף אריכא, יהודה יערי, יצחק שנהר, יהושוע בר־יוסף** (ראה: מקור) ואחרים, שהטביעו את חותמם על תיאור השלב השני של הציונות, על שלב ההתבססות התרבותית של העברית בארץ־ישראל.

ערכית ביותר היא נקודת־המוצא של שקד, הנמנעת מלבחון את הסיפורת העברית במדרים של איכות, אולם בודקת את המרכיבים האנושיים של סיפורת זו, על סוגי ההתארגנויות הקבוצתיות ועל מידות הערכים של כותבים אלה.

דוגמה לניסוחיו של שקד נמצאת בהצגתו של **אביגדור המאירי**, תחת הכותרת אביגדור המאירי - בוהמיין ציוני, שעליו כותב שקד בסיפרו: **אביגדור המאירי הוא מן הדמויות הספגוניות בסיפרות העברית שבין שתי מילחמות־העולם. משורר, פיזמונאי, מנהל תיאטרון סאטירי, המצליף בשוער בת־רבים**

מספר ביאליק
בסיס ראשוני

במימסד הסיפרותי בבתי־העת הפרטי שלו „המחר". הוא שנוא־נפשם של אבות המימסד, אף־על־פי שאין בידם להתעלם ממנו. הוא רואה עצמו ממקורביו של ביאליק ומעדיפו על אנשי „כתובים" הקמים עליו.

„בהמיין זה, שבזמנו היה מקורב לימין הציוני, קיבל על עצמו בגלוי ובמובלע את ערכי תנועת־הפועלים. הוא החל כמספר סמי־דוקומנטרי. יצירותיו הראשונות הן סיפורים רומנטיים מזעלאים על העם היהודי במילחמת־העולם הראשונה: „תחת שמים אדומים" (תרס"ה), „קשת יעקוב" (תרס"ז). אחר־כך כתב שני רומאנים שבהם עלה בידו לתאר (בעזרת בריחה מעניינת של נתונים) את חוויותיו של קצין עברי במילחמה („השיגעון הגדול", תר"ץ) ובשבי („בגיהינום של מטה", תרצ"ב).

לא חלפו שנים רבות והוא כתב גם רומאן־התיישבות אידיאולוגי („תנובה", תרצ"ד). ברומאן זה שוב אין פניו לבריחה „אישית" (שמקורה בחוויה אישית) אלא לבריחה סטריאוטיפית.

השוני בין הרומאנים הוא השוני שבין רומאן נאטוראליסטי, המבוסס על עקרונות־בריחה מעניינים, ובין רומאן שהמפר הוא שקבע בו את עקרונות־הבריחה.

סופר עגנון
הבולט והחשוב

בהמשך דרכו ניסה ידו ברומאן היסטורי אידיאולוגי („מדוי של סוף־אמס", תשרז) וברומאן קריב ביותר אל מדע־בידיוני („המשיח הלבן", תשי"ח). כן אין לספוח על ספר סיפורים מאוחר („בין לילה ללילה", 1944) וכמה ברכים נוספים של פרוזה דוקומנטרית.

ספר זה של שקד מעניק לקורא את מימד העומק של ההתחשויות בסיפורת העברית, שבין שתי מילחמות־עולם, באופן קריא, ולא מדעי או עיוני מדי, מימד העשוי להבהיר לקורא בן־זמננו, לא מעט משאלות־היסוד של הסיפורת הישראלית בהווה הנוכחי שלה.

מעניין ומסקרן להמתין לספר השלישי והאחרון בסידרה, העומד בין השאר, להתמודד עם כמה משאלות־היסוד העכשוויות של הסיפורת הישראלית החדשה, ומסקרן עשרת מונים, אם יעמוד לו לגרשון שקד, הכוח, לבחון בעיניים אובייקטיביות, עם פרספקטיבה, את הערכיות האמיתית של תופעות שונות בסיפורת הישראלית.

בינתיים, ספר זה מומלץ ביותר.

עירה

הריקנות

המשורר **אברהם בן־יצחק (סונה)**, הנח־שב אחד מהמעולים שבמשוררים הארץ־ישראליים, לא פירסם בימי־חייו אלא שניים־עשר שירים בלבד, שהנודע בהם הוא אשרי הזורעים ולא יקצורו.

מופת־שירי זה של בן־יצחק לא הגיע מן הסתם לאוזניו של החרזן **דודו ברק**, שפירסם בימים אלה קובץ שירים, החמישי בתוך שש שנים.

ברק, שהחל את הקריירה שלו כמחבר תמלילים ללהקות־צבאיות ולזמרים, פירסם בשנת 1978 את קובץ שיריו הראשון איש הבשר – איש החלב(*) – קובץ שהיה בו קסם מלא הבטחה של משורר צעיר.

אלא שארבעת קובצי־השירה, שאותם פירסם ברק מאז ועד היום, לא מימשו את התיקווה.

בימים אלה ראה־אור קובץ שיריו החמישי של דודו ברק, תחת הכותרת אימת הריק(**). כל־כולו הוא מקבילה שירית לקובץ שיריו הראשון – מקבילה של חזרות מייגעות על פטנט שירי, שהפך לנדוש.

כבר בשיר הפתיחה חושף ברק את בעיית המשורר שלו: **הימלא שירה הימלא: / אשכיך כבדים ניטענים זירמם. / בתום עת הנזיר...** אחרי שהקורא הבין שאשכיו של ברק מלאו שירה, הוא מספר לקוראיו על „חמאת האושר" המצויה במוח העצמות, ועוד דימויים נוזליים.

שירתו של ברק נאגרת גם במקומות אחרים.

בשירו העונג הרך הוא כותב: **לחץ את פצע השיר, / את תוך המורסה הזאת המענגת / שפוך ברבים... לא רע, לא רע,** כביקורת־עצמית של ברק לערך ותפקיד שירתו.

לדודו ברק יש בעיות של תרמית־עצמית, והוא נעזר בשירתו כדי להציב אותן לפני הקורא. למשל: **על הגיבעה אתה ניצב. / בסיסגתה, / עם למד־הא שנותיך...** אבל מה לי כי אלין לעומתו, עם מס־דלת שנותיו?

וכך נמשך לו השיממון מלא הריקנות השירית של החרזן ברק, כולו עמוס במילים של בית־מירקחת, עד שהקורא האמיץ ובעל כושר הסיבולת מגיע לעמוד 26, ומגלה את שירים בקצה המילחמה. ומדוע שירים בקצה המילחמה? מן הסתם מפני שבארץ שיש בה מילחמות המשורר חייב להתייחס אליהן בשיריו (לא לדעת כותב שורות אלה).

משורר יונתן
מחאה שירית וחנופה

בשירים בקצה המילחמה, תחת הכותרת ויחי, המוקדשת **לגוני הרניק** ולאימו **רעיה**, מפגין ברק גראפומניה בנוסח של: **פתע קל ישמע ויאמר לי: בעת / קום וזקוף את ראשך – אל האוסף הבבי. / ואקום והנה ראות שתי עיני – / חי ליבי, / חי נפשי, / חי חיי.** ממש ביאליק של המגאלומאנים.

באיזה ספר־עזר למשוררים ברק קרא, מן הסתם, שעל משוררים לכתוב מחאות שיריות העוסקות בפשעים נגד האנושות. לכן חיבר את חריזתו וידך וידך בדם. בעיקבות הטבח בצברה ושאתילא. חריזה שכמותה ראויה אולי **לאריק שרון ולרפאל איתן.** והלאה נמשכת האפופיאה העצובה של ברק ומגיעה לבעיסבות רצח אמיל גרינצוויג, ולשיר־חנופה **לנתן יונתן.**

לא הייתי מתייחס לקובץ זה אילו לא היה מסמל תופעה חולנית בשירה־הישראלית: אדם שהיה לו מעט כישרון בקובץ הבכורה שלו, כישרון ההולך ומתמעט מקובץ לקובץ.

(*) דודו ברק – *איש החלב – איש חבשר; הוצאת הקיבוץ המאוחד.*

(**) דודו ברק – *אימת הריק; הוצאת אלף. 63 עמודים (כריכה רכה).*

(*) גרשון שקד – ***הסיפורת העברית – א. בגולה;*** *הוצאת כתר + הקיבוץ המאוחד (כריכה רכה).*

(**) גרשון שקד – ***הסיפורת העברית – ב. בארץ ובתפוצה;*** *הוצאת כתר + הקיבוץ המאוחד; 455 עמודים (כריכה רכה).*

מאת בן עמר

רגנל־פורטה

מי שיעיר למניעת נשירה מוקדמת

סוף סוף הגיע התכשיר
שכה רבים ציפו לו זמן כה רב

הרצון הנצחי של בני אדם להיות תמיד צעירים, אינו רק נחלת המין החלש. גם הגברים אינם ששים לגלות את גילם האמיתי. אמנם „כרטיס הביקור" של הזיקנה אינו תמיד דומה לגבי שני המינים, אולם ישנן תופעות שגברים ונשים כאחד נחרדים ממנו, ואחת מהן – נשירת שיער. באופן פרדוכסאלי, זוהי דוגמה בולטת, אע"פ שדבר זה אינו בהכרח ענין של זיקנה, בפרט כשהמדובר בנשירת שיער בטרם עת. המומחים למדע השיער ב„וולה" קבעו כי נשירת שיער מוקדמת – הן לגבי גברים והן לגבי נשים – שייכת יותר לתחום הבריאות ולא לתחום הגיל.

לאחר מאמץ של שנים, מחקרים ונסיונות, יצא ממעבדות „וולה" בשוויצריה „רגנל פורטה", ורבים רבים נשמו לרווחה.

עקרון הפעולה של תכשיר סנסציוני זה – מבלי לגלות את כל הסודות המקצועיים־מדעיים – הוא למעשה יסוד הגישה החדשנית: פעולה בעת ובעונה אחת על שלושת התחומים החיוניים לשיער יפה ובריא: השיער עצמו, עור הקרקפת והשורשים בעומק העור. דבר זה מבטיח את החיוב של הרצוי – שמירת בריאות השיער, והן את מניעת השלילי – כל התופעות הגורמות, בין היתר, לנשירה.

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 6-5-790114 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

נוי זה אריק שחף?

אריק שחף מוכר מכשירים אלקטרוניים ומכוניות לישראלים במינכן – **במחירי הנחה מדהימים!** כדאי לך לטלפן כבר מנמל־התעופה 365095/6 (089)

מודעה זו תזכה אותך בבונוס נוסף!

סדין החימום האנגלי
רוברה
במחיר הזה
רק ריבירה
בא בחשבון
החל מ-6000 שי
3 שנים אחריות. שיווק ושרות: זק"יש
להשיג בחנויות החשמל המובחרות וברשתות השיווק

(המשך מעמוד 23)

ישראל וכל הירי שלו היה ירי־תגובה על פעולות של צה"ל נגדו. לעומת זאת, יזם אש"ף התקפות קרקעיות על המובלעות לפני מיבצע ליטאני, ולוחמת־התשה שהתבטאה, בעיקר, בירי ארטילרי על רצועת חדאר בתקופה שלאחריו. מטרתו היתה להביא למיטוט הרצועה וכוחות חדאר ולגרום לבריחה של אוכלוסיה נוצרית.

מאחר שכושר העמידה והתגובה של הנוצרים היה נמוך, נאלץ צה"ל להתערב, כדי למנוע את כיבוש המובלעות, לפני מיבצע ליטאני (כפי שהיה בקיץ 1977), וכדי לשתק את מקורות הירי של אש"ף בתקופה שאחריו. ואז היה אש"ף מגיב בירי על ישובים ישראליים. כתוצאה מכך, ספגו יישובי הצפון הפגזות בשל הצורך להגן על רצועת חדאר שנועדה להגן עליהם.

בנוסף יצרה רצועת חדאר מתיחות עם יוניפי"ל ולעיתים אף עם המדינות החברות בו וכן גרמה למתיחויות עם הפלאנגות.

ענת אי־ודאות

חרי מילחמת לבנון חל שינוי בפעילותם של כוחות חדאר וכיום משמש צד"ל ככוח־עזר למשימות שיטור. חיילי צד"ל מאיישים מחסומים ומוצבים באיזור השליטה של צה"ל ועיקר תועלתם נובעת מהיותם בני־המקום ורוברי שפתו, מיכולתם להבריל בין לבנונים לפלסטינים על־פי טביעת עין והתמצאותם בסבך התעודות השונות.

מותו של הרב־סרן חדאר הטיל ענגה של אי־ודאות על מעמד כוחותיו, בעיקר בהקשר ליחסיהם עם המימשל והצבא הלבנוניים. לנושא זה חשיבות לא מעטה, משום שאם יוטל עליהם לשמור לבדם על ביטחון הדרום, הרי שמידת יעילותם תושפע במידה רבה מיחסיהם עם המימשל וצבאו.

בתקופתו של הנשיא סרכיס ניסה צבא לבנון לפעול נגד כוחות חדאר וראש המודיעין הצבאי הלבנוני דאז, הקולונל ג'ני עבדו, שלח סוכנים לדרום (כמה מהם נתפסו ונכלאו במיבצר של מארג־עיון).

לעומת זאת, מתן לגיטימציה לכוחות חדאר על־ידי המימשל המרכזי תקל על פעילותם באיזור. בחידתו של יורש לחדאר מושפעת על־ידי שיקולים אלה כאשר קיים ניגוד אינטרסים בין צה"ל לממשלה הלבנונית. צה"ל היה מעדיף שייבחר מישהו מאנשי חדאר או קצין לבנוני נוח לישראל אשר יעדיף במיקרה הצורך את האינטרסים של הדרום ושל ישראל על פני אלה של הממשלה בבירות (מה גם שזה עלול להתחלף).

המימשל המרכזי לעומת זאת, היה רוצה למנות קצין שנאמנותו אינה מוטלת בספק ולהפגין כושר שליטה בדרום, דבר החשוב לו כעת גם בשל לחצי האמריקאים עליו. אנשי חדאר עצמם היו מעדיפים שהמפקד החדש יבוא מתוכם. אולם ספק אם המועמד שהוזכר, שרבל ברקאת, מסוגל להיכנס לנעליו של חדאר.

בעייה אחרת שתעמוד בפני כוחות חדאר, אם יידרשו לשלוט לבדם בדרום לבנון, היא פעילות של הפלאנגות נגדם. פעילות של הפלאנגות נגד כוחות חדאר נבעה אמנם גם מהתנגדותם לחדאר עצמו, עקב היותו יוניי־קתולי ברתו (הפלאנגות הן גוף מרוני מובהק), וקירבתו לכמיל שמעון. אולם הסיבה העיקרית שבגללה התנגדו הפלאנגות לכוחות חדאר (וגם חיסלו את המליציה של כמיל שמעון) נובעת משאיפתן להיות הגוף היחיד המייצג את הנוצרים בלבנון.

גורם נוסף בקרב כוחות חדאר שחרה לפלאנגות במיוחד, היה גיוסם של שיעים ומתן נשק ביריהם. על רקע זה ניסו הפלאנגות בעבר לפגוע בכוחות חדאר ולחבל ביחסיהם עם האוכלוסיה השיעית.

אמנם ניתן יהיה להימנע מפריסת כוחות חדאר באיזור שמצפון לזהראני שיש בו ריכוזים גדולים של אוכלוסיה נוצרית ובסיסים של הפלאנגות. אולם גם בדרום יש כיסי אוכלוסיה נוצרית (כמו באיזור עיישיה־מחמודיה) ואוהדי הפלאנגות הנמצאים אפילו ברצועת חדאר המקורית. (כך, למשל, מהווה הכפר עין־אבל כשלושה קילומטר מדרום־מערב לעיירה השיעית בינת־ג'בייל שברצועת חדאר, מעוז של הפלאנגות, ורבים מתושבי הכפר הם חברי או אוהדי המיפלגה.)

הצעירים הנוצריים בצבאו של חדאר חשופים ברובם לחומר תעמולה של הפלאנגות ומעריצים את דמותו של בשיר ג'מייל. כל עוד פעלו כוחות חדאר באיזור מצומצם, או הנשלט על־ידי צה"ל ניתן היה לרסן את הפלאנגות. אולם אם יהיו פרוסים בכל הדרום לבדם, לא יוכל צה"ל למנוע ביעילות פעילות של הפלאנגות נגדם.

מנהיג „אל־אמל" ברי
תחילה, לבטל את החוזה הישראלי־לבנוני

ועימות בין כוחות אלה ובין הפלאנגות עשוי לגרום לדמורליזציה בתוכם.

אשלייה מתוקה

ב עייה נוספת נובעת מנוכחותו של יוניפי"ל בדרום־לבנון. אנשי האו"ם עוצרים את חיילי חדאר במחסומים, מאיימים עליהם בנשק ומחרימים את נישקם. כיום יכולים אנשי חדאר לעבור במחסומים אלה רק בליווי של צה"ל.

כל עוד ערוך האו"ם בדרום־לבנון, לא יוכלו כוחות חדאר לפעול שם ללא סיוע של צה"ל, ונוכחות האו"ם שם אינה תלויה, כידוע, בישראל. יתרה מזאת, כל עוד צה"ל נמצא שם הוא מרסן את אנשי חדאר ומונע מהם לפעול נגד האו"ם.

אולם הבעייה כבדת־המישקל ביותר היא מידת הנכונות של האוכלוסיה השיעית בדרום־לבנון לקבל כוחות אלה ולשתף עימם פעולה. סביר להניח שהשיעים בדרום לא ייטו לשתף פעולה עם גוף שהוא נוצרי בעיקרו ונתמך על־ידי ישראל וכל עוד יישאר כזה אין זה משנה אם יעמוד בראשו חדאר או מישהו אחר.

השיעים בדרום, או חלקם, עשויים לנקוט בלוחמת גרילה (או לשתף פעולה עם אש"ף בלוחמה כזאת) נגד כוחות חדאר — לוחמה אשר אנשי חדאר לא יהיו מסוגלים לעמוד בה. הימצאותם של שיעים בין אנשי חדאר לא תמנע פעולה נגדם, כשם ששיירות שיעים בצבא לבנון איננו מונע מאל־אמל ללחום בו.

גורם נוסף — כל עוד נמצא צה"ל בדרום, הוא מרסן את אנשי חדאר ומונע מהם לפעול נגד האוכלוסיה כפי שהיו רוצים לפעול. אולם אם יישארו שם לבד, הם עשויים להתעמר ולהתעלל באוכלוסיה האזרחית, מה שיעורר תסיסה בקירבה, ואף לעשות מעשים אשר האחריות להם תוטל על ישראל ואשר יקוממו את אוכלוסיית הדרום.

הרעיון שצה"ל יסוג וישאיר אותם לשמור על הביטחון בדרום אינו מתקבל בהתלהבות, בלשון המעטה, בקרב כוחות חדאר, החוששים, ובצדק, שהדבר יהפוך אותם ליעד עיקרי לגרילה (כיום הם נחשבים בעיני הגרילה מטרה מישנית והלוחמה מתרכזת ביעדי צה"ל).

הפירסומים שהיו לאחרונה על כוונת צה"ל לסגת מצידון ולהשאיר שם את אנשי חדאר עוררו אי־שקט בקירבם בדיוק מסיבה זאת. אנשי צד"ל שהביעו התנגדות לנסיגה של צה"ל מצידון (ביניהם קצין המיבצעים של כוחות חדאר, שבאל־סלאמה) העלו טיעון זה כאחד הנימוקים המרכזיים להתנגדותם לנסיגה.

מעבר לכל הבעיות הללו יש לכוחות חדאר בעיה בסיסית, המכריעה כנגד יכולתם לשמור על ביטחון הדרום: הם פשוט מעטים מדי. אלף או אפילו אלפיים חיילים לא מספיקים כדי לקיים ביטחון בדרום ברמה סבירה של יעילות (אפילו לא בגיזרה המערבית בלבד) וגם אם יכפילו את כוחותיהם — עדיין יהיו מעטים מדי.

לאור בעיית מקורות הגיוס העומדת בפני כוחות אלו אין גם סיכוי שבעייה זו תיפתר. לפיכך המסקנה המתבקשת היא, כי ההנחה שכוחות חדאר יוכלו לשמור על ביטחון הדרום לבדם ובכך לאפשר את נסיגת צה"ל איננה אלא אשלייה מתוקה.

נסיון לא־מעודד

ל פני שעוברים לדון בכוחות מקומיים מקרב השיעים יש מקום להערה בקשר לפלאנגות. ברור לחלוטין כי כל ניסיון להביא את הפלאנגות לדרום יגרום להתפוצצות בקרב האוכלוסיה השיעית בדרום, כפי שהיה בשוף.

אולם נשמעות עצות להעביר את האיזור שבין האוואלי לזהראני לשליטת הפלאנגות. איזור זה, הוא הרגיש ביותר המצוי בשליטתו של צה"ל כיום. יש בו אוכלוסיה סונית בצידון, בצד אוכלוסיה שיעית החיה בעיר ובכפרים שבאיזור. יש בו אוכלוסייה פלסטינית החיה בשני מחנות פליטים וכן אוכלוסיה נוצרית (כתוצאה מכך, כוחות צה"ל השוהים באיזור נאלצים לשמש כשוטרים ולמנוע מעשי־איבה בין העדות).

בקרב הכפרים הנוצריים שלאורך הגדה הדרומית של האוולי יש כמה בסיסים של הפלאנגות והניסיון עימם אינו מעודד כלל וכלל. אנשי הפלאנגות התעמרו באוכלוסיה הלא־נוצרית, התסיסו אותה והביאו את צה"ל לדרוש את פינוי בסיסם בכפר פאלוס (אם כי היו לדרישה זו גם סיבות אחרות).

בנוסף, הם נוהגים להמרות מדי פעם את האיסור שהטיל עליהם צה"ל שלא להסתובב עם נשק בצידון וכתוצאה מכך היו כבר כמה מיקרים של כמעט פתיחה באש בינם לסיורי צה"ל.

ההיגיון שולל את מסירת השטח לשליטתם: צריך לזכור את צברה ושאתילא.

מוסיקה

בהופנה חיה

מתכון בטוח

כל סוגי המתכונים הפכו פופולאריים בזמן האחרון. מדורי־סריגה ובישול מלאים בהם. בתחום שלי קצת קשה לספק מתכונים מדוייקים, אך לעיתים זה מתאפשר. הפעם רקחתי לכם מין מתכון שכזה: קחו מתופף אשר ניחן לא רק בחוש קצב מדוייק, אלא גם בתחושה טובה מאד; צרפו אליו נגן באס ונגן גיטרה אשר שולטים בקווים מלודיים ובאילתורים מעניינים; הוסיפו לשלושה נגן קלידים. אשר אחרי שנות ניסיון בארץ ובחו"ל מגיע כבר עם השם המוביל בתחום זה בארץ.

את ארבעת המרכיבים האלה הצמידו היטב דרך כל מיני חוזים, ציוד, הפקות וכמובן, חיבה הדדית. בשלו אותם על אש קטנה במשך זמן מה, דרך אולפני הקלטה, טלוויזיה ובמות ואז תנו להם לרוץ, ללא תכנית. בערב משלהם, שבו ינגנו קטעים מקוריים בסגנון האהוב עליהם, פיוזין. זהו מתכון בטוח, שלא יכול להתקלקל.

וכן אמנם היה, במרתף העליון של בית־ליסין, עת הופיעה שם להקת ברוש.

יושבים חזק. הברושים, כפי שמכנים אותם מקורבים, הם איקי לוי בתופים, יוסי מנחם בבאס, שמוליק בודגוב בגיטרות ודריו מלכי בסינתסייזר. ההרכב השתנה מעט בשנים האחרונות עד לקביעותו היום והתרחב מליווי של אריאל זילבר ויגאל בשן להיות הרכב ההקלטות המבוקש ביותר בארץ. הם מיקצועיים, מנוסים, יושבים חזק על כל מיקצב.

העיבודים שהציגה הלהקה היו קלאסיים בסגנון מורכב וצפוף זה. כמה גווני גיטרה מרשימים שהפיק בודגוב וכושר המצאה ואילתור מעולה של דריו מלכי על הג'יופיטר 8 הובילו בביטחה את הערב למהלך וסיום מוצלחים.

להקת „ברוש"
מיקצועיים, מנוסים, ממוקצבים

צלילי מודרניים

האור המוביל

פייר בולז (59) הוא תופעה מיוחדת בתחום המוסיקה המודרנית. הוא הצהיר כי יהיה המלחין הראשון בהיסטוריה שלא תיכתב עליו ביוגרפיה. כאשר כתבה עליו לבסוף ג'ואן פייסר ביוגרפיה, היא נקראה בולז: מלחין, מנצח, חידה. כזהו בדיוק פייר בולז.

בולז צמח מילדות מורכבת לבגרות כמלחין אוונט־גארדי באירופה שלאחר מילחמת־העולם. דמותו המורכבת, קשיחותו ונחישותו בעניני שליחות מוסיקלית, משכו אחריו מעריצים וחקיינים רבים.

תחת השפעה עמוקה של המלחין אנטון וברן, פיתח בולז צורות הלחנה מקוריות ומהממות, שהותירו רבים בפיות פעורים. רגישותו ואהבתו הרבה לפרוזה הצרפתית הולידו יצירות מיוחדות המשתמשות בטכסטים של מאלארמה, שאר ומישו.

שנות ניצוחו על הפילהרמונית של ניו־יורק ופעילויותיו החיצוניות, באירגון מיפגשים וקונצרטים של מוסיקה מודרנית במועדונים בווילג' ובמסגרות לא פורמליות אחרות, עוררו מחלוקת חריפה בין רבים.

כל דור המלחינים אחרי שנברג וווברן התקשרו באיזשהו אופן לפייר בולז: התקרבו והתרחקו חליפות, נרחפו, נרמסו אחרי שרוממו, התחברו ואחר שנאו. השמות רבים וכוללים את סטראווינסקי, רנה לייבוביץ', אוליבייר מסיאן, קרלהיינץ שטוקהאוזן, מילטון באביט וג'ון קייג'.

רובד אחר רובד. נוסף לביוגרפיה המומלצת בחום (היא יצאה בהוצאת שירמר, ניו יורק, בשנת 1976. בארץ ניתן לנסות להשיגה דרך סטימצקי.) אני מפנה את תשומת־הלב להקלטה חדשה אשר ביצע בולז לאחרונה, של יצירתו פליי סלון פליי (רובד אחר רובד). זהו אלבום כפול, המוקלט על שלושה צדדים בלבד, דיגיטלית, בחברת אראטו (יבוא — איסטרוניקס).

מכיוון שעברו כבר שנים אחדות מאז הלחין בולז יצירה כלשהי, מהיותו מודע לשינויים, שאינם לרוחו, בנופי המוסיקה העכשווית, זוהי יצירתו הגדולה ביותר עד היום. היא נכתבה בין השנים 1957 — 1962 ומורכבת מחמש קומפוזיציות לקול סופראן ותיזמורת, המגלה, רובד אחר רובד, פורטרט של מאלארמה וגם של... בולז עצמו. מומלץ ביותר.

מה נשמע

יפאנים בקוטב הדרומי

● חלוץ מוסיקת הפופ האלקטרונית ואנגליס (מרכבות האש, נעדר, בלייד ראנר) שוקל חזרה להופעות חיות. מרובר בקונצרטים אשר יכסו לא רק את אירופה, שבה יושב האמן, אלא גם את ארצות־הברית וקנדה. בימים אלה נהנה ואנגליס מהצלחת ענק בשוק היפאני, עם פס־הקול שלו לסרט אנטארקטיקה, המספר על מישלחת יפאנית לקוטב הדרומי בשנות ה־50. האלבום זינק לעשרת המקומות הגבוהים במיצעד היפאני רב־העוצמה. בשלב זה אין תיכנונים להפצתו מחוץ ליפאן.

תקליטים

על פני האדמה, הרוח והאש

להקת „אדמה, רוח ואש" — יקום חשמלי; סי־בי־אם

לתקליט הזה האזנתי יחד עם איתי זילבר, נגן הבאס המלווה בימים אלה את אריאל זילבר וממשיך במקביל את עבודתו עם להקת ליפסטיק. „אין להקה שאני מעריף על פני אדמה. רוח ואש," אמר לי.

ובכל זאת, מה עם הטענות כלפיהם שהם נגררים לשימוש בטריקים חדישים של מכשירים אלקטרוניים שידליקו יותר בקלות את רחבת־הריקודים? מסביר איתי: „זה נכון שהם משתמשים בתופים אלקטרוניים וכל מיני טריקים של הפקה, אך הקישוטים של נגן הבאס, הצליל המיוחד רק להם בהרמוניות קוליות שכולם מחקים, קולות השירה הנפלאים של הזמרים המובילים, כל אלה תמיד מחזיקים את הלהקה הזו צעדים רבים לפני כל היתר בסגנון הפאנקי המיוחד הזה.

גם בשירים שנבנו במתכון להצליח כלהיטים, דוגמת מאגנטי ורוח של עולם חדש הם לא מוותרים על עיבודים מיוחדים, הבורחים בעדינות מהקצב, ומייד חוזרים, ומהנים בצורה לא רגילה."

לסיכום, אני מרגיש שיחסית לתקליטם הקודם, חזרו חברי־הלהקה במהירות לרמתם הרגילה, ואני מקווה שמכאן הכיוון הוא שוב רק מעלה.

בקרוב אצלנו

להקת „ג'ולוקה" (זיעה בסווהילית) — תחינה/תפילה אפריקנית; איסטרוניקס

דרך עליות וירידות מוסיקליות מציגה באוזנך להקה דרום־אפריקנית, המורכבת מלבנים ושחורים, מיסמכים כואבים, באנגלית ובשפת הזולו. הם שרים־צועקים על הטבע, על האדם, על האפליה ועל הכאב.

הם גם עוסקים בתיקווה, אחרת לא היו מתמידים להוציא ארבעה אלבומים ולסייר ברחבי־העולם, על סף הצלחה מיסחרית עולמית.

המוסיקה איננה מתוחכמת, וכאילו מערבת מוסיקה אפריקנית עם מערבית.

כמה שורות מאחד השירים יסבירו היטב את החשיבות בהקשבה מרוכזת למאמרי חברי הלהקה: אבן אחר אבן האימפריה מתמוטטת/לבנה אחר לבנה היא נסדקת ומתקפלת/חלומות של רוחות רפאים מתכוכות בגזענות/נקמה בעשב הפילים/מישהו נגע בארון המשקאות החריפים/היא בטוחה שמישהו נעל את נעליה/מסביבה מהומה ואנרכיה/אור והיגיון הובסו.

נשמה סינתטית

דאריל הול וג'ון אוטס — רוק ונשמה, חלק ראשון; איסטרוניקס

צמד זה קיים כבר 12 שנה. דף שמתלווה לאלבום מצהיר, כי שירים הם רבריו־חיימים של חיינו, פס־הקול של זכרונותינו.

זה נכון שהם מצליחים כל שנה לשגע את אמריקה בכמה להיטים, אך אלינו הגיעו רק לאחרונה, עם טורפת גברים ועיניים פרטיות. רק אז התחילו בארץ להאזין ביסודיות לביצועיהם.

אם אתם מאוד אוהבים את שירי הצמד — קנו. אם לא — ותרו ללא היסוס.

אין להם מה להפסיד

ארבע הספגות — חזרה במקום אליו אני שייך; איסטרוניקס

לחברת התקליטים טאמלה מוטאון סיגנון נשמה מיוחד. במשך שנים ריכזה את היוצרים המיקצועיים והמצליחים ביותר בתחום זה אצלה. שתי דוגמות הם ליונל ריצ'י וסטיבי וונדר.

ארבע חפסגות היא להקה אשר זכתה בהצלחות רבות, בחברה זו. היום, בתקליטם האחרון, באמת אין להם מה להפסיד.

הוא יצליח בשוק מוגבל של ריקוד־רחוב וטייפים ניידים, אך הוא אינו מגיע לרמת האלבומים האחרונים של ריצ'י ואחרים.

המדיר מעניק לתקליטים חמישה צינים, לפי הדירוג הבא: תו אחד — רע; שני תווים — חלש; שלושה תווים — בסדר; ארבעה תווים — טוב; חמישה תווים — מצויין.

ארי פרנקל

ביתה של ורדה טלמור ברחובות הוא בית־מיקדש לעצמה — עכשיו, כשנגמרו הקירות התחילה האמא הבוהמית לצייר גם אנשים אחרים

ורדה אוהבת את עצמה

ש לה שיער שחור וקצר, עיניים חומות מרצדות והרבה איפור מסביב לעין. קו־המיתאר של שפתיה מודגש בעיפרון כהה, המשווה לה מבט קשה במקצת. היא אוהבת לענוד הרבה עדיים ולפעמים נראית כמו חנות־תכשיטים מהלכת. כששואלים אותה מה היא עושה היא משיבה שהיא „עוסקת בציור".

ורדה טלמור מרחובות, היא דמות שכולם מכירים, היא אשה, אמא ועקרת־בית, שמאז ומתמיד למדה ציור בחוגים ואצל מורים פרטיים, כמו אליהו גת ורחל שביט.

כשראה אליהו גת את שתי עבודות־תיה הראשונות בצבע, שצירה בצורה חובבנית למדי, אמר לה: „ממך תצא פרוש הדבר לרשום את הנושא עד שאתה יודע אותו בעל־פה ויכול לצייר אותו גם בעיניים עצומות.

„בבית־הספר לומדים לראות את הכל, מכל ההבטים. שם גם למדתי אצל משה פרופס את תורת הצבע, את הציור בצבע ואת הזיקה שבין הציור של האמן ובין המקום שבו הוא חי, גר וצומח. הוא גם הפנה אותי לסיפרות מיקצועית, ולו אני חייבת תודה על כל מה שהיקנה לי.

„הכל משתקף בפנים ובגוף, ולכן אני אוהבת לצייר בני־אדם, כי אני אוהבת אנשים, וזה תמיד אתגר. כל זמן שהאדם חי, ולא חשוב אם זה בצרפת, יפאן, הודו או ישראל, אופי האדם מורכב מאותם מרכיבים כמו אהבה, קינאה, ידידות, טוב־לב ורוע־לב. אני מנסה לצייר את הנשמה שמשתקפת וזה אתגר לראות אם אני מצליחה."

בעל גלריה, שראה את ציוריה של אבני בתל־אביב, לפני ארבע שנים, קפצה כיתה והתקבלה, ישר, לשנה השניה. כאשר ראה יעקב וכסלה, מנהל המכון, את העבודות שהגישה כדי להתקבל ללימודים, אמר לה, שאם היא רושמת כפי שהיא רושמת, אין לה מה לעשות בשנה הראשונה.

ורדה היתה היחידה שסיימה את בית־הספר בשלוש שנים ולא בארבע.

ורדה, כשסיגריה נעוצה בין אצבעותיה: „אני אוהבת לעשות כל דבר בצורה יסודית ומוגדרת. בבית־הספר יש מיבחר של מורים, והיתרון הוא בכך שאת לא מושפעת ממורה אחד, אלא לומדת מכולם: קומפוזיציה, רישום, תנועה, רישום אנטומי, טכניקה נקיה והתייחסות מיקצועית לעבודה.

חמש פעמים בשבוע היתה ורדה נוסעת מרחובות לתל־אביב, כדי ללמוד במכון אבני, חמש שעות כל יום. זה היה כמו בולמוס, כאש בעצמותיה.

„סוניה נטרא, פסלת ומורה לרישום אנטומי, אמרה לי שאני כישרון ולכן מצפים ממני, עניתי לה — סוניה, אל תבהילי אותי, כי זה מפחיד שמצפים מארם."

ורדה מציירת רק את מה שהיא אוהבת ואת מה שמדבר אליה: „אני אוהבת לצייר את האדם על כל הניואנסים שלו, הבעת הגוף, נינוחות הגוף, מתח פנימי, מימיקה של הפנים, חיוך, אכזבה, התמרמרות, כעס ומאוויים. זה שונה אצל כל אדם.

אמא בבית אבל היא נמצאת בחדר־עבודתה, מציירת ומציירת ללא הרף. הילדים לא מתלוננים. הציור כאש בעצמותיה והילדים התרגלו לכך שאסור להפריע לה בעבודתה.

בעיתון פארי־מאץ' הצרפתי ראתה ורדה את הדמות היפה שכבשה את ליבה.

אש בצבע, ואם תעבדי בצורה רציונית, תגיעי תוך שנתיים לרמה של תערוכת־יחיד."

„הטעות היחידה שלו היתה שהגעתי לכך בתוך שנה," אומרת ורדה, וזאת לא שחצנות.

כשהתחילה ורדה ללמוד במכון

המודל הכי טוב

הוא אני, אומרת ורדה. זאת הסיבה שאני מציירת את עצמי ועובדה היא שהרבה ציירים, בזמנים שונים, רצו לצייר אותי. אני לא בוהמית, אני לא אנרכיסטית אני לא חלק מהעדר, מצהירה ורדה, האומרת שהציור הוא כאש העצורה בעצמותיה.

מכנסיים עם רוכסן פתוח

מה משפיע עלייך בבחירת הלבוש? "אני לא יכולה להגדיר ולנתח זאת. אני רק צריכה להרגיש את ההבעה והתנועה בכל גופי ואצבעותי, ואז הציור מתחיל ללכת."

ורדה נוהגת לשתות בבוקר שני סיפלי קפה, מתאפרת כדי להרגיש יפה, ומתיישבת לצייר. "אם זה יום טוב אני נכנסת לריכוז ושוכחת את עצמי. אם זה יום לא טוב אני קמה ומסתובבת כמו רוחרפאים בבית או שהולכת, לבסוף, לחברה. אני יכולה לצייר בכל שעה, בבוקר, בצהריים או בלילה. אין לי שעות."

את מציירת את עצמך די הרבה. מדוע?

ורדה אינה מופתעת מן השאלה: "קודם כל, אני נמצאת שם, בחדר־עבודתי, ואין לי צורך במודל מיקצועי. נוסף לכך, אני חושבת שאני מודל טוב. עובדה שהרבה ציירים רצו לצייר אותי. אני גם סקרנית לראות איך אני יוצאת בציור. האם אני אוהבת או מאוהבת בעצמי? אין לי תשובה. כי אף פעם לא ניתחתי את עצמי."

מדוע בתמונותיך את תמיד בחולצה פרומה או במיכנסים שהרוכסן שלהם פתוח?

בטכניקה מעורבת של טמפרת ביצה ושמן. זוהי טכניקה שפותחה על־ידי האחים ואן אייק, במאה ה־15, כדי להתגבר על בעיית הפיצוצים בציור.

באחד הימים עיינה ורדה בשבועון הצרפתי פארי־מאץ'. היא ראתה צילום צבעוני של אשה יושבת. "היה באשה הג'ינג'ית־כלונדינית הזאת משהו מעניין, מין הבעה פנימית של הגוף ושפתיה המלגלגות היפנטו אותי.

"הצילום מאוד מצא חן בעיני והחלטתי לציירו. לקחתי עץ דיקט בגודל 61 על 63 והתחלתי לצייר. עבדתי על הפורטרט ארבעה שבועות בטראנס של בין 7–11 שעות ליום, כשהטכניקה היא מעורבת, שמן ו־טמפרה פולימרית.

התוצאה היתה מדהימה ביופיה.

ורדה, שאיננה דוברת צרפתית, ביקשה עם סיום הציור לדעת מי אותה אשה. מפני שרצתה לשלוח לה את צילום הציור. כשאמרו לה שזאת איזבל הופר, השחקנית, היא לא בדיוק ידעה מי זאת. במיקרה, באותו שבוע, צפתה ורדה בסרט צרפתי, והנה אותה הגברת על המסך.

"הראש שלי בציור!"

את, מה שנקרא בוהמית?

"אם בוהמית זה לחיות ללא רסן, להתלבש בבגדים מסמורטטים וללכת יחפים, אז אני לא בוהמית. אני לא אנרכיסטית, אבל אני לא חלק מהעדר. חברה שלי שאלה אותי פעם איך זה להיות יוצאת־דופן, עניתי לה שאני לא יודעת איך זה להיות אחרת.

"גרפולוגים אמרו לי שאני אינדי־ווידואליסטית, נונקונפורמיסטית אמיתית מהסוג שמנתץ אלילים. באתי הביתה ובדקתי במילון מה זה."

האם הרגשת שחל בך שינוי מאז שהתחלת לצייר?

"כן, במפורש כן. זמני הצטמצם פיסית, סדר עדיפויותי השתנה. פעם אירחתי המון, היום פחות וכשאני במיטבח, הראש שלי בציור."

ומה אומרים הבעל המישפטן והילדים על אמם שהפכה ציירת ידועה?

"מדי פעם יש תלונות על כך שאמא נגזלת מהם, ושבעצם היא בבית, אבל היא איננה. הם משתדלים לא להפריע לי, הם מה שנקרא סובלים בשקט ומתוך גאווה."

וחבריך?

"על אף שרובם היו סקפטיים ואמרו — נו, נראה מתי יצא לה הג'וק מהראש, עכשיו הם מודים שלוורדה טלמור יש כישרון.

אורנה גלזן ■

פרומה ומסודרת

כך אוהבת ורדה את עצמה. פרומה בציורים ומסודרת בחיים: "אני מגלה בציורים טפח ומכסה טפחיים. את החלקים המוצנעים של הגוף, אני מסתירה, כי זה ענייני הפרטי." אבל חוץ מזה, היא מציירת את האדם על כל הניואנסים שלו.

"אולי כדי לגלות טפח ולכסות טפחיים. את החלקים המוצנעים של הגוף אני מסתירה, כי זה ענייני הפרטי בלבד. אני אוהבת לצייר בגד פרום, כי כך מתאפשר לי לצייר גם בד וגם גוף, שהם שתי טקסטורות שונות."

פורטרט של הג'ינג'ית

ורדה מחליטה לעיתים תכופות לצייר ציור בגוון בהיר, אבל התוצאה הסופית היא גוונים כהים. היא מציירת

סרטים להיות – בפעם השנייה

כאשר יצא אל המסכים סירטו החדש של ארנסט לוביטש להיות או לא להיות, בשנת 1942, הוקמה באמריקה צעקה גדולה. היו שטענו שזה חוסר טעם וגסות־רוח, סרט שאסור היה בשום פנים ואופן לעשות תוך כדי מילחמת־העולם השנייה, שכן לוביטש עשה קומדיה, קומדיה ארסית, יבשה וסארקסטית. האשימו אותו הסאטירה, כדי להילחם נגד מיפלצתיות מישטרים בתקופה שלנו, ולראיה הרגישות שה־מישטרים הללו מגלים בכל פעם שמלגלגים עליהם, מותר לתקוף אותם, מותר לבקר אותם, מותר להילחם נגדם, אפילו. אבל כשמישהו צוחק מהם, הוא רוכש את שינאת הנצח שלהם.

34 שנים אחרי שנעשה הסרט, ולמרות כל ההתנגדויות המתחסדות, להיות או לא להיות הפך להיט קופתי של ממש, גם במדינה שחלק גדול מאוכלוסייתה הם קורבנות הנאצים, ורבים מהם ילידי פולין. המדינה היא כמובן מדינת ישראל, והסרט שהוצא אל המסכים בקיץ 1976 ברחילו ורחימו, כדי לשמש פקק לקולנוע גת בתקופת המישחקים האולימפיים במונטריאול, נשאר על המסך במשך שמונה חדשים רצופים. הכניס הרבה יותר כסף מכל מיני סרטים חדשים באותה השנה, והוכיח שהוא יכול להצחיק, לברר ולספק מוסרי־השכל שנים רבות אחרי שעורר את חששותיהם של הצדקנים.

בינתיים. השתנו הטעם ואמות־המידה המוס־ריות. והוכחה לכך משמשת הצלחתם המסחררת של סירטי מל ברוקס.

פרות קדושות. ברוקס, הקומיקאי היהודי מברוקלין, שעשה קאריירה תחילה ככותב בדיחות לקומיקאי אחר, סיד סיזר (אותו אפשר לראות בימים אלה כדודו של אליוט גולד במעבר לנשר ברוקלין). אחר־כך השתתף ברוקס, כבדחן, בהקלטת תקליטי להיטים של הומור על דמות של אדם בן 2000 שנה המתבונן מנקודת־הראות של תקופת היוולדו, על העולם שבו אנו חיים היום. לבסוף הגיע ברוקס אל המסך שהוא מלגלג על האומה הפולנית הנתונה תחת המגף הנאצי, ובכלל שאי־אפשר להעלות על הדעת שיש משהו מצחיק בפירר ובקלגסיו, שהם הצד המפסיד בקומדיה הזאת.

לוביטש, הנחשב בעיני רבים גדול הסאטירי־קנים שקם אי־פעם לקולנוע, ניסה להתגונן. „לא היתה לי שום כוונה ללעוג לפולנים, זאת סאטירה על שחקנים ועל הרוח השפלה של העם הגרמני. אמנם זאת פארסה, אבל לדעתי היא נאמנה הרבה יותר למציאות מכל הרומנים הכבדים והיומרניים על נושא זה.

„יותר מדי פעמים, לטעמי, הציגו את הגרמנים כעם שבוי בידי כנופיה של פושעים, עם שניסה בכל כוחותיו להתנגד והתקומם נגד הרודנים. מעולם לא האמנתי בכך, ועכשיו כבר ברור לכל, שרוח ההתנגדות במחתרת לשילטון, לא היתה קיימת כלל אצל הגרמנים." במלים אחרות, שהם נושאים כולם באשמה, באותה המידה.

שניות הנצח. באותו זמן, התקבלו דבריו של לוביטש בספקנות. אבל הזמן הוכיח שהצדק היה עימו. ראשית, אין חץ מורעל יותר מן הגרזל והוא ירוע כמי שמחפש פרות קדושות כדי להתעלל בהן.

כ־25 שנה אחרי לוביטש, עשה ברוקס סרט בשם המפיקים שבו סופר על שני רמאים המתכוננים לגרוף הון בברודווי מהפקת מחזמר בשם אביב עם היטלר, קומדיה מוסיקלית על הפירר וחתיכותיו.

טעם טוב או טעם רע, הסרט עשה את ברוקס לשם־דבר בקולנוע, ומשם הוא החל ללכת רק על גדול: אוכפים לוהטים, פרנקנשטיין הצעיר, סרט אילם, מתח גבוה או תולדות העולם פרק א' היו כולם פצצות־צחוק, אבל עם מטרות צנועות יותר. הבריחות היו על חשבון הוליוור, על סירטי־אימים ועל היצ'קוק, על מערבונים ועל סרטים היסטוריים.

כבר אז היה ברור כי במוקדם או במאוחר יחזור היטלר לתמונה. כבר בתולדות העולם העלה ברוקס באלט פנטסטי שהוקדש כולו, בסיגנון הסרט המוסיקלי של ימי אסתר ויליאמס, לאימי האינקוויזיציה.

מכאן, הדרך לגירסה מחודשת של להיות או לא להיות היתה קצרה. אם כי ברוקס אינו מסכים שמדובר בגירסה מחודשת. „סיפורים קלאסיים שמוסרטים מחדש אינם גירסה מחודשת, זאת רק הצגה נוספת של יצירות העומדות בפני עצמן. האם אפשר לומר שריצ'ארד ברטון הציג בתיאטרון גירסה מחודשת להמלט של לורנס אוליביה?"

יצירת המופת. מובן שההשוואה היא לשם המליצה בלבד, משום שאם להיות או לא להיות

רוברט סטאק ג'ק בני ומשתתפי הגירסה המקורית
לוביטש הגאון

ג'רג ג'יינס, מל ברוקס וג'רג' וינר בגירסה החדשה
ברוקס המצחיקן

אן באנקרופט וטים מאתיסון
בין הבעל והמאהב

מל ברוקס רוקד בתפקיד פרדריק ברונדקי ב„להיות או לא להיות?"
בין האינקוויזיציה והפירר

מפצחי הקופות של 1983

התנ"ך לעניני בידור של העיתונות האמריקאית, וראייטי, נוהג להוציא מדי שנה סיכום של הישגי הקולנוע ב־12 החודשים האחרונים, ולצידם סיכום של הישגים בכלל. שיהיה ברור, לא מדובר כאן באמנות, אלא בעניין רציני: כסף. איזה סרט הכניס כמה, איך ולמה.

מה שנוגע לשנת 1983, אין חדש תחת השמש. האלוף שהיה הוא אשר יהיה ג'ורג' לוקאס. זאת הפעם הרביעית שהוא ניצב במקום הראשון, אחרי 1977, 1980 ו־1981. הצלחתו השנה, היא כמובן שובו של הג'די. אחריו, טוטסי, הקומדיה המוצלחת ביותר בכל הזמנים, לפחות במה שזה נוגע לקופה. מקום שלישי, משנה מקום. משנה מזל. הקומדיה השניה בכל הזמנים. ובהמשך, מישחקי מילחמה, סופרמן 3, פלאשדאנס. להישאר בחיים (סרט של ג'ין טראבולטה שביים סילבסטר סטאלונה), אוקטופוסי, מר אמא ו־48 שעות.

זה הסדר לפי המיספרים האבסולוטיים, אבל צריך לקרוא כאן בין השורות. כי לצד עסקות כדאיות להפליא, כמו פלאשדאנס, שהפקתו עלתה פחות מ־10 מיליון דולר, ואילו ההכנסות יותר מ־36 מיליון, יש גם עסקות מפוקפקות, כמו סופרמן 3 שהפקתו עלתה כנראה (קשה לקבל מיספרים מדוייקים) יותר מ־36.4 מיליון הדולארים, שהוא הכניס.

ועוד צריך בתוך הרשימה הזאת, לברוק את תאריך יציאתו לשוק של סרט, כי אם סרט כמו גאנדי, שהפצתו החלה ברצמבר 1982, הכניס עד היום 24.5 מיליון דולר, והוא ניצב במקום ה־18, לפי סדר ההכנסות של השנה האחרונה, הרי הצלחתו פחותה בהרבה מזו של מכת פתע. האחרון בסירטי קלינט איסטווד, שניצב שני מקומות אחריו, עם 1.5 מיליון פחות הכנסות, אבל כולן נכנסו לקופה תוך חודש אחד בלבד. ומי יודע כמה עוד יתוסף על כך בשנה הבאה.

עד כמה קשה למצוא קשר בין הדירוג הזה לחוות־הדעת של הביקורת ניתן ללמוד מגורלם של שני סרטים. זליג של וודי אלן, הנחשב אחד הסרטים הטובים של השנה, נמצא במקום ה־52 בלבד (6.5 מיליון), ואילו סרט אחר, בשם הרוח הנכונה (על פיתוח תוכנית החלל ואנשי החלל הראשונים), שהפקתו עלתה 27 מיליון דולר ושהופיע כמעט בכל רשימות „עשרת הנבחרים" באמריקה. ניצב במקום ה־56 (6 מיליון דולר).

אמנם שני הסרטים יצאו לשוק רק בחודש אוקטובר והם עוד יכולים לתקן את הישגיהם, אם כי בחוגי המיסחר הקולנועי אין מכירים הרבה תקדימים כאלה.

נבחרי כל הזמנים, הצמד לוקאס־שפילברג השתלט שם על הצמרת באורח בלעדי, ואין להם אפילו צל של תחרות. במקום הראשון כמובן אי־טי (של שפילברג), אחריו מילחמת הכוכבים. מקום שלישי לשובו של הג'די. והאימפריה מכה שנית (שלושה סרטים של ג'ורג' לוקאס). מקום חמישי — מלתעות של סטיבן שפילברג, ומקום שישי — שוודי התיבה האבודה שביים סטיבן שפילברג והפיק ג'ורג' לוקאס.

כל הסרטים הללו, בלי יוצא מן הכלל, הכניסו כבר יותר מ־100 מיליון דולר, ונא לזכור שאין זה סיכום של מחיר הכרטיסים בקופה, אלא רק החלק שמגיע לבעלי הסרט, אחרי שבתי־הקולנוע ניכו את חלקם (שהוא בערך מחצית מחיר הכרטיס).

ששת הסרטים הללו הכניסו ביחד, עד היום, 960 מיליון דולר ומוסיפים על כך את הסרט במקום ה־11. מיפגשים מן הסוג השלישי (גם הוא של שפילברג), כך עוברים השניים את מיליארד הדולר, בחמישים מיליון שלמים. ונא לזכור שמדובר בשנים שלא הגיעו עדיין לגיל 40.

נחשב יצירת מופת, ובצדק, הרי זה לא בזכות הסיפור של מלכיור לנגיאל, שאיש אינו זוכר עוד היום, אלא בשל הסיגנון העילאי של ארנסט לוביטש. את עבודתו של לוביטש אפיינו הקפדנות והדיוק. היה זה לוביטש שטבע את המושג ש"לכל סצינה יש רק מקום נכון אחד, שממנו צריך לצלם". כך אפשר להמשיך ולומר שיש רק דרך אחת שצריך לבצע את הסצינה, רק מקום אחד שבו היא יכולה להתחיל ורק מקום אחד שבו עליה להסתיים, ולוביטש ידע את כל הדברים הללו על בוריים.

המילה המדוברת. מה לכל זה ולמהדורה החדשה של ברוקס? תכף, להבדיל מלוביטש,

מל ברוקס ואן באנקרופט
ג'ורג'יה בפולנית

ברוקס היה ונשאר במידה רבה, אמן המילה המדוברת, בעיקר כאשר מבחינה חזותית הוא מעין פלגיאטור מודע, בכוונה תחילה, המשתמש בציטטות מכל תקופות הקולנוע, כדי להמחיש את רעיונותיו.

סרט זה, מופק על־ידי חברתו, ברוקספילמס (שעשתה גם סרטים כמו איש הפיל, ופראנסס) וברוקס משמש רק כשחקן, כאשר רסן הבימוי נמסר לאלן ג'ונסון, האיש שהיה עד היום כוריאוגרף בסירטי ברוקס, הרקיד את היטלר בהמפיקים והקפיץ את כל מכשירי העינויים של האינקוויזיציה בתולדות העולם.

והתוצאה מורגשת היטב. רוב המעלות שיש בסיפור באו לו בירושה. הישר מן הסרט הישן: הסיפור על להקת תיאטרון בווארשה הכבושה שהופכת לתא מחתרת ועוזרת ללכוד בוגד, ההברקה של השימוש בהצגה בתוך סרט הגולשת להצגה בתוך החיים עד שאין עוד לדעת מה ממשי יותר, החיים, הסרט או ההצגה, הדמויות המרכזיות של שחקן קנאי החולם לשחק את המלט, ואשתו השחקנית הזוהרת, הקציץ הצעיר יפה־התואר, המאוהב באשה והנלחם בנאצים.

אפילו הבדיחות המוצלחות ביותר בסרט, באו לו מידי לוביטש. "מה שהוא עשה לשקספיר אנחנו עושים היום לפולין," אומר קולנל אס־אס על השחקן הפולני שהוא גיבור הסרט. והאיש שלו נאמרים הדברים, אינו אלא השחקן עצמו, המחופש לבוגד בשירות הנאצים.

במילים אחרות, עד כמה שהדבר נוגע לתולדות הקולנוע, אין צורך לדאוג לתהילתו של ארנסט לוביטש או ליוקרת הסרט שעשה. כבודם במקומם מונח.

לעומת זאת, צריך להודות, גם אם לא נעים, שהסרט החדש הוא מצחיק מאוד, משום שמל ברוקס הוא מצחיק מאוד, ומשום שרעייתו בחיים, אן באנקרופט, המגלמת את רעייתו בסרט, היא שחקנית ממדרגה ראשונה. זה נכון שהסרט נראה הרבה מאוד פעמים כמו ציטוט בריחות המקור בתוספת הסברים למי שאינו מבין (לדוגמה המונולוג שבשמו נקרא בסרט, כפי שהוא מוגש על־ידי ברוקס, חסר את כל התיחכום והפיקחות שאפיינו פעם את הופעתו של ג'ק בני באותו התפקיד). ומה שנראה אצל קארול לומבארד טבעי — הקלילות, השנינות, ההברקות הקופצות מזווית הפה כאילו היו הערות ביניים מקריות בלבד — את כל זה צריכה באנקרופט לשחק, וגם אם היא עושה זאת היטב, זה עדיין מישחק.

להתפקע מצחוק. אבל מי יוכל לעמוד בפני הפתיחה המטורפת של ברוקס ובאנקרופט, המזמרים יחד, בפולנית, את גורגיה בראון המתוקה? ואיך אפשר שלא להתפקע מצחוק, למרות הנושא המחריד, כאשר מל ברוקס מתחפש להיטלר על הבימה, ובנאום גדוש צעקות ותנועות רחבות, הוא מסביר שכל מה שהוא רוצה זה קצת צרפת וקצת פורטוגל, קצת אוסטריה וקצת בוהמיה, כל זה כמובן בשירים ובביקודים?

בעצם, הסרט הזה יכול היה להיות הצלחה גדולה ביותר, אילולא הזכרונות מן העבר. איפה הם היום השחקנים שיכולים לשחק קולנל נאצי באותה רצינות מגוחכת שהיתה לזיג רוהמן, ואיפה ניתן למצוא ממלא מקום לפליכס ברסארט, שגילם את גרינברג, השחקן היהודי שחלם כל חייו להופיע בתפקיד שיילוק, ולבסוף ניתן לו מבוקשו, כשהוא צריך לשחק על חייו מול קציני גסטאפו של ממש?

אלא מה, למזלו של הקולנוע, הזיכרון של צופיו קצר. עובדה, גם אותם המבקרים פרצו ברעמי צחוק בסרט של ברוקס. ואם הם הולכים הביתה לאחר מכן ומחמיצים פנים, זאת כבר הבעיה שלהם.

צ'ארלס דרנינג בתפקיד קולנל ארהרדט וברוקס בתחפושת
להתפקע מצחוק על נושא מחריד

תדריך

חובה לראות

תל־אביב — אני אוהב אותך כרמן, טעם החיים, שובו של מרטן גר, מסיבת הנישואין, נהר הבוץ, לפתע ביום ראשון.
ירושלים — טעם החיים, אני אוהב אותך כרמן, יול, אהובת הקציץ הצרפתי.
חיפה — מאש, יול, לפתע ביום ראשון.

משהו רקוב בממלכת האדם

מסיבת הנישואין (פאר, תל־אביב, פולין) – סביב נישואי זוג צעיר בפולין של ימינו, מעלה הבימאי קז'יסטוף זאנוסי גלריה שלמה של טיפוסים ומעביר אותם בסידרה שלמה של מצבים, שאינם אלא סימפטומים של המצב החברתי, המוסרי והכלכלי שבו נתון העולם כולו.

עלילה ממש קשה למצוא כאן, כי מדובר בחגיגות של חתונה שאינה אפילו חתונה, כי היא עולה על שירטון בטקס הדתי. נכון יותר לומר שזו סידרה של סצינות המאירות אספקטים שונים של המצב האנושי והמשתלבות יחד כפסיפס מתוחכם.

יש כאן עימות בין דורות, שחיקת האידיאליזם לפראגמא־טיזם מצוי, שחיתות חברתית המסתתרת מאחרי התנשאות, צביעות אמנותית שמתחפשת לידענות, פחד וזיקנה מול מבוכת הנעורים, הידרדרות מוסרית של המערב והבדלים סוציאליים ברורים במיזרח שבו אין כביכול, אלא מעמד אחד. כל זה ועוד הרבה דברים אחרים חולפים מול המצלמה. כאשר עינו הבוחנת וחסרת הרחמים של זאנוסי, אולי החשוב בקול־נועני פולין בימינו, אינה מחמיצה מאומה, ואינה חסה על איש.

אך אחת מן הדמויות בסרט לא מצליחה להימלט מזעם החומור השחור של זאנוסי: מן הדוגמא המקבל שכרו מתחת לשולחן, במעטפות חתומות, ועד לעוזרת־הבית שעונה תמיד

אורחי החתונה: הידרדרות של מיזרח ומערב

"טעות במיספר" כי היא פוחדת לנהל שיחה עם אלמונים. מן הכלה שרוצה בחתונה קאתולית ודבקות בעקרונות מוסר נעלים ועד לחותנת התורגת שמנסה למצוא את שביל־החזב אשר ישביע את רצון כולם, ומגלה, בסופו של דבר, כי שביל כזה אינו קיים. כל טיפוס בסרט הזה הוא עולם בפני עצמו. עולם מרתק, מעניין, משוחק היטב ומבויים להפליא.

ניק נולט וג'ואנה קאסידי: בעיה מצפונית

האמת – לדווח או לפברק?

שכר האמת (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) – אהבה וקינאה, פוליטיקה ומילחמה, עיתונות ומוסר. הסרט הזה מתיימר להתמודד עם הכל, והוא כמעט מצליח.

זהו סיפורם של שלושה עיתונאים, אחד צלם, השני איש־טלוויזיה והשלישית כתבת, שמומחיותם – סיקור מילחמות ומהפיכות בעולם.

כשהסרט מתחיל הם במרכז אמריקה, עוקבים אחרי שפיכות־דמים מתמשכת, שבה קשה כבר להבחין בין השליטים ובין המורדים.

אין זה אלא מבוא לעיקר העלילה, המתרחשת בניקאראגואה, בשיא ההתקוממות הסאנדיניסטית נגד סומוזה. השלושה הם סמל לעיתונות המצפונית האובייקטיבית של אמריקה. הרואה את ייעודה בדיווח מדוייק של עובדות ולא בנקיטת עמדות או התגייסות לטובת אחד הצדדים.

אלא שתוך כדי הסרט, שלכאורה נראה כסרט הרפתקות המתאר ביצד מנסים השלושה להגיע לידי פגישה עם מנהיג המורדים, למרות חשדנות המהפכה והטירוף האלים של אנשי סומוזה, מתעוררת הבעיה המצפונית במלוא חריפותה ברגע שהעיתונות נדרשת לחדול מן העמדה הנייטראלית שלה, ולעשות משהו של ממש כדי לעזור לצדק לנצח.

אין בסרט תשובה של ממש לשאלה מה צריך עיתונאי באמת לעשות. כדי להקל על ההתלבטות, מוצגת המציאות הפוליטית

צבעוי שחור־לבן, כאשר סומוזה הוא מוקיון רצחני ומתנגדיו הם לוחמי צדק שגם חטאיהם נובעים רק מתוך חשדנות מוצדקת בהחלט. בתוך כל זה קיים גם משולש־האהבה הנצחי וכדי לעשות את הסיפור אמין יותר מוקצאת התמונה מדי פעם כמו להדגיש שהונצחה בדיווח עיתונאי.

אם להוסיף על כך את נוכחותם הקולנועית הנכבדה של ניק נולט, ג'ין הקמן וג'ואנה קאסידי, הרי שבסך־הכל זה סרט מיקצועי שלפחות מעורר כמה נקודות מחשבה מעניינות מבלי לאבד, בדרך, את הפוטנציאל המיסחרי.

לקום מחר בבוקר ולהתחיל מבראשית

כולם מדברים בזמן האחרון על זה שהניסיון הזה של מדינת ישראל לא כל־כך הצליח, כנראה. כבר שמעתי רעיונות מצויינים שצריך להחזיר את הבריטים לארץ, שצריך להביא הנה מעפילים באוניות רעועות, שצריך להקים את הפלמ"ח ובכלל צריך להתחיל הכל מהתחלה.

אבל כולם מדברים ואף אחד לא עושה כלום. אף אחד חוץ ממחלבות שטראוס שיצאו עכשיו לשוק עם „לבניה", כמו זו שהיתה לנו פעם, כשעוד לא היתה בורסה ולא היו דיסקוטקים, ולא היתה כלכלה נכונה ולא אבו־חצירא ולא „הללויה הוליוד" ולא יהודה ושומרון ולא ידענו מה זה אינפלציה ומה זה וויק־אנד בסונסטה ולא פנט־האוז בהרצליה.

לא היה כלום, רק צנע ותלושי־מזון ודב יוסף ולבניה. הייתם מאמינים שפעם נתגעגע לזה? יופי שטראוס! כמעט אמרתי שאתם בדרך הנכונה. אבל אסור להגיד דבר כזה. זה מביא מזל רע. תטעמו את הלבניה של שטראוס ידידי — נוסטלגיה לא עולה כסף.

משהו חם במיטה

שלום לך אדון צ'יבוטרו. תדע לך שאתה אפס מאופס לעומת החברה שלי אפרת, מעין־הוד, שהמציאה רעיון לחיסכון באנרגיה שאתה לא תמציא בעוד 50 שנות חשמל.

הנה, איך עושים סיר מלא אורז באנרגיית המיטה. שום גסויות, חביבי, סתם רעיון טוב.

מטגנים את האורז כרגיל בקצת שמן, ועל האורז שופכים מים רותחים. (על כל כוס אורז, כוס ורבע מים רותחים). מורידים מהאש, עוטפים את הסיר החם בשתי מגבות ורוחפים הכל ביחד למיטה מתחת לשמיכת הפוך. אחר־כך הולכים לעבודה. כשחוזרים מחכה לכם במיטה (אבוי לאותה בושה) סיר אורז חם מוכן לאכילה.

מה אתה אומר על זה צ'יבוטרו? את העניין של לא להדליק את כל החשמלים בבית בבת אחת, כל אחד יודע. נראה אותך ממציא משהו שאפשר להגיש עם האורז הזה?

השופטים הביתה!

כאשה ואם בישראל, ככזאת שמגדלת את דור ההמשך של המדינה, אני פונה בדרישה להחליף באופן דחוף, בהול, מיידי ולאלתר את כל שופטי הכדורגל, כדורסל, כדורעף וכו' וכו'. ולא רק לשופטי הספורט הישראליים כוונתי, אלא לכל שופטי הספורט בעולם. אני מקווה כי נשים רבות יצטרפו אלי ובקרוב תוקם תנועת נשים אדירה נגד שופטים, באשר הם שם על המיגרשים.

ואל תטעו לרגע, שיש לי משהו נגד האנשים האלה שבחרו מרצונם החופשי לרוץ על מיגרשים גדולים במשך שעה וחצי, לשרוק במשרוקיות ולעשות סימנים משונים בידיים. כל אחד בוחר לו מיקצוע לפי יכולתו ולפי כישוריו. מצידי זה בסדר.

העניין הוא שפעמיים בשבוע, ובמיוחד במוצאי־שבת, יש שעת ספורט בטלוויזיה. דווקא שעה מאוד נחמדה לפי דעתי. הילדים כבר מזמן ישנים. הבעל יושב בסלון מול המכשיר ומרוב שהוא לא מתייחס אלי, הוא גם לא רוצה ממני שום דבר. אני נכנסת לי למיטבח, מדליקה תנור שמפיץ חום ישר על הרגליים, מכינה ספל קפה וקוראת את כל העיתונים של יום שישי. לכאורה, שעת מישפחה למופת. כולם מרוצים ומאושרים.

ואז זה מתחיל. בהתחלה בטון מאוד מינורי. כועס, אבל עדיין שקט. משהו כמו „מטומטם, איפה העיניים שלך?" „אוח, איזה אידיוט". אחר־כך זה בקול יותר חזק ויותר תוקפני. מסוג הדברים „זה פנדל זה? אבא שלך יותר פנדל מזה!" או „אידיוט, חמור! אתה רואה שהוא נגע בכדור? מיסכן, עיניים חלשות יש לו." זה השלב שאני רצה בבית כמו אחוות דיבוק וסוגרת את כל הדלתות וגם עושה לבעל שלי כל מיני תנועות של ששששששש.

אבל ברגעים האלה הוא אפילו לא זוכר שאני קיימת, אז איך הוא יכול להסתכל על התנועות שלי ולהבין מה אני רוצה?

ואז זה מגיע. למישמע התרועה „בן־זונה" שמוק אחד, פחדן עלוב, מפחד שיריביו לוז!" מתעוררים שני הילדים ושואלים מה קרה. אומרים להם שאבא שוב צועק על הטלוויזיה. ואם לאבא מותר לצעוק באמצע הלילה, אז בטח שלהם מותר לקום מהמיטה.

וככה הילדים הקטנים שלנו לא ישנים מספיק בלילות, ואחר־כך בבית־הספר הם מנומנמים ולא לומדים טוב את החומר ובגלל זה הם לא יגיעו לאוניברסיטה ולא תהיה לעם ישראל עתודה של גאונים ואנשי מדע, ואנחנו נהיה ככל הגויים. וכל זה בגלל שופטי הכדורגל, שהם ממש לא בסדר.

קצת אוכל

מכיוון שאורז כל אידיוט־נבון יודע לעשות, לא אחשיב את זה כמתכון. ובלי מתכון, אתם הרי מתרגזים. אז הנה לכם שני סלטים מצויינים מירקות ופירות העונה.

סלט עגבניות ובננות (בלי פרצופים בבקשה!)

על כל שתי עגבניות קטנות עד בינוניות בננה אחת.

פורסים את העגבניות לעיגולים וככה עושים גם לבננות. שמים בתוך צלחת הגשה שורה של עיגולי בננות ושורה של עיגולי עגבניות. כמה שורות שאתם רוצים, אבל לפחות ארבע. עכשיו עושים את הרוטב: חצי יוגורט דנונה, חצי כפית סוכר, מלח, פילפל לבן, קארי וקצת מיץ לימון. מערבבים טוב ושופכים מעל ערימת הבננות והעגבניות. מגישים מייד.

אם אתם רוצים להגיש את זה לאורחים חשובים, תמיד אפשר לפזר למעלה קצת אגוזים קצוצים ולסחוט התפעלויות.

סלט קישואים

חצי ק"ג קישואים הכי דקים שיש. הכי טוב זה אלה עם הקליפה הירוקה כהה, אבל אפשר גם רגילים. רוחצים היטב, לא מקלפים ופורסים לעיגולים די דקים, אבל לא מוגזמים. מבשלים בתוך מי מלח מעט מאוד. איזה שתי דקות אחרי שהמים רתחו, מסננים ומעבירים לקערת הגשה.

הרוטב: כפית מיונז, חצי כפית קטשופ, 3 כפיות שמנת או לבן, שן שום כתושה, קצת שמיר קצוץ. מערבבים טוב ושופכים על הקישואים.

אגב, חברתי איליין שלימדה אותי את הסלט הזה, היא עולה חדשה מגולת ברוקלין, ושם היו אוכלים את זה כמו במתכון, אבל בלי לבשל את הקישואים קודם. דווקא יוצא נהדר, אבל לכמה מבני מישפחתי יש דיעות קדומות נגד קישואים חיים.

ספר לכל גיל

בעניין חובת הדיווח על מתנות. לפני חודש צעקתי צעקות גדולות שהספרים הפכו להיות כל־כך יקרים, שאי־אפשר לקנות יותר ספר כמתנה. אחר־כך הלכתי לברר כמה עולים דברים אחרים וחזרתי על ארבע לחנות הספרים, כדי לבקש סליחה.

היום אזכיר שני ספרים. אחד לגיל הרך ואחד לגיל הקשה. הספר הראשון המיועד לקטנטנים הוא „פרצופונים" מעת עזי בירמן, מלווה בציוריה של רויטל תורן־ברטל, בהוצאת מסדה.

הסיפור עצמו הוא חזרה מתונה על הסיפור הידוע של עשרה כושים קטנים, שכל פעם אחד מהם מת בדרך וכו' וכו'.

בספר הזה לא מתים, כמובן, אלא סתם פורשים מהטיול. המגמה היא דרך הסיפור, ללמד את הקטנים מה זה חשבון, איך ניראות ספרות ואיך מחסירים. סיפור יפה ועצוב שמסתיים בקטע: „בודד נותר העשירי, גלמוד, עוזב ועירירי. חושך בא, הליל רד, מעשרה — נותר אחד... ישב על אבן ובכה..."

את 1984 של אורוול הם עוד לא יכולים לקרוא, אלה מהגיל הרך, אז שלפחות ידעו מה מחכה להם.

★★★

והנה, כמו שהבטחתי, ספר לגיל הקשה. אלבום מפואר עם כל המילים וכל המנגינות של שירי להקת „תיסלם" ז"ל, מוגשים כצוואה לאוהביהם. עשרות תמונות של ששת המופלאים, בתנוחות שונות ומשונות של חייהם הזורוקים.

אין לי ספק שחלק מהתמונות ייגזרו מתוך האלבום וייתלו בחדריהן הוורודים של נערות מאוהבות, ארוכות שיער שפורטות על גיטרה.

1800 שקל בשביל זיכרון של תקופה בחיי המוסיקה בארץ, שנגמרה בגלל התקוטטויות. אלבום יפה מאד אפילו למישהי כמוני שהשיר היחידי שלהם שריבר אלי היה: „אני אוהב גם קלאסי וגם קצת חיפושיות / אבל בגלל הדיסקו — אני לא יכול לחיות".

כאסרט
ישראכרט אלא מה.

ZIVA TELEM **זיוה תלם**

wishes to invite you to the מזמינה אתכם

למכירת סוף עונת חורף '84

הנחות משמעותיות

30% עד 60% על כל בגדי החורף, סריגים, בגדי צמר ובגדי־עור

איפור ויעוץ קוסמטי ללא תשלום

המכירה תתקיים ביום

שישי 3.2.84	שבת 4.2.84
10.00–14.00	10.00–14.00
16.00–19.00	16.00–19.00

בבית זיוה תלם – רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח
At the residence of ZIVA TELEM,
10 David Hamelech St.
Herzlia-Pituah, Tel. 052-72976

מודעות בטלפון

לכל העתונים

בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל

אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף

03-227117/8

גזור ושמור

פרסומפון

פרסום מודעות בטלפון לכל העתונים

03-229353|221667|231345

שרות חדש ויעיל למחזיקי כרטיסי אשראי

מנוי נכבד,

נשלחה אליך הודעת חידוש –
אנא שלם בזמן.
הודעה נוספת לא תישלח.

מחלקת המנויים

סובל מעצירות?

אקס - לאקס

השוקולד המשלשל

להשיג בכל בתי המרקחת

זקוק דחוף למודעה?

מודעפון

לשרותך 24 שעות ביממה

03-622828, 623311

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

לסני שאנחנו יושבים ומסבירים למה בדיוק מתכוונת הכותרת, יש לנו כמה שאלות טובות למי שמוכן להשיב. למשל, איך זה שמניות־הבנקים נפלו חלל כאשר נתנו תשואה ריאלית, מעבר למרד, של 17% עד 20%, ואותן מניות, שהפכו איגרות־חוב ממשלתיות צמודות לדולר, נושאות תשואה דולרית של 24% ולאיש לא היה הפץ בהן, עד ש...

איך זה שרצים לקנות מניות־נפט על־סמך גילוי בארי־נפט שתפוקתה היומית אינה מספיקה להאיר רבע רחוב קצר ברמת־גן ושערה עולה ב־45%? איך זה שאיגרות־חוב של ממשלת ישראל, שיו"ר המועצה המייעצת של בנק־ישראל מעיד עליהן שהן טובות מהמניות של בנק ציי"ז מנהטן בניו־יורק, שבראשו עומד ג'ון ד' רוקפלר...

איך זה שאיגרות־החוב של ממשלת ישראל מידרדרות, למרות שמאחרי הבנק האמריקאי עומדים דולארים ומאחרי האג"ח הישראליות שקלים ולמרות שבנק־ישראל, בינתיים, יכול לעשות מה שרוקפלר לא יכול — להדפיס שקלים כאוות נפשו. ובכל זאת בורחים אל הדולר, או השווה, או הצמוד לו ולא אל השקל?

אז למי אתם מאמינים: לרוקפלר או לאברום שפירא?

שאלת המפתח

ך השאלה הטובה ביותר היא, כמובן, איך זה שביום חמישי שעבר, ועד האותו היום, מאז המפולת של מניות־הבנקים, ולמרות מאמצים של לקרות רק אצלנו. יש רק דבר אחד בטוח: אי־הוודאות. במדינות מתוקנות יש שני דברים בטוחים: המוות והמיסים. אצלנו נדחקו שני אלה למקום שני ושלישי ואומרים, ואני לא אחראי למה שאומרים, שאצלנו גם המיסים פשטו את הרגל, וזה קורה תמיד כשהממשלה מתחילה לפשוט יד, ולגלגל את חובותיה.

ועוד שאלה

ק חו, למשל, קרנות־נאמנות. איך זה שרווחי הקרנות, כולן, קטנים במעט ובהרבה מהתשואה הכוללת של ניירות־הערך שברשותן, והם אמורים להיות מומחים ואף נוטלים דמי־ניהול.

איך זה שעשרות ואולי מאות אלפי משקיעים ממשיכים להחזיק ביחידות של קרנות־נאמנות למרות שלמשל, קניית פת"ם ישירות, או אג"ח צמודות לדולר, טובות מהן. אז למה ממשיכים להחזיק את הכסף בקרנות. למה מחזיקים מאות מיליארדים של שקלים באג"ח של ממשלת ישראל כאשר יש, ויש השקעות טובות יותר.

התשובה היא: אי־ודאות. משגעים אותנו כל יום של־שי וחמישי בגזירות, בתוכניות, בהצעות, ברמזים ובשליפות מן המותן. ובאווירה כזו רוצים שנתנהג בהיגיון.

פראיירים

ה ארץ הזו שהיתה, פעם, מלאה בעוברי אדמה, כך מספרים, מלאה היום פראיירים. ואנחנו מנסים להאמין שאחרי הצרור האחרון של הגזירות לא יבואו נוספות; אבל הן באות. זהו, הפסיכולוגיה עובדת עלינו שעות נוספות וזה נכון גם בענייני כספים ואולי, עד כמה שהדבר ייראה מוזר, בעיקר בענייני כספים.

הנה, האמנו שאתא ג' זה הדבר הכי בטוח בעולם, אף־על־פי שבאיזה שהוא מקום פירפרה לנו הבטן שזה לא יכול להיות, ומאיפה יש לריגר־פישמן כל־כך הרבה כסף להעלות את שערן ב־30 נקודות כל יום, ושכולם ירוויחו. האמנו, כי רצינו להאמין ועוד סיבוב ועוד אחד ואז באה המפולת של המניות החופשיות. לפני שנה, רק שנה, אכלנו אותה.

ואז עם מה שנותר עברנו למניות־הבנקים שבכל יום, בכל שבוע, בכל חודש, נתנו יותר מהמדד. איש לא חשב, איך, לא היה כדאי לחשוב. עד שהתחילו השמועות לעבוד שעות נוספות שהנה־הנה יבוא פיחות גדול, והתחילו לברוח אל המט"ח ולמכור את הבנקאיות. הבנקים החזיקו מעמד עד למיליארד הדולר הראשון שלוו בחו"ל, והפסידו את הקרב. אנחנו הפסדנו את ממוננו, בעל כורחנו.

האג"ח שכמעט קרס

פ ה נכנס לעסק אורח חדש. הקודם, „אי־הוודאות", נשאר במקומו, ואליו הצטרף „חוסר האמון". אם לוקחים את שני המרכיבים האלה ובוחשים היטב, אפשר לקבל גם ניסים וגם קטסטרופות. על הדבר השני אין צורך, כמו שכתוב בעיתונים, להרבות דיבור. אחד מהם הוא אינפלציה של 200% בשנה, עם סיכוי לאינפלציה של 300% בשנה זו.

אישי־קרנות ריגר
מאיפה יש כל־כך הרבה כסף?

איגרות־חוב הנושאות תשואה שנתית של 18%. הבנק הבינלאומי — 20%.

ועכשיו מתברר שמה שלא רצינו לרכוש בתשואה דולארית של 24% לפני שבוע, עכשיו אנחנו מוכנים לדוץ לסניפי הבנק ולרכוש ב־20%. ובצדק. פסיכולוגיה? כן. ועוד משהו. צריך רעיון שיווקי טוב, וזה מה שעשה מנכ"ל הבנק צריק בינו, והצליח.

ולא רק זה. בינתיים ניצלו גם מניות הבנקים

פסיכולוגיה בגרוש:

דולר פלוס 20% לשנה

הבנקים והאוצר כאחד, מניות־בנקים הפכו מילת־גנאי, מניות הנושאות בקירבן את קללת ההפסד הגדול של ה־6 באוקטובר; איך זה שלפתע הפכו מבוקשות ביום ראשון זה?

דבר לא השתנה. למען הדיוק, מה שקרה הוא רעיון מבריק בעטיפה חדשה של אמון.

מה שקורה אצלנו במה שקרוי שוק־ההון, יכול

נגיד מנדלבאום
שמעתם על פשיטת־רגל של מדינה?

מנכ"ל־בנק בינו
היה דרוש שכמ"ג

עוברים עלינו, כל מי שיכול. הנה, כיסחו לנו שליש מהמשכורת ועוד לא הספקנו לצעוק וכבר מורידים עלינו „בוחטה" של גזירות חדשות.

לפני כמה שבועות שאל אותי מישהו אם מדינה יכולה לפשוט רגל. זה תלוי. בדרך כלל לא. היא יכולה להיות במצב של פשיטת־רגל אך לא לפשוט אותה. להסביר את העניין זה קצת מסובך, אבל שמעתם פעם על פשיטת־רגל של מדינה? לא. אבל להיות קרוב למצב זה, זה עוד יותר גרוע. אנחנו בשלב זה עוד לא הגענו וקרוב לוודאי לא נגיע.

אם זה כך, אז למה כותרת אחת בעיתון וכתבה קצרה בטלוויזיה חוללו את הבריחה מן האג"ח של ממשלת ישראל? התשובה היא: חוסר־האמון, כמו כל דבר אחר, איננו תוצאה עקיפה או ישירה, נניח מאפו של ר"ד משה מנדלבאום, נגיד בנק ישראל, או זקנו הקצר של ח"כ אברום שפירא, ולכן גם לא חשוב מה שהם אומרים, או אפילו עושים. לא מאמינים להם. וזו הסיבה המיידית למה שקרה באיגרות־החוב של ממשלת ישראל.

תרגיל אמיתי

ע ל רקע זה של אי־ודאות וחוסר־אמון גדלים, נפלה הצעת הבנק הבינלאומי. החוצפה וההעזה חברו כאן יחד. בא בנק, לא מהגדולים, ומציע להשקיע באמצעותו שקלים מדולדלים, כשהוא, הבנק, מבטיח תשואה, ובמיקרה זה רווחי־הון הפטורים כולם ממס, של 19.6% לשנה בשווה ערך דולארי, או לחליפין 1.5% לחודש תשואה דולארית.

נכון, זה פי חמישה ממה שנותן הפת"ם. או אם נציג את זה בקנה מידה בינלאומי: התשואה הדולארית הגבוהה ביותר שניתן לקבל באיזה שהוא שוק פיננסי בעולם כולו. אפילו ממשלת מכסיקו, הנזקקת נואשות לדולארים, הציעה שבהסדר, שהיו מועדות לשחיקה נוספת. היה דרוש השכמ"ג (שיכבת־מגן) של הבנק כדי שנאמין להתחייבויות הממשלה, שאת התחייבויות שלה לגבי המניות הבנקאיות קנה הבנק במחיר נמוך, המותיר לו רווח נאה אחרי שימכור לנו התחייבויות אלה שקודם לא רצינו להביט לעברן.

הנס הבא בתור

ב ין ארבע מאות ניירות־הערך, מניות ואופציות, הנסחרים היום בבורסה, יש לפחות 100 מניות ששווי השוק שלהן היום הוא 10% עד 20% מערכן הניכסי. ותשימו לב, אני לא מדבר על מכפיל. אני מדבר על הערך הממשי שמייצגות המניות. ותראו, לא קונים.

נותנים לכם 90% ר־80% הנחה אמיתית ואין קונה. פסיכולוגיה, גם כן. צריך לבוא מישהו עם רעיון גאוני ולמכור לנו אותה סחורה בהנחה של 50% במקום 90% ואז נרוץ. עד שיימצא הגאון התורן, ימשיך השוק לרדת. והנה חזרנו להתחלה.

מה שבטוח

ב ינתיים, עד שחוסר־האמון ואי־הודאות ייעלמו, צפויים לנו עוד כמה אירועים קשים בתחום הרגיש של שוק־ההון. למשל, פיחות גדול; למשל, דולריזאציה בלי דולארים. למשל, פער גדל בין המדד לשערו של הדולר.

מה עושים? מה שעשו אבותינו, אלא שבמקום לרכוש זהב אסור, רכשו דולארים, שגם הם אסורים. וכבר נאמר, מעשה אבות סימן לבנים.

ואם הציטוט לא כל־כך מדויק, הכוונה טובה.

מלכים ומלכות

להילטון בתל־אביב יש דירה המיועדת למלכים ומלכות, משהרמשהו. חדר־שינה מפואר+חדר־מגורים מפואר + חדר־עבודה מפואר + מיטה מפואר + חדר־אמבטיה מפואר + עוד חדר־אמבטיה מפואר + נוף גם כן.

ברברה סטרייסנד
ביקור מלכותי

מלכים ומלכות אולי יכולים לשלם את המחיר, רחליאות בהעולם הזה — לא: המרחלת, אהובתכם, יכולה במשכורתה החודשית לקבל את המפתח ב־7 בערב, ותידרש לצאת אחרי שעתיים־שלוש. שכר־הדירה מפואר כמו הסוויטה — 550 דולר ליממה + מיסים + מע"מ.

באחד באפריל (והפעם בלי מתיחות!) תשתכן בדירה המלכותית מלכת הזמר והבידור בעולם, **ברברה סטרייסנד**, שתגיע ארצה לביקור של יממה אחת, לתת חסותה להצגת־הבכורה של סירטה ינטל.

ההצגה תיערך בקולנוע שחף. הסמוך למלון, ואחריה תיערך סעודה חגיגית למוזמנים. הכנסות הערב כולו, הסרט והסעודה, יועברו לאוניברסיטת תל־אביב, שבה תוקם קרן שתישא את שם אביה של הסטרייסנד.

כששמעתי על בואה, צילצלתי **לעזרה בורלא**, האחראית ליחסי־הציבור של המלון.

דרינג, דרינג.

„את עופרה בורלא?"

„מדברת."

„מדברת רחל, מה שלומך, עופרהז"

„יופי. אפשר לעזור?"

„סטרייסנד מגיעה לדירה המלכותית. אתם מתכוננים?"

„בוודאי. אנחנו מתכוננים במיוחד לכל אורח צפוי בדירה זו."

רחל שפירא
ארוחה מיוחדת

„כיצד?"

„אוספים אינפורמציה על האישיות, ומשתדלים להפתיע אותו ברברים שהוא אוהב."

„ומה תכינו לסטרייסנד?"

„השבוע ניפגש כאן, כל האחראים לנושא במלון, נדון ונחליט."

„ספרי לי על אורחים קודמים בסוויטה."

„בבקשה, **ג'ימי קארטר**, למשל."

„מה הכנתם בשבילו?"

„לקארטר הכנו הפתעה — עוגת־בוטנים. הרי הוא מגדל בוטנים במדינת ג'ורג'יה בארצות־הברית, היה מבסוט עד הגג."

„יופי, ומי עוד?"

„**סמי דייויס** הבן."

„מה הכנתם לו?"

„הכנו לו שקט. הוא מת לעצום עין ולהירדם. הוא זקוק להרבה שקט מסביבו, והגשנו לו מיץ־תפוזים טבעי."

„יופי, ומי עוד?"

„**אליזבט טיילור**. בשבילה הכין אשף־המיטבח שלנו לחמניות קטנות מקמח מיוחד, אפויות בתבניות קטנות עם חמאה, וסחטו לה מיץ־רימונים, שאותו היא אוהבת במיוחד. טיילור התרגשה ונשקה לאשף על לחיו."

„שיגעון. ומי עוד?"

„**ויידאל ששון**, הספר המפורסם. אצלו לא היו בעיות כלל. במקום אוכל הוא בולע כדורים משורה של צינצנות, אולי ארבעים."

„מה את אומרת! ומי עוד?"

„**זובין מהאטה** מתגורר בדירה, כמובן, כשהוא בא לנצח על התיזמורת. הוא מת על שוקולד. כשהוא מגיע, מפזרים שוקולד בדירה בכל הפינות, שוקולד כזה ושוקולד אחר, ועוגת שוקולד ויוגורט שוקולד — את כל אלה הוא אוהב."

„נהדר, ומי עוד?"

„**רחל שפירא**, בתו של **אברהם שפירא**, היא ובעלה קבלו את הסוויטה לליל־הכלולות. להם הכנו ארוחת־בוקר מיוחדת."

„או! אני מתה לשמוע!"

„אפו להם עוגה ענקית לבנה, והגישו לידה גביע עם תותי־שדה, עוד לפני העונה, ובקבוק שמפניה, והכל הוסע לדירה בעגלה מפוארת, עם כלי כסף יקרים."

„אלוהים אדירים!"

אייבי נאמן

אוף, המיגדלים האלה, לא יורדים אצלי מהכותרות! אילו לפחות היו נאים ומושכי־עין מבחינה ארכיטקטונית. ולא מיפלצות־בטון המקלקלים את קו־הרקיע של תל־אביב האהוב עלי כל־כך. רוצים בוודאי לדעת מה אני אוהבת כל־כך בקו־הרקיע של תל־אביב? פשוט, הוא מסתיים בים, ואני לא יכולה לשבוח מה אמצא מעברו השני.

כבר סיפרתי לכם לא מזמן על אחד מיושבי המיגדלים — עורך־הדין **אייבי** („אברהם") **נאמן**. מאז הסיפור חלו כמה שינויים, אחד מהם עצוב וטראגי.

אביבה נאמן, אשתו של אייבי, נפטרה אחרי שחלתה במחלה ממארת. אייבי וכל חבריה וידידיה התאבלו קשות על מותה. אייבי אף פירסם מודעת־אבל וישב שיבעה עם בני־המשפחה, בביתו הישן.

עתה, לאחר תום השלושים, חזר אייבי להתגורר עם **עטרה**, ידידתו הקבועה, במיגדלי דויד. לחלק מדיירי המיגדלים היתה זו תגלית שעטרה אינה אשתו. רבים סברו כך, הואיל ועל דלת דלתם מופיע שמם כבני־זוג.

להלוויתה של אביבה באה עטרה בחברת הוריה. עתה מצפים חבריהם של עטרה ואייבי שהשניים ינשאו בקרוב.

בקיץ החולף השיאה עטרה את כתה, מנשואיה הראשונים, לבן מישפחת **לייבוביץ** הידועה, מבעלי עץ הזית. על ההזמנה שנשלחה למוזמנים חתמו עטרה ואייבי במשותף.

אייבי נאמן
שינוי טרגי

איציק קול (באמצע) עם רחל קליימן ונתן דנטנר בסרט „עדות מאוחרת"
פיתרון אחרון

אופרת סבון במערכת

אוי־אוי־אוי, איזה סיפור הולך לנו פה מתחת לאף, ואף אחד לא יודע ואף אחד לא שומע, ועולם־התיקשורת כמרקחה, ומי אם לא אני האחת והיחידה שאביא אותו לידיעתכם, כי יש לי התחייבות מוסרית כלפיכם. ובאמת, תגידו לי, כמה זמן אפשר לשמור סיפור כזה דליקטס בבטן?

אז הסיפור הולך ככה: היה היה **נער צעיר**, מתולתל ויפה־עיניים. הנער הנ"ל עבד כרכז־מערכת בכתב־עת מסויים. באותו כתב־עת עבה **אשה צעירה**, בלונדית ויחסית־עיניים כעורכת־כיתוב. ואיך שהמתולתל והבלונדית נפגשו, עפו שם ניצוצות שבניין המערכת כמעט ונשרף מרוב להבה והאש.

עד כאן הכל בסדר. בלונדית עם מתולתל, יפה־עיניים עם ירוקת־עיניים, רכז־מערכת עם עורכת־כיתוב, ועוד יושבים באותו חדר. מה יכול להיות יותר נפלא מזה?

אבל מה לעשות? כמו בכל אופרת־סבון, ירוקת־העין הלכה והתחתנה לה עם החבר הקבוע שלה, והמתולתל ליבו נשבר. ואוי למי שעבר איתו במערכת, כי את כל העצבים הוא הוריד עליו.

נו, חשבו חברי־המערכת, חאלס, נגמרה אפיזודה אל"ף, תתחיל אפיזודה בי"ת, הבלונדה תנהל חיי־משפחה מאושרים עם בעלה החדש, והמתולתל ויפה־העיניים יתאהב בעורכת כיתוב חדשה.

אבל איפה, באופרה הזאת יש הפתעות! שבוע אחרי החתונה כבר ידעו כולם במערכת שבאפיזודה בי"ת, כמו באפיזודה אל"ף, יעופו ניצוצות.

וכעת, גבירותיי ורבותי, בערך שלוש שנים אחרי שהתחלנו באופרה, מקבל הסיפור תפנית דרמאתית, ואפילו גדול מסריטאי אופרת־הסבון בהוליווד לא יכול היה להמציא תפנית גדולה מזו. הבלונדה בהריון. אויה. מי האבא? הבלונדה אומרת שהחוקי. האמנם? במערכת סוערות הרוחות, נולד התינוק. נו, בשעה טובה ובמזל טוב. אומרים שהוא דומה שת־טיפות־מים לאביו מולידו. אבל מה לעשות שהאב המוליד הוא מאותה תפוצה של המתולתל יפה־העיניים, והשניים, משום מה, דומים האחד לשני?

מה אני אגיד לכם, באופרת־הסבון שלנו, כמו באופרות־הסבון האמריקאיות, אין סוף לסיפור. המתולתל פורש מהמערכת, והבלונדה בעיקבותיו. בינתיים הם ממשיכים להיפגש. היא באה לפגישות עם התינוק, שיהיה אליבי.

מי שיצאו מופסדים מכל העניין הם חברי־המערכת. כעת אין להם לא בלונדה ולא מתולתל, בשביל להסתלבט על סיפור האהבה שלהם. הם כמעט הכריחו את רכז־המערכת החדש להתאהב בגרפיקאית, אבל אז הסתבר שאינה נשואה, וזה לא זה. חיים קשים, חיים קשים.

עוד שחקן

עד אתמול היו לנו אלף שחקנים בארץ. בוקר טוב, יש לנו עוד אחד.

איציק קול, המפיק עתה עבור סרטי נוח את הסרט עדות מאוחרת, ישב בכורסת־המנהלים כאשר התפרץ לחדר הבימאי **רפאל ריבוב**. השחקן **יהודה אפרוני**, שהיה צריך להופיע ולשחק בתפקיד של מו"ל ספרי־שירה, לא יכול לבוא. כל הצוות מחכה, ואי־אפשר להמשיך בהסרטה.

כפיתרון אחרון הוא הציע לאיציק להופיע בתפקיד בעצמו.

איציק הסכים רק בתנאי שישנו את התפקיד, ותחת מו"ל יהיה מפיק. התפקיד שונה ממש ברגע האחרון, וכל היתר ייכתב בספרי ההיסטוריה. זה הרגע, וזה הסצינה שבה החל קול את הקריירה שלו כשחקן.

מחר אני מתיישבת לכתוב תסריט שיהיה בנוי סביב דמותו הססגונית. שחקן כבר יש.

רחל מרחלת על כל העולם

טעות לא חוזרת

בא לי לרדת קאסח על עצמי. ממש הרגתי סיפור מצויין.

קראתם בשבוע שעבר סיפור פיקאנטי על השרה לענייני נשים, הגברת **שרה דורון?** לתוך הסיפור הפיקאנטי הזה הגנבתי איכשהו את הסימפאטיה שלי לשרה הנ"ל. אך מהשבוע שעבר ועד להודעה חדשה, הסימפאטיה אינה הדדית, בלשון המעטה. והכל באשמתי.

הסיפור כולו נכון, מלבד פרט אחד: אין הוא נוגע כלל לשרה דורון. הגברת שהופיעה בסרט, שדיברתי עליו, היא גברת אחרת במישרד שלה: היועצת לענייני נשים, **שימחה עטיה.** איכשהו, אינני יודעת איך, השתבשו הדברים בתימסורת. ומאז אני מנסה להשיג את שרה דורון בטלפון כדי להתנצל על הטעות. אך האמינו או לא — כשאני מחייגת את מיספר הטלפון של השרה, אני מקבלת תמיד מיספר אחר (תמיד אותו המיספר. מעניין!) כך שאני מנצלת את המדור כדי לתקן את הנזק שנגרם — אם נגרם — בצירוף אלף ואחת התנצלויות, האחת יותר יפה מקודמתה. ובחררי־חררים, כשאף אחד אינו רואה, אני גם נותנת לעצמי סטירת־לחי.

האפי אנד

הרבה נערות יפות כמו **ברכה** („ביאטריס") **שוורץ** לא ראיתי, ואם אני לא ראיתי — אתם בוודאי לא. אני חושבת שכאשר צצה הנערה בזירת החתיכות שלנו נעצרה נישמתם של כל הצופים.

הרקע המישפחתי של ביאטריס לא היה שיגרתי, וכך גם היתה הנערה — נועזת, בוחלת במוסכמות והרפתקנית בנישמתה.

לא פעם הסתבכה עם החוק, ולא רק בארץ הקודש. פעם נעצרה באנגליה, פעם אחרת ביבשת, מדי פעם יוחסו לה עבירות־סמים.

תקופה ארוכה היתה ידידתו וחברתו של **רחמים** („גומדי") **אהרוני**, המרצה עתה מאסר־עולם בכלא רמלה.

בתקופה האחרונה נעלמה מהאופק, ועתה מדווחים לי, סוף־סוף, גם ידיעות טובות ומשמחות.

ביאטריס מתגוררת בניו־יורק, ונולדה לה שם בת. היא מאושרת עד־הגג, ומטפלת כל היום בילדה, וזהו.

ומי האבא? ניו־יורקי נשוי וכבר בכסף, שדואג לה ולבת.

מה, היא לא נשואה? בחייכם, אל תגזימו, זו הרי ביאטריס!

ברכה שוורץ
הרפתקנית בנשמה

תשוקות

בהבימה מעלים עתה, בהצלחה לא־רגילה את ההצגה תשוקה. הגיבורה בהצגה זו, המאכילה את כולם תפוח, היא השחקנית **מירב גרי**, בתה של **סנינה גרי**. התפקיד מאוד סקסי וכן גם השחקנית.

לא רק על השחקנים במחזה השפיעה בהופעתה. בימים אלה התבשרנו על רומן לוהט שהתפתח בינה לבין צלם־הסרטים **אבי כהן**, שהוא ממוצא תימני.

בהבימה מתכוננים השחקנים בקרוב לחתונה.

מירב גרי
תפקיד סקסי

יקי ויוקו

מזל טוב. **ורד ציבעון** מתחתנת. לא סתם חתונה, לא סתם חתן, לא סתם ספר ולא סתם מאפרת. הכל הכל סוג א', עד אקסטרא.

ורד האירובית נישאת בפעם השניה — אבל לחבר הראשון שלה, **יקי מיכלין**, מאילת, בנו של הרוקח הראשון באילת, **יאיר מיכלין**, שנפטר לפני כמה שנים. בינתיים היתה נשואה בחו"ל.

החתונה תערך אצל כבוד רוממותו רפאל („גלסון") אילון, הדוכס של נסיכות טאבה.

ורד ציבעון ויקי מיכלין
רטובים מבחוץ ומבפנים

אולי הפעם

ביום הרביעי נסעו לארצות־הברית השחקנית־קומיקאית־זמרת **חנה לסלאו** וידידה מזה שלוש שנים, **אביב גילעדי**, בנו של ד"ר **עמי גילעדי**, המנתח הפלסטי.

הם יישארו שם כחצי שנה. אביב יעסוק בהפקה מיוחדת לווידאו, ואילו חנה נרשמה ללימודי מחול, שירה ודראמה.

כשנשאלה חנה השבוע אם בין כל תוכניותיה אין לה גם תוכנית לנישואין, הסבירה: „תמיד היו ההצגות הבייבי שלנו. אולי יהיה לנו עכשיו דם לבצע את זה על אמת."

בשעה 1.00 בצהריים, ביום השני הקרוב, יגיע הרב, 250 מוזמנים יקבלו אותו בתרועות, 30 מלצרים בעלי פאפיונים יגישו תיקרובת מ־30 גרילרים, שיפוזרו בשטח. בר המשקאות ימוקם בים, על סיפונה של ספינה.

עוד לא ברור איך יגיעו המוזמנים למשקאות. אך בטוח שיהיו רטובים מבחוץ ומבפנים.

מטוס מיוחר, או סתם טיסה של ארקיע, יביאו את **יוקי** הספר ו**רוזלין** המאפרת, ליפות את הכלה לפי דרישות האופנה האחרונה.

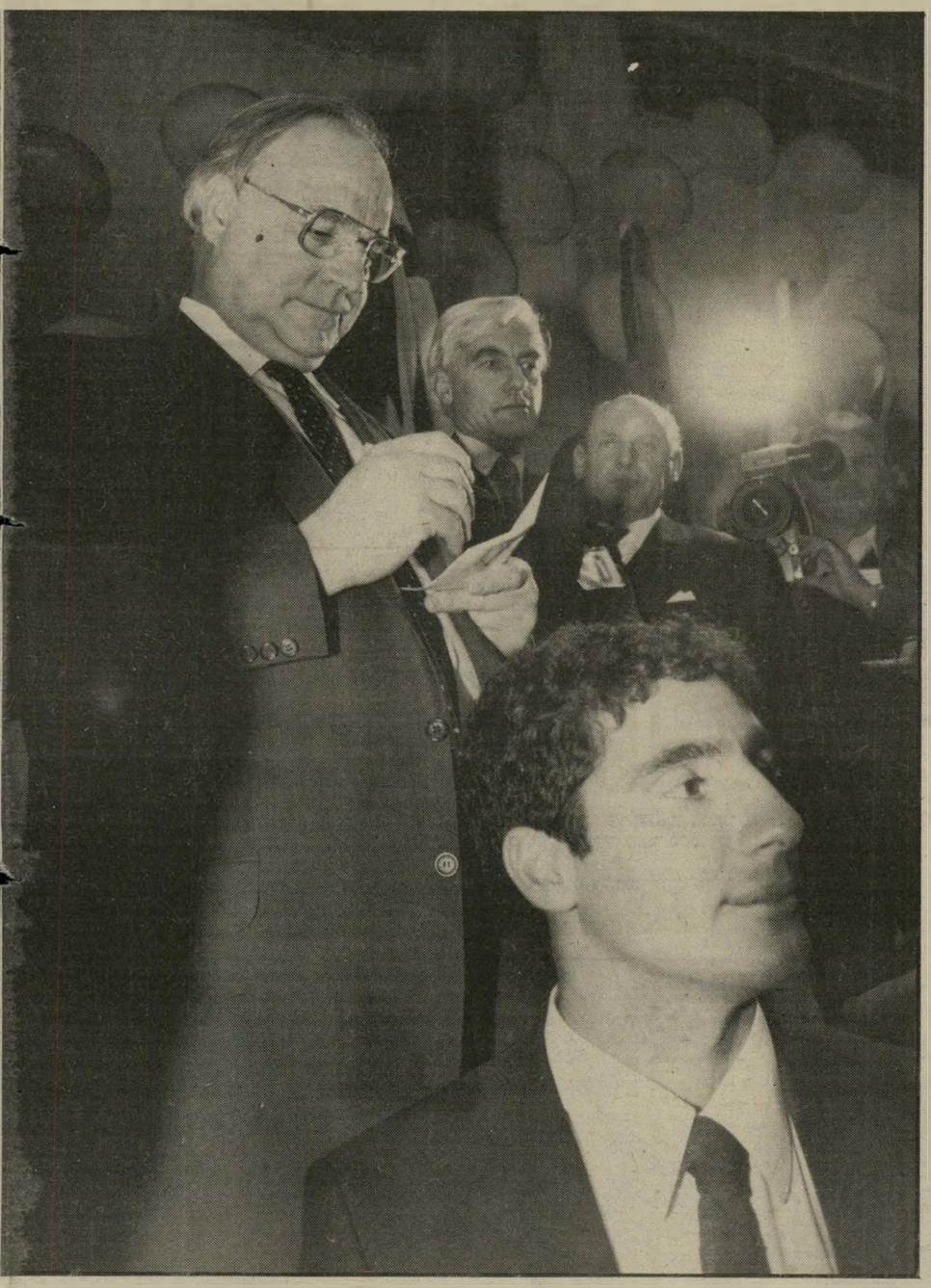
הכל בתנאי, רבותי, שעד לנישואיה תחלים מהשפעת שתפסה בימים אלה.

יקי בוודאי הוריד כבר כמה תרופות־פלא מהמרפים, כדי לשפץ את הכלה עד יום הכלולות.

לכבוד איזבל הופרט נערכה פגישת־מחזור של ותיקי השומר הצעיר

בצרפת ★ הבירה החדשה של קיץ 1984 ★ הקאנצלר מיהר לשירותים

קול קורא

דחוף הקאנצלר הלמוט קול עבר את השטיח האדום בחופזה ומיהר מייד לשרותים.

ראשו רצו אחריו, כדי להדביק את קצב ההליכה המטורף של הקנצלר.

הוא נכנס לשירותים כשהוא מליוה על־ידי בר־גרא. אנשי הביטחון שמרו על הכניסה לחדר האינטימי ושומרו האישי של הקנצלר שמר על דלת התא.

הצלמים כיוונו את מצלמותיהם בשנית, לעבר הכניסה לאולם הגדול, אבל הקנצלר ביקש לנוח.

שוב, החלה ריצה מטורפת אחרי הקנצלר, כששומרי הביטחון דוחפים במרפקים כל צלם המבקש לצלם אותו נח. לפתע נכנסה אשתו של הקנצלר **האנה־לורה** לחדר החשובים. היא, עברה את השטיח האדום, כשאף אחד מהצלמים לא מבזיק לעברה.

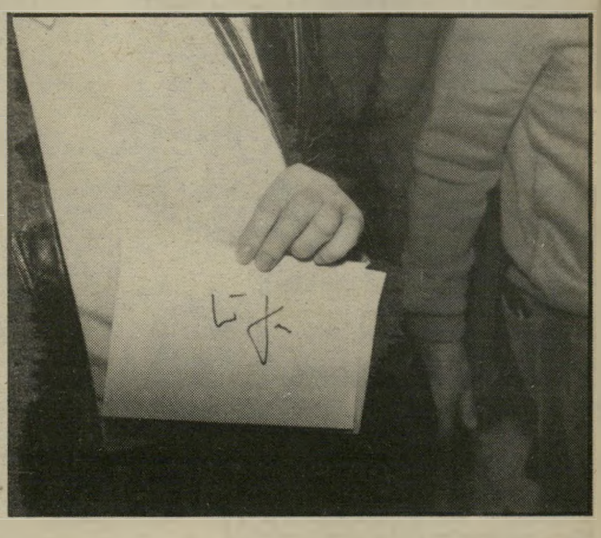
כשחיוך על פניה נכנסה לחדר, ואחרי כמה דקות יצא זוג הקנצלרים. מהחדר, לעבר הבימה שהוכנה לנאומים. הקנצלר עלה לבימה, ונאם את נאומו, כשקהל של 3000 מאזינים באו בלילה גשום לגן־האורנים שבתל־אביב, לשמוע מה בפיו.

המוזמנים, נדחפו לבימה והתווכחו עם שומרי־הראש כדי שיתנו להם להיצמד לבימה. אבל זה לא התאפשר להם. במקום זה יכלו המוזמנים, שהיו ברובם תושבי ואזרחי גרמניה בעבר, ליהנות מהיין הלבן תוצרת גרמניה ריזלינג, לטעום חטיפים של בשרים, ועלי־גפן ממולאים, כדי שלא לקפח את הספרדים שבחבורה, כמו **אליהו נאווי** העירקי, ראש עיריית באר־שבע, שהתלווה לאשתו, ברוריה, שהיא ממוצא גרמני, ח"כ העבודה מנתניה **יהודה חשאי** התימני, ואיש המערך וראש מועצת מזכרת־בתיה, **רפי סויסא** המרוקאי.

כולם נהנו מן העוגיות בטעם שוקולד, המרציפנים, ברמויות של פירות, והחטיפים השונים.

אחרי הנאום שנמשך 15 דקות ותורגם לעברית, עלה ראש עיריית תל־אביב **שלמה** (ציץ) **להט** לבימה ונאם בשפת אמו, הגרמנית, את נאום הברכה לקנצלר, שביקר בתל־אביב. הוא העניק לו את ספר התנ"ך, שכריכתו עשויה כסף ועליה אבני טורקיז.

לחיצות־ידיים, חיוכים לעבר ה־מצלמה, ולפתע, הצטופף קהל האכלנים והמאזינים לבימה, כשכל אחד מחזיק בידו את ההזמנה למסיבה המפוארת. וכל הנימוסים של היקים נעלמו. הם התנפלו על הקנצלר, כדי שיחתום על ההזמנה. כל הקרנבל הזה נמשך שעה. הקנצלר עמד על הבימה, קיבל מתנות, ונתן את החתימה שלו בתרומה.

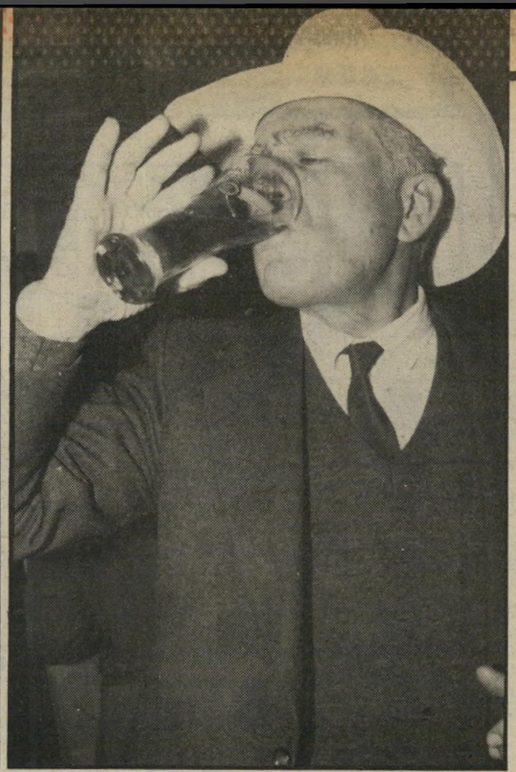
חתימת הסופר־סטאר הקאנצלר הלמוט קול חותם את שמו על ההזמנות שהגישו לו מקבלי פניו. הקאנצלר עמד במשך שעה שלמה וחילק את חתימתו לכל דורש. למטה: המונים נדחפים לקבל את החתימה. מימין: חתימתו של הקאנצלר קול.

לשטיח **האדום** היה פרוש לכניסה לאנשים החשובים, שם חיכו כל הצלמים במצלמות דרוכות לכניסתו של האיש החשוב, קנצלר מערב־גרמניה, **הלמוט קול**.

הקנצלר נכנס לאולם, פסע בצעדים מהירים על השטיח מבלי לייחס כל חשיבות למלווים. הוא שאל את המלווה שלו בלחישה, היכן השירותים. **יעקב בר־גרא**, מנכ"ל מרכז הירידים הוביל אותו לשירותים. שומרי

בירה אמנון אריאלי חבש כובע בוקרים הנראה כאילו נלקח ממערבון, וניסה את הבירה החדשה שחברת־הפירסום הוותיקה אריאלי עומדת לפרסם.

מצב־רוח הרקדנית והאם לשניים עלתה על הבר ושתתה את הבירה החדשה. לפי הצילום, מצב־הרוח שלה מרומם.

שטראוס אחר מיקי שטראוס משוחח עם ראש האו־פוזיציה, שימעון פרס. הוא מציע לו סוג שונה של שטראוס, או עיסקה של ליטוף יד. מכל מקום פרס מראה התנגדות.

שיח גנרלים ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, מספר בדיחה, בעוד שדובר צה"ל, תת־אלוף יעקב אבן, מביט על האצבע שמעל ראשו של ראש העירייה הליברל.

כירכרת השותים

מיטבח חדש וטבח חדש לפאב הכירכרה בתל־אביב, הם הסיבה למסיבה. אחד הבעלים של הפאב הוא מנהל מיפעלי הבירה **שמואל פרנקל**, שהחליט לערוך את המסיבה. עוד סיבה למסיבה, שנערכה בלילה גשום וחורפי, היא הבירה החדשה שהמיפעלים ישווקו בקרוב מאוד. רק לחוגגים היה השבוע הכבוד לטעום ממנה.

הבירה החדשה תיוצר לפי ידע אמריקאי, ובקיץ שיחזור אלינו במהרה יוכלו כל שותי הבירה להרוות בה את צימאונם.

החוגגים נהרו לחדר מאחורי הפאב, שם ישב הקורא בכף־יד שאול שלמה, שלמד את מלאכתו בבורמה. הוא הסתובב במיקדשים הודיים, שם עשה סטאז'. שלמה קרא מכפות־ידיהם של הרבה אנשי־עסקים: מכף־ידו של בעל מיפעלי אוסם, **גד פרוסר**, מכף ידו של **הרי דרנקן** מנהל השיווק באירופה של בירה בוידויזר האמריקאית, מכף־ידו של **ברונו לנדסברג**, מנכ"ל סנו.

הרוקמת השחקנית הצרפ־תיה איזבל הו־פרט, שהבטיחה לבקר בקיבוץ.

אהבת נשים

היא הגיעה למלון אסטוריה בתל־אביב, לבושה מיכנסי ג'ינס, בחולצת סווט־שירט, ועל עיניה מישקפיים אופנתיים כהים. היא ניגשה לקבלה ואמרה את שמה. פקיד־הקבלה של המלון אמר לה: "אנחנו מצטערים, אבל המישרה כבר תפוסה."

פקיד־הקבלה של המלון לא ידע שלפניו עומדת השחקנית המצליחה והמבוקשת ביותר בצרפת, כנראה שהוא לא ראה די סרטים צרפתיים. השחקנית **איזבל הופרט** גם לא הבינה את התשובה העברית, והבלבול היה מצחיק מאוד.

השחקנית בעלת הנמשים היא נמוכת־קומה, ועל הבר היא יותר מרשימה מאשר בחיים. איזבל באה לישראל יחד עם בתה ואבי־בתה, **רנה**, המתנגד בכל תוקף להתראיין או להצטלם מפני ש"היא הכוכב. אני רק החבר."

לארץ היא הגיעה, כידוע, לכבוד הסרט אהבת נשים, מעשה בשתי נשים הנוטשות, מרוב אהבה, את בעליהן, ויותר מזה.

זלילה עירונית סגן ראש עיריית תל־אביב מהליברלים, יצחק כספי, נוגס בעוף. מולו מחייך, לפני הנגיסה, ממלא מקום־ראש־העירייה, איש סיעת החירות, יגאל גרינפל.

שבועה שומרית כל החבורה הזאת היתה בתנועת ה־שומר הצעיר בצרפת, לפני 20 שנה. מימין: הצייר עופר לוש, שגם הכין את התפאורה לסרט אהבה ממבט ראשון, הבימאית של הסרט, דיאן קוריס, הבימאי אלכסנדר ארקדי, ודובר מפ"ם יעקב רוזנקיר.

כל העת עמדה אשתו של הקנצלר, כמו בובה, וחייכה אל הקהל. שום התפעלות לא נראתה על פניה. הם פשוט היו חתומים בחיוך של מדונה מארץ הריין.

אחרי שכל המוזמנים קיבלו את החתימות, יצאו כולם מהאולם. אבל, אז, נוצר פקק תנועה מכוניות. הכביש נפתח לתנועה רק כשהקאנצלר היה בדרכו לירושלים. התל־אביבים, ש־אינם רגילים בביקורים ממלכתיים זעמו, הם רוצים כבישים פנויים.

ציפי מנשה

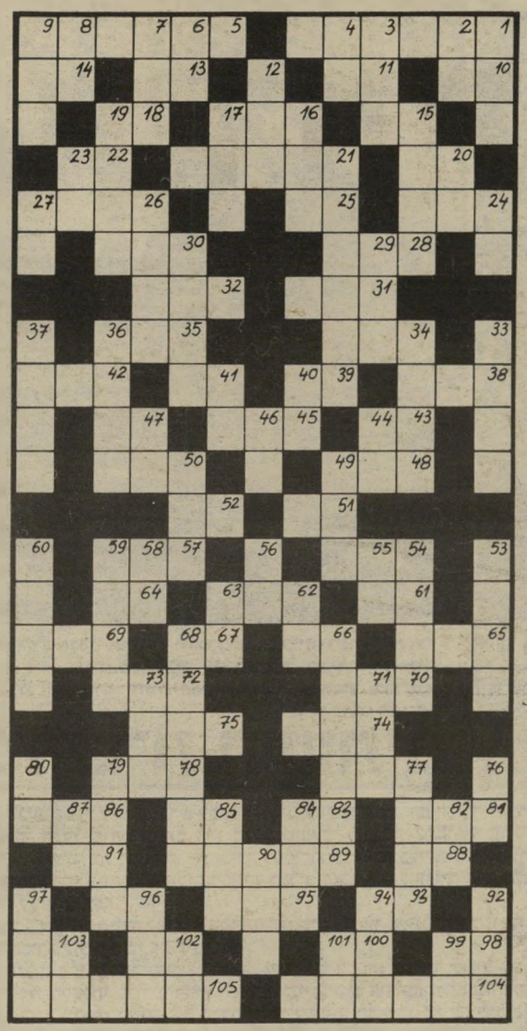
תשבץ

2422

מאת אביגיל יניי

מאוזן: 1) שליטה טובה ברוח; 5) תוספת ענפים לחקלאי (3,3); 10) פרי בוסר; 11) ממציא הטלפון; 13) תבלין ריחני; 14) הקופץ בראש סולם התווים; 15) כרת בשר ערלה; 16) עוף טרף גדול; 18) בהמת משא אסיאנית; 20) קיר מגן; 21) נביא בישראל; 22) זהב; 24) לא שוויצרי; 25) כסוי הבית; 26) שכל, תבונה; 28) מפקד ידיד שהלך לעולמו (ש"מ); 30) מותן; 31) הכהן הגדול בשילה; 32) תת מקלע שהמציא קבוצניק ישראלי; 34) רצו, מהרו; 35) הכריח, כפה; 38) בער, דלק; 39) עני; 41) קינה; 42) פרח נוי; 43) פיתח את מנוע הקיטור הראשון; 45) סופר ישראלי (ש"מ); 47) תרופה; 48) עלה לגבהים; 50) מלקחיים; 51) נמצא, קיים; 52) אבזר הקובע את מרד יוקר המחייה; 54) סגר, סתם; 57) חמור־בר; 61) טול, קבל; 62) שם כולל לצמחי השדה; 64) זז; 65) לחן, שיר; 66) בהמת הרבעה; 67) מנמנם; 69) ראש עיר שירד מן הפסגה; 70) עול; 72) בעל־חי טורף; 74) טבלה של עץ; 75) כלי קבול בטן לנוזלים; 77) לבנה; 78) שם כולל לבעלי חיים חסרי חוליות; 81) דרום; 83) צא ממקומך; 85) כבל (נחום ג' י'); 86) שתה במשורה; 88) כסף רומני; 89) אביו של כלב המקראי; 91) דגן השמים; 93) תואר כבוד לאמורא; 95) רעננות, כח החיות בצמח; 96) כאן; 98) ענף; 100) מרף; 102) מתכופף; 103) נקי; 104) עכבר שדה בעל חוטם קצר; 105) משורר יהודי עברי גדול (ש"מ).

מאונך: 1) יורד־ים; 2) פת; 3) בעל אביגיל המקראית (שמואל א' כ"ה ג'); 4) נהר בדרום אפריקה; 6) רך בערך; 7) גרגרי שבולים שנצלו באש (רות ב' י"ד); 8) בן־בליעל; 9) לענה; 12) בקעה; 15) שיחד־בר, נזכר במקרא כמאכל לעניים; 16) קפץ, ניתר; 17) כאן (ארמית); 19) תיל ממתכת מעוקל ואלסטי; 20) נעם, 21) מבנה גבוה מפיץ נוגה; 23) מפרנס; 24) יחד, בחברה אחת; 26) תערובת של דברים שונים; 27) כימאי שוויצי, קבע את חוק היסוד של התרמו־כימיה; 29) אחד הכינויים לכתב העברי הקדמון; 30) רואה עתידות; 33) כבישת דרך; 34) אריג מובחר עשוי חוט משזר; 36) מפגש רחובות; 37) שוב, עוד פעם, עדות לשוב ולחזור על הדברים, 40) מבני נח; 41) בת־קול; 44) גיבורת סרט של פולנסקי; 46) מאורת אריות (כתיב חסר); 47) זקן, בא בימים; 49) גבור אחד מספריו של ר. קיפלינג; 50) שיחד־בר טוב למאכל; 53) נהר בבריטניה; 54) מסך הטלוויזיה; 55) משה, ציפה; 56) נאיבי; 58) נעלה; 59) צוהר, חלון קטן; 60) שר שכבר לא שר, וגם לרון אין לו סיבה; 62) צנה; 63) כן; 66) מירבי, כללי; 68) מחול פולני עממי; 71) אחד המזלות; 73) שפע תבואה; 76) סוג; 77) מתקבל על הדעת; 79) בגד רחב; 80) זורם בגוף; 82) נחשול; 84) אחת מפעולות החשבון; 85) נטש, הפקיר; 87) היסוד החמרי של תופעת התורשה; 90) דרך (לטינית); 92) בעל חטוטרת; 94) עיר בשוויצריה בקנטון הגרמני; 96) נשבי הרוח; 97) רמדומי בקר; 99) שמו הפרטי של אבי הצנע בשנות החמישים; 101) סמיכות של המלה „פה"; 102) זיז; 103) פקודה, הוראה מפורשת.

משיכמיה ומעלה

(המשך מעמוד 43)

עם מערכת של חצאית ושיכמיה תואמת יכולה כל אשה להתאים פריט נוסף, אשר נמצא במלתחתה. וגם אם החולצה היא מהשנה שעברה או מזו שלפניה, תיראה הופעתה חדשה ואופנתית.

שילוב נוסף של שיכמיות הוא עם חליפת־צמר קשמיר בצבע בריק עם בד קטיפה שחורה, כאשר השיכמיה היא באורך השימלה ועשוייה מאותו בד צמר בצבע בריק. זוהי מערכת מושלמת ליציאה חגיגית בשעות הערב.

יתרון נוסף הוא שאת החליפה אפשר תמיד ללבוש עם איזה מעיל פרווה תואם, ואת השיכמיה אפשר לנצל לשעות הבוקר ואחר־הצהריים גם עם אוברול ספורטיבי מתחתיו. יתרונה של השיכמיה בהיותה אלגנטית וגם ספורטיבית, תלוי בטיב הבד, במה שלובשים מתחתיה ובאביזרים, כמו נעליים, כובעים ועגילים אשר מוסיפים לבגד.

בחצי מחיר. מחיר שיכמיות־שמלות־חצאיות נע בין 15.000 ל־18.000 שקל. מחיר שיכמיות־חצאיות נע בין 12.000 ל־15.000 שקל, מעיל־שיכמיה — 18.000 שקל.

על כתפים וצווארי. גם ניסים מיזרחי מאופנת ראש אינדיאני מאמין כי שיכמיה זה פריט הכרחי בארונה של כל אשה והראייה לכך היא שיכמיית־הצמר הספורטיבית עם הקפישון (כובע צמוד) לימי החורף. לשיכמיה אין כיסים ואת הידיים שולפים מהצדדים, כשפרנזים שובבים מסיימים את אימרתה ובד צבעוני ותואם, בסגנון הגיאומטרי, מעטר אותה. מחירה, היום, בסוף העונה, 3.500 שקל.

גם אופנאי העילית הפאריסי ז'אן־לואי שרר מאמין בשיכמיית־הצמר, בעיקר בצבע השחור, בגיזרה החלקה ואלגנטית, כשפרנזים מעטרים אותה והופכים אותה קצת יותר ספורטיבית. עם חליפת־צמר טובה ומחוייטת, עשויה טוויד, וכובע תואם ונעלי־סירה על עקב תיראי כאילו יצאת מירחון אופנה.

לאילו המעדיפות את השאל הגדול בסיגנון הצעיף, גם עליהן נתן המעצב הצמר, בעיצובו של עודד פרוביזור, היה עד עתה 200 דולר. עכשיו, במכירת סוף־העונה, כל פריט נמכר אצלו בחצי מחיר. כלומר, מחיר שיכמיה בתפירה עילית, מבד משובח, הוא 100 דולר.

מעצב פרוביזור וידידה
השלמה להופעת האשה

מערכת של חצאית ושיכמיה, שעלתה 300 דולר, עולה 150 דולר וכן הנחות על כל שמלות הקשמיר, חליפות־הערב ושמלות־הערב כשכל דגם הוא אכסקלוסיבי.

אופנתית ומעודנת. שיכמיה הוא בגד מחמיא לאשה, אומרת מעצבת־האופנה שושנה בן־צור, וזאת משום שלאשה עגלגלה השיכמיה מטשטשת את הקווים ולאשה רזה, השיכמיה נופלת בצורה רכה ונשית.

שיכמיה היא פריט נוח מאוד ומתאים לכל שעות היום.

שושנה בן־צור מעצבת כל שנה מיגוון של שיכמיות קצרות, ארוכות וכאלה הנרכסות מלפנים כמו מעיל, מבדי צמר, פפיטה ומישבצות וגם מקטיפה כשהעיטור הוא תמיד קונטראסטי כמו, למשל, שיכמיה שציבעה לבן־שנהב וגימורה שחור, או שיכמיה אדומה עם סרט עיטור שחור, וכן בציבעי אפור ולבן וכו' עם דבש.

זהו פריט שלא יוצא מהאופנה ואם קונים צבע נייטרלי, אפשר להשתמש בו שנים רבות. שיכמיה קצרה ושחוראת פה, לדוגמה, אפשר ללבוש עם כל חצאית או מיכנסים שחור. בצירוף חולצה לבנה ונעלי לאק שחורות כל אשה, בחורה או נערה תיראה אופנתית ומעודנת.

במקום לקנות עוד ז'אקט אפשר לנסות פעם את פילאי השיכמיה. והמחירים: שיכמיית־צמר קצרה, שאורכה עד הירכיים, עולה 12.000 שקל, ארוכה — 15.000 שקל, מעיל־שיכמיה — 18.000 שקל.

על כתפים וצווארי. גם ניסים מיזרחי מאופנת ראש אינדיאני מאמין כי שיכמיה זה פריט הכרחי בארונה של כל אשה והראייה לכך היא שיכמיית־הצמר הספורטיבית עם הקפישון (כובע צמוד) לימי החורף. לשיכמיה אין כיסים ואת הידיים שולפים מהצדדים, כשפרנזים שובבים מסיימים את אימרתה ובד צבעוני ותואם, בסגנון הגיאומטרי, מעטר אותה. מחירה, היום, בסוף העונה, 3.500 שקל.

גם אופנאי העילית הפאריסי ז'אן־לואי שרר מאמין בשיכמיית־הצמר, בעיקר בצבע השחור, בגיזרה החלקה ואלגנטית, כשפרנזים מעטרים אותה והופכים אותה קצת יותר ספורטיבית. עם חליפת־צמר טובה ומחוייטת, עשויה טוויד, וכובע תואם ונעלי־סירה על עקב תיראי כאילו יצאת מירחון אופנה.

לאילו המעדיפות את השאל הגדול בסיגנון הצעיף, גם עליהן נתן המעצב הצמר, בעיצובו של עודד פרוביזור, היה עד עתה 200 דולר. עכשיו, במכירת סוף־העונה, כל פריט נמכר אצלו בחצי מחיר. כלומר, מחיר שיכמיה בתפירה עילית, מבד משובח, הוא 100 דולר.

מערכת של חצאית ושיכמיה, שעלתה 300 דולר, עולה 150 דולר וכן הנחות על כל שמלות הקשמיר, חליפות־הערב ושמלות־הערב כשכל דגם הוא אכסקלוסיבי.

אופנתית ומעודנת. שיכמיה הוא בגד מחמיא לאשה, אומרת מעצבת־האופנה שושנה בן־צור, וזאת משום שלאשה עגלגלה השיכמיה מטשטשת את הקווים ולאשה רזה, השיכמיה נופלת בצורה רכה ונשית.

שיכמיה היא פריט נוח מאוד ומתאים לכל שעות היום.

שושנה בן־צור מעצבת כל שנה מיגוון של שיכמיות קצרות, ארוכות וכאלה הנרכסות מלפנים כמו מעיל, מבדי צמר, פפיטה ומישבצות וגם מקטיפה כשהעיטור הוא תמיד קונטראסטי כמו, למשל, שיכמיה שציבעה לבן־שנהב וגימורה שחור, או שיכמיה אדומה עם סרט עיטור שחור, וכן בציבעי אפור ולבן וכו' עם דבש.

זהו פריט שלא יוצא מהאופנה ואם קונים צבע נייטרלי, אפשר להשתמש בו שנים רבות. שיכמיה קצרה ושחוראת פה, לדוגמה, אפשר ללבוש עם כל חצאית או מיכנסים שחור. בצירוף חולצה לבנה ונעלי לאק שחורות כל אשה, בחורה או נערה תיראה אופנתית ומעודנת.

במקום לקנות עוד ז'אקט אפשר לנסות פעם את פילאי השיכמיה. והמחירים: שיכמיית־צמר קצרה, שאורכה עד הירכיים, עולה 12.000 שקל, ארוכה — 15.000 שקל, מעיל־שיכמיה — 18.000 שקל.

על כתפים וצווארי. גם ניסים מיזרחי מאופנת ראש אינדיאני מאמין כי שיכמיה זה פריט הכרחי בארונה של כל אשה והראייה לכך היא שיכמיית־הצמר הספורטיבית עם הקפישון (כובע צמוד) לימי החורף. לשיכמיה אין כיסים ואת הידיים שולפים מהצדדים, כשפרנזים שובבים מסיימים את אימרתה ובד צבעוני ותואם, בסגנון הגיאומטרי, מעטר אותה. מחירה, היום, בסוף העונה, 3.500 שקל.

גם אופנאי העילית הפאריסי ז'אן־לואי שרר מאמין בשיכמיית־הצמר, בעיקר בצבע השחור, בגיזרה החלקה ואלגנטית, כשפרנזים מעטרים אותה והופכים אותה קצת יותר ספורטיבית. עם חליפת־צמר טובה ומחוייטת, עשויה טוויד, וכובע תואם ונעלי־סירה על עקב תיראי כאילו יצאת מירחון אופנה.

לאילו המעדיפות את השאל הגדול בסיגנון הצעיף, גם עליהן נתן המעצב

מעצב פרוביזור וידידה
השלמה להופעת האשה

הצמר, בעיצובו של עודד פרוביזור, היה עד עתה 200 דולר. עכשיו, במכירת סוף־העונה, כל פריט נמכר אצלו בחצי מחיר. כלומר, מחיר שיכמיה בתפירה עילית, מבד משובח, הוא 100 דולר.

מערכת של חצאית ושיכמיה, שעלתה 300 דולר, עולה 150 דולר וכן הנחות על כל שמלות הקשמיר, חליפות־הערב ושמלות־הערב כשכל דגם הוא אכסקלוסיבי.

אופנתית ומעודנת. שיכמיה הוא בגד מחמיא לאשה, אומרת מעצבת־האופנה שושנה בן־צור, וזאת משום שלאשה עגלגלה השיכמיה מטשטשת את הקווים ולאשה רזה, השיכמיה נופלת בצורה רכה ונשית.

שיכמיה היא פריט נוח מאוד ומתאים לכל שעות היום.

שושנה בן־צור מעצבת כל שנה מיגוון של שיכמיות קצרות, ארוכות וכאלה הנרכסות מלפנים כמו מעיל, מבדי צמר, פפיטה ומישבצות וגם מקטיפה כשהעיטור הוא תמיד קונטראסטי כמו, למשל, שיכמיה שציבעה לבן־שנהב וגימורה שחור, או שיכמיה אדומה עם סרט עיטור שחור, וכן בציבעי אפור ולבן וכו' עם דבש.

זהו פריט שלא יוצא מהאופנה ואם קונים צבע נייטרלי, אפשר להשתמש בו שנים רבות. שיכמיה קצרה ושחוראת פה, לדוגמה, אפשר ללבוש עם כל חצאית או מיכנסים שחור. בצירוף חולצה לבנה ונעלי לאק שחורות כל אשה, בחורה או נערה תיראה אופנתית ומעודנת.

במקום לקנות עוד ז'אקט אפשר לנסות פעם את פילאי השיכמיה. והמחירים: שיכמיית־צמר קצרה, שאורכה עד הירכיים, עולה 12.000

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ **קורסים**
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ **סלון ומכון יופי**
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, התאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ **הכנת כלות**
* מחירים עממיים * שרות מעולה

ת"א, דיזנגוף 190 (יודפת 4) 226066, 229388

תן טרמפ לחייל

מכונית הזמן החדש

RENAULT 11

הזמן החדש יוצר בכבישים ובכלכלה בעיות וקשיים רבים שהתשובה להם אחת — רנו 11.

★ צריך לשמור על ערך הכסף — **רנו 11** היא השקעה בטוחה לכספך.
★ מחירי הדלק מאמירים — **רנו 11** היא החסכונית ביותר.
★ הכבישים צפופים ועמוסים — **רנו 11** משתלבת בתנועה בזריזות.
★ דרושים שכלולים רבים — **רנו 11** היא התשובה.
★ קיימת דרישה לעיצוב ספורטיבי מרהיב — **רנו 11** היא התשובה.

רנו 11 — מוצעת בשני מנועים 1100 סמ״ק ו-1400 סמ״ק. תיבת הילוכים בעלת 5,4 הילוכים או אוטומטית. עקב ירידת ערך הפרנק:

רנו עכשיו במחירים מפתיעים!

העולם אוהב RENAULT

בני משה קרסו ת״א טל. 627151 ■ חיפה טל. 721751 ■
ירושלים טל. 226491 ■ באר-שבע טל. 36777 ■ חיפה טל. 510296 ■ נתניה טל. 23037

(המשך מעמוד 29)

● ביצד הכרת את רעייתך סנונית?

סנונית היא אחותה של אלייה, אשתו של אורי זוהר. בעלה היה טייס בחיל־האוויר ונהרג בתאונת מטוס. בהשפעת אחותה חזרה סנונית בתשובה עם שלושת ילדיה. אורי זוהר בא והציע לי להשתתף עם גיסתו. נפגשנו כמה פעמים והחלטנו להתחתן. היה לנו רקע דומה וזה מאוד חשוב לנישואין מוצלחים. היום יש לנו שני ילדים: מתיתיהו בן ארבע ומרים בת שנה, ובעזרת השם בקרוב יהיה לנו ילד משותף שלישי.

● ביחד עם אשתך חזרו בתשובה גם שלושת ילדיה. איך מביאים אותם להבין את התהליך?

זו לא בעיה. הילדים הולכים עם זה יותר חזק מההורים. הבן של אורי זוהר אמר לו: „אם אתה רתי, אז תלך עם זה עד הסוף." לאורי היתה בעיה עם הכיפה. הבן שלו חבש כיפה לפניו. הבן של אשתי, גדי, היה בן 6 כשחזרה בתשובה. הוא השפיע עליה שתזדרז עם התהליכים.

● עד גיל מבוגר יחסית לא היו לך ילדים. כעת יש לך, בלי עין הרע, חמישה. איך מקבלים דבר כזה?

זה קשה. צריך הרבה אהבה, סבלנות ואורך־רוח.

● בגיל 48 הסכת אבא בפעם הראשונה. מה זה עשה לך?

אני לא מדבר על השימחה. זה עושה בי

איקא ב„בסית" בימי הבוהימה (1969)
„לאישה אסור לחיות תחת מרות גבריס!"

הרגשות שלא הכרתי קודם. היחס, האהבה לילד, זה לא ייאמן. להיות פיתאום אבא לחמישה ילדים זה קשה. בכלל החיים קשים. לא קל לחיות.

● מדוע אנשים שחוזרים בתשובה נותנים לילדיהם שמות עתיקים ובמתכוון לא נותנים להם שמות ישראליים מהעת החדשה?

את השם מתיתיהו אני סתם אוהב, והבן נולד יומיים לפני חנוכה. הבת מרים נקראת על שם אמי זכרונה לבריכה. למה שאקרא לילדה שלי טל, איזה מן שם זה טל?

● לפני שחזרת בתשובה לא היית איש מישפחה. מה קרה מאז?

היה לי קשר רופף מאוד עם המישפחה. הסתובבתי בעולם, זרוק. מאז שחזרתי בתשובה, הקשר שלי עם אבי בפירוש התהדק. תוך כדי חיים בעולם הדתי, גיליתי את הערך הנקרא מישפחה. כיבוד אב ואם. נפתחתי לצורך של אבי, ונוצרו בינינו יחסי קירבה ממשיים. היום אני מאוד קרוב אליו. אם פעם הייתי מצלצל בקושי כל שבת, כעת אני מצלצל פעמיים בשבוע. אבי בא אלינו הרבה, ואני בא אליו.

● וההורים של סנונית?

הם באים כל שבת. הם שכרו דירה לידינו וליד אורי ואלייה. הקשרים איתם מאוד חזקים. הם התחילו לקיים מיצוות והמיסעדה שלהם הפכה כשרה.

● הם שמחים ששתי הבנות שלהם, החתנים והנכדים חזרו בתשובה?

מאוד. באחת השמחות המישפחתיות אבא של סנונית, אחרי כמה כוסיות, עם דמעות בעיניים, אמר: „אני מאושר שיש לי חתנים כאלה."

● ואיך היחסים עם אורי זוהר?

הכרנו קודם, אבל אף פעם לא היינו חברים קרובים. כעת אנחנו גיסים. נפגשים בשמחות. עושים ביחד סדר פסח, חוגגים פורים. לא מכבר חגגנו את בר־המיצווה של גד. אורי חי חיים מאושרים. יש לו שישה ילדים, ואלייה אומרת שבעיקבות החזרה בתשובה הרוויחה בעל.

● העיתונות אוהבת לכנות אותך הרב איקא ישראלי, אבל אתה בעצם לא רב. מדוע?

מוסמכי רבנות עוב: 3 בחינות בנושא מסויים מאוד, הלכתי לגמרי. מי שלא עובר את הבחינה, שיהיה גאון שבגאונים, לא נקרא רב. אותי זה לא עניין אף פעם. אני נושא במה שנקרא תואר של רב־כבוד, כמו דוקטור־כבוד. אבא שלי לחץ עלי שאעשה תואר. הוא אמר: „לא נעים, כותבים בעיתונים." אבל בשביל מה לי לבזבז חצי שנה על לימודים שאני לא צריך אותם בכלל?

● ישיבת „אור שמח" היתה ישיבה אמריקאית. אתה בעצם התחלת את הגרעין הישראלי שלה?

בהתחלה היינו שניים־שלושה חבר'ה. אחר־כך עשרה. הבאנו רב שיתן שיעורים, רכשנו עוד דירה ועוד דירה, ואת רואה — כיום אנחנו מוסד גדול.

● ביצד מתבצעת הסרוצדורה, כל מי שבא לכאן מתקבל?

כל מי שבא לכאן מתראיין. היום אנחנו יותר סלקטיביים.

● אתם משיבים ריקם אנשים מסויימים?

אנחנו מסתייגים מאנשים משוגעים עד כדי סכנה לציבור.

● אנשים כאלה לא מתאימים להיות דתיים?

אין לנו כלים להתמודד עם מכות וסכינים.

● אחרי הראיון, מה קורה למועמד?

מקבלים אותו לשיעור של מתחילים. לא לוחצים עליו בקיום מיצוות. מי שרוצה לצאת אל מחוץ לפנימיה יוצא. אחרי זמן, יש ממילא השפעה של הסביבה.

● כלומר, אתם נותנים לזמן לעשות את שלו?

פה זה סיר לחץ של 24 שעות ביחד. הרבה מאוד יוצאים ובאים ולא נקלטים. בין אלה שנכנסו, כמעט לא היו עזיבות.

● מה קורה כשמישהו רוצה לעזוב?

תלוי מי. אם זו חולשת רגע, לוקחים אותו לשיחה ומדברים איתו.

● האם אתם נעזרים ביעוץ מסיבר לוגי?

לא.

● מדוע, הרי רוב האנשים מגיעים לפה עם בעיות?

אנחנו מתמודדים עם הבעיות שלהם באמצעים שלנו.

● מה קרה להשקפת עולמך הפוליטית?

בדברים האלה לפחות לא השתנתה דעתי כמעט. אני חושב שלשלום יש עדיפות גבוהה מאוד ולכן, כל דבר שאינו פוגע בערכים גבוהים, יש לוותר עליו למען השלום. כמו, למשל, טריטוריות, שטחים, כיבוש.

● האם זוהי דעתך הפרטית או שזו דיעה הרווחת ב„אור שמח"?

בהחלט דעתי הפרטית! אנחנו לא יחידה פוליטית או קולקטיב רעיוני. יש פה ציבור גדול ולכל איש דיעות משלו. אם כי ציבור שלם מתלמידיו של הרב שך מחזיק בדיעות דומות.

● מה עם ארץ ישראל השלמה?

זה לא אנחנו.

● שלום עזיף על ישוב ארץ ישראל?

אצלי ודאי, וכך גם אצל הרב שך. מכניסים אותנו למגירה אחת עם גוש־אמונים וזה לא נכון.

● מה דעתך על ישיבת „ברכת אברהם", שם חזרו בתשובה עבריינים ואסירים לשעבר המתעמרים בשבניהם הערביים?

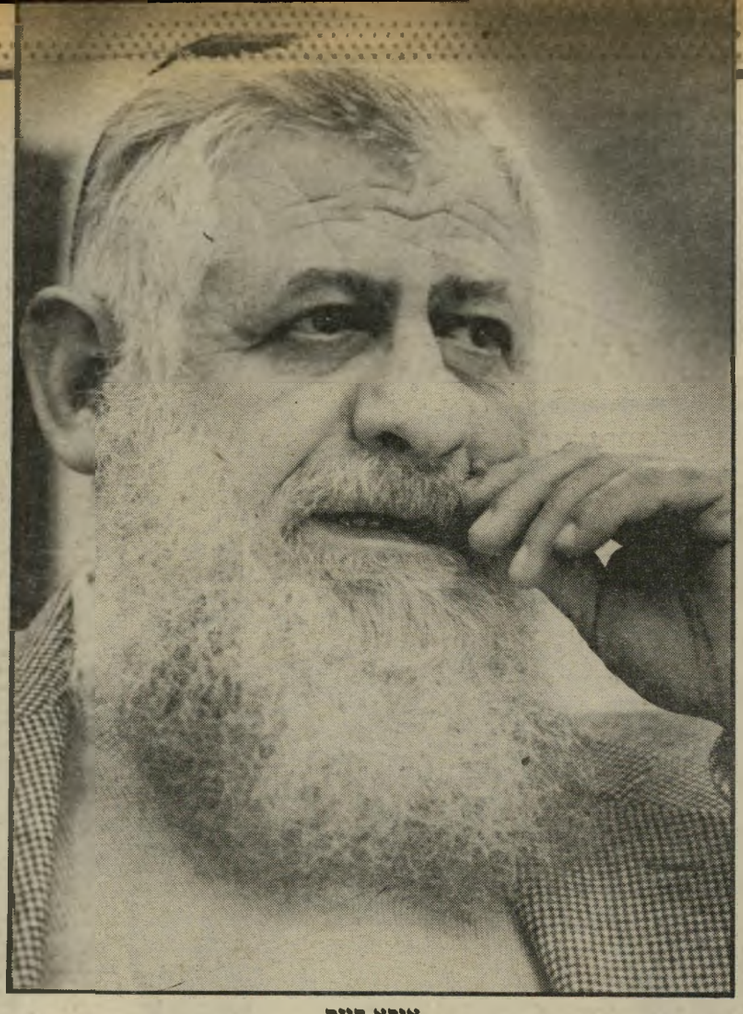
כל מה שאני יודע על הישיבה הוא מפי התיקשורת, ואיני מאמין לתיקשורת.

● האם לדעתך צריך לנשל ערבי מביתו כדי להקים שם ישיבה?

לפעמים צריך לנשל יהודי מביתו כדי להקים ישיבה. אין הבדל בין יהודי לערבי. לגופו של עניין — עבריינים לשעבר שנשארו בהם יצרים, צריך לעזור להם להשתקם. הישיבות שהתמחו בכך הצליחו יותר מכל מוסד אחר. במיקרה זה יתכן כי האלימות יוצאת נגד ערבים, כי הם גרים בין ערבים. אילו גרו בין יהודים, יתכן שזה היה יוצא בין יהודים. ברור לי שאין מישהו המכוון אותם לנהוג באלימות כלפי ערבים. בכל התורה כתוב „בדרכי שלום, בדרכי נועם."

● זה נכון שאתם משחררים חזרים בתשובה מהצבא?

כולם באים אלינו אחרי צבא. אנחנו משיגים דחיה ממילואים, עד שהבחור יתחזק ולא יהיה כעלה נידף. כולם אצלנו עושים מילואים.

איקא ביום
„אני מאושר שיש לי חתנים כאלה!"

במילחמת־לבנון כל הישיבה היתה במילואים. רבים מהבחורים כאן משרתים ביחידות קרביות.

● גם בנות אתם לא משחררים מהצבא?

בנות כן. ואת יודעת יותר טוב ממני למה. באופן עקרוני, כך פסקו גדולי תורה, לאשה אסור להיות תחת מרות גברים, חוץ מאשר אביה או בעלה.

■ ■ ■

● ביצד אתם מתמודדים עם בעיית ההורים שבניהם חזרו בתשובה?

בדרך־כלל, ההורים מרוצים מהתפנית שהילד עשה. זה מונע ממנו ללכת למקומות יותר גרועים, זה מהדק את הקשר עם ההורים. בדרך־כלל, אחרי שהילדים מתחתנים, ההורים מתרככים, ובעיקר אחרי שנולד הילד הראשון, גם אם שנתיים קודם החרימו את הילדים. ישנם מיקרים יוצאי־דופן, ברוב המיקרים האלה מדובר בהורים מופרעים. שלא מוכנים להשלים עם העובדה שהילד בחר בדרך אחרת משלהם.

● מתי מתחיל החוזר בתשובה לעמוד ברשות עצמו?

כשהוא מתחתן.

● איך הוא דואג לעצמו, אם הוא כל היום בישיבה?

יש דבר הנקרא כולל. שם לומדים אברכים נשואים. המקבלים — עד שיעמדו על הרגלים — סטיפנדיה של 200 דולר לחודש.

● זה לא מספיק.

אז הם נותנים שיעורים פרטיים. יש בינינו הרבה מאוד ציירים המוכרים ציורים, יש מוסיקאים שהקימו להקה המנגנת בחתונות. הנשים עובדות או שההורים תומכים. אף אחד לא גווע ברעב, אם כי חיים בדוחק רב.

● האם קיים שימוש בסמים בישיבה?

יש איסור חמור ומוחלט להשתמש בתוך הקמפוס בסמים. מה שארם עושה בחוץ, אנחנו לא מתערבים. מנסים להשפיע שלטובתו צריך להפסיק עם זה. כמו שאני יודע אחרי תקופה קצרה, הם מוצאים תחליף לסמים, כי התענוג שבלימוד ובהבנה כל־כך גדול, שעניין הסמים לעומתו קטן.

● האם זה נכון שהחוזרים בתשובה נחשבים בקהילה הדתית לבני מעמד נמוך, וכי אדמו"ר לעולם לא ישיא את בתו לחוזר־בתשובה?

זה לא נכון שזה מעמד נמוך. בעניין ה־ נישואין, זה נכון שבדרך־כלל מתחתנים בתוך אותה קבוצה. תנאי לנישואין מוצלחים הוא רקע דומה, ולכן צריך לקחת בחור ובחורה מקבוצות דומות. כדי למנוע חיכוכים. הרי יכולים להיות ויכוחים על ריהוט, או כלי־בית.

כשאשתי אמרה לי שהיא קונה רהיטים של דניש ידעתי על מה היא מדברת. בת של אדמו"ר לא יודעת מה זה דניש. אשתי ואני משוחחים על נושאים רבים מהעבר. יש לנו רקע משותף, אותה תרבות. זה מה שמביא נישואין להצלחה. פרט לעניין הנישואין יש אצלנו הרבה הערכה ואהבה.

● כיצד אתם מתמודדים עם בעיית ההורים של החוזרים בתשובה?

ברור שלהורים חילוניים יש משבר כשהילד חוזר בתשובה. בדרך־כלל כל הורה רוצה לראות את הבן ממשיך את דרכו, וכשילד לוקח דרך אחרת זה יוצר אכזבה.

האדם החילוני, בדור שעבר, בחר להיות חילוני מתוך שלילה מוחלטת של הדת וכמרד בהוריו הוא. כך שההורים מרגישים — אנחנו סוף סוף השתחררנו מהדת והנה הילד שלנו חזר לזה. הורים שאוהבים את ילדם רואים בדרכו החדשה מחסום מפני הידרדרות. אצל רבים מתעוררים סנטימנטים. אבא שלי נזכר באמצעותי איך זה היה כשהוא היה צעיר ודתי. הורים אמיתיים צריכים להבין, שכאשר הילד חוזר בתשובה, זה צריך לגרום להם שימחה כי הילד מוצא את האושר האמיתי שלו.

● האם אינך מבין שהדרה שבנו חזר בתשובה מרגיש כאילו איבד בן, כאילו נצר ביניהם נתק?

הרי ההורה בעצמו מרד באביו כאשר הפך חילוני. אז זה היה לגיטימי, מדוע שבנו מורד בו זה לא לגיטימי? פרט לכך, אחת מאושיות החינוך המערבי היא לתת לאדם לבחור בעצמו את דרכו בחיים. רוב ההורים שאני מכיר, מרוצים מכך שבניהם חזרו בתשובה. הם יודעים שזה גורם להם אושר. אם זה רחבעם („גאנדי") זאבי, שמאושר מזה שבנו, בני, חזר בתשובה, אם זה האלוף (מיל') אברשה טמיר, אם זה רפאל („רפול") איתן, שבתו חזרה בתשובה ואם אחרים. כולם מאושרים שבניהם מצאו את הדרך לחיים מלאים.

● ורק ההורים של גיל כהן ואלי גרינבוים לא מרוצים?

רוב ההורים מחזיקים ביחסים תקינים ומאושרים עם ילדיהם. יש כמה יוצאי־דופן.

● מדוע איננכם מניחים לגיל כהן ולאלי גרינבוים להגיד בעצמם שהם מאושרים ושחזוריהם טועים?

אמרנו לגיל להתמודד עם אביו בטלוויזיה, במקום הרב רביץ. הוא סירב מפאת מיצוות כיבוד אב.

אחת המיצוות של חזרה בתשובה, היא למנוע קרע בתוך המישפחה, או את חושבת שאנחנו רוצים לנתק הורים מילדיהם?

אל תאמין לאף אחד
בדוק ב"מחירון דירות"

לקנות או למכור דירה זה לא צחוק, הדירה שלך היא הנכס היקר ביותר שיש לך. אל תאמין לשמועות ולהערכות. לפני קנייה או מכירה של דירה, בדוק מחירים ב"מחירון דירות", המדריך היחידי למחירי הדירות בישראל.

מסקנה

היום כבר לא צריך להיכנס למשרדי המכירות של הקבלנים וחברות הבנייה, אתה יכול לקבל את כל הפרטים הנחוצים לך לפני קנייה או מכירה של דירתך על הכודסא בבית. ב"מחירון דירות" תמצא פרטים על הדירות החדשות המוצעות למכירה בארץ, לפי אזורי מגורים, כולל שם הקבלן, תאור הנכס המוצע, הרחוב, שטח הדירה, מספר החדרים, מספר הקומות והדיירים בבניין, תאריך כניסה וכמובן המחיר. וזה בדיוק מה שנחוץ לך, כדי לקבל החלטה נכונה.

אז רוץ לדוכן העתונים הקרוב ודרוש את "מחירון דירות". לא מצאת? אל תתרוצץ, התקשר אלינו לטל. 03-229353 ונשלח אליך את המחירון הביתה, ובנתיים, תוכל לקבל את הפרטים המעניינים אותך בטלפון.

אפ
אריכא בנין פיתוח בע"מ
מדרגות לוליניות-יבוא יצוא
רח' זז וינוזקי 20, רעת גן 52563
טל. 7055316 מעל. 058 248106

לפני קנייה או מכירה של דירה
בדוק מחירים ב"מחירון דירות"

"מחירון דירות" מו"ל: סער פרסומאים בע"מ רח' סמולנסקין 14 תל-אביב 63415, טל. 03-229353
הפצה: גד הפצה, יד חרוצים 7 ת"א, טל. 03-337056

טְשׁוּלְנְט
שְׂחִיתוֹת*
בְּשַׁבָּת
בַּצָּהֳרַיִם
בְּדִיזֶנגוֹף
110
(מֵאָה וְעֶשֶׂר)

*בְּיִידִישׁ זֶה מְצַלְצֵל יוֹתֵר טוֹב.

חייג ופרסם מודעתך
בכל עיתוני ישראל
לבעלי כרטיסי אשראי:
ויזה, ישראכרט, דיינרס
טלפונים: 280666, (03)296662

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר **מרדכי זידמן**
הוצאת רשפים

למיכל (לבית ליטוינסקי)
ואבי ארליך
מזל טוב להולדת הבן הבכור
יונתן-חן
הרבה נחת ואושר
מאחלים הדודים:
נאוה (ז'קי) **ומיכאל** (קיקי)
ליטוינסקי

תן טרמפ לחייל

יצחק גרציאני:
„ההימנון הגרמני היה מושמע גם בלעדי!"

בטקס קבלת־הפנים לקנצלר גרמניה הלמוט קוהל, ניגנה תיזמורת צה"ל את ההימנון הגרמני. נגני תיזמורת צה"ל רובם צעירים וילידי הארץ. לגביהם, השואה היא חלק מההיסטוריה שלנו. לעומתם, מנצח תיזמורת צה"ל, יצחק גרציאני, הוא יוצא אירופה שחי בזמן השואה. שאלתי אותו איך הרגיש כשניצח על ההימנון הגרמני.

לא נעים.

● **זו הפעם הראשונה שאתה מנצח על ההימנון הזה?**

לא, זו הפעם השניה. כשווילי ברנדט היה פה, עשיתי את זה בפעם הראשונה.

● **אז התרגלת כבר?**

לא התרגלתי. אז זה לא היה נעים והיום זה לא היה נעים.

● **ובכל זאת לא סרבת לנצח?**

מה זה היה עוזר? היו לוקחים מישהו אחר שינצח, וההימנון הגרמני היה מושמע איתי או בלעדי.

מנחם סבידור:
„גם אני נחרדתי מישיבת הכנסת הפרוצה!"

הכנסת נתנה לנו בשבוע שעבר את אחד המופעים הגרועים שהיו לה עד כה. אפילו ממלא מקום היושב־ראש אמר .לאיזה רמה ירדתם. אתם צריכים להתבייש!" יו"ר הכנסת מנחם סבידור לא היה באולם באותה שעה. שאלתי אותו אם שמע את הדברים, ומה תגובתו.

מילאתי את מקומו של הנשיא והייתי בלישכה. אבל האזנתי ברדיו לישיבת הכנסת וממש נחרדתי ממה שהלך שם. אלימות, השמצות, התקפות. וזה קרה בדיוק שבוע אחרי שהיה חשבון־נפש על־ידי חברי־הכנסת, בדיון על עבודת הכנסת.

● **היתה תקופה שהמיקרופונים של חברי־הכנסת היו סגורים. מתי סתמו אותם?**

אני לא יודע מתי ולמה פתחו אותם שוב. אני הסכמתי שהם יפתחו רק לשעה של השאילתא בעל־פה. עדיין לא הספקתי לבדוק מי פתח את המיקרופונים, אבל אני אסגור אותם שוב.

● **האם תעבור לסדר־היום אחרי הישיבה הזאת?**

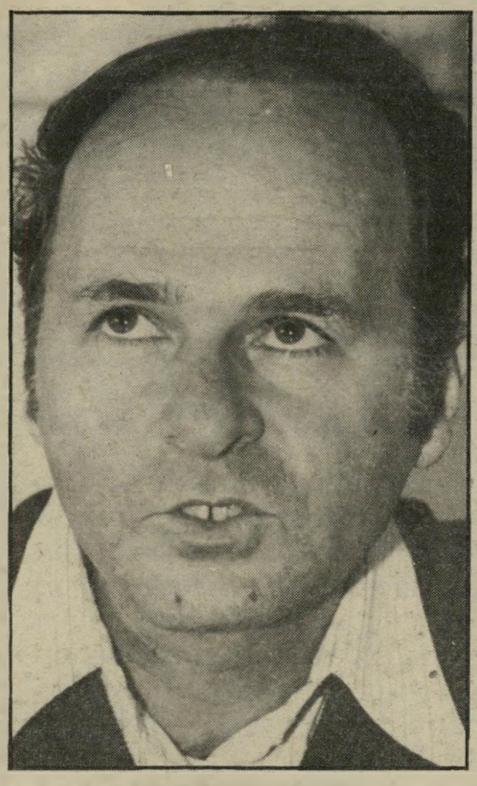
בפירוש לא. לקחתי את זה ללב ואני מאוד מוראג. אני מתכוון לטפל בעניין ומייד. אני אכנס את ועדת ההליכות ואחר־כך את ועדות הכנסת וכמובן שאקיים שיחות אם ראשי הסיעות, כדי למנוע שערוריה כזאת בעתיד. לבסוף, אני גם מתכוון לאתר את אותם חברי־הכנסת שהתפרעו ולזמן אותם ללישכתי.

● **באלו צעדים אתה מתכוון לנקוט נגדם?**

אין לי הרבה סמכויות לנקוט סנקציות ממשיות. אבל אני בטוח שזה לא יהיה נעים למי שיקבלו מיכתב שיביע תרעומת על התנהגותם.

● **מתי אתה מתחיל לטפל בעניין?**

כבר התחלתי.

שי שהמי:
„אם אין תלונות, סימן שהפסיקו להיצמד!"

בתקופה האחרונה תוגברה פעילות מטוסי־הקרב האמריקאים באזור. לעתים הם נוהגים להיצמד למטוסים אזרחיים הטסים ארצה מחשש שיותקפו על־ידי טייסים מתאבדים, וגם כשהם רק טסים באיזור ישנה בעיה, כי הם לא משדרים על אותו תדר של המטוסים האזרחיים. דבר זה מעורר בהלה ודאגה רבה אצל טייסים אזרחיים, שכבר התלוננו על המיקרים. שאלתי את שי שהמי, ראש מינהל התעופה האזרחית, מה הם עושים בעניין.

ברגע שהעניין התעורר יצרנו קשר ישיר עם הניספחים הצבאיים של שגרירות ארצות־הברית וקיימנו איתם כמה דיונים, כדי לסכם דרכי פעולה. האמת היא, שאחרי הסירוה הראשונה של השיחות, העניין לא נפתר וכבר היה בכוונתנו לפנות לדרגים בכירים יותר, כלומר ישר למישרד־החוץ האמריקאי. איגרת מחאה כבר היתה מוכנה למישלוח. בינתיים נפסקו התלונות. מזה שבועיים־שלושה אין אף תלונה.

● **אם שבועיים־שלושה לא היתה אף תלונה, זה סימן שהבעיה נפתרה?**

אנחנו פועלים בדרך־כלל על סמך תלונות. חוקרים ומגיעים למסקנות.

● **אבל העובדה שמטוסי־הקרב האמריקאים לא משדרים על אותו תדר מהווה סכנה תמידית.**

זה לא בדיוק כך. יש בקרה וכל אחד יודע איפה השני טס. היה כמובן יותר טוב, אם כל המטוסים באזור היו משדרים על אותו תדר, והיינו רוצים להשיג את זה, אבל כנראה שזה בלתי־אפשרי כיוון שלמטוסי הקרב האמריקאים אין מיכשור לתדר אזרחי.

● **אבל את הבעיה של היצמדות מטוסי הקרב למטוסים אזרחיים בן אפשר לפתור.**

אם אין תלונות זה סימן שהפסיקו להיצמד. ברגע שתהיה התלונה הקלה ביותר, נשוב ונתריע. כרגע נראה לי שהניספחים הצבאיים ערים לבעיה ועושים ככל יכולתם לפתור את רוב הבעיות.

● **אתה אומר את רוב הבעיות. אתה אפילו לא מדבר על סיתרון של 100 אחוז.**

כל זמן שהצי השישי שוהה באזור הים־התיכון, בסביבה שלנו, אי־אפשר יהיה לפתור את זה 100 אחוז.

ם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

רעיה הרניק:
„שאבא אבן וכץ־עוז יודו שהם טעו!"

לכינוס מחאה של ישובי הדרום, במרכז אשכול, הוזמנה גם רעיה הרניק, כדי להביע את דעתה בנושא – האם מותר להגיד להורים שכולים שהמילחמה היתה לשווא או לא.

רעיה הרניק באה, אמרה את דברה ואחר־כך, ביושבה בין הקהל כמעט פיצלה את מחנה המאזינים לשני מחנות. בקריאות־הביניים שלה. שאלתי את רעיה הרניק מה כל־כך עיצבן אותה דווקא בכינוס של אנשים הקרובים לדעתה.

קודם כל עיצבן אותי אבא אבן, שעלה על הבימה ואמר שהוא התנגד למילחמה מיומה הראשון. שאלתי אותו האם הצביע נגדה ולא קיבלתי תשובה. אחריו עלה לבימה ח"כ כץ־עוז, שהוא לא מהיונים של המערך, וגם הוא הודיע שהתנגד למילחמה החל מיומה הראשון. גם אותו שאלתי כיצד הצביע בכנסת וגם ממנו לא קיבלתי תשובה. ניסו להשתיק אותי, אבל אני התעקשתי. אז אמר כץ־עוז „בשלושה־ארבעה הימים הראשונים הייתי בעד המילחמה," ואני עניתי לו שאחרי שלושה־ארבעה ימים, בשבילי זה כבר היה מאוחר מדי.

● האם הוא זיהה אותך?

אני לא יודעת אם הספיק. ניגש אלי סדרן ובתקיפות אמר לי לשבת ולא לפוצץ את האסיפה. יצאתי ואיתי יצאו עוד הרבה אנשים שחשבו כמוני.

● הרי ידעת מראש מה עמדתם של האנשים שהזמרת קודם, וגם ידעת מה הם הצביעו בכנסת, אז מה הפתיע אותך כל־כך והרגיז אותך?

הרגיז אותי שגם אבא אבן וגם כץ־עוז היו בהתחלה בעד המילחמה. אחר־כך, כשהם ראו שהרוחות השתנו, ועכשיו כשברור לכולם שהמילחמה הזאת היא מטומטמת, הם תופסים טרמפ פוליטי על תנועות המחאה.

● אולי הם שינו את דעתם?

זו בהחלט זכותם. אבל אנשים שהצביעו בעד המילחמה לא צריכים להיות נואמים מרכזיים בעצרת כזאת. שישבו בתוך הקהל וגם שלא יתבישו להגיד שהם טעו ושהם מתחרטים.

● שמעתי שביקשו ממך לעלות על הבימה ולהגיד את הדברים האלה. מדוע סרבת?

לא רציתי שלמחרת תופיע כותרת בעיתון „רעיה הרניק פוצצה אסיפה של אנשי שלום־עכשיו".

רות חזן:
„מיפגש בין גולדה ורמונדה היה אפשרי!"

ערב יוצא־דופן הוצג השבוע ב„צוותא" תל־אביב. משהו בין מחזה ובין מישחק סימולציה. שיחה בין גולדה מאיר ובין רמונדה טאוויל. המחזה מבוסס על אירועים ביוגרפיים מחייהן של שתי הנשים שהומחזו למופע בשם „מיקרה גבול".

שאלתי את המחזאית והבימאית רות חזן, כיצד נולד רעיון המופע הזה.

הוא נולד כאשר קראתי את האוטוביוגרפיה של רמונדה טאוויל. הספר היה מרתק ויצר בי רחף לשתף בו הרבה אנשים.

● מדוע הפגישת אותה דווקא עם גולדה מאיר?

שתיהן הן לא מהקיצוניות של שני המחנות. לשתיהן מעורבות גדולה מאוד בנעשה בארץ. יש אומרים שרמונדה היא קיצונית, אבל בשנים האחרונות היא בהחלט התרככה ועכשיו היא מתונה.

● על גולדה אף אחד לא אמר שהיא מתונה.

כן, זה נכון שאז היא נחשבה לנץ. אבל בהשוואה לגאולה כהן, היא מתונה.

● את חושבת שאם גולדה היתה חיה היום, היא היתה מזכנה לעלות על בימה עם אחת רמונדה טאוויל ולנהל איתה שיחה?

ההצגה מתחילה בזה ששתיהן יושבות בקהל וכל אחת מדברת אל הקהל שלה. הן מגלות אחת את השניה, ולאט לאט מתחיל גישוש של שיחה. בהתחלה כמו בין שתי אויבות. אחר־כך הן נפגשות על הרקע הפמיניסטי, מתקרבות על הרקע של הגורל האישי, ורק לקראת הסוף נוצרת קירבה ומתחיל דיאלוג ממשי. אני מניחה שככה, לאט לאט, זה יכול היה לקרות ביניהן גם בחיים.

● אם היו מבקשים ממך, לאור ההצלחה של הערב, לנסות ולארגן מיפגש אמיתי בין רמונדה טאוויל ובין אישיות ישראלית, את מי היית בוחרת?

זו שאלה פוליטית ולא אענה עליה. רק אומר שקשה מאוד למצוא נשים מעורבות בארץ. זה עצוב.

● אי־אפשר לשאול את גולדה מאיר מה דעתה על הערב. רמונדה טאוויל הוזמנה וגם באה, מה היתה דעתה?

היא באה עם פמליה גדולה מאוד של אנשים. היא התרגשה מאוד וככתה.

ירון לונדון:
„בסאם שכעה יופיע בתוכנית בחור טבח!"

תוכנית הטלוויזיה „מה שבא" תעלה שוב על המסך במחצית פברואר, אבל במתכונת חדשה. המנחה יהיה ירון לונדון. היו ברשות השידור אנשים שהתנגדו להעסקתו של לונדון ובמיוחד בתוכנית בשידור ישיר. הושגה פשרה. ארבע התוכניות הראשונות תהיינה מוקלטות ורק החל בחמישית ישודרו בשידור ישיר. שאלתי את ירון לונדון אם זו מין בחינה.

למעשה, את צריכה לשאול את האנשים שהחליטו על כך, למה הם התכוונו. אני מבין כמוך, שזו בחינה.

● וזה לא מעליב או מעצבן אותך?

זו לא נראית לי גזירה נוראה כל־כך. וזו היתה פשרה שנכפתה על־ידי האדון פאפו והגברת מירון, שבוודאי המנהל הבא כבר לא יהיו שם. מר פאפו לא רצה בכלל שאני אקח חלק בתוכנית כזאת, ואם כבר, אז רק עם פיקוח. לעומתם, יוסף לפיד וטוביה סער הגנו על זכותם להעסיק אותי בשידורים חיים.

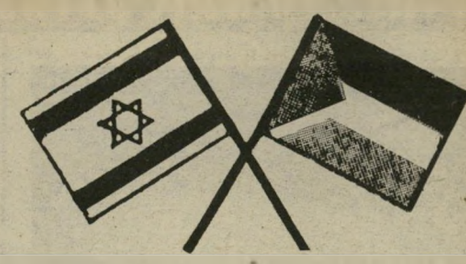
● בתוכנית הזאת אתה הרי רק מנחה, אז מה כבר אתה יכול לעשות שלא ימצא חן בעיניהם?

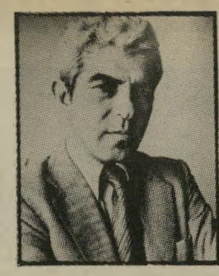
פאפו אמר שאם ירון לונדון ינחה תוכנית על בישול, הוא בטח יביא אליה את בסאם שכעה בתור טבח.

● ואחרי שתעבור את בחינת ארבע התוכניות המוקלטות, מה יהיה בתוכנית החמישית?

תדעי לך, שאני נדרתי נדר לא להסתכסך.

דניאלה שמי

קרן ע"ש ד"ר עיצאם סרטאווי ז"ל

מיסודה של

המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני

הקרן ע"ש סרטאווי", אשר על הקמתה נמסר ב־17.1.84, נועדה לעידוד המחקר והיצירה בסוגיות־יסוד של העם הפלסטיני ובנושא הזיאלוג הישראלי־פלסטיני.

הקרן תעניק מדי־שנה ב־10 באפריל (יום הירצחו של הד"ר סרטאווי), או במועד קרוב לכך ככל האפשר, פרסים כספיים עבור מחקר או יצירה תרבותית או אמנותית הקשורים בנושאים הנ"ל, אשר חברי־השופטים ימצא אותם ראויים לכך. השנה יעמוד סכום הפרסים על 100 אלף שקל. חברי־השופטים יוסמך להחליט על מספר הפרסים שיינתנו.

הרכב חבר השופטים לשנת 1984:

ד"ר סאמי מרעי — **פרופ' ששון סומך**
מר חנא אבו־חנא — **מר בועז עברון**
מר עאדל מנאע — **מר יגאל תומרקין**

החל בפירסום מודעה זו אפשר לשלוח ל.קרן סרטאווי" מחקרים או יצירות בנושאים שצויינו לעיל. ניתן גם להמליץ על מועמדותו של אדם לפרס, בזכות תרומתו המצטברת לנושאי־התחרות, בתנאי שתצורף לכך הסכמה־בכתב של האדם המומלץ.

המועד האחרון להגשת היצירות וההמלצות – 10 במרס 1984.

את היצירות יש לשלוח, מודפסות ובשני עותקים, אל: **הקרן ע"ש סרטאווי, ת.ד. 2343, ירושלים, מיקוד 91024.**

הנהלת הקרן ע"ש סרטאווי

למי הלך קלף בבורסה?

פשוט מאד. לאלה שקנו את ספרו של האסטרולוג

שבתאי לביא:

„חיזוי העתיד בעזרת האסטרולוגיה לאלה שאינם מאמינים לאסטרולוגים..."

מן הפרק על הבורסה הישראלית –
(עמ' 107 מעל הציור של מזל דלי)

„יופיטר בענין הבורסה מייצג כסף. המניות של הבנקים מתחלקים בין פלוטו, חביב העיסקאות האפלות, ויופיטר, מחמל נפשנו... נפטון הוא המלך של מניות הנפט. לכו עליו לטווח ארוך. לא תצטערו".

(עמ' 114, שורה 6)

„...ב־15 בינואר יש צמידות בין נפטון ליופיטר. באיזה בית זה אצלך?"

(בעמ' 79 מופיעה קריקטורה שמבהירה את פשר הצמידות. על הבתים תלמד מעמודים 32–40 באותו ספר)

שלח צ'ק ע"ס 960 שקל בלבד ל־ ת.ד. 1157 גבעתיים 53111 ותקבל בדואר חוזר את הספר יחד עם תחזית יומית לבורסה, ינואר־דצמבר 1984.

הוצאה לאור ★ פרסום ★ יעוץ אסטרולוגי
שדרות אברהם 6 רמת־גן טלפון 734847
מכתבים ת.ד. 1157 גבעתיים 53111

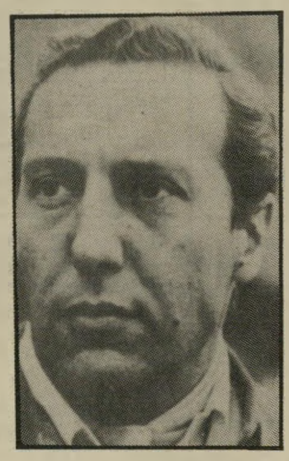
תן טרמפ לחייל

חמרורים

נולד ◆ לשופט־השלום התל־אביבי **חיים ליטוינסקי**, נכדו הראשון, חן־יהונתן, בנם של בתו, **מיכל**, 27, חשבת־משכורות לפי מיקצועה ובעלה, **אבי ארליך**, 33, חשב־משכורות אף הוא. ליטוינסקי הוא בנו של מוריס ליטוינסקי, מראשוני תל־אביב ועשיריה, מי שהיה מנהל החשבונות הראשי של בנק אנגלו־פלשתינה (בנק לאומי של היום), קונסול אסטוניה־ בתל־אביב, והאיש שרכש את שטח הקרקע הגדול מיזרחית מתל־אביב שנקרא תל־ליטוינסקי והידוע כיום כתל־השומר.

נחוג ◆ בהענקת תואר דוקטור־כבוד מאוניברסיטת אוכספורד, יום־הולדתה ה־39, של **ז'קלין דה־פרה**, צ'לנית ואשתו של המנצח והפסנתרן דניאל ברנבוים. דה־פרה, המרותקת מזה שנים לכיסא גלגלים, כתוצאה ממחלת הטרשת הנפוצה, ממשיכה לעסוק בהוראת צ'לו ולדבריה מנגנת בו גם בעצמה, אם כי רק „באוזני רוחה."

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־45 של **פרדריק פורסיית**, מחבר מותחנים רב־מכר (נשיא על הכוונת, כלבי

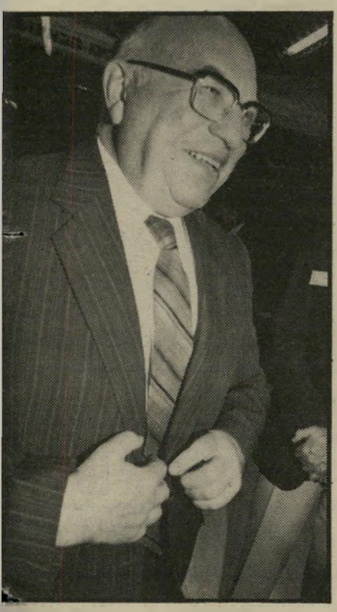

מחבר פורסיית
אומץ־לב ומיקלטי־מס

מילחמה), בנו של פרוון לונדוני, שהתחיל את דרכו כעיתונאי של יומון בעיר־שדה אנגלית, ממנה עבר לפאריס, בזכות ידיעת הצרפתית שלו ולביאפרה (לסיקור מילחמת־האזרחים) בזכות אומץ־ליבו (השגה, לשם הכף בלבד, עבר, בהצלחה, אימוני־צניחה של הצבא הבריטי). את סיפרו הראשון, נשיא על הכוונת, מכר פורסיית ב־300 אלף דולר, ומאז חיפש מיקלטי־מס בספרד ובאירלנד עד שגילה כי תחת מרגרט תאצ'ר ירדה תיקרת המס ל־60% והוא שב לאנגליה. כי כאשר מוכרים מחמישה ספרים (כל תוצרת פורסיית עד כה) 20 מיליון עותקים, ב־30 לשונות, ב־36 ארצות, נשאר מספיק גם אחרי 60% מס.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־75 של ד"ר (לפילוסופיה) **יוסף שלמה בורג**, יליד גרמניה, מוסמך לרבנות ומורה לשעבר לתלמוד* בגימנסיה העברית הרצליה בתל־אביב, שר בממשלות ישראל כמעט 33 שנים רצופות, בהן הספיק להיות שר הבריאות, הדואר, הסעד, הפנים והדתות. בורג, שהוא גם בעל טור שבועי בקול ישראל (פרשנות המיקרא באידיש) קנה לעצמו, ליום־הולדתו, כמתנה, ספר־היסטוריה על ימי־הביניים והודיע כי, כדרכו, הוא חוגג את יום־הולדתו פעמיים, לפי התאריך העברי, ט' בשבט ולפי התאריך הכללי, 31 בינואר.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־81 של פרופסור (לביוכימיה) **ישעיהו לייבוביץ**, פולמוסן דתי בעל דעות יוניות קיצוניות והתבטאויות חריפות. הוא יליד לטביה, אב לשני בנים ולשתי בנות. לייבוביץ, שהוא דוקטור לפילוסופיה ודוקטור לרפואה גם יחד, הוא מחברם של סיפרי פולמוס, מדע ומחקר רבים (כגון היסודות הפיס־

שר בורג
טור שבועי וספר היסטוריה

יולוגיים של התהליכים הפסיכיים) ושימש כעורך הראשי של האנציקלופדיה העברית.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־83 של **חיים גבתי**, איש קיבוץ (גבת, יפעת), ששימש במשך התקופה הממושכת ביותר (עשר שנים) כשר־החקלאות ושהיה עד לפני שנה בעל עמדה בכירה ביותר במשק: יו"ר מועצת המנהלים של חברת הגז־הענקית כימיקלים לישראל (הגדולה בחברות כימיקלים: מיפעלי ים־המלח). ייחוד אחר של גבתי: הוא אחד משלושת האנשים בהיסטוריה של ישראל שהיה קודם מנכ"ל המישרד ואחר כך השר של המישרד. השניים האחרים: שימעון פרס ובמישרד־הביטחון ופינחס ספיר במישרד־האוצר.

נמצאת ◆ בחדרו, במלון־הפאר הלונדוני אינטרקונטיננטל, **מרעין בסייסו**, 55, הנחשב לגדול המשוררים הפלסטינים וידיד קרוב של יאסר ערפאת. לפי סברה אחת נפטר בסייסו מהתקף־לב, לפי סברה אחרת התאבד או נטל, בשגגה, כמות מופרזת של סמי־שינה.

ביקש ◆ להעלות להרי־השוף את עצמותיו של **בשיר ג'נבלאט**, סב־סבו של **וליד ג'נבלאט**, מנהיג הדרוזים בלבנון — השייח' ג'אבר מועדי. ג'נבלאט, אשר מרד בתורכים לפני 170 שנה, כאשר ניסה להקים מדינה דרוזית בהרי־השוף, נתפס, נדון למוות על־ידי בית דין צבאי תורכי ברמשק, הוצא להורג בעכו ונקבר בכפר ירכא במקום סתר, הידוע למישפחת מועדי בלבד. מכיוון שהיה זה סב־סבו של הח"כ לשעבר, השייח' **מרזוק מועדי**, אשר קבר את הלוחם הדרוזי.

---

* *מדינה לחופי הים הבאלטי, שסופחה ב־1940 לברית־המועצות.*
** *בורג עוסק בתלמוד גם היום, אינו נרדם בלי שיקרא קודם דף גמרא.*

האם חנקה את בנה למוות בתחנת המישטרה.

שאר ילדיה נמסרו לאימוץ ולמישפחות אומנות

אם אוכלת בניה

ע יניים כבויות ועצובות ניבטו מפניה של מירה ירוגן על ספסל־הנאשמים. כתב־האישום הנורא, שייחסה לה התובעת נורית אחיטוב, הפך אותה ליצור בלתי־אנושי בעיני החברה. לדברי כתב־האישום רצחה מירה את בנה בן החמש בחניקה, בשירותים של מישטרת תל־אביב בסוף חודש דצמבר 1983.

קשה לאמור את סיבלה של האשה הצעירה לפני שהגיעה לספסל־הנאשמים. חייה, כפי שהתגלו בבית־המישפט, נשמעו כסיפור מרורים קלאסי מרומן למשרתות. מירה נולדה בשנת 1951 ברומניה. היא עלתה בגיל 14 ארצה עם אמה, אך לא הצליחה להתאקלם בחברה הישראלית. היא עברה מבית־ספר למוסד, וממוסד לקיבוץ, אך לא מצאה את מקומה.

חשד להרעלה מסמים

ב גיל 16 וחצי נישאה הנערה הבלונדית לבעלה הראשון. השניים היו יחד שנתיים והתגרשו. היא חיפשה קשר נוסף עם אדם כלשהו, ומצאה אותו עם בן־מיעוטים שהתגורר איתה כבעל לכל דבר. היא ילדה לו שני ילדים, אך לא יכלה לטפל בהם. בגלל הזנחה נמסרו הילדים לאימוץ.

גם הקשר עם גבר זה, שעליו ניסתה לשמור בכל מאודה, לא נמשך רב. השניים נפרדו ומירה עברה להתגורר בחיפה. שם פגשה בגבר אחר, אף הוא בן־מיעוטים, וגם לו ילדה מירה שני ילדים, בת, שנמסרה למישפחה אומנת, ובן שנשאר אצל אמו. הבן שאותו חנקה בתחנת־המישטרה.

יחסיה עם אבי הילד היו גרועים זמן רב. הוא היה מכה את מירה, ולדבריה ניסה להורידה לזנות. הוא הפליא בה מכותיו והיא נאלצה לברוח מן הבית למעון לנשים מוכות. בינתיים נשלח הגבר למאסר.

גם כאשר היה הגבר במאסר, נמשך הקשר עם מישפחתו. הוריו נהגו לבקר את נכדם ומירה החלה לחשוד כי הם מנסים לסמם את הילד. היא חשדה כי הם שולחים אותה מהבית בתואנות שונות, כדי שיוכלו להישאר איתו לבד, ולהחדיר לגופו רעלים שונים.

לדבריה, כאשר היו הורי בעלה עוזבים את הבית, היה הילד חולה. הוא שילשל, הקיא וסבל מכאבי־גרון ותחלואים שונים. מירה פנתה למישטרה והתלוננה על כך.

מצבה הנפשי, המעורער, הידרדר באותה תקופה והיא אושפזה בבית־חולים לחולי־נפש. אחרי ששוחררה, חזרה לאותו מצב אומלל שבו היתה קודם, ואחרי חודשים אחדים אושפזה שוב.

ב־28 בדצמבר 1983, בשעת ערב, הבחינו שוטרים שסיירו בניידת, באשה ובילד קטן ההולכים ללא מטרה בגשם ובקור. השוטרים עצרו את השניים ושאלו אותם למעשיהם, ואז התברר להם כי האשה ביקרה את ידידה בכלא ולא הצליחה לחזור לחיפה.

מאחר שלא היה לה מקום מגורים בתל־אביב ולא כסף למלון, ריחמו עליה השוטרים ולקחו אותה ואת בנה לתחנת־המישטרה. שם סידרו להם מיטות, שמיכות ותנור.

גופת ילד בשירותים

ע ם שחר ירדה האשה ממיטתה, נטלה את בנה בידה ואמרה לשוטרים כי הם הולכים לשירותים. כאשר חזרה משם לבדה, הרהימה את השוטר התורן, ואמרה לו כי חנקה את בנה וכי הוא מוטל מת בשירותים.

על ריצפת השירותים מצאו השוטרים את גופתו הקטנה של הילד המת. התנהגותה של האם, שתיקותיה הארוכות ודבריה חסרי המובן, שיכנעו את החוקרים לשלוח אותה לבדיקה פסיכיאטרית.

בבדיקה הממושכת שנערכה בבית־החולים אברבנאל, התברר כי היא היתה כבר מאושפזת בעבר וכי היא חולה במחלת־נפש קשה. נקבע כי היא חולה בסכיזופרניה־פרנואידית וכי אינה יודעת להבחין בין טוב ורע.

בשפה מישפטית — פירוש הדבר כי מירה לא היתה אחראית למעשיה בעת שחנקה את בנה, וכי אי־אפשר להעמידה לדין על כך. לדברי הרופאים היא עדיין במצב קשה וזקוקה לאישפוז ממושך.

התובעת אחיטוב ביקשה מהשופט דויד ולך להאריך את מעצרה של האם עד תום ההליכים, ולאשפזה בינתים בבית־החולים. על פי החוק יש למנות למירה סניגור, שייצג אותה בהמשך ההליכים, כאשר יוצהר רישמית כי לא היתה אחראית למעשיה.

בינתיים שוכבת מירה במיטתה, בבית־החולים, ללא נוע. היא שקועה בעצמה, עיניה כבויות, והיא נראית כחיה נרדפת. אין היא יוצרת קשר עם איש ממטפליה וכמעט שאיננה מדברת עם אדם.

בבית־המישפט רק שאלה מה ייעשה בה? וכאשר אמר לה השופט כי ימונה לה סניגור, נרגעה ואמרה „בסדר".

בצעדים כבדים עזבה האשה את בית־המישפט וצעדה לעבר עתיד שבו תלווה אותה תמיד תמונת בנה שהומת בידיה.

אילנה אלון ■

„כואב לי נורא"

(המשך מעמוד 25)

מבחינה נפשית, כי פגעתי בחברים שלי, פגעתי במפקדים שלי ובפקודים שלי. פגעתי בגאוות היחידה שגידלה אותי ושהיתה כל־כך חשובה לי.

אני חושב שהיחידה המרכזית היא היחידה הטובה ביותר במישטרה. למרות שהחוקרים ממח"פ התגאו בפני שהם יותר טובים. זה לא חוכמה לחקור במיקרה כמו שלי, כשמודיע מספר להם הכל, מלביש את המישטרה בול על כל הנקודות החלשות והם רק אוספים את הביצים מהלול.

ברגע שנעצרתי בנמל־התעופה ידעתי שזה הסוף. הם עשו כמה טעויות. כאשר עצרו אותי ואמרו לי שיש הוראה לעשות חיפושים על אנשי מישטרה שיוצאים לחו"ל, כדי לראות אם הם לא מוציאים יותר מטבע, שמעתי ממכשיר קשר של שוטר שעמד לידי, שמישהו שואל אם לעצור אותי או לשחרר, ואז הבנתי שכל הפעולה היתה בגללי. ידעתי שזה הסוף.

את שלב הכבי כבר עברתי. בכיתי במעצר עד תום ההליכים בבית־המישפט, כי כאב לי נורא שפגעתי ביחידה שלי.

אני הולך לעמוד על הדוכן שמולו עמדתי כל־כך הרבה שנים, ואני חושב שזה יהיה מעמד קשה מאוד. לעמוד מול חברי שיהיו שם, מול פרקליטה שמכירה אותי מתיקים קודמים שבהם

מורשע שליט
„ידעתי שזה הסוף!"

עבדנו יחד, ולפני שופט שמכיר אותי כחוקר טוב וחרוץ. אני חושב שהמעמד הזה יותר קשה עבורי מהעונש שאקבל.

גם העבודה תחסר לי נורא. את יודעת מה זה היה בשבילי לקום בבוקר ולדעת שיש לי אחריות על הכתפיים? לדעת שאני פועל למען החברה המתוקנת יותר? לטפל באנשים חסרי־ישע שפרצו לביתם או סחטו אותם. יהיה לי קשה לקום בבית־הסוהר ולדעת שאני סגור ואינני יכול לעזור לחברה.

עד כאן דברי מפקח שלמה שליט.

שמעתי את נימת קולו, ואחרי שראיתי את גופו הגדול מזדעזע במאמץ לעמוד בפני הדמעות החונקות אותו אני מאמינה לו. הוא לא הזכיר את אשתו או את מישפחתו ואת סיבלם, רק את היחידה שלו שבגאוותה פגע. אני מאמינה לשליט כי היה שוטר טוב, ופושע מיקרי גרוע.

אילנה אלון ■

הורוסקופ

מרים בנימיני

מזל החודש:

דלי

מזל דלי משתייך לאותם מזלות שלא קל להבינם. מי שינסה להסביר את אישיותם של בני המזל ייתקל תמיד בסתירות. מצד אחד הם אידיאליסטים, לוחמים למען הצדק. אין כמותם אוהבי אדם ומוכנים לתת הכל, כדי לעזור לאדם בצרה. מאידך, קירבה יתרה אליהם מלמדת ומצביעה על אנשים בעלי מוזרויות, עקשנים בעלי רצון עצמי חזק ומה שמביך יותר מכל, זה חוסר היכולת ליצור עימם קירבה אמיתית.

הדלי הוא בעל אופי עצמאי, הוא משתייך למזלות האוויר ואינו מוכן „להילכד" על־ידי איש. לכן קשר חזק מדי וקרוב מפריע לו וחונק אותו. הוא מעדיף שיהיו לו ידידים רבים בכל מקום, על פני ידידות הדוקה עם אדם אחד.

זה הבוחר לו לחיות עם בן מזל דלי – כדאי שישתייך אף הוא לאחד ממזלות האוויר, (מאזניים תאומים), שכן אז מובטח לו שיבין את התרחקות של בן זוגו, או יותר נכון הוא ירגיש עד היכן מותר לו להתקרב. זה לא אומר שמזלות אחרים אינם יכולים לחיות עם בני דלי, אלא שאז רצוי שמפת הלידה תהיה משופעת ביסודות אווריריים. מה גורם לבני המזל לניגודים סתירות ומוזרויות אלה? כידוע, כל מזל נושא אופי שונה, שמושפע לא מעט מהכוכב ש.שולט" במזל. לדוגמה – מזל טלה קשור בכוכב מרס (מאדים). כוכב זה קשור במילחמות, מרץ ויוזמה, ואכן לבני טלה אישיות המזכירה את אופיו של כוכב מרס.

דוגמה נוספת משמש מזל גדי. מזל זה קשור בכוכב סטורן (שבתאי), כוכב רציני כבד וזקן. כוכב סטורן מסמל קשיים, הגבלות, עיכובים, זיקנה, אחריות, רצינות, נשיאה בנטל החיים, מוסריות, עמקות, שליטה עצמית, יציבות, התמדה, חסכנות, פסימיות, שתקנות, מופנמות, חוסר־ביטחון, חשדנות וקרירות. ואכן, אצל בני מזל גדי ניתן למצוא תכונות אלו.

בדרך־כלל אישיותם מזכירה את הכוכב השולט במזלם.

אצל בני מזל דלי העניין יותר מורכב ומסובך. שכן, עד לשנת 1781 היה מקובל לחשוב שסטורן שולט בשני מזלות. הראשון הוא „גדי" ואילו השני שכנו ה.דלי". כאשר התגלה כוכב אוראנוס, שייכו אותו מייד למזל דלי, מאחר שהתכונות שמייצג הכוכב, אכן מזכירות את אופיים של בני מזל דלי. כך נשארו בני דלי מושפעים משני כוכבים השונים ומנוגדים אחד לשני בצורה קיצונית.

אם כך, נשאלת השאלה – מדוע לא ביטלו את השתייכותם של בני דלי לכוכב סטורן? הרי די להם שהם קשורים לכוכב מוזר ומשונה דוגמת אוראנוס. אלא שלא כך הוא.

הכוכב המשפיע על בני מזל דלי הוא כוכב המהפכות

אצל בני דלי אכן מופיעות תכונות סטוריניות. וחלק מהם יזכירו לא פעם את בני מזל גדי בהתנהגותם, אישיותם ודרך חייהם. יתכן שזו הסיבה למורכבותם של בני המזל.

כדי לדעת מה מניע אותם ומהו יסוד אישיותם, יש להבין מיהו כוכב אוראנוס. גילויו של אוראנוס התרחש ב־1781 לפני המהפכה הצרפתית. זו גם היתה הפעם הראשונה שגילו שכוכב שבתאי אינו האחרון מבין כוכבי־הלכת. כאן היתה פריצה מן המיסגרות הסטורניות. לכן מסמל אוראנוס מהפכות, מרידה במוסכמות, רעיונות פוליטיים חדשים, התייחסות לבעיות חברתיות וחידושים מדעיים. לעומת כוכבים אחרים, שבהם ההתפתחות חלה בהדרגה, הרי אצל כוכב אוראנוס המהפכה היא על שבירת המיסגרות בצורה פיתאומית ודרסטית. המהפכה הצרפתית, מילחמת־האזרחים בארצות־הברית, המהפכה ברוסיה, התרחשו בהשפעתו החזקה של אוראנוס. כאן יש התייחסות לזכויות־האדם, שבירה וניתוץ של מיסגרות ישנות, כדי להגיע לצורת חיים שונה לחלוטין.

כל זה קורה בצורה אלימה ואכזרית. כי זה טבעו של אוראנוס העוצר בתוכו מתח אלימות גבוה מאוד.

אוראנוס מסמל את מדעי המאה ה־20. תחבורה אווירית, חקר החלל, טלוויזיה, חשמל. הוא אף מסמל את הצד הטכני בקולנוע, המסייע ליצירת החיזיון האור־קולי. חידושי המחר שאותם מסמל הכוכב, יביאו בעיקבותיהם גילוי של מקורות אנרגיה חדשים. ואכן לאוראנוס קשר לאוראניום, לרדיום ולאנרגיה גרעינית.

את כוח היצירה ובעיקר ההרס של אוראנוס אפשר לראות מן השימוש שאפשר לעשות בכוח אטומי. הוא יכול להציל עולם ולהרוס אותו.

אנחנו נכנסים היום לתקופה שנקראת „התקופה של קונסטלציה דלי". כלומר בהשפעת כוכב אוראנוס. הצד החיובי שבאוראנוס – מקוריות מחשבה עצמאית, ניצוץ של גאוניות מחקר, דברים שמעל ומעבר. כל מה שיכול לתרום לאיחוד המין האנושי במין קוסמופוליטיזם של כבוד הדדי. הצד השלילי שבאוראנוס – מיסגרות חיים מעורערות, חוסר שקט, חוסר איזון נפשי, שינויים בלתי צפויים בחיים לרע – ניתוקים, גירושים, חוסר יכולת של האדם ליצור קשר בר־קיימא לטווח ארוך, נטיה לתאונות, קיצוניות, רצון להיות מקורי ומיוחד בכל מחיר, פאנטיות, אי־סובלנות, אגרסיביות רוחנית, אנארכיזם, גישה טוטאליטרית, חוסר סדר ומישמעת, אי סדירות מינית (פריצת מיסגרות) הומוסקסואליות, לסביות וסטיות אחרות.

כל הכוכבים מחולקים לפי זכר ונקבה. כשיש כוכבים בעלי אופי נשי או גברי. אוראנוס הוא יוצא־דופן מבחינה זו ונושא אופי די־מיני. זו אולי הסיבה שרבים מאלה שלאוראנוס השפעה חזקה עליהם, נוטים לקיים יחסי־מין עם בני מינם.

כשאוראנוס יוצר זוויות שליליות במפה, הוא מבטא המון אלימות ונטיה לתאונות ומכות חשמל. אדם עושה הכל בצורה נמהרת ונחפזת. זה יכול להתבטא אף בצורה חיובית כאשר הכוכב ממוקם בצורה חיובית. אז הוא מראה על סממנים של גאוניות, אך גם על חוסר איזון ריגשי – טיפוס ה„גאון המטורף". קיים בו רצון עצמי חזק ואי־נכונות לוויתורים. קשה לשתף פעולה עם אדם כזה. מכאן ברור שהסיכויים לקשרים ריגשיים יציבים ולחיי נישואים תקינים הם קטנים.

קיימת בו עקשנות ובדרך־כלל הוא דבק במטרה ריגשית לא נכונה. הרגש עלול להשתלט על השכל הישר. בהתייחסות לבן־הזוג יכולה להיות אז חוסר עיקביות ויצירת יחסים של „לך ובוא". גלים של חום וקור, התקרבות והתרחקות. הערגה הנפשית הרומנטית של אדם המושפע בצורה חזקה מכוכב אוראנוס, גבוהה מאוד.

עלה

21 במרס – 20 באפריל

בתקופה זו מסתמנת נטיה לשנות יחסים קבועים, לפתע יתעורר רצון לשנות מעט מן השיגרה האפורה. זה יתבטא בפנישות רומנטיות מקריות ומפתיעות. אלה שמעוניינים למצוא להם בני זוג חדשים יוכלו למצוא אותם במסיבות. מיפגשים חברתיים ומקצועות ציבוריים. זה לא הזמן לחישאר בבית. כדאי לחשוב פעמיים לפני שמתפתים לומר יותר מדי, סודות שעד עכשיו נשמרו היטב כדאי להמשיך לשמור.

* * *

השבוע הדגש מושם על הצד המיקצועי, בתקופה זו רצוי לחקפיד על ביצוע יותר קפדני ועל דיוק ומחיר־מצות בעבודה. שכן יש מי שבודק ובוחן אתכם כעת. למרות שאינכם יודעים מיהו ובאיזו דרך נעשית הבחינה. תשר־מת־לב בתחום זה עשר־יה לקדם אתכם במפ־תיע, ותוך זמן קצר. אולם אליה וקוץ בה. מצב־הרוח שלכם נוטה להתפרצויות בזמן האחרון, לכן כדאי להתאפק לא לומר דבר גם אם חזדק אתכם.

* * *

בתקופה זו אתם מתעניינים יותר מתמיד בצד האינטלקטואלי של החיים. נראית נטיה להקדיש יותר זמן ללימודים לקריאה ול־הרחבת הדעת. אלה מבזיקים שנמצאים ב־מיסגרת של לימודים, יצליחו ויוכיחו כישרו־נות שהם לא ידעו על קיומם. נהנים חייבים להזהר כעת, מכיוון שיותר ממה שהם עלו־לים להסתבדבתאונה, הם מועדים להסתבכויות מישפטיות. נראה שהפעילות העיקרית קשורה לתחום המיני.

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

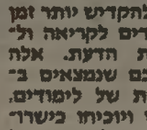
בתקופה זו מסתמנת נטיה לשנות יחסים קבועים, לפתע יתעורר רצון לשנות מעט מן השיגרה האפורה. זה יתבטא בפנישות רומנטיות ומפתיעות. אלה שמעוניינים למצוא להם בני זוג חדשים יוכלו למצוא אותם במסיבות. מיפגשים חברתיים ומקצועות ציבוריים. זה לא הזמן לחישאר בבית. כדאי לחשוב פעמיים לפני שמתפתים לומר יותר מדי, סודות שעד עכשיו נשמרו היטב כדאי להמשיך לשמור.

* * *

בתחום המיקצועי מתעוררים בכם רעיונות חדשים, אל תזלזלו בהם ואל תתעלמו מכך כעת. למרות הקשיים שבהם אתם נתונים, תוכלו למצוא לעצמכם דרך מקורית ומעניינת לביטוי עצמי. כישרונות אמנותיים בכל תחום יזכו לפיתוח ולעידוד רב מן הסביבה. תיזהרו מקנאה של שותפים לעבודה המעמידים פני ידידים. כדאי במיוחד להתייחס בחשדנות למחמאות שנאמרות מפי שותפיכם לעבודה, זה עלול להזיק.

* * *

בימים אלה אתם מוכיחים מסירות וביצוע מעולה במקום העבודה. לשיתכם לשים לב לפרטים תעזור לכם ותקדם אתכם. דווקא השבוע יציינו לטובה את עבודתכם. קרוב לוודאי שבקרוב יוצע לכם תפקיד הקשור ביותר פעילות ציבורית. אל תסרבו מייד, למרות שברגע הראשון תתעצה תעורר בכם התנגדות. מאוחר יותר יתברר שזה יהיה לטובה. בתחום הרומנטי המצב מאוד מבטיח וצפויות פגישות חשובות.

בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

שור

21 באפריל – 20 במאי

בתקופה זו מתעוררים בכם רעיונות חדשים, אל תזלזלו בהם ואל תתעלמו מכך כעת. למרות הקשיים שבהם אתם נתונים, תוכלו למצוא לעצמכם דרך מקורית ומעניינת לביטוי עצמי. כישרונות אמנותיים בכל תחום יזכו לפיתוח ולעידוד רב מן הסביבה. תיזהרו מקנאה של שותפים לעבודה המעמידים פני ידידים. כדאי במיוחד להתייחס בחשדנות למחמאות שנאמרות מפי שותפיכם לעבודה, זה עלול להזיק.

* * *

בימים אלה אתם עסוקים יותר מתמיד בענייני כספים ורכוש. מחשבות על בניית בית או על מעבר לדירה אחרת מנקרים בראשכם כעת. כסף עשוי להגיע ממקורות מישפחתיים. אולם סביב נושא זה עלולים להיות לא מעט סיכסוכים. מערכת העיכול רגישה בימים אלה, לכן כדאי להקפיד על דיאטה נכונה ולחימנע ממאכלים שמנים. בתחום הרומנטי אתם נכנסים לתקופה חדשה, בני המין השני מתרכזים.

* * *

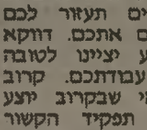
אריה

21 ביולי – 21 באוגוסט

בתחום המיקצועי מתעוררים בכם רעיונות חדשים, אל תזלזלו בהם ואל תתעלמו מכך כעת. למרות הקשיים שבהם אתם נתונים, תוכלו למצוא לעצמכם דרך מקורית ומעניינת לביטוי עצמי. כישרונות אמנותיים בכל תחום יזכו לפיתוח ולעידוד רב מן הסביבה. תיזהרו מקנאה של שותפים לעבודה המעמידים פני ידידים. כדאי במיוחד להתייחס בחשדנות למחמאות שנאמרות מפי שותפיכם לעבודה, זה עלול להזיק.

* * *

בימים אלה אתם מוכיחים מסירות וביצוע מעולה במקום העבודה. לשיתכם לשים לב לפרטים תעזור לכם ותקדם אתכם. דווקא השבוע יציינו לטובה את עבודתכם. קרוב לוודאי שבקרוב יוצע לכם תפקיד הקשור ביותר פעילות ציבורית. אל תסרבו מייד, למרות שברגע הראשון תתעצה תעורר בכם התנגדות. מאוחר יותר יתברר שזה יהיה לטובה. בתחום הרומנטי המצב מאוד מבטיח וצפויות פגישות חשובות.

בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

שור

21 באפריל – 20 במאי

בתקופה זו מתעוררים בכם רעיונות חדשים, אל תזלזלו בהם ואל תתעלמו מכך כעת. למרות הקשיים שבהם אתם נתונים, תוכלו למצוא לעצמכם דרך מקורית ומעניינת לביטוי עצמי. כישרונות אמנותיים בכל תחום יזכו לפיתוח ולעידוד רב מן הסביבה. תיזהרו מקנאה של שותפים לעבודה המעמידים פני ידידים. כדאי במיוחד להתייחס בחשדנות למחמאות שנאמרות מפי שותפיכם לעבודה, זה עלול להזיק.

* * *

בימים אלה אתם מוכיחים מסירות וביצוע מעולה במקום העבודה. לשיתכם לשים לב לפרטים תעזור לכם ותקדם אתכם. דווקא השבוע יציינו לטובה את עבודתכם. קרוב לוודאי שבקרוב יוצע לכם תפקיד הקשור ביותר פעילות ציבורית. אל תסרבו מייד, למרות שברגע הראשון תתעצה תעורר בכם התנגדות. מאוחר יותר יתברר שזה יהיה לטובה. בתחום הרומנטי המצב מאוד מבטיח וצפויות פגישות חשובות.

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

בתקופה זו מסתמנת נטיה לשנות יחסים קבועים, לפתע יתעורר רצון לשנות מעט מן השיגרה האפורה. זה יתבטא בפנישות רומנטיות ומפתיעות. אלה שמעוניינים למצוא להם בני זוג חדשים יוכלו למצוא אותם במסיבות. מיפגשים חברתיים ומקצועות ציבוריים. זה לא הזמן לחישאר בבית. כדאי לחשוב פעמיים לפני שמתפתים לומר יותר מדי, סודות שעד עכשיו נשמרו היטב כדאי להמשיך לשמור.

* * *

השבוע הדגש מושם על הצד המיקצועי, בתקופה זו רצוי לחקפיד על ביצוע יותר קפדני ועל דיוק ומחיר־מצות בעבודה. שכן יש מי שבודק ובוחן אתכם כעת. למרות שאינכם יודעים מיהו ובאיזו דרך נעשית הבחינה. תשר־מת־לב בתחום זה עשר־יה לקדם אתכם במפ־תיע, ותוך זמן קצר. אולם אליה וקוץ בה. מצב־הרוח שלכם נוטה להתפרצויות בזמן האחרון, לכן כדאי להתאפק לא לומר דבר גם אם חזדק אתכם.

* * *

בתקופה זו אתם מתעניינים יותר מתמיד בצד האינטלקטואלי של החיים. נראית נטיה להקדיש יותר זמן ללימודים לקריאה ול־הרחבת הדעת. אלה מבזיקים שנמצאים ב־מיסגרת של לימודים, יצליחו ויוכיחו כישרו־נות שהם לא ידעו על קיומם. נהנים חייבים להזהר כעת, מכיוון שיותר ממה שהם עלו־לים להסתבדבתאונה, הם מועדים להסתבכויות מישפטיות. נראה שהפעילות העיקרית קשורה לתחום המיני.

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

בתקופה זו מסתמנת נטיה לשנות יחסים קבועים, לפתע יתעורר רצון לשנות מעט מן השיגרה האפורה. זה יתבטא בפנישות רומנטיות ומפתיעות. אלה שמעוניינים למצוא להם בני זוג חדשים יוכלו למצוא אותם במסיבות. מיפגשים חברתיים ומקצועות ציבוריים. זה לא הזמן לחישאר בבית. כדאי לחשוב פעמיים לפני שמתפתים לומר יותר מדי, סודות שעד עכשיו נשמרו היטב כדאי להמשיך לשמור.

* * *

השבוע הדגש מושם על הצד המיקצועי, בתקופה זו רצוי לחקפיד על ביצוע יותר קפדני ועל דיוק ומחיר־מצות בעבודה. שכן יש מי שבודק ובוחן אתכם כעת. למרות שאינכם יודעים מיהו ובאיזו דרך נעשית הבחינה. תשר־מת־לב בתחום זה עשר־יה לקדם אתכם במפ־תיע, ותוך זמן קצר. אולם אליה וקוץ בה. מצב־הרוח שלכם נוטה להתפרצויות בזמן האחרון, לכן כדאי להתאפק לא לומר דבר גם אם חזדק אתכם.

* * *

בתקופה זו אתם מתעניינים יותר מתמיד בצד האינטלקטואלי של החיים. נראית נטיה להקדיש יותר זמן ללימודים לקריאה ול־הרחבת הדעת. אלה מבזיקים שנמצאים ב־מיסגרת של לימודים, יצליחו ויוכיחו כישרו־נות שהם לא ידעו על קיומם. נהנים חייבים להזהר כעת, מכיוון שיותר ממה שהם עלו־לים להסתבדבתאונה, הם מועדים להסתבכויות מישפטיות. נראה שהפעילות העיקרית קשורה לתחום המיני.

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

בתקופה זו מסתמנת נטיה לשנות יחסים קבועים, לפתע יתעורר רצון לשנות מעט מן השיגרה האפורה. זה יתבטא בפנישות רומנטיות ומפתיעות. אלה שמעוניינים למצוא להם בני זוג חדשים יוכלו למצוא אותם במסיבות. מיפגשים חברתיים ומקצועות ציבוריים. זה לא הזמן לחישאר בבית. כדאי לחשוב פעמיים לפני שמתפתים לומר יותר מדי, סודות שעד עכשיו נשמרו היטב כדאי להמשיך לשמור.

* * *

השבוע הדגש מושם על הצד המיקצועי, בתקופה זו רצוי לחקפיד על ביצוע יותר קפדני ועל דיוק ומחיר־מצות בעבודה. שכן יש מי שבודק ובוחן אתכם כעת. למרות שאינכם יודעים מיהו ובאיזו דרך נעשית הבחינה. תשר־מת־לב בתחום זה עשר־יה לקדם אתכם במפ־תיע, ותוך זמן קצר. אולם אליה וקוץ בה. מצב־הרוח שלכם נוטה להתפרצויות בזמן האחרון, לכן כדאי להתאפק לא לומר דבר גם אם חזדק אתכם.

* * *

בתקופה זו אתם מתעניינים יותר מתמיד בצד האינטלקטואלי של החיים. נראית נטיה להקדיש יותר זמן ללימודים לקריאה ול־הרחבת הדעת. אלה מבזיקים שנמצאים ב־מיסגרת של לימודים, יצליחו ויוכיחו כישרו־נות שהם לא ידעו על קיומם. נהנים חייבים להזהר כעת, מכיוון שיותר ממה שהם עלו־לים להסתבדבתאונה, הם מועדים להסתבכויות מישפטיות. נראה שהפעילות העיקרית קשורה לתחום המיני.

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

שור

21 באפריל – 20 במאי

בתקופה זו מתעוררים בכם רעיונות חדשים, אל תזלזלו בהם ואל תתעלמו מכך כעת. למרות הקשיים שבהם אתם נתונים, תוכלו למצוא לעצמכם דרך מקורית ומעניינת לביטוי עצמי. כישרונות אמנותיים בכל תחום יזכו לפיתוח ולעידוד רב מן הסביבה. תיזהרו מקנאה של שותפים לעבודה המעמידים פני ידידים. כדאי במיוחד להתייחס בחשדנות למחמאות שנאמרות מפי שותפיכם לעבודה, זה עלול להזיק.

* * *

בימים אלה אתם מוכיחים מסירות וביצוע מעולה במקום העבודה. לשיתכם לשים לב לפרטים תעזור לכם ותקדם אתכם. דווקא השבוע יציינו לטובה את עבודתכם. קרוב לוודאי שבקרוב יוצע לכם תפקיד הקשור ביותר פעילות ציבורית. אל תסרבו מייד, למרות שברגע הראשון תתעצה תעורר בכם התנגדות. מאוחר יותר יתברר שזה יהיה לטובה. בתחום הרומנטי המצב מאוד מבטיח וצפויות פגישות חשובות.

בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

כדורגל

תעלומה

למה קבוצת הצמרת של הליגה הלאומית הפועל תל־אביב לא מצליחה לנצח את קבוצת התחתית מכבי־יפו? פעם היתה הרכילות בעיר אומרת ששחקני הפועל תל־אביב לא רוצים לנצח את מכבי־יפו וזאת עקב החברות העמוקה השוררת בין מרבית שחקני שתי הקבוצות מזה שנים.

מובן, ששחקני הפועל תמיד הכחישו רכילות זאת, כאילו הם לא מתאמצים, אך העובדות מדברות בעד עצמן: הפועל לא מצליחה לנצח קבוצת תחתית כמו מכבי יפו.

גם במישחק השבת האחרונה, שהיא מישחק חשוב וקובע מאוד להפועל תל־אביב במירוץ לאליפות מול בית"ר ירושלים, לא הצליחה הפועל לנצח את היפואים. במישחק עלוב שהציגו השתיים בלט בחולשתו משה סיני, שצמח במכבי־יפו ועבר בשנים האחרונות להפועל.

קשה לומר על סיני שלא התאמץ בשבת האחרונה. אך תוצאת המיפגש בין מכבי־יפו להפועל תל־אביב נשארת בגדר תעלומה. מפליא לראות כוכב בקנה־מידה של סיני יורד שמוטלה שפיגלר הפסיק לאמן את האלופה ראשתקד, מכבי נתניה. התחילה הקבוצה מתאוששת וממקומה בתחתית הטבלה הלאומית החלה עולה לאט ובסבלנות, עד שהגיעה במחזור האחרון למקום השמיני.

היום זה נראה כאילו שחקני נתניה עשו בכוונה ולא שיחקו טוב כשמוטל'ה אימן אותם ובדיוק כשהפסיק לאמן אותם, החלו חוזרים לעצמם.

קשה להוציא את האמת משחקני מכבי נתניה. הנחשבת בין הקבוצות המלוכדות שיש כיום בליגה הלאומית. אלה מתעקשים בכל פה ואומרים שכל המשבר שפקד אותם וגם ההתאוששות בלי מוטל'ה לא שייכים למאמן העויב.

"היום זה נראה כאילו זה כן שייך," אומר בני לם, שחקן ותיק בקבוצה הנתנייתית. "מאז שהוא איננו התחלנו לנצח."

מה, בכל זאת, הוציא את הקבוצה מהמשבר? שחקנים טוענים שהסולחה שנעשתה בין הכוכבים הרבים הנימנים עם הקבוצה ושיחות ארוכות עם פסיכולוג ירושלמי שהזמינה ההנהלה המיואשת.

הפסיכולוג הביא את השחקנים להוציא כל מה שיש להם אחד על השני — וזה מה שסייע, לדבריהם, לעשות את הפלא.

אומר על כך ראובן פריינר יושב־ראש הקבוצה:

"בהתחלה לא חשבו שהמשבר רציני והיו בטוחים שזה יעבור מייד. אני בטוח שגם אילו היה מוטל'ה נשאר, היו אותן תוצאות כמו היום. להביא פסיכולוג זה לא דבר שלילי, אני חושב שהרבה אנשים מבולבלים צריכים פסיכולוג. טוב שהיינו זהירים ותפסנו את הדברים בהתחלה ולא נתנו לעצמנו להידרדר."

מעשי־פלא

לפני כחודשיים פנה כתב הספורט של הרדיו, צחי נוגה, אל כדורגלן מכבי תל־אביב מוטי איוניר, וביקש ממנו לבוא לראיון בתוכנית ספורט שהגיש. איוניר, שהיה בכושר ירוד במישחקים האחרונים, סרב להזמנה ומסר לנוגה שעד שהוא לא מגיע לרמה הטובה הקודמת שלו הוא מסרב בכל תוקף להתראיין.

הכתב העקשן ניסה לשדל את הכדורגלן גם דרך אביו של השחקן. אברהם איוניר, בעל רשת חנויות־הבגדים איוניר, שכיהן בעבר הלא רחוק כחבר בכיר של הנהלת מכבי תל־אביב, לא הצליח אף הוא לשכנע את הבן לבוא ולדבר על עצמו ומצבו הספורטיבי.

"תן לי לתת גול," הבטיח מוטי לכתב. "ואסכים להתראיין."

הבטחה חייה. לפני כשבעה שבועות הבקיע סוף סוף מוטי איוניר גול, והסכים לבוא לראיון ארוך עם הכתב. בסופו של הראיון הבטיח הכתב בבדיחות־דעת לכדורגלן: "אני מבטיח שאחרי הראיון לא תפסיק לתת שערים." הכל בשידור חי לאוזני המאזינים.

מאז אותו ראיון, כמו במעשי־פלא, לא הפסיק מוטי איוניר להבקיע גולים שהסתכמו בשמונה במיספר. שיבעה במיסגרת מישחקי הליגה וגול נוסף במישחק הגביע שהיה לקבוצה.

לרמה כה עלובה של ביצוע על מיגרש הכדורגל.

האם סיני, יליד ותושב יפו, לא מסוגל להתעלות ולהתגבר ולנצח את קבוצתו לשעבר, מכבי יפו?

פיתרון פסיכולוגי

כולם יודעים שזוהי עובדה פשוטה, שמאז

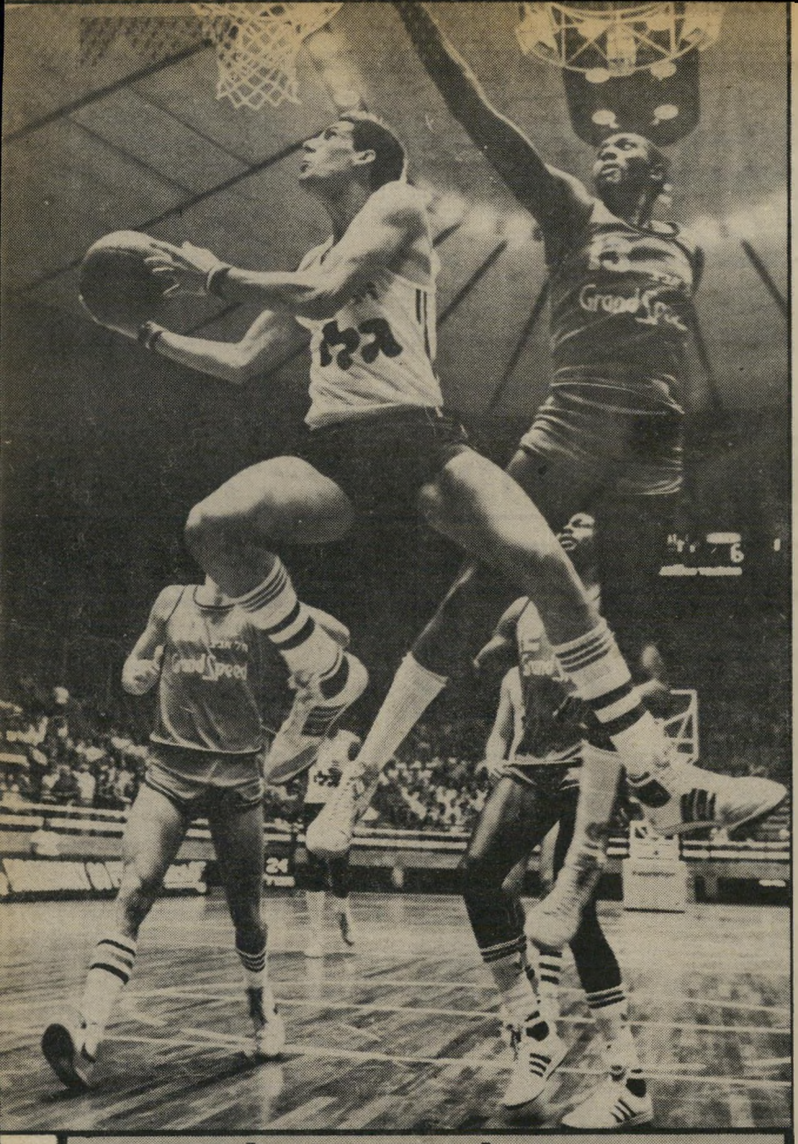
כדורגלן לם וידידה
לאט ובסבלנות

כדורגל:
מגיע להם יותר כסף!

גישה חשאית של ועד מזכירי קבוצות הפועל התקיימה לפני כשבועיים עם מחזיק תיק הפועל של הסתדרות, נחום פסה. מזכירי הקבוצות, שהם בדרך כלל, הנוף העומד כחזית מול הלחצים הכספיים השונים, הן מצד הכדורגלנים בקבוצה והן מצד הספקים וכל נותני השירותים האחרים לקבוצה, עמדו הפעם, לשם שינוי הגישו את תביעותיהם לשיפור שכרם שלהם.

טענתם של מזכירי הקבוצות היתה, שהעבודה הקשה שלהם, המרוכזת בעיקר בימי שבת וחג, נעשית יותר ויותר בלתי־נסבלת, בעיקר נוכח המצב הכלכלי הידוד של כל קבוצות הכדורגל. ועד מזכירי הקבוצות טען, שאינו יכול עוד לעמוד בלחץ ובאחריות הכבדה ובהבטחות תרבות שהם מבטיחים לכל הקשור עימם.

ועל כל זה מגיע להם יותר תשלום.

בארץ כישלון — בחו"ל ניצחון

רבים הם התוהים בימים אלה על מכבי רמת־גן. כיצד היא מצליחה להיכשל בליגה הלאומית ולשקוע בתחתית הטבלה כשהיא נלחמת על מיקומה למישחקי־הגמר, ומצד שני מתעלה בעל עצמה ומציגה לא רק יכולת מבריקה, אלא גם תוצאות מכובדות בטורניר האירופי של מישחקי גביע קוראץ?

האם הליגה שלנו כה קשה עבורה, או שהקבוצות המשתתפות בגביע קוראץ הן חלשות?

נראה שהקבוצות הישראליות מכידות את סיגנון מישחקה של מכבי ואת קלפיה על המיגרש, ויודעות לתכנן את מישחקן בהתאם. מה שאינו כך לגבי יריבותיה האירופיות של מכבי רמת־גן.

בארץ יודעים שמכבי רמת־גן מתבססת בעיקר על שני שחקניה, שמואל זיסמן ודורון ג'אמצי (בתצלום), שניהם כדורסלנים מבריקים על מישטח הפארקט. הקבוצות הישראליות יודעות שברגע שהן מצליחות לסגור על שני כוכבים אלה — מכבי רמת־גן בצרות.

באירופה, קבוצה יריבה זקוקה לפחות למישחק אחד עד שמנהליה מבינים היכן נקודות־החולשה או היתרון של מכבי — ואז זה כבר מאוחר.

כדוריד

טובת החברים

ביני גוז הוא שחקן נבחרת הכדוריד כבר עשר שנים. בפעם הראשונה הוא הולך להחמיץ את אליפות־העולם, שתתקיים, השבוע, באיטליה. בפעם הראשונה מנופה גוז מהמישחקים, לא מחמת פציעה או מחלה, אלא מחמת ניפוי.

על סיבת הניפוי מסתובבים הרבה סיפורים. עיקרם החיכוכים בינו ובין המאמן הרומני החדש של נבחרת הכדוריד.

גוז לא מוכן לדבר על מה שקרה ומדוע הוא מחוץ לנבחרת, למרות הוא נחשב עדיין בין הכדורידנים הטובים שיש בארץ.

הוא רק מוכן להגיד:

"אם ארבר היום מה שיש לי על הלב, הדברים יפגעו רק בשחקנים ובענף הכדוריד. מכיוון שהספורט זה גם המיקצוע שאני מתפרנס ממנו, יש לי אינטרס שהנבחרת תצליח.

"אני כן מעוניין להוציא את המישקעים שיש לי כיום לגבי האנשים המנהלים את הענף, והדברים שהם מרשים לעצמם לומר באמצעי־התיקשורת. אבל הדברים יעוררו תסיסה וזה מיותר עכשיו.

"כשיחזרו, אוכל להגיב על השקרים וחצאי־האמיתות שנאמרו לגבי. יש לי הרבה טענות נגדם, אך זה לא מיקצועי לפתור בעיות דרך העיתון. כשאני מעמיד על כפות המאזניים סקופ עיתונאי מול הצלחת הנבחרת, אני מעדיף את טובתם של חבריי."

כדורסל

בושם ספרדי

שימעון מיזרחי, יושב־ראש קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב, לא הצליח לחלץ את קבוצתו מהפסד נוסף בגביע־אירופה לאלופות בברצלונה. לעומת זאת, הצליח לסייע, השבוע, לקבוצת הכדוריד של מכבי ראשון־לציון להתבשם מהיוקרה שבאירוחה של המועדון הספרדי המפואר ברצלונה. בשורותיו משחק ונרליך, כדורידן ענק, המתנשא לגובה של 2.05 מטר והנחשב לשחקן הטוב בעולם כיום.

"זה מועדון, שרק לשחק מולו זה הישג, לא חשובה התוצאה." אומרים אנשי ראשון ולא מסתירים את הגאווה מהכבוד שנפל בחלקה של קבוצת הכדוריד.

משימה מוצלחת. הכל התחיל מכך שמיזרחי, המוכר בין חוגי הספורט האירופיים מזה שנים, התבקש על־ידי אנשי ראשון לנסות ולשכנע את הספרדים, שאצלם התארח בשבוע שעבר, שיבואו למישחק־גומלין בארץ, למרות ששמורה להם האפשרות לסרב ולאלץ את הישראלים לשחק מולם פעמיים בברצלונה, לפי תקנון המישחקים האירופיים בכדוריד.

מיזרחי, בעל הקשרים הספורטיביים וההשפעה, לקח על עצמו את המשימה, והצליח לשכנע את ראשי ברצלונה לבוא ולהתארח במועדון הכדוריד הצנוע של מכבי ראשון־לציון.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא את המשך דיווחיו של עורך השבועון מפגישותיו עם מנהיגים ערביים במרכז הארץ, בכתבה "שיחות עם ערבים". סנסציה סיפורתית תחת הכותרת "האיום: צנזור סמוי": זהו סיפור של צינזור נוסף מטיפורי יהושע ברי־יוסף, הפעם בשבועון "חיפה העובדת". שטען כי כתיבת ברי־יוסף היא סורנוגרפית. לוויתו של יו"ר הכנסת הראשון יוסף שפרינצק, שנפטר השבוע לפני 25 שנה דווחה בכתבה המצולמת "הפסקה אחרונה".

בתבת־השער עסקה בהתאגדות בני הזוג החיפאי, שהואשם בניהול בית־בושת שהפעיר את העיר חיפה. בכתבה "מישפט לינץ' בחיפה". דיווח השבועון על המניעים הציבוריים שהביאו להתאגדות בני הזוג. בשער הגיליון: התאגדות מנהלי בית־הפגישות החיפאי.

מנהיג ושמו שפרינצק ★ פרס מתחנן ל"חרות" ★ תעלומת העיתונאי עוסמן

"העולם הזה" 1114
תאריך: 4.2.1959

העם

מסך יורד

שום דבר אינו מבליט כל־כך את המהפכה העצומה שחלה בארץ בשנים האחרונות, כמו מותו של מנהיג ציוני דגול. כי כאשר נפטר השבוע יוסף שפרינצק והובא למנוחות בטקס ממלכתי מפואר, היה הבדל רב בין הרגשתם של שני דורות במדינה.

דור שלם בארץ, שגדל מאז קום המדינה, אינו זוכר את שפרינצק, אלא כיושב־ראש הכנסת. אדם נעים, אהוד וטוב־לב, החסר אומנם השפעה פוליטית רבה, אך ממלא בחביבות תפקיד ייצוגי. בני הדור הזה היו משתאים, מן הסתם, אילו נאמר להם כי יוסף שפרינצק היה פעם אדם חשוב מאוד בפוליטיקה המעשית של היישוב, שהיה אחד מאבני־הנגף הגדולות ביותר בדרכו של דויד בן־גוריון, וכי היו ימים שבהם נשארה ידו של דויד בן־גוריון על התחתונה.

מאבקים אלה מנעו משפרינצק להגיע לשיא הקריירה הפוליטית שלו. כאשר נפטר הנשיא חיים וייצמן, היה שפרינצק המועמד החזק ביותר למילוי מקומו. אולם איש אחד דאג שפרי זה לא יפול לחיקו. דויד בן־גוריון התערב אישית, חסם את דרכו של שפרינצק, העביר את הנשיאות לידי יצחק בן־צבי.

דור החממה. מותו של שפרינצק הדגיש תופעה נוספת בחיי המדינה: אי־יכולתו של המישטר הקיים להעלות מתוכו כוחות חדשים. אנשי העלייה השניה, מייסדי המישטר הנוכחי במדינה, עומדים בקבוצה קטנה והולכת מסביב לקברי חבריהם, ומתבוננים ב"דור החממה" החיוור שגדל בחממה הרשמית.

תעלומות

עוסמן המיסתורי

"לא אקח עורך־דין יהודי" קבע בבית־המישפט אחמד עוסמן, מחולל מרד כלא שאטה, כאשר הואשם רישמית ברצח. איש אחד ששמע על כך היה אליאס קוסא.

עורך־הדין הערבי מחיפה העביר פתק לנאשם והציג עצמו כעורך־דין כשר למהדרין. הוא הציע את שרותו. עוסמן הסכים.

אחרי כמה אבני־נגף, כגון סירוב המישטרה ומתן צו־על־תנאי בבית־המישפט־העליון — החל קוסא מתכונן ברצינות להגנת האיש שמדכאי מרד־שאטה כינוהו "ג'נטלמן", עיתוני מצריים הכתירוהו כ"גיבור ערבי לאומי" ועיתוני ישראל כ"עיתונאי מצרי".

מיהו אחמד עוסמאן?

דיווח השבוע "העולם הזה", על פי מקורות ערביים באירופה:

אחמד עוסמן לא היה מעולם עיתונאי. אולם הוא היה קרוב לעיתונאים. במיניסטריון המצרי להדרכה מילא את תפקיד האחראי לעיתונאי־החוץ. היה עליו לקבל את הזרים, להדריך אותם ולדאוג שיקבלו רושם טוב על המישטר המהפכני במצריים.

אולם במרוצת הזמן סטה עוסמן מדרך הישר. הוא הושפע יותר ויותר על־ידי חוגים קומוניסטיים. בתקופה שאלה לחמו עדיין נגד מישטר "הקצינים החופשיים", הוא היה קרוב לפלג של הקומוניזם המצרי, שרגל בשלום עם ישראל והתנגד ללאומנות ערבית קיצונית.

מארגן המהומות. בראשית 1953, ברח עוסמן מקהיר והגיע לפאריס. שם היה פעיל בשם הקואליציה הגדולה שלחמה בעבד אל־נאצר. במאי 1953 אירגנה קואליציה זו הפגנות המוניות נגד אל־נאצר במצריים. עוסמן מילא שליחויות מיסתוריות, הופיע פעם בבריירות ופעם ברומא.

אולם מצב זה לא האריך ימים. הקומוניסטים המצרים שינו עמדתם מן הקצה לקצה והחלו תומכים במישטר הנאצרי. ברדכם הלך גם עוסמן. נציגי מצריים הרישמית לא האמינו להרפתקן הנועז. מדי פעם הופיע עוסמן בשגרירות המצרית, מספר סיפורים פנטסטיים על מזימות וקנוניות נסתרות. עוסמן נשאר קרח מכאן ומכאן — כל הצדדים ראו בו הרפתקן שאין לסמוך עליו.

איך הגיע לישראל? טוענים הערבים, כמו עוסמן עצמו: הוא גורש מצרפת, הועלה על־ידי הצרפתים על מטוס שהובילו לישראל בטענת־כזב שהמטוס טס לדמשק.

חתן לכל כלה הלהיט של פברואר 1959 היה הסרט נערות בנות־זמננו בקולנוע מוגרבי בתל־אביב: **שלוש אחיות איטלקיות מחפשות חתנים ואחת מהן, מריה אלסיו, מציגה לשם כך, לראווה, את שתי רגליה.**

פסוקי השבוע

●● פרופסור **ארנסט סימון:** "ישנן שתי דרכים לעורר את זעמם של יהודי ארצות־הברית: להלל את הנשיא אייזנהאואר או לקלל את **דויד בך גוריון**"

●● **ניקיטה כרושצ'וב,** מנהיג ברית־המועצות, במנותו את הישגי ארצו בשנת 1958: "בשנת 1958, שתו בני העם הסובייטי 30 מיליון גלון של וודקה פחות מאשר בשנה הקודמת."

●● הצייר **יורם קניוק,** במיכתב מארצות־הברית: "וכמו שאמר רג זהב אחד לרעהו: אם אין אלוהים בשמיים, מי מחליף לנו כל יום את המים?"

זיתים שחורים

מדור ההתכתבות מיכתבים לרותי הפגיש את הקוראים, מדי שבוע, עם מארי שאנטל, טיפוס פאריסי, טיפשונת ופטפטנית, שאינה מפסיקה את שטף־דבריה לרגע.

דוגמה שאנטלית:

"אני אומרת לך, כרובי, שז'סלאן המיסכנה פשוט לא יכולה להתגבר על מותו של נורבר. הלכנו אתמול שתינו לפתיחת התערוכה של צייר כל כך חמוד, וכמובן, היה שם מיזון. פשוט סנסאציה. מישהו הציע לז'סלאן העלובה כמה זיתים והיא אמרה: הו, רק זיתים שחורים! התאלמנתי לא מזמן"

שבמהלכם הפליט דברים מרעישים, שהיו בחלקם גילוי סודות־הביטחון של המדינה.

דבריו של פרס היו עשויים לעזור לאויבי המדינה.

"לא, אין צורך..." בעוד מישרדי ממשלה מטילים איפול חמור על נאומו של אדם האמון על ראש־הממשלה, המשיך פרס בניסיונותיו למנוע את פירסום נאומיו בחרות.

אחרי שנואש פרס מלשכנע את עורך־הלילה, טילפן לביתו של ח"כ מנחם בגין. הוא לא מצאו בבית. למחרת היה חרות העיתון היחיד במדינה שפירסם את תוכן נאומיו של שימעון פרס.

מנגנון

טלפון צילצל בלילה

שום דבר אינו קשה יותר לנעורי־הזוהר של בן־גוריון מאשר לשתוק. אחרי ששקדו במשך שנים לבנות לעצמם פולחן כאנשי־מעשה, ניגשו להרוס את הכל בכמה חודשים של נאומים, שבהם נתנו לציבור את האפשרות לעמוד על רמתם האינטלקטואלית.

אולם אם קשה לשתוק, אפשר לנסות לפחות להשתיק. השבוע למד שימעון ("שימעון" פירסומת") פרס, שגם דבר זה אינו קל כל־כך.

איך לעזור לאויבים. במוצאי־שבת צילצל הטלפון על שולחנו של אלחנן הלפרין, עורך־הלילה של היומון חרות. על הקו היה לא פחות ולא יותר מאשר המנהל הכללי של מישרד־הביטחון, שימעון פרס.

בפיו של המנהל היתה בקשה צנועה: שלא לפרסם דבר על פרשה עכורה ב"אגודת ישראל צרפת". קדמו לשיחה זו שיחות עם עורכי שאר העיתונים, שנעתרו כולם לבקשתו האישית של פרס.

בעיתון חרות היתה העבודה קשה יותר. כאשר התחנן פרס שלא לפרסם את הידיעה, בטענה שהיא עלולה לפגוע ביחידות עם צרפת, היקרה כל־כך לתנועת החרות, ניתקל בסירוב. אמר לו עורך־הלילה: "באמת, מר פרס, יש לי הערב כל־כך הרבה ידיעות עליך, שאיני יודע מה לעשות."

הידיעות שהיו בידי הלפרין ועורכי לילה אחרים, היו על שני נאומים שנשא פרס,

היום: 25 שנה אחרי

ד שבוע לפני 25 שנה, סיקר העולם הזה את המהדורה הראשונה של הספר החיים כמשל מאת פינחס שדה. הסקירה האוהדת יחסית, בגיגוד לביקורות בעיתונים אחרים שקטלו את יצירת שדה, לא תיארה לעצמה, שעם השנים ייהפך הספר החיים כמשל אחד מאבני־היסוד של הספרות הישראלית החדשה.

כיום, 25 שנה אחרי, נחשב שדה לאחד מהכוללים שבסופרי־ישראל.

תפסתי אירופה

סיגריות אירופה דלות ניקוטין בעישון.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

ב"ח שבט תשמ"ד, 1.2.84 מיספר 2422 שנה 48 המחיר 180 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

שערוריה

בגלל הזנחה של בית־חולים
סכנה רדיואקטיבית בגוש דן

לאן הידרדר באמריקה
האיש שעמד להיות
נגיד בנק ישראל

סוחטים
את
ירדן!